

છેલ્લા ૩૪ વર્ષથી દર મહિનાની
૫ તારીખે નિયમિતપણે પોસ્ટ કરવામાં આવતું
“શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદ”નું મુખપત્ર

“મંગલ મંદિર”

મુખ્ય કાર્યાલય

શ્રી કચ્છી જૈન ભવન,
૪૩-૪૪, શ્રી બ્રાહ્મણ મિત્રમંડળ સોસાયટી,
પાલડી, એલિસબ્રિજ, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૦૬.
ફોન : (૦૭૯) ૨૬૫૭૮૮૯૨, ૨૬૫૮૧૫૦૧
ફેક્સ : (૦૭૯) ૨૬૫૮૨૦૬૦
ઈ-મેઇલ : kutchi_jainamd@hotmail.com
વેબ-સાઇટ : www.kutchijainahd.org

તંગીમંડળ

અશોક મહેતા (૯૮૨૫૩ ૨૨૬૮૯) - મુખ્યતંત્રી
મનુભાઈ શાહ (૯૮૨૫૦ ૩૧૫૨૮)
સૂરજલાલ મહેતા (૦૭૯-૨૬૬૧૨૦૮૯)

વિવિધ વિભાગો

વલોવતન

પોપટલાલ નેણશી ઘરોડ (૦૭૯-૨૭૪૮૫૮૧૨)

બાલુડે જયું ગાલિયું

ગુલાબચંદ ધારશી રાંભિયા (૦૭૯-૨૫૪૬૮૧૬૦)

શબ્દ રમત

સૂરજલાલ મોતીલાલ મહેતા (૦૭૯-૨૬૬૧૨૦૮૯)

મંગલમંદિર - પ્રશ્નો અને પ્રત્યુત્તર વિભાગ

રંદ્રા મહેન્દ્ર શાહ

ભારતમાં લવાજમ

૧ વર્ષના : રૂ. ૧૫૦/-
૩ વર્ષના : રૂ. ૪૦૦/-
૫ વર્ષના : રૂ. ૬૦૦/-
આજીવન (૧૫ વર્ષના) : રૂ. ૧,૫૦૦/-
શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદના નામનો
ચેક (Payable at AHMEDABAD) /
ડ્રાફ્ટ મોકલવા વિનંતી.

મુંબઈમાં લવાજમ/ખહેરાત સ્વીકારવાના સ્થળો

- ૧. રમણભાઈ એન. શેઠિયા**
વીરા શોપિંગ સેન્ટર, ત્રીજે માળે,
સ્ટેશનની સામે, ડોંબીવલી (ઈસ્ટ),
મહારાષ્ટ્ર-૪૨૧ ૨૦૧.
ફોન : ૦૨૫૧-૨૮૬૧૧૬૧
- ૨. શેઠિયા દુર્ગ**
૨૫-ડી, ગ્રાઉન્ડ ફ્લોર,
કેશવજી નાયક રોડ, કુવારાની સામે,
ભાતખાત, મુંબઈ-૪૦૦ ૦૦૯.
ફોન : ૦૨૨-૨૩૭૭૩૬૬૩
- ૩. રશ્મિન્ ખોના**
સી-૧૩, ઈન્દ્રદીપ સોસાયટી,
એલ.બી.એસ. રોડ,
ઘાટકોપર (વેસ્ટ),
મુંબઈ-૪૦૦ ૦૮૬.
ફોન : ૦૨૨-૨૫૧૧૭૯૩૦

અનુક્રમણિકા

લેખ

લેખક પાના નં.

- તંત્રી લેખ : પર્યુષણ પર્વ - સાંવત્સરીક ક્ષમાપના - જૈન ધર્મ..... અશોક મહેતા ૭

લેખ વિભાગ :

પર્યુષણ પર્વે

- અહિંસા - શાકાહાર - વિશ્વશાંતિ - પર્યાવરણ ગુલાબચંદ ધારશી રાંભિયા ૧૧
- સાચું તપ એ જ કહેવાય જે નરને નારાયણ બનાવે પ્રેષક : ચંદ્રકાંત દામજી શાહ (કે.ડી. શાહ) ૧૩
- સંદેશ..... વલ્લભ ડી. શાહ 'કેવલ' ૧૪
- મૂછાળા મહાવીર..... વાત્સલ્યદીપ ૧૫

કચ્છ

- કચ્છમાં જૈન સંસ્કૃતિ એક દૃષ્ટિપાત (પ્રકરણ-૧૨)
સેવા પ્રવૃત્તિ સંદર્ભે કેટલીક જૈન સંસ્થાઓ..... ડો. નીતા ઠાકર ૧૭
- કચ્છમાં બાગાયત ખેતી સંકલન : નવીનચંદ્ર નારાયણ સોદાગર ૧૮
- ઝારાનો ભીષણ સંગ્રામ : ગુલામશાહની બીજી ચડાઈ (પ્રકરણ-૧૫)..... ઠાકરશી પુરુષોત્તમ કંસારા ૨૩

માહિતી

- માહિતી અધિકારના મહારથી..... સમીર પાલેજા ૨૫
- ખોસ, આ ગુજરાત છે!..... જાદવજી કાનજી વોરા ૨૭
- ડોલ્ફિન : રાષ્ટ્રીય જળચર પ્રાણી રશા મ. વ્યાસ ૨૯
- લોન લેતી વખતે શું ધ્યાનમાં રાખશો?..... સી.એ. પુષ્પા અશોક શાહ ૩૧
- ભારતના ગુજરાતી સમાજ (લેખાંક-૪)..... નરેશ પ્રદ્યુમનરાય અંતાણી ૩૩
- નવરાત્રિનું રહસ્ય શાંતિલાલ સંઘવી ૩૯
- વાયદાની વણઝાર
કચ્છમાં ૧૦ (ગુજરાતમાં ૩૦) ડિસેલિનેશન પ્લાન્ટ લાહિરી શાહ - હૈદરાબાદ ૪૧
- સપ્ટેમ્બર માસ દરમિયાન દેશ-વિદેશની વિશિષ્ટ વ્યક્તિઓની જન્મતારીખ..... ગુલાબચંદ ધારશી રાંભિયા ૪૨

વિચાર-વિમર્શ

- નિંદકવૃત્તિ ત્યાગી આત્મીયતા અપનાવીએ પ્રા. પૃથ્વી શાહ ૪૩
- શું આપણે સ્વતંત્રતા દિન ઉજવવાને લાયક છીએ ખરા? કુલીનકાંત ચાંપશી લુઠિયા ૪૫
- ઉછીનું આયુષ્ય પ્રભુલાલ સંઘવી - મુંબઈ ૪૭
- આત્મા વિશે કેટલાક પ્રશ્નો મુરજી ગડા ૪૮
- ચિંતન : કર્મભક્તિ કાનજીભાઈ વાઢેર ૫૦
- શેતાનની ચાલબાજી આઈ. કે. તારવાળા ૫૧

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદના
“પદાધિકારીશ્રીઓ”

મેનેજિંગ ટ્રસ્ટી

શ્રી અશોકકુમાર સાકરચંદ મહેતા
ઘર : ૩૦૧૫ ૦૦૨૨, મો. ૯૮૨૫૩ ૨૨૬૮૯

ઉપપ્રમુખ-૧

શ્રી કાંતિલાલ વેલજી સાવલા
ઘર : ૨૬૫૬૩૩૩૩/૨૬૪૪૯૯૪૪
મો. ૯૮૨૫૦ ૩૬૬૫૫

ઉપપ્રમુખ-૨

શ્રી નવીનચંદ્ર વેરશી હરિયા
ઘર : ૨૬૭૫ ૧૪૧૫, ઓ. ૨૭૫૭ ૩૩૬૬
મો. ૯૮૨૫૦ ૦૭૨૫૪

માનદ્ મંત્રી

શ્રી પ્રતાપ નારાયણ દંડ
ઘર : ૨૬૪૦૫૦૪૭, ઓ. : ૨૬૪૦૧૭૩૫/૪૨
મો. ૯૪૨૬૭ ૨૫૬૧૯

સહમંત્રી

શ્રી હસમુખ બાબુભાઈ શાહ (ખાંડવાલા)
(ઘર) ૨૬૬૦૩૪૫૮, (ઓ) ૨૬૬૦૫૪૫૩
મો. ૯૮૨૫૦ ૪૦૬૬૬

ખજાનચી

શ્રી ચંદ્રકાંત દામજી શાહ (ઘર) ૨૬૬૦૫૨૨૫

સહ ખજાનચી

શ્રી રમણિકલાલ કુંવરજી ગોસર
ઘર : ૨૬૬૫૦૨૯૯, મો. ૯૪૨૮૩ ૫૧૩૭૦

શ્રી કચ્છી વિશ્રામ ગૃહનું સરનામું :

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદ
સંચાલિત
શ્રી ખનિજ વિકાસ નિગમ લિ. પ્રાયોજિત
શ્રી કચ્છી વિશ્રામ ગૃહ
અસ્થિતનગર દેરાસરની સામે,
ગાંધી વિદ્યાલયની ગલીમાં, રચના સ્કૂલની પાછળ,
રાજસ્થાન હોસ્પિટલ પાસે, શાહીબાગ,
અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૦૪. ફોન : ૦૭૯-૨૨૮૪૫૪૭

સેવા ભવનનું સરનામું :

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદ સંચાલિત
માતૃશ્રી કંકુબહેન કાનજીભાઈ રવજી (નાની ખાખરવાલા) સેવા
ભવન, એસ. ટી સ્ટેન્ડ પાસે, સલ્કાર ગેસ્ટ હાઉસની
સામે, રૂગનાથપુરા, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૨૨.
ફોન : ૦૭૯-૨૫૪૬૯૨૭૦

અંકમાં પ્રસિધ્ધ થયેલ લેખો તથા અન્ય
વિભાગની માહિતીઓ સાથે તંત્રીમંડળ સહમત
છે તેમ માની લેવું જરૂરી નથી. રજૂ થયેલ વિચારો
જે તે વ્યક્તિના હોય છે, જેની નોંધ લેવા વિનંતી.

જુવન ચરિત્ર

- કચ્છના રાજકારણ, સમાજસેવા અને રચનાત્મક ક્ષેત્રના આગેવાન
ગુમખલાલ મહેતા સંજય પી. ઠાકર ૫૨

સમાજ દર્પણ - સાહિત્ય આચમન

- સાચી આઝાદી ક્યારે..... મયૂર દેઢિયા ૫૩
- અય મહોબ્બત, તેરે અંજામ પે રોના આયા..... ડૉ. ગિરીશ વીછીવોરા ૫૫

તંદુરસ્તી

- સ્ટ્રેસ ડિસઓર્ડર ડૉ. (પ્રો.) મણિલાલ ગડા, ડૉ. દીપ્તિ એસ. શાહ (ગડા) ૫૭

પ્રવાસ વર્ણન

- વિલ્સન હિલ ટુ ધરમપુર વાયા ફલધરા અશોક વાડીલાલ શાહ ૫૯

હાસ્ય

- બાલુડેં જ્યું ગાલિયું ગુલાબચંદ ધારશી રાંભિયા ૬૦

નિયમિત વિભાગો

- આંજો કાગર..... ૬૧
- અન્ય સંસ્થાઓના સમાચાર ૬૫
- મંગલ મંદિર - પ્રશ્નો અને પ્રત્યુત્તર વિભાગ સંકલન : ચંદ્રા મહેન્દ્ર શાહ ૬૮
- ‘મંગલ મંદિર’ - પ્રાપ્ત થયેલાં લવાજમ ૭૦
- શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદની લાઈબ્રેરીને ભેટ મળેલ પુસ્તકો - સાભાર સ્વીકાર ૭૧
- પુસ્તક પરિચય હંસરાજ કંસારા ૭૪
- જાણવા જેવું સંકલન : સૂરજલાલ મહેતા ૭૬
- શબ્દ રમત-૫૨ સંકલન : સૂરજલાલ મહેતા ૭૭
- સુડોકુ - ૧૦૦૯ હરખચંદ સાવલા ૭૯
- લગ્નોત્સુક ઉમેદવારોની માહિતી ૮૦
- વલોવતન સંકલન : પોપટલાલ નેણશી ધરોડ ૮૧
- સમાજ દર્પણ ૮૩
- સંસ્થા સમાચાર ૮૫
- શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદના માસિક સમાચાર ૧૧૩
- ઉડતી નજરે..... ૧૧૬

તંત્રી લેખ

પર્યુષણ પર્વ - સાંવત્સરીક ક્ષમાપના - જૈન ધર્મ

- અશોક મહેતા

મંગલ મંદિરનો સપ્ટેમ્બર - ૨૦૧૦નો અંક આપશ્રીને મળશે એ દરમ્યાન પર્યુષણ પર્વની શુભ શરૂઆત થઈ ગયેલ હશે અથવા તો તે પૂરા થવા આવેલ હશે. મોટા ભાગના જૈનો આ દિવસોમાં પર્યુષણ પર્વના જપ, તપસ્યાઓ, વ્યાખ્યાનમાળાઓ, પ્રતિક્રમણ, વગેરે પ્રકારની ક્રિયાઓમાં વ્યસ્ત રહે છે.

ભારતીય સંસ્કૃતિના ઇતિહાસમાં જૈન ધર્મ અતિ પ્રાચીન ધર્મ છે. આપણે ગત માસની વાત ન કરીએ તો પ્રવર્તમાન આરામાં જૈન ધર્મની શરૂઆત પ્રથમ તીર્થંકર શ્રી ઋષભદેવ સ્વામીના સમયથી થયેલ હોવાનું મનાય છે. એક માન્યતા મુજબ તીર્થંકરશ્રી ઋષભદેવ સ્વામી, શ્રી પાર્શ્વનાથ સ્વામી તથા શ્રી મહાવીર સ્વામીની ગણના એ સમયના મહાન વૈજ્ઞાનિક અને વિશિષ્ટ આત્મા તરીકે થયેલ છે. જૈન ધર્મના સિદ્ધાંતોમાં અહિંસા, અપરિગ્રહ, અનેકાંતવાદ વગેરે સિદ્ધાંતો મુખ્યત્વે રહેવા પામેલ છે. જૈન ધર્મના આચરણો આજે પણ વૈજ્ઞાનિક પદ્ધતિના હોય તેવું પુરવાર થઈ શકે છે. પાણી ઉકાળીને વાપરવું, સંધ્યા પછી એટલે કે અંધારામાં આહાર ના લેવો, અવારનવાર આયંબીલ, એકાસણા, ઉપવાસ વગેરે પ્રકારના તપ કરવા, ક્રિયામાં ખમાસણા લેવા - એ દરેક આચાર શરીરને સ્વસ્થ રાખે છે.

જૈન ધર્મમાં ચતુર્વિધ સંઘની રચના આદિકાળથી કરવામાં આવેલ છે. આ ચતુર્વિધ સંઘ એટલે સાધુ, સાધ્વી, શ્રાવક અને શ્રાવિકા. આ ચારેય સંઘના આચાર તથા વિચારની સ્પષ્ટપણે રચના પણ કરવામાં આવેલ છે. આ ચતુર્વિધ સંઘનું જૈન ધર્મમાં ખૂબ જ મહત્ત્વ છે.

જૈન ધર્મમાં પર્યુષણ એ સૌથી મોટું પર્વ છે. તપ, ત્યાગ ઉપરાંત આત્મનિરીક્ષણનું આ પર્વ છે. વર્ષાઋતુની સીઝન દરમ્યાન આ પર્વ ઉજવાય છે, જે વાતાવરણની દૃષ્ટિએ આ પર્વ માટે અતિ ઉત્તમ સમય છે.

સાંવત્સરિક પર્વ એટલે આત્મશુદ્ધિનો પર્વ. જૈન ધર્મની મૂળ ભાવના સાંવત્સરિક પર્વમાં પ્રતિઘોષ પામે છે. કોઈના પર પણ વેર રાખવું નહિ. જાણતા કે અજાણતા, મન, વચન કે કાયાથી આપણાથી કોઈને ક્ષુબ્ધ કરાયેલ હોય - દુઃખ પહોંચાડવામાં આવેલ હોય તો ખરા અંતઃકરણપૂર્વક તેની ક્ષમા યાચી લેવી, એ આ પર્વની મહત્તા છે.

મિચ્છામિ દુક્કડમ્

વર્ષ દરમ્યાન શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદ અનેક પ્રવૃત્તિઓથી ધમધમતું રહે છે. વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ દરમ્યાન અથવા તો વર્ષભર ચાલતા રહેતા કાર્યો દરમ્યાન, જાણતા કે અજાણતા કોઈને મનદુઃખ થયેલ હોય તો આ સાંવત્સરી ક્ષમાપનાના સમયે સહુને ખમાવતાની સાથે આપશ્રીને પણ ખમાવીએ છીએ. સહુને મિચ્છામિ દુક્કડમ્.

પ્રતાપ નારાયણ દંડ

માનદ્ મંત્રી

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદના

દ્રુષ્ટી ગણ તથા કારોબારી સમિતિના સભ્યો પતી.

અશોક મહેતા

મેનેજિંગ દ્રુષ્ટી અને પ્રમુખ

મિચ્છામિ દુક્કડમ્

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદનું મુખપત્ર મંગલ મંદિર દર મહિને સમાજને કંઈક વધુ જાણકારી તથા અવ્ય વધુ માહિતી આપવા પ્રયાસ કરતું રહે છે. આ માટે તેના કલેવરમાં અવારનવાર બદલાવ આવ્યા કરે છે. ગત વર્ષ દરમ્યાન તેના આયોજનોના અનુસંધાને જાણતા કે અજાણતા કોઈને પણ ઠેસ પહોંચી હોય તો આ પર્યુષણ પર્વના સાંવત્સરિક ક્ષમાપનાના સમયે જેમ સહુને ખમાવીએ છીએ તેમ આપશ્રીને પણ અમારા ખમત ખામણા. આપશ્રીને પણ મિચ્છામિ દુક્કડમ્.

અશોક મહેતા

મનુભાઈ ગો. શાહ

સૂરજલાલ મહેતા

(તંત્રી મંડળ - મંગલ મંદિર)

જીવદયાની પ્રવૃત્તિ એ જૈનોની વિવિધ પ્રવૃત્તિઓમાંની એક પ્રવૃત્તિ છે. અહિંસાને પરમ ધર્મ તરીકે સ્વીકારી, સમાજના કે દુનિયાના કોઈ પણ જીવ પ્રત્યે થતી હિંસાનું આચરણ અટકાવવું એ આ પ્રવૃત્તિનો મુખ્ય સિદ્ધાંત છે.

પરિગ્રહના કારણે જ સંસારમાં અનેક લોભ તથા લાલચ ઉત્પન્ન થાય છે. અપરિગ્રહ પણ જૈનોના અનેક સિદ્ધાંતોમાંનો એક સિદ્ધાંત છે.

જો તમે કોઈ વિષય પર વિસ્તૃત જ્ઞાન મેળવવા માંગતા હો તો બીજાને શીખવાડવા લાગો.

તીર્થંકર શ્રી મહાવીર સ્વામીએ આપેલ ઉપદેશના મૂળ ગ્રંથો તે 'આગમ ગ્રંથો' કહેવાય છે. આગમ ગ્રંથોના આ સૂત્રો મૌખિક પરંપરાથી લગભગ ૮૦૦ વર્ષથી પણ અધિક સમય સુધી રહ્યા. મહાવીર સ્વામીના નિર્વાણ બાદ લગભગ ૮૦૦-૯૦૦ વર્ષ એટલે કે ઇ.સ. ૪૫૩થી ૪૬૬ના ગાળામાં વલ્લભીમાં દેવર્ધિગણી ક્ષમાશ્રમણે ૫૦૦ જૈન આચાર્યોને એકત્રિત કરી આગમ સૂત્રોનું સંકલન કરેલ. તેને 'વલ્લભી વાચના' એવું નામ અપાયેલ. શ્વેતાંબર પરંપરામાં ૪૫ આગમો માન્ય રાખવામાં આવેલ છે, જ્યારે સ્થાનકવાસી પરંપરામાં ૧૨ આગમોને માન્યતા અપાયેલ છે.

વિક્રમ સંવત્તની ૧૨મી સદીમાં ઈસ્લામના ઝનુની આક્રમણ સામે અડગ મનોબળ કેળવી, જૈનોએ ધર્મ પરિવર્તન ના કરતા, જૈન સંસ્કૃતિની મશાલ જલતી રહેવા પામેલ.

ઇ.સ. ૧૧૧૮માં શ્રી જિનદત્તસૂરિજી મહારાજે પોતાની વાણી અને વર્તનથી ઓસનગર - મારવાડના રાજા ઉત્પલદેવ પરમારને હજારો ક્ષત્રિયો સાથે જૈન ધર્મની રાહે ચકાસી, તેઓને જૈન ધર્મી બનાવ્યા. આ ઉત્પલદેવ પરમાર તથા તેમની સાથેના ક્ષત્રિયો કે જેઓએ જૈન ધર્મનો અંગીકાર કર્યો તે પૂરો સમૂહ 'મહાજન' તરીકે પ્રસિદ્ધિ પામ્યો. આ મહાજન-સમૂહ, ઓસવાળ તરીકે પણ ઓળખાય છે.

શ્રી હેમચંદ્રાચાર્યજી મહારાજે અણહિલપુર - પાટણના સિદ્ધરાજ જયસિંહને પોતાના જ્ઞાનની પુંજીથી આકર્ષી, એ સમયે જૈન ધર્મની વિજય પતાકા સારી એવી લહેરાવેલ.

ઇ.સ. ૧૯૭૬માં આચાર્ય વિનોબા ભાવેની પ્રેરણાથી જૈનાચાર્યો, જૈન વિદ્વાનો તથા જૈન સંશોધનકારોએ સાથે મળીને એક સર્વમાન્ય 'સમણસૂત્ર' ગ્રંથનું પ્રકાશન કરેલ. કુલ્લે એકાદ લાખ મૂળ ગાથાઓમાંથી ૭૫૬ ગાથાઓની પસંદગી કરી 'સમણસૂત્ર' જેવો ગ્રંથ તૈયાર કરવામાં આવેલ, કે જે જૈન તત્ત્વજ્ઞાન માટે દિશાસૂચક બની રહેવા પામેલ છે.

જૈન ધર્મ માનવીય અભિગમ ધરાવે છે. વર્ણાશ્રમના કહેવાતા માનવતા વિહોણા વાડાઓ જૈન ધર્મે કદિયે મંજૂર રાખેલ નથી. ઈતિહાસ ગવાહ પૂરે છે કે પીડિત સમાજમાં જન્મેલ મેતારજે જૈન ધર્મ અંગીકાર કરી દીક્ષા લીધી. પાછળથી મુનિ મેતારજ આચાર્યપદે પહોંચવા પામેલ.

નિરાધાર મહિલા કે જેને આમ સમાજે વેશ્યા કે ગણિકા કહી તરછોડેલ, તેવી કોશા વેશ્યાએ પ્રાયશ્ચિત કરી, ધર્મમય જીવન જીવવા જૈન ધર્મ અંગીકાર કરી જૈન શ્રાવિકા બની શકેલ.

જૈન ધર્મના સિદ્ધાંત પ્રમાણે શ્રાવકના ૧૨ વ્રત ગણવામાં આવે છે. પ્રથમ પાંચ વ્રત અણુવ્રત, ત્યારબાદના ૩ ગુણવ્રત અને છેલ્લા ૪ વ્રતને શિક્ષાવ્રત તરીકે ઓળખવામાં આવે છે.

આ બાર વ્રતો નીચે મુજબ છે :

(૧) પ્રાણાતિપાત વિરમણ વ્રત, (૨) સ્થૂલ મૃષાવાદ વિરમણ વ્રત, (૩) સ્થૂલ આહતાદાન વિરમણ વ્રત, (૪) શીલ વ્રત, (૫) પરિગ્રહ પરિમાણ વ્રત, (૬) દિસી વ્રત, (૭) ભોગોપભોગ વ્રત, (૮) અનર્થ દંડ વિરમણ વ્રત, (૯) સામાયિક વ્રત, (૧૦) દેસાવગાસિક વ્રત, (૧૧) પૌષધ વ્રત, (૧૨) અતિથિ - સંવિભાગ વ્રત.

૧. **પ્રાણાતિપાત વિરમણ વ્રત** એટલે કોઈની હિંસા ન કરવી - અહિંસા પાળવી.
૨. **સ્થૂલ મૃષાવાદ વિરમણ વ્રત** એટલે જુઠનો ત્યાગ કરવો - સત્ય બોલવું.
૩. **સ્થૂલ આહતાદાન વિરમણ વ્રત** એટલે ચોરી ન કરવી.
૪. **શીલ વ્રત** એટલે પંચની કે અગ્નિની સાક્ષીએ જે સ્ત્રી કે પુરુષ સાથે લગ્ન કર્યા છે તેની સાથે મર્યાદાપૂર્ણ સંતોષ માની વિષય ભોગવવું. પરંતુ પરસ્ત્રી કે પર પુરુષ પર નજર ન રાખવી.
૫. **પરિગ્રહ પરિમાણ વ્રત** એટલે જરૂરિયાતથી વધુ ભૌતિક સંપત્તિ ન રાખવી. અપરિગ્રહના સિદ્ધાંતનો અમલ કરવો.
૬. **દિસી વ્રત** એટલે પ્રવાસ કાર્યની મર્યાદા બાંધવી.
૭. **ભોગોપભોગ વ્રત** એટલે ભોગ ઉપભોગની વસ્તુઓના ઉપયોગની મર્યાદા નક્કી કરી લેવી. હિંસા થતી હોય તેવા ભોગ પદાર્થનો ત્યાગ કરવો.
૮. **અનર્થ દંડ વિરમણ વ્રત** એટલે સ્થૂલ કે સૂક્ષ્મ હિંસા થતી હોય તેવા અનાવશ્યક કાર્યો ન કરવા. પાપમય વૃત્તિ ન કરવી. તેવી પ્રવૃત્તિને પ્રોત્સાહન ન આપવું.
૯. **સામાયિક વ્રત** એટલે શુદ્ધ થઈને બે ઘડી (૪૮ મિનિટ) માટે એક આસન પર બેસીને, સર્વ પાપ ક્રિયાઓનો ત્યાગ કરીને તેમજ મનને સંયમમાં રાખી શુદ્ધ સમાધિભાવમાં પ્રવેશવું.

મન શાંત ન રહે તો કંઈ વાંધો નહિ, જીભ શાંત રહે એટલે બસ.

૧૦. દેસાવગાસીક વ્રત એટલે જ્યાં મર્યાદા બાંધી હોવા છતાં પણ અસંયમમાં રહેવાતું હોય ત્યાં સંયમમાં રહેવા માટેનું આ વ્રત છે.
૧૧. પૌષઠ વ્રત એટલે ગૃહસ્થી સંસારના બધા જ વ્યવહારોનો ત્યાગ કરી, આખા દિવસ માટે સાધુ જેવું જીવન અંગીકાર કરવું.
૧૨. અતિથિ સંવિભાગ વ્રત એટલે સાધુ, સાધ્વી અને સંયમી અતિથિઓને અન્ન, વસ્ત્ર, ઇત્યાદિનું શ્રદ્ધાપૂર્વક પરમ ભક્તિથી દાન આપવું.

જૈન ધર્મના થોડાં સિદ્ધાંતોનું ઉપર પ્રમાણે સરળ ભાષામાં વિવરણ કરેલ છે કે જેની વિગતો અતિ સામાન્ય માણસ પણ સમજી શકે. ખરેખર તો જૈન ધર્મની ગુઢતા તો આનાથી પણ વિશેષ છે.

સામાન્ય રીતે જોઈએ તો ઉપરોક્ત સિદ્ધાંતોનું અમલીકરણ વ્યવહારિક રીતે દુષ્કર છે. રાજકારણ, ન્યાયતંત્ર, પોલીસ તંત્ર, ખેત ઉત્પાદન, ઔદ્યોગિક જગત, શિક્ષણ, વગેરે ક્ષેત્રોમાં કાર્યરત મનુષ્ય ઉપરોક્ત સિદ્ધાંતોમાંથી જૂજ સિદ્ધાંતોનું જ પાલન કરી શકે. સાધુ - સાધ્વી સમુદાય અથવા તો શ્રમણ - શ્રમણી વૃંદ અથવા તો ત્યાગી જન સમુદાય, આ સિદ્ધાંતોમાંના વધુમાં વધુ સિદ્ધાંતોના અમલીકરણ માટે પ્રયાસ કરી શકે.

પર્યુષણ પર્વે તથા સાંવત્સરિક ક્ષમાપનાના પર્વે જૈન ધર્મ તથા તેના સંશોધકોને નત મસ્તકે વંદન.

(થોડા ફેરફાર સહિત કાનજી મહેશ્વરીના લેખોના આધારે.)

૨૦૩, સવિતા એન્કલેવ, સમર્પણ બંગ્લોઝની બાજુમાં, જશુસ બંગલો ચાર રસ્તા પાસે, બોડકદેવ, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૧૫.

ફોન : (ઘર) ૨૬૮૭૨૩૨૮ મો. ૯૮૨૫૩ ૨૨૬૮૯ / ૯૪૨૮૦ ૪૦૨૬૧

આગામી કાર્યક્રમો

તારીખ - સમય	સ્થળ	કાર્યક્રમની વિગત
● રવિવાર, તા. ૧૯-૯-૨૦૧૦ સવારના ૯.૩૦ થી બપોરના ૧.૩૦	શ્રી કચ્છી જૈન ભવન, પાલડી.	તબીબી સારવાર સમિતિ દ્વારા આયોજિત શરીરમાં થતા જાતજાતના અસહ્ય દુઃખાવાની તપાસ, નિદાન, માર્ગદર્શન તથા તેને લગતા પરિસંવાદનો કેમ્પ.
● શનિવાર, તા. ૨૫-૯-૨૦૧૦ બપોરના ૩.૩૦ વાગે	શ્રી કચ્છી જૈન ભવન, પાલડી.	વયસ્ક સમિતિ આયોજિત વયસ્કો માટેનો કાર્યક્રમ.
● રવિવાર, તા. ૨૬-૯-૨૦૧૦ સવારના ૯.૩૦ વાગે	શ્રી પ્રેમજી જેઠાભાઈ છેડા (લાયજવાલા) સાંસ્કૃતિક કેન્દ્ર, શ્રી કચ્છી જૈન ભવન, પાલડી, અમદાવાદ.	<ul style="list-style-type: none"> ● વાર્ષિક સ્નેહ મિલન સમારંભ તથા સ્વામિવાત્સલ્ય ● વિવિધ યોજનાઓના વિજેતાઓનું સન્માન. ● ધોરણ-૭ સુધીના વિદ્યાર્થીઓને પુરસ્કાર. ● શ્રી ચિત્રસેન શાહના બે હાસ્ય પુસ્તકોનો વિમોચન સમારંભ.
● શનિવાર, તા. ૯-૧૦-૨૦૧૦ (બીજું નવરાત્ર) રાત્રે ૮.૦૦ વાગે	પટાંગણ, શ્રી કચ્છી જૈન ભવન, પાલડી, અમદાવાદ.	<ul style="list-style-type: none"> ● યુવા વિકાસ સમિતિ આયોજિત નવરાત્ર મહોત્સવ. ● ગરબા હરીફાઈ / રાસ હરીફાઈ.
● શુક્રવાર, તા. ૨૨-૧૦-૨૦૧૦ રાત્રે ૮.૦૦ વાગે	પટાંગણ, શ્રી કચ્છી જૈન ભવન, પાલડી, અમદાવાદ.	● યુવા વિકાસ સમિતિ આયોજિત શરદ પૂનમોત્સવ.
● શનિવાર, તા. ૬-૧૧-૨૦૧૦ (ધોખો - ખાલી દિવસ) બપોરે ૩ વાગે	શ્રી કચ્છી જૈન ભવન, પાલડી.	● યુવા વિકાસ સમિતિ આયોજિત રંગોળી હરીફાઈ.
● શનિવાર, તા. ૬-૧૧-૨૦૧૦ સાંજના ૫.૦૦ વાગે	શ્રી પ્રેમજી જેઠાભાઈ છેડા (લાયજવાલા) સાંસ્કૃતિક કેન્દ્ર, શ્રી કચ્છી જૈન ભવન, પાલડી, અમદાવાદ.	● નૂતન વર્ષ મિલન સમારંભ
● સોમવાર, તા. ૮-૧૧-૨૦૧૦થી ગુરુવાર, તા. ૧૧-૧૧-૨૦૧૦	શ્રી કચ્છી જૈન ભવન - પાલડીથી સવારમાં ૬.૦૦ વાગે	● કચ્છ દર્શન - ૪ દિવસ માટે. (શુક્રવાર, તા. ૧૨-૧૧-૧૦ના વહેલી સવારે અમદાવાદ પરત)

અહિંસા - શાકાહાર - વિશ્વશાંતિ - પર્યાવરણ

• ગુલાબચંદ ધારશી રાંભિયા •

• અહિંસા પરમો ધર્મ :

અહિંસાનો અર્થ છે દરેક પ્રાણી પ્રત્યે દરેક સમયે અને દરેક રીતે કોઈપણ જાતનો હિંસક ભાવ ન આવવા દેવો. અહિંસા એટલે કોઈપણ જાતના હિંસક ભાવ ઉપર સંયમ.

• અહિંસા અને જૈન ધર્મ :

જૈન ધર્મનું પહેલું વ્રત છે અહિંસા. સાધુઓનું પહેલું મહાવ્રત અને શ્રાવકોનું પહેલું અણુવ્રત છે અહિંસા. બીજા બધા વ્રતો સત્ય, અયૌર્ય, બ્રહ્મચર્ય અને અપરિગ્રહ અહિંસાના વ્રતમાંથી ઉત્પન્ન થાય છે. તે અહિંસાનો પર્યાય છે. અહિંસા સૌથી ઉચ્ચ ગુણ છે. અહિંસા મન, વચન અને કાયાથી આચરવી જોઈએ. જૈન ધર્મ જીવન જીવવાની રીત છે એટલે અહિંસા રોજિંદા જીવનનો એક ભાગ છે.

રાગદ્વેષ વગેરે કષાયોની ઉત્પત્તિ પણ હિંસા છે. એ ભાવહિંસા છે. ક્રિયામાં નહિ પણ વિચારોમાં. હિંસા બે પ્રકારની છે : (૧) આત્મઘાત અને (૨) પરઘાત. જ્યારે આત્મામાં કષાય ભાવોની ઉત્પત્તિ થાય છે ત્યારે આત્મઘાત થઈ જાય છે પછી પરઘાત થાય કે ન થાય. કષાય પોતાના આત્માનો જ ઘાત કરી નાંખે છે તેથી અહિંસાના માર્ગે ચાલનારે કષાયોને જીતી લઈને તેને સંયમમાં રાખવા જોઈએ. પોતાનામાં બળ અને બહાદુરી હોવા છતાં જે કષાય અને કષાયની અસરને વશ નથી થતો તેજ સાચો અહિંસક છે.

• જૈન સૂત્રોમાં અહિંસા :

જૈન સૂત્રોમાં અહિંસાના સદ્ગુણ ઉપર ઘણો ભાર મૂકાયો છે. સૂત્ર કૃતાંગમાં કહ્યું છે કે જેઓ કોઈ જીવની હત્યા કરે છે અથવા બીજા પાસે હત્યા કરાવે છે અથવા હત્યા કરનારને મદદ કરે છે કે એને સારું માને છે તેઓ પોતાનો વેરભાવ વધારે છે. દુષ્ટ વ્યક્તિ

પોતાના સુખ અને સગવડ માટે જ દુષ્ટતા આચરે છે. તેઓ પોતાના આનંદ માટે બીજા જીવોની હત્યા કરે છે કે બીજાના અંગોનું છેદન ભેદન કરે છે.

આચારાંગ સૂત્રમાં કહ્યું છે કે સર્વ જીવોને પોતાનું જીવન પ્રિય છે, બધાને સુખ વહાલું છે, દુઃખ કોઈને વહાલું નથી. દરેકને જીવવાની ઈચ્છા છે, કોઈને મરવાની ઈચ્છા નથી. દરેક જીવને પોતાના જીવ સમાન ગણ.

ઉત્તરાધ્યયન સૂત્રમાં ભગવાન મહાવીરે કહ્યું છે કે દરેક જીવ પ્રત્યે સમભાવ રાખો પછી તે મિત્ર હોય કે શત્રુ હોય. જેમ સમુદ્રમાં બધી નદીઓ સમાઈ જાય છે તેમ અહિંસામાં બધા ધર્મો સમાઈ જાય છે. અહિંસા, સત્ય, અસ્તેય, બ્રહ્મચર્ય અને અપરિગ્રહ - આ પાંચે બધા ધર્મો આચરે છે કારણકે આજ મનુષ્યનો સહજ કુદરતી ધર્મ છે.

દશ વૈકલ્પિક સૂત્રમાં કહ્યું છે કે બીજા બધા જીવો પ્રત્યે આત્મસંયમ રાખવો એ જ અહિંસાની સાચી સમજ છે. હિંસા ઘટાડવા ક્ષમાનો સદ્ગુણ વિકાસવવો જોઈએ.

• અહિંસાનું આચરણ :

જૈન ધર્મ માને છે કે દરેક જીવમાં સુખ અને દુઃખ જુદા જુદા પ્રમાણમાં જાણવા અને અનુભવવાની ક્ષમતા હોય છે. **જૈન ધર્મ પ્રાણી, વનસ્પતિ, પાણી, વાયુ, અગ્નિ અને પૃથ્વી આ બધાને જીવ માને છે. પંચેન્દ્રીય જીવથી લઈને એકેન્દ્રીય જીવ બધાને સરખા જીવ માને છે.** દરેકે બધી ક્રિયાઓ પ્રવૃત્તિઓ સંભાળપૂર્વક કરવી જોઈએ. જે કરવાથી બીજા જીવોને દુઃખ ન થાય. જૈન કર્મ સિદ્ધાંત પ્રમાણે જે કોઈ બીજાને દુઃખ કે ઈજા પહોંચાડે છે તે પોતાને જ નુકસાન કરે છે. દરેકે દયાભાવ વિકસાવી પોતાની પ્રવૃત્તિઓ શાંતિમય અને સદાચાર પૂર્ણ રાખવી

જોઈએ. આવી પ્રવૃત્તિઓ પર્યાવરણને શુદ્ધ બનાવે છે અને શુદ્ધ પર્યાવરણ કષાયોમાં મંદતા લાવે છે, મનને વિશુદ્ધ કરે છે અને જીવન સુખી બનાવે છે. પરિણામે આધ્યાત્મિકતા વધે છે અને મોક્ષ માર્ગમાં પ્રગતિ થાય છે.

મનુષ્ય તેની આસપાસના મનુષ્યો પ્રાણીઓ, વનસ્પતિ અને કુદરત સાથે ઘણી રીતે સંકળાયેલો છે અને સૌથી વધારે પોતાની જાત સાથે સંકળાયેલો છે. પર્યાવરણના દરેક અંશ સાથે તેને સંબંધ છે. આ સંબંધ પરસ્પરનો છે. તેની દરેક પ્રવૃત્તિની અસર પર્યાવરણના દરેક અંશ ઉપર પડે છે. પ્રકૃતિની એક કુદરતી સમતુલા છે. પ્રકૃતિના નિયમો આ સમતુલા જાળવી રાખે છે. જ્યારે જ્યારે મનુષ્ય આ નિયમોનું ઉલ્લંઘન કરે છે ત્યારે આખું પર્યાવરણ દૂષિત થાય છે. **મનુષ્યે મોટા પ્રમાણમાં પ્રાણીઓની હિંસા કરીને અને મોટા પ્રમાણમાં જંગલો કાપીને પ્રકૃતિની સમતુલા બગાડી નાખી છે. ઉદ્યોગોનો પ્રદૂષિત કચરો આખા વાતાવરણને પ્રદૂષિત કરે છે.**

• અહિંસા અને શાકાહાર :

અહિંસાના આચરણ માટે શાકાહાર જરૂરી છે. શાકાહારનો પાયો અહિંસા છે. દરેક જીવને શરીર હોય છે. શરીરને પોષણની અને શક્તિની જરૂર હોય છે. તેને માટે ખોરાકની જરૂર પડે છે. કોઈ જીવ ખોરાક વગર જીવી નથી શકતો. ખોરાક મેળવવા માટે પ્રત્યક્ષ કે પરોક્ષ હિંસા થાય છે. સ્થાવર જીવોની હિંસા કરતાં પ્રસ અર્થાત ચાલી શકે તેવા બે ઈન્દ્રીયથી પંચેન્દ્રીય જીવોની હિંસામાં હિંસક વૃત્તિ ઘણી વધારે હોય છે. **ખોરાક તરીકે વનસ્પતિનો ઉપયોગ કરવાથી પ્રમાણમાં ઓછામાં ઓછી હિંસા થાય છે.** શાકાહારી ખોરાક પર્યાવરણમાં ઘણી ઓછી હાનિ કરે છે. મનુષ્ય

જિનિયસ એટલે એક ટકો પ્રેરણા અને નવ્વાણું ટકા પરિશ્રમ.

જાતિનો કુદરતી આહાર શાકાહાર છે. માંસાહાર હિંસક પ્રાણીઓનો ખોરાક છે. મનુષ્ય હિંસક પ્રાણી નથી. ધાર્મિક દૃષ્ટિએ ખોરાક શરીર, મન, સ્વભાવ વગેરે ઉપર અસર કરે છે. માંસાહાર મનુષ્યમાં હિંસાના ભાવ અને ક્રોધ વગેરે કષાયો ઉત્પન્ન કરે છે. ખોરાકની શુદ્ધતા જ મનુષ્યમાં માનસિક શુદ્ધતા લાવી શકે છે.

માનસિક અસર પ્રમાણે ખોરાકના ત્રણ પ્રકાર ગણવામાં આવે છે.

★ **તામસિક ખોરાક** : જે ખોરાક તામસિક સ્વભાવ ઉત્પન્ન કરે છે અને આધ્યાત્મિક અધોગતિ કરે છે... માંસ-દારૂ વગેરે

★ **રાજસિક ખોરાક** : જે ખોરાક સ્વાદિષ્ટ હોય છે પણ વિષયોને ઉશ્કેરે છે. અતિ તીખો અતિ મીઠો ખોરાક.

★ **સાત્વિક ખોરાક** : જે ખોરાક પૌષ્ટિક હોય છે અને ઓછામાં ઓછી હિંસાથી મેળવાય છે. અનાજ-શાકભાજી ફળ વગેરે

સાત્વિક ખોરાક મનુષ્યો માટે યોગ્ય ખોરાક છે. તામસિક ખોરાક વર્જ્ય ખોરાક છે.

પ્રાણીઓ તરફનો દુર્વહાર એ મનુષ્યોની કૂરતાનું પ્રદર્શન છે એટલે સત્ય સમાજની વિરુદ્ધનું કાર્ય છે. સામાજિક સાર ઉપર આ દુર્વહાર ધંધાકીય કારણોસર ઉદ્યોગોમાં, કૃષિ કામમાં, દવાના સંશોધનમાં, જૈવિક વિજ્ઞાનના પ્રયોગોમાં વગેરે જગ્યાએ થાય છે. વ્યક્તિગત સાર ઉપર સીધી કે આડકતરી રીતે ખોરાકમાં, પહેરવેશમાં, સૌંદર્યના સાધનોમાં અને મનોરંજન અને રમતગમતમાં, સવારી કરવામાં, સરકસમાં પ્રાણીબાગના પિંજરામાં, શિકાર કરવામાં વગેરે જગ્યાએ થાય છે. ઘણી જગ્યાએ પાળેલા પ્રાણીઓ પણ કૂરતાનો ભોગ બને છે. મૂંગા પ્રાણીઓ જે નિઃસહાય છે તેમનું રક્ષણ કરવું એ મનુષ્યની ફરજ છે અને તે નીચે પ્રમાણે કરી શકાય.

૧. શાકાહારી બનીને
૨. પ્રાણીઓની સ્વાતંત્રતા ન છીનવીને
૩. પ્રાણીઓની હિંસા જેમાં સમાયેલી હોય તેવી વસ્તુ ન વાપરીને

૪. જે વિજ્ઞાનના પ્રયોગોની ખાસ અગત્યતા ન હોય તેવા પ્રયોગોને ટાળીને

૫. પ્રાણીઓને જેમાં દુઃખ પહોંચે તેવી રમતગમત ટાળીને

૬. વ્યાપાર ઉદ્યોગોમાં થતા પ્રાણીઓના શોષણનો વિરોધ કરીને

મનુષ્ય પાસે વિવેકબુદ્ધિ છે. આ વિવેકબુદ્ધિનો ઉપયોગ કરી, સંયમ રાખીને બીજા જીવોને સુખેથી જીવવામાં મદદ કરી શકે છે. સ્વાસ્થ્યની દૃષ્ટિએ પણ મનુષ્ય માટે માંસાહાર હાનિકારક જ છે. મનુષ્યના શરીરની રચના, પાચનક્રિયાની રાસાયણિક પ્રક્રિયા વગેરે પ્રકાર માંસાહાર કરતાં શાકાહાર માટે વધારે યોગ્ય છે. મુખ્યત્વે દાંતની અને આંતરડાની રચના અને પાચકરસોનો સ્નાવ શાકાહાર માટે જ અનુરૂપ છે આ કારણોસર મનુષ્યો એ શાકાહારી રહેવું જોઈએ.

જ્યારે ભાવહિંસા દ્રવ્યહિંસામાં પરિણમે છે ત્યારે તે બન્ને પક્ષ માટે હાનિકારક બને છે. સ્વાર્થ ઈર્ષ્યા, લોભ, બીજાના હિત તરફ બેદરકારી વગેરે લાંબા સમયે ખરેખર દુઃખનું જ કારણ બને છે.

માનવતા માટે, મનની શાંતિ માટે, સુખમય જીવન માટે પણ હિંસા અને હિંસા વૃત્તિનો ત્યાગ જરૂરી છે.

● પર્યાવરણનું પ્રદૂષણ :

છેલ્લા સોએક વર્ષમાં થયેલા ઔદ્યોગિકીકરણ કુદરતની સમતુલાને ભગાડી નાંખી છે. કુદરતના સ્ત્રોતોનો બેફામ દુરુપયોગ જંગલોનો વિનાશ, અતિશય પ્રદૂષણ વગેરે માનવ સર્જિત કારણોથી આખું પર્યાવરણ દૂષિત થઈ ગયું છે.

ઔદ્યોગિક ગેસ, કોલસાનું બળતણ, ખનીજ તેલનું બળતણ વગેરે હવામાં પ્રદૂષણ ફેલાવે છે તેના કારણે પૃથ્વી ઉપરના વાતાવરણનું ઓઝોનનું બક્ષર ઓછું થતું જાય છે અને પરિણામે -

૧. પૃથ્વીનું ઉષ્ણતામાન વધતું જાય છે.
૨. જંગલો ઘટતા જાય છે. રણપ્રદેશ અને સૂકો પ્રદેશ વધતો જાય છે.

૩. શ્વાસોચ્છ્વાસના રોગો-ચામડીના રોગો વધતા જાય છે.

૪. હરિયાળીનો નાશ થાય છે.

૫. ઔદ્યોગિક ગેસથી ભયંકર હોનારતો સર્જાય છે.

બધા કુદરતી જળસ્રોતોને ઔદ્યોગિક કચરો, રાસાયણિક ધોવાણનું પાણી, ગટરનું પાણી, રાસાયણિક ખાતર વગેરે સતત પ્રદૂષિત કર્યા કરે છે. આ બધામાં રહેલા ઝેરી તત્ત્વો પીવાના પાણીમાં અને સિંચાઈના પાણી દ્વારા અનાજ સાથે ખોરાકમાં પ્રવેશે છે.

આ ઉપરાંત અવાજનું પ્રદૂષણ શ્રવણ શક્તિ ઘટાડે છે અને માનસિક સમતુલા પર અસર કરે છે. સૌથી મોટો ભય તો ન્યુક્લિયર પ્રદૂષણનો છે. તેની ભયંકર અસર તો માનવજાતને પાંગળી કરી નાખશે.

● પર્યાવરણનું પ્રદૂષણ કેમ અટકાવી શકાય :

૧. વૈજ્ઞાનિકોએ વપરાઈ ગયેલા માલ સામાનના કચરામાંથી રિસાઈકલ કરી ઉપયોગી વસ્તુઓ બનાવવાની શોધખોળ કરવી જોઈએ.
૨. ફેંકી દેવો પડે તેવા કચરા માટે ઓછામાં ઓછું પ્રદૂષણ ફેલાવે તેવી પ્રક્રિયાની શોધખોળ કરવી જોઈએ.
૩. પ્રદૂષિત પાણી અને હવાને રિસાઈકલ કરી વાપરી શકાય તેવી શોધખોળ કરવી જોઈએ.
૪. ઝેરી ગેસને વાતાવરણમાં છોડતા પહેલાં તેનું શુદ્ધીકરણ કરવાની શોધખોળ કરવી જોઈએ.
૫. રાસાયણિક ખાતર, જંતુનાશક દવાઓ વગેરેનો ઉપયોગ ઓછો કરવો જોઈએ.

જેમ મધમાખી જુદા જુદા ફૂલોમાંથી થોડો થોડો રસ ચૂસે છે અને છોડને નુકસાન કર્યા વગર પોતાનું કામ ચલાવે છે તેમ સાધુ જુદા જુદા શ્રાવકો અથવા ગૃહસ્થોના ઘરમાંથી થોડી થોડી ભિક્ષા ગ્રહણ કરે છે અને પોતાનું કામ બીજાને નુકસાન કર્યા વગર ચલાવે છે.

(અનુસંધાન : જુઓ પાના નં.-૧૩ ઉપર)

ચારિત્ર્ય એટલે પાકી બની ગયેલી ટેવ.

સાયું તપ એ જ કહેવાય જે નરને નારાયણ બતાવે

• પ્રેષક : ચંદ્રકાંત દામજી શાહ (કે.ડી. શાહ) •

આપણા દેશમાં સંતો, મહાત્માઓએ જીવનમાં તપનું મહત્ત્વ દર્શાવ્યું છે. દેવોએ પણ આ તપની આરાધના કરી છે. તેઓ વિભૂતિઓના ગુણગાન ગાવા માટે સ્વર્ગમાંથી ધરતી પર આવ્યા છે, પરંતુ તપ-સાધના શું છે? તપ મનુષ્યોના દોષોનું નિવારણ કરવા માટેનું એક રસાયણ છે. સાધના સ્વયંને સુઘડ બનાવવાનો પ્રયાસ છે. જેવી રીતે માટીને ચાકડા પર આકાર આપવામાં આવે છે ત્યારે તે સુંદર ઘડાનું રૂપ ધારણ કરે છે, લોખંડની લાકડી જ્યારે વાંકી વળી જાય છે ત્યારે તેને તપાવીને જ સીધી કરી શકાય છે તેવી જ રીતે મનુષ્યની અંદર રહેલા વિષય અને વિકારને દૂર કરવા માટે આત્માને તપાવવો પડે છે.

ગૃહસ્થ જીવનમાં અનેક દુઃખ છે. તપ દ્વારા તેનું નિરાકરણ સંભવ છે. સંસારની વેદનાને દૂર કરવા માટે તપરૂપી બાણનો ઉપયોગ કરવો જોઈએ. ઈચ્છાનો નિરોધ આપણા જેવા જીવ જ કરી શકે, ઈશ્વર નહીં. આપણે આપણી ભૂલોનું પ્રાયશ્ચિત સાધના દ્વારા કરીએ છીએ. નરપદ એવું મેદાન છે, જ્યાં નારાયણ બનવાનો પ્રયત્ન કરી શકાય છે. **દર્પણ આપણા ચહેરા પર રહેલા ડાઘને બતાવી શકે છે, પરંતુ તેને દૂર કરવાનો પ્રયત્ન આપણે જ કરવો પડે છે અને તો જ તે દૂર થાય છે.**

જો તપ કરવામાં કંટાળો આવતો હોય તો તે તપ નથી. જે રીતે ઔષધી એ જ છે જે રોગને નાબૂદ કરે છે. એ જ રીતે તપ એ એવી વસ્તુ છે, જે નરને નારાયણ બનાવી દે છે. સાધના એ જ છે, જે સાધકને સાર્થી દિશા બતાવે છે. આજના ગૃહસ્થ રાગ, દ્વેષ

અને વિષયમાં લિપ્ત રહીને માત્ર શાબ્દિક ઉપાસના કરે છે.

આજે જેટલી શોધખોળ થઈ રહી છે એટલી જ આપણી જરૂરિયાતો વધી રહી છે. માત્ર જરૂરિયાતની વસ્તુઓનો જ ઉપયોગ કરો. આ એક તપ છે, ઉપાસના છે. ઉપાસના વાસના નથી. ઉપાસનામાં વાસનાનો નિરોધ છે.

ઘરમાં વીજળીથી ચાલતા પંખા હોય છે. આ પંખામાં ત્રણ પાંખિયાં હોય છે. પંખાના ત્રણ પાંખિયાં જીવન-મરણનાં ત્રણ પાસાંને દર્શાવે છે. જ્યારે પંખો ચાલે છે ત્યારે પાંખિયા અલગ અલગ દેખાતા નથી, પરંતુ પંખાનો વચ્ચેનો ભાગ ફરતો નથી તે સત્યનું પ્રતીક છે. આપણે તેની શાશ્વતતાને જોતા નથી. માત્ર જન્મ-મરણનાં પાસાંઓ એટલે કે પાંખિયાને જોઈએ છીએ જે અવળો માર્ગ બતાવે છે. આપણે શરીરની ઉત્પત્તિની સાથે આપણી ઉત્પત્તિ અને મૃત્યુની સાથે પોતાનું મરણ માનીએ છીએ.

વાસ્તવિક સત્તાનો આપણને અહેસાસ નથી. સત્યની તરફ આપણે જોઈ શકતા નથી. આપણે જન્મ-મરણના વિકલ્પમાં ફસાયેલા છીએ. પરંતુ જન્મ-મરણની વચ્ચે એક સત્ય છે કે તેનું ચિંતન કોઈ કરતું નથી. આદર્શ અથવા શ્રેષ્ઠ મૃત્યુને સાધુ સમાધિ કહેવાય છે જો આપણે આદર્શ મૃત્યુ પ્રાપ્ત કરી શકીએ તો આપણો ઉદ્ધાર કરી શકીએ છીએ. આપણે બાળક જન્મતાં જ મીઠાઈ વહેંચીએ છીએ. જન્મ સાથે મૃત્યુનો ભય પણ શરૂ થાય છે. આથી જન્મ અને મરણ કોઈ વસ્તુ નથી. મહત્ત્વની વાત સમાધિની છે. આ સમાધિ

ત્યારે જ મળશે, જ્યારે આપણને આપણી શાશ્વત સત્તાનું ધ્યાન ધરવું જોઈએ અને તેને અનુરૂપ જીવન જીવવું જોઈએ.

સાભાર : પરિગ્રાહ

પ્રેષક : ચંદ્રકાંત દામજી શાહ (કે.ડી. શાહ)

અહિંસા - શાકાહાર - વિશ્વશાંતિ - પર્યાવરણ

(અનુસંધાન : પાના નં.-૧૨ ઉપરથી ચાલુ)

જૈન ધર્મ વસ્તુઓના વપરાશમાં સંયમ, ઈચ્છા ઉપર નિયંત્રણ અને જીવનમાં સાદગી રાખવાનું શીખવે છે.

લેખક માર્ઠકલ ટોલીયાસ તેના પુસ્તક લાઈફ ફોર્સમાં લખે છે કે જૈન અહિંસા ધર્મમાં પર્યાવરણનું આધ્યાત્મિક વિજ્ઞાન અને જીવશાસ્ત્રની નૈતિકતા સમાયેલા છે. આ રીતે જૈનોએ ફક્ત મનુષ્ય જ નહિ આખા સંસારના બધા જીવોના હિત માટે સંહિતા આપી છે.

૧. વિશ્વ બંધુત્વની ભાવના કેળવો, વિશ્વ શાંતિ માટે અને બધા જીવોના હિત માટે પ્રાર્થના કરો.
૨. કુદરતી સંપત્તિને સંયમ અને કરકસરથી વાપરો
૩. દરેક કાર્યમાં જયણા-હિંસા ન થાય તેવી સાવચેતી રાખો.
૪. અહિંસક જીવનશૈલી અપનાવો.
૫. સંતોષ અને સહનશીલતા કેળવો.

દરેક વ્યક્તિ પોતાની જીવનશૈલી ઉપર પ્રમાણે બદલાવી અને આ આચારસંહિતા પાળી પોતપોતાનું અનુદાન આપી શકે છે. ■

૮/૨૬, ગંગામણિ ફ્લેટ્સ,

વસંત નગર સોસાયટી, ગોપાલચોક,

મણિનગર, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૦૮. ફોન : ૨૫૪૬૮૧૬૦

સંદેશ

• વલ્લભ ડી. શાહ 'કેવલ' •

આત્મા એ જ પરમાત્મા છે. આત્માને પરમાત્મા રૂપે જુઓ. સર્વત્ર સર્વ પ્રાણીઓમાં આત્મા એ જ પરમાત્મા છે, એવું જુઓ, એવું ભાવો અને એવું આચરણ કરો એટલે રાગ-દ્વેષથી મુક્ત થશો.

આત્માનું સ્વરૂપ અમૂર્ત છે. અમૂર્ત એવા આત્માને અમૂર્ત એવા અનુભવ જ્ઞાન દ્વારા અનુભવાય છે. દેહાધ્યાસ ઢાળીને પ્રત્યેક કાર્ય કરતાં આત્માની પરમાત્મ દશા પ્રકટ થાય છે.

ચેતનાનો સર્વથા પરિપૂર્ણ પ્રકાશ તે જ કેવળજ્ઞાન. કેવળજ્ઞાનથી અભિન્ન આત્મા એ જ પરમાત્મ દેવ છે, એમ અનુભવ કરીને સ્વરૂપ દશામાં તન્મય બની જવું એ જ સત્ય ધર્મનું આચરણ સમજવું. આત્માનો ગુણ તે જ સત્ય ધર્મ છે. આત્માના સ્વભાવમાં જેઓ રમણતા કરે છે તેઓ સ્વહૃદયમાં પરમાત્માનો સાક્ષાત્કાર કરે છે.

આત્માના સર્વ પર્યાયોનો આવિર્ભાવ થવો એ જ સિધ્ધત્વ અથવા પરમાત્મત્વ છે.

પર્યુષણ પર્વ નિમિત્તે કોઇનું નિવારણ ક્ષમાથી કરીએ. માનનું નિવારણ મૃદુતાથી કરીએ. માયાનું નિવારણ સરળતાથી કરીએ અને લોભનું નિવારણ સંતોષથી કરીએ.

પર્યુષણ પર્વ નિમિત્તે ચાર ભાવના ભાવીએ :

(૧) મૈત્રી ભાવના, (૨) પ્રમોદ ભાવના, (૩) કરુણા

ભાવના, (૪) માધ્યસ્થ ભાવના

પર્યુષણ પર્વ નિમિત્તે જીવોની રક્ષા કરીએ. વિતરાગની પૂજા કરીએ. અહંકારને ટાળીએ. સમ્યક્ત્વી ગુરુને નમીએ. કોધને ઉપશમાવીએ. લોભનું ઉન્મૂલન કરીએ. ઈન્દ્રિયોનું દમન કરીએ. ઉત્કૃષ્ટ શ્રાવક બનીએ.

પર્યુષણ પર્વ નિમિત્તે સમ્યક્ દર્શનના પાંચ લક્ષણો પ્રગટાવીએ : (૧) ઉપશમ, (૨) સંવેગ, (૩) નિર્વેદ, (૪) અનુકંપા, (૫) આસ્તિકતા.

પર્યુષણ પર્વ નિમિત્તે આત્મ-નિરીક્ષણ કરવું. શુભ ભાવનાઓ ભાવવી અને પાપોથી પ્રતિક્રમણ કરીએ. ઉદયમાં આવેલા કષાયોને શાંત કરવાનું સામર્થ્ય કેળવીએ. નમ્રતા, વિવેક, સમભાવ, સહનશીલતાના ગુણો કેળવીએ.

પર્વાધિરાજ પર્યુષણ પ્રસંગે 'ખામેમિ સવ્વ જીવે, મિત્તી મે સવ્વ ભુએસુ' - જગતના સર્વ જીવોને હું ખમાવું છું સર્વ જીવની સાથે મારી મૈત્રી છે, એ ભાવના ભાવીએ. ક્ષમા આપીએ. ક્ષમા માંગીએ અને હૃદયથી હળવા બનીએ. માર્ગાનુસારીના ઉપ ગુણ આત્મસાત કરીએ. સમ્યક્દર્શન પ્રાપ્ત કરીએ. મોક્ષલક્ષી બનીએ. ચૌદ ગુણ સ્થાનક પ્રાપ્ત કરવા પ્રયત્નશીલ બની સિદ્ધદશા પ્રાપ્ત કરીએ. શાશ્વત સુખ પામીએ. ■

ક્ષમાપના

- કોધ આગ છે - ક્ષમા પાણી છે
- કોધ જલન છે - ક્ષમા ઠંડક છે.
- કોધ અહંકાર છે - ક્ષમા પ્રકાશ છે.
- કોધ કમજોરી છે - ક્ષમા તાકાત છે.
- કોધ કૂડો, કચરો છે - ક્ષમા રત્નોનો ઢેર છે.
- કોધમાં ધુત્કાર છે - ક્ષમામાં પુચકાર છે.
- કોધ કાળી સ્યાહ રાત છે - ક્ષમા સ્વર્ણિમ પ્રભાત છે.
- ★ ક્ષમાપનાનું મહાપર્વ આ મૈત્રી માટે આવ્યું છે, માફ કરો ને ભૂલી જાઓ એ સંદેશો લાવ્યું છે.
- ★ ક્ષમા માંગો હળવા હૈયે ને ઉદારતાથી ક્ષમા કરો, એવું ના વિચારો કે છે કોણ ખોટો ને કોણ ખરો?

- ★ આપ સમા મૈત્રી - દોસ્તીના કોલ હૃદયથી આપો, સંબંધોની સીમાને તમે ભીતરી સ્નેહથી માપો.
- ★ નદીના વેણ કિનારાઓ પુલના માધ્યમથી ભેગા થાય છે તુટેલા ભાંગેલા બે હૃદયો ક્ષમાપનાના માધ્યમથી સંધાય છે, ભેગા થાય છે અને જીવનમાં ફૂલોના સુંદર બગીચા ખીલે છે.
- ★ ક્ષમા એ જ માંગી શકે છે જે સ્વયં મહાન છે, ક્ષમા એ જ આપે છે, જે સ્વયં જાગૃત છે.
- ★ દર વર્ષે ચોપડા ચોખ્ખા કરો છો... તેમ દર વર્ષે હૈયાના ચોપડા સાફ કરો.

સંકલન : ચંદ્રકાંત દામજી શાહ (કે.ડી. શાહ) - અમદાવાદ

અહંકારનો ત્યાગ એ મોટામાં મોટો ત્યાગ છે, એ પછી એણે બીજું કંઈ જ ત્યાગવાનું રહેતું નથી.

મૂછાળા મહાવીર

• વાત્સલ્યદીપ •

સમજની દિશાઓ જ્યારે ધૂંધળી બની જાય છે અને જે ઘટના ઘટે ત્યારે લોકો એને ચમત્કાર કહે છે. ભક્તો એને શ્રદ્ધાનો જય કહે છે.

આડાવલા પર્વતની તળેટીમાં એક પ્રાચીન જિન - મંદિર છે.

દેવ મોટા છે તેમ મંદિરમાં વસતી મૂર્તિ પર શ્રદ્ધા વધુ મોટી છે. લોકો પ્રભુની પ્રતિમાને મૂછાળા મહાવીર કહે છે. ન તેમને દાઢી છે, ન મૂછ, છતાં 'મૂછાળા મહાવીર' કહેવાય છે.

આ મૂર્તિને હજારો વર્ષ થઈ ગયા છે કિંતુ નદીના ઝરણાની જેમ આ મૂર્તિ વિશે એક દંતકથા વહેતી આવે છે.

આ પ્રદેશમાં ઉદ્દેપુરના મહારાણાનું ભારે વર્ચસ્વ. સમભાવી મહારાણા દરેક ધર્મોને આદર આપે અને તમામ પ્રજાજનોને સ્નેહ આપે. પ્રવાસે જાય ત્યારે રસ્તામાં જેટલા મંદિરો આવે ત્યારે ભાવભીનું ભેટણું રજૂ કરે.

મહારાણા મુસાફરીએ નીકળ્યા છે. ફરતા ફરતા ભગવાન મહાવીરના મંદિરમાં આવી પહોંચ્યા. મહાવીરના દર્શન કરીને પોતાની ભક્તિ સમર્પિત કરી. એવામાં ત્યાંનો પૂજારી પ્રભુના પ્રક્ષાલનું જળ લઈને મહારાણાની સામે આવ્યો.

પ્રભુના દેહ પર ચઢેલાં કેસર, કસ્તૂરી, અંબર અને બરાસ પ્રક્ષાલના પાણીમાં મહેંકતા હોય છે. આ જળ ન્હવણ કહેવાય છે. તે પવિત્ર હોય છે.

રાજવીની સામે પૂજારીએ વાડકી ધરી એટલે મહારાણાએ તેમાંથી અંજલિ લઈને કપાળે, ગળે અને મસ્તકે લગાવી. કિંતુ એ ક્ષણે એમની નજર વાડકીમાં પડી અને એમને એક વાળ દેખાયો!

રાજા કરતાં રાજાનો નોકર સવાયો હોય

એમ રાજાનો નોકર પૂજારીની સામે જોઈને તાડુક્યો : 'વાડકીમાં વાળ દેખાય છે. એટલે ભગવાનને દાઢી અને મૂછ ઊગ્યાં લાગે છે!'

'શું કહ્યું?'

'આ વાડકીમાં વાળ છે, જોતો નથી? મહારાજની સમક્ષ આવું પાણી લવાય કે શું? શું આ તારા ભગવાનનો વાળ છે?'

પૂજારી ગંભીર થઈ ગયો. એની મતિ કામ કરતી નહોતી. એ કશું બોલી ન શક્યો. મહારાણાનો નોકર ઉશ્કેરાયેલો હતો. એણે અટ્ટહાસ્ય કર્યું, 'તારા મહાવીર મૂછાળા છે કે શું?'

'હા, મારા મહાવીર મૂછાળા છે.'

પૂજારીની સહનશીલતાની હદ આવી ગઈ અને એ બોલી ગયો. પણ પાછો મૂંઝાયો. ભગવાન ક્યાં મૂછાળા છે? એણે કંપતા અવાજે મૂંઝાળાનો અર્થ સમજાવ્યો કે, મૂછાળા એટલે બહાદુર અને પરાક્રમી!

પૂજારીનો જવાબ સાંભળીને નોકરે મહારાણાને કહ્યું, 'હજૂર, આમના ભગવાન મૂછાળા છે, તેમનાં દાઢી-મૂછનાં દર્શન કરવા રોકાઈએ તો?'

મહારાણાને ઉતાવળ હતી એ સમયે તો, પણ નોકરના આગ્રહને વશ થઈ એમણે પૂજારીને કહ્યું કે, 'અમે ત્રણ દિવસ પછી અહીં આવીશું અને મૂર્તિને મૂછ હશે તો તને બક્ષીસમાં ગામ ભેટ કરીશ, નહિ તો સજા!'

રાજા ચાલ્યો ગયો.

પૂજારીની અકળામણનો પાર ન હતો. મૂર્તિને તો કોઈ દિવસ મૂછ હોતી હશે? તે ઉદાસ બની ગયો. ત્રણ દિવસ તો આંખના પલકારામાં વીતી જવાના અને રાજાની સવારી આવીને ખડી રહેવાની. રાજા પ્રભુને જોઈને પોતાને ગર્દન મારવાના! ઈજજતની ઈમારત

કકડભૂસ થઈને ઢળી પડવાની! લોકો પોતાની ભક્તિની અને ભગવાનની મશ્કરી કરવાના!

પૂજારીના મનમાં આંધી વ્યાપી. આખરે એ અન્નજળનો ત્યાગ કરીને ભગવાનની મૂર્તિ સમક્ષ શ્રદ્ધાનું આસન લગાવીને બેસી ગયો. એના અંતરમાંથી આરજૂ ઊઠી : 'ભગવાન મને બચાવો. એ દિવસે જરૂર તમે મૂછાળા બની જાવ. અને પ્રભુ, તમે મૂછાળા નહિ બનો તો ભક્તની આબરૂ જશે અને ભક્તની આબરૂ સાથે શું ભગવાનની ઈજજત જોડાયેલી નથી?'

પૂજારીના શબ્દોમાં આરજૂ વહેતી હતી અને હૃદયમાં આંસુ! એણે દૃઢ નિર્ણય લઈ લીધો - મૃત્યુ મળે તો મંજૂર, પણ હવે તો ત્યારે જ ઊઠીશ જ્યારે પ્રભુના મુખ પર મૂછ દેખાશે!

એક દિવસ વીત્યો, બીજો પણ વીત્યો. ત્રીજા દિવસની બપોર થઈ, પણ ભગવાન મૂછાળા ન દેખાયા! પાખાણની પ્રતિમાને મૂછ ક્યાંથી ઊગે?

છતાં પૂજારી ન ડગ્યો. એ પ્રાર્થના કરતો રહ્યો કે, હું મરી જઈશ તો તને પૂજારી તો અનેક મળી જશે પણ તારી આબરૂ જશે! આ મંદિરને કલંક લાગી જશે!

પણ પ્રભુની પ્રતિમા તો સ્થિતિવત્ જ રહી!

ત્યાં તો હાથીનો ઘંટનાદ સંભળાયો. છડી પોકારાઈ, કોલાહલ સંભળાયો. પૂજારી સમસમી ગયો. હાથી પર ચઢીને રાજા આવતા લાગે છે!

મહારાણા મંદિરમાં દાખલ થયા. સાથે પેલો હજૂરિયો પણ હતો. રાણાજી મંદિરમાં આવ્યા ત્યારે હજૂરિયાએ પૂજારીના નામની બૂમ પાડી.

જે ન્યાયને અનુકૂળ છે તે ધર્મથી પ્રતિકૂળ પણ હોઈ શકે છે.

શિખામણ આપતાં પહેલાં પોતે આચરણ કરો

પ્રભુની પ્રતિમા સમક્ષ બેઠેલા પૂજારી ત્રણ-ત્રણ દિવસથી અન્નજળ વિના શિથિલ થઈ ગયો હતો. એના હૃદયમાં ભયનો અગ્નિ ભભૂક્યો હતો. ભગવાન મૂછાળા દેખાશે નહિ તો મોત તો ભલે મળે પણ પોતાને ખાતર ભગવાન પણ બદનામ થશે! પૂજારી ત્યાં બેભાન થઈને ઢળી પડ્યો.

અને મહારાજ જ્યાં મૂર્તિ સમક્ષ આવી ઊભા તો તેમને ભરાવદાર દાઢી અને મૂછ દેખાયાં!

મહારાણા છક્ક થઈ ગયા.

એમણે ભક્તિભર્યા પ્રણામ કર્યા અને જય પોકારી : ‘મૂછાળા મહાવીરની જય!’

પરંતુ હજૂરિયાને ભગવાન મૂછાળા દેખાતા ન હતા. એણે ઈનકાર કર્યો. ‘મહારાજ! પૂજારી જુદો છે. ભગવાનના મુખ પર ન દાઢી છે ન મૂછ!’

પરંતુ મહારાજ ભાવવશ હતા. એમણે આ ન સાંભળ્યું. હજૂરિયાએ ફરીથી કહ્યું ત્યારે મહારાજની આંખમાં લાલાશ વ્યાપી. ‘અરે, આટલા સુંદર દાઢી મૂઝ દેખાય છે. પ્રભુજી કેવા શોભે છે!’

‘નહિ!’ હજૂરિયાએ કહ્યું, ‘મારે દીવા જેવી આંખો છે અને મને કેમ કાંઈ દેખાતું નથી?’

‘તો શું હું આંધળો છું?’ મહારાજએ તલવાર પર હાથ નાખ્યો.

‘ના!’ હજૂરિયાના શબ્દોમાં ભય ડોકાયો. ‘એમ નહિ, પણ શું ખરેખર મારા જેવા દાઢી મૂછ ભગવાનને છે, મહારાજ?’

મહારાણાએ હજૂરિયા તરફ જોયું અને આશ્ચર્ય પામી ગયા.

‘અરે, તારી મૂછ જ ક્યાં છે અને દાઢી પણ સફાચટ છે!’

હજૂરિયાએ પોતાની દાઢી પર હાથ ફેરવ્યો. ન મળે દાઢી કે ન મળે મૂછ!

એ જ વખતે પૂજારીને ભાન આવ્યું. એણે સીધું ભગવાન તરફ જોયું અને પ્રભુ મૂછાળા દેખાયા! ભગવાનનો જયજયકાર કરતો પૂજારી નાચવા લાગ્યો, કૂદવા લાગ્યો.

‘તું સાચો ભાઈ!’ રાજાએ કહ્યું.

‘હું નહિ, મારો ભગવાન સાચો!’ પૂજારીએ નિખાલસ ભાવે કહ્યું. એ અભણ માનવીના મનમાં શ્રદ્ધાનો સાગર હિલોળા લેતો હતો. ‘જેણે એક ભક્તની આબરૂ રાખી, મહારાજ!’

કિંતુ પેલા હજૂરિયાના મનમાં હજૂ વિશ્વાસ આવતો નહોતો. એ કોઈ પણ રીતે પૂજારીને હલકો પાડવા માંગતો હતો. તેને લાગ્યું કે પૂજારી બનાવટ કરે છે. એ મૂર્તિની નજીક ગયો અને ભગવાન મહાવીરની મૂછમાંથી એક વાળ ખેંચ્યો!

પણ ચમત્કાર થયો! મૂછનો એક વાળ માંડ તૂટ્યો અને ત્યાંથી દૂધની ધારા વહેવા લાગી. પૂજારીએ ભગવાનની નજીક જઈ હથેળીના પાત્રમાં એ ધારા ઝીલી ત્યારે એની આંખમાંથી આંસુની ધારા વહેતી રહી!

રાણાજી ખુશખુશાલ હતા. એણે મંદિરને ભેટ ધરી. પૂજારીને ઈનામ આપ્યું.

હજૂરિયા ત્યાંથી લપાતો છુપાતો ખૂણામાં જઈ ભરાયો. એ જોઈને શ્રદ્ધાની મશકરી કરનાર હજૂરિયા તરફ પૂજારીએ કોધભાવે જોયું.

પૂજારીએ કહ્યું, ‘હજૂરિયા, ભગવાનના સતની તેં પરીક્ષા કરી છે. માણસની પરીક્ષા થાય, દેવની નહિ. જા, તારા વંશમાં બધા નમૂછિયા પેદા થશે!’

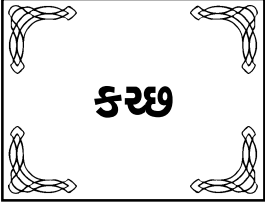
કથા કહે છે કે પૂજારીનું વચન સત્ય ઠર્યું. આજેય એ મહાવીર મૂછાળા મહાવીર તરીકે ઓળખાય છે. માનવીના મનની આસ્થાની જ્યોતિ ત્યાં પ્રકાશતી દેખાય છે!

તા. ૨-૪-૮૫ના દૈનિક
‘જન્મભૂમિ’માંથી સાભાર

બૌદ્ધ ભિક્ષુ બોધિધર્મ ભ્રમણ કરતા કરતા એક ગામમાં પહોંચ્યા. બોધિધર્મ અને તેમના શિષ્યોનું ગામના લોકોએ હાર્દિક સ્વાગત કર્યું અને પછી તેમની પવિત્ર વાણી સાંભળવા તેમની આજુબાજુમાં એકઠા થઈ ગયા. બોધિધર્મ લોકોને ધર્મ અને આચરણ અંગે સારી વાતો સીધી-સરળ ભાષામાં સમજાવવા લાગ્યા. ત્યાં જ એક વ્યક્તિ આવ્યો અને બોધિધર્મને અપશબ્દો કહેવા લાગ્યો. હાજર રહેલા લોકોએ તેને રોકવા પ્રયાસ કર્યો, પરંતુ તે માન્યો નહીં અને બોધિધર્મને ખરું-ખોટું સંભળાવતો રહ્યો. લોકો બોલ્યા, મહારાજ, આ વ્યક્તિ કેટલો ઉદ્ધત છે. કારણ વગર જ તમને અપશબ્દો કહી રહ્યો છે. બોધિધર્મ કહ્યું કે આ વ્યક્તિ ભવિષ્યમાં મારો સૌથી મોટો ભક્ત બનવાનો છે. લોકોએ પૂછ્યું, કેવી રીતે? બોધિધર્મ જવાબ આપ્યો, કોઈ વ્યક્તિ જ્યારે કુંભારને ત્યાં માટલું લેવા જાય છે ત્યારે તે માટલાને વગાડીને જુએ છે કે તે ફૂટેલું તો નથી ને. જ્યારે એક-બે રૂપિયાની કિંમતના ઘડાને ખરીદતી વખતે લોકો આટલી ખાતરી કરતાં હોય તો પછી જેને ગુરુ બનાવવાનો હોય તેને દસ-વીસ ગાળો આપ્યા વગર કેવી રીતે ઓળખી શકાય? ગુરુમાં ધીરજ, આકોશ અને સમાનતાનો ભાવ કેટલો છે તેની પરીક્ષા લે છે. ત્યાર બાદ જ તે પેલા ગુરુને સ્વીકારશે. આગળ જતાં તે વ્યક્તિ હકીકતમાં બોધિધર્મનો સૌથી મોટો ભક્ત બની ગયો.

કથા એ વાત તરફ ઈશારો કરે છે કે કોઈ વ્યક્તિને શિખામણ આપતા પહેલાં તમારા પોતાનામાં પણ તે પ્રકારનું આચરણ હોવું જોઈએ, ત્યારે જ તમને ગુરુનું મહાન પદ મળે છે. એટલે કે ગુરુનું ગુરુત્વ ત્યારે જ સ્વીકારવામાં આવે છે જ્યારે તેનામાં સદાચરણના તમામ લક્ષણો હાજર હોય.

સાભાર : ‘પરિગ્રાહ’
પ્રેષક : ચંદ્રકાંત દામજી શાહ (કે.ડી. શાહ)

(પ્રકરણ-૧૨)

કચ્છમાં જૈન સંસ્કૃતિ એક દૃષ્ટિપાત સેવા પ્રવૃત્તિ સંદર્ભે કેટલીક જૈન સંસ્થાઓ

• ડૉ. નીતા ઠાકર •

(૨) મેઘજી સોજપાલ જૈન આશ્રમ- માંડવી :-

જૈન સમાજનાં અપંગ, વયોવૃદ્ધ અને નિરાધાર ભાઈ બહેનો માટે ઉત્તરાવસ્થા શાંતિમય, ધર્મમય બને એ માટે આ આશ્રમ ઉત્તમ વાતાવરણ પૂરું પાડે છે. આ આશ્રમની સ્થાપના ઈ.સ. ૧૯૪૮માં થઈ, જેની પ્રેરણા મુનિ શ્રી શુભવિજયજીએ આપી. તેમણે પોતાના વિહાર દરમ્યાન અશક્ત અને નિરાધાર ભાઈ બહેનોની હાલત જોઈને, તેમની તકલીફો દૂર કરવા આ આશ્રમ સ્થાપવા વિચાર્યું. તેમના આ વિચારથી પ્રેરાઈ શ્રી મેઘજીભાઈ સોજપાલે આ કાર્યને ઉપાડી લીધું. આ માટે માંડવી-ભુજના માર્ગ પર નાગજી અમરશીની વાડી મળી અને મકાન પણ મળ્યું. તેથી આશ્રમનો પ્રારંભ થયો. આ આશ્રમમાં એક દહેરાસરનું પણ નિર્માણ કર્યું. જેમાં શ્રી શાંતિનાથ પ્રભુ બિરાજમાન છે. સાથે ધાર્મિક હોલ પણ બનાવ્યો છે. આ ઉપરાંત અતિથિગૃહ, ભોજનશાળા, તબીબી સારવાર ખંડ, તાત્કાલિક સારવાર ખંડ, ટી.વી. રૂમ વગેરે સવલતો ઉપલબ્ધ છે. અહીં અસ્વસ્થ, પરાધીન, મંદબુદ્ધિ અને માનસિક નબળા લોકો માટે નિવાસની તેમજ સંભાળની અલગ વ્યવસ્થા પણ છે. સામાન્ય તબીબી સારવાર તેમજ માનસિક રોગીઓની સારવાર માટે ડોક્ટરો સમયાંતરે મુલાકાત લે છે.

(૩) 'જીવદયા'ની સાર્થકતા- પાંજરાપોળ :-

નિરાધાર અને નિ:સહાય, અશક્ત અને અપંગ પશુ પંખીઓની જ્યાં પ્રેમભરી માવજત

કરવામાં આવે છે તે સંસ્થાને 'પાંજરાપોળ' કહે છે. અહીં પશુઓને ઘાસચારો નીરવામાં આવે છે, પંખીઓને યજ્ઞ નાખવામાં આવે છે. બીમાર પશુ-પંખીઓની તબીબી સારવાર પણ કરવામાં આવે છે. કસાઈવાડે લઈ જવાતા પશુઓને છોડાવીને તેમને પાંજરાપોળમાં રાખવામાં અને સાચવવામાં આવે છે.

પાંજરાપોળ શબ્દ મૂળ 'પાંગળાપોળ'નું અપભ્રંશ સ્વરૂપ છે. તેમાં 'પાંગળા' શબ્દ જ સ્વયમ્ સ્પષ્ટ છે. પાંગળા એટલે અશક્ત કે ત્યક્ત જાનવરોનું આશ્રયસ્થાન એટલે પાંગળાપોળ. સમગ્રતયા અર્થમાં જોઈએ તો ખેડૂત કે પશુપાલક જેનો નિભાવ ન કરી શકે, જેમાંથી તેને વળતર ન મળે એવા જાનવરો સાચવવાની ઔચિતી જવાબદારી ઉપાડી લે તે પાંગરાપોળ કે પાંજરાપોળ.

સ્થાનિક સંઘો તેમજ જીવદયા મંડળી જેવી સંસ્થાઓ આવી પાંજરાપોળનું સંચાલન કરે છે. દુષ્કાળ અને પૂર જેવા કુદરતી આફતોના પ્રસંગે આ પાંજરાપોળો પશુ-પંખીઓ માટે આશીર્વાદરૂપ સાબિત થાય છે. એવાં કડુણ પ્રસંગે પાંજરાપોળો ખાસ અને વિશિષ્ટ વ્યવસ્થા કરે છે.

કચ્છમાં મોટાભાગની પાંજરાપોળોમાં કચ્છનાં સમસ્ત જૈનોનું ઉમદા યોગદાન રહેલું છે. કચ્છમાં 'પાંજરાપોળ' પ્રવૃત્તિના અડીખમ અગ્રણી તરીકે શ્રી ઝુમખલાલ લક્ષ્મીચંદ મહેતા (માંડવી)નું અદ્વિતીય સ્થાન છે. તેમનાં નેતૃત્વ હેઠળ કચ્છની પશુપાલક સંસ્થાઓને સાંકળતું 'અખિલ કચ્છ પાંજરાપોળ અને ગૌશાળા ફેડરેશન' નામનું સંગઠન રચાયું છે. ઉપરાંત

'કાપાર્ટ' પાસેથી આર્થિક મદદ મેળવવામાં પણ સફળતા મેળવી છે. સમગ્ર ગુજરાતની પાંજરાપોળમાંથી ત્રીજા ભાગની પાંજરાપોળો માત્ર કચ્છમાં આવેલી છે. કચ્છમાં સૌથી જૂની પાંજરાપોળ તરીકેનું ગૌરવ 'અંજાર પાંજરાપોળ' (૧૭૫૬) ધરાવે છે. જ્યારે સૌથી નવી પાંજરાપોળ મુન્દ્રા તાલુકાની 'છસરા પાંજરાપોળ' (૧૯૮૪) છે. ભારતના વડાપ્રધાને કોઈ પાંજરાપોળની મુલાકાત લીધી હોય તેવી કચ્છમાં સંભવતઃ એકમાત્ર 'માંડવી પાંજરાપોળ' છે. જ્યાં પંડિત નહેરૂજી ઈ.સ. ૧૯૫૨માં પધાર્યા હતા. ત્યારબાદ શ્રીમતી ઈન્દિરા ગાંધીએ ઈ.સ. ૧૯૫૮માં માંડવી અને મુન્દ્રા પાંજરાપોળની મુલાકાત લીધી હતી. રાષ્ટ્રીય સ્તરની 'કાપાર્ટ' સંસ્થા તરફથી ઈ.સ. ૧૯૮૭માં મદદ મેળવનાર 'માંડવી પાંજરાપોળ' કચ્છમાં પ્રથમ હતી, તો એનિમલ વેલફેર બોર્ડ ઓફ ઇન્ડિયા તરફથી ઈ.સ. ૧૯૯૪માં રાષ્ટ્રપતિના હસ્તે પુરસ્કાર મેળવનાર 'ભિદડા પાંજરાપોળ' આવી એકમાત્ર સંસ્થા છે. કચ્છની સર્વે પાંજરાપોળોમાં ફક્ત મુન્દ્રા અને રાપરની પાંજરાપોળો અને સાથે પ્રવાસીઓ માટે ઉતરવાની વ્યવસ્થા છે. જ્યારે નારાયણ સરોવર અને લુણી એ બે પાંજરાપોળોમાં પોતાનું પશુ-પક્ષી સારવાર દવાખાનું પણ સામેલ છે. વિશેષરૂપે મુન્દ્રા તાલુકાના પ્રાગપર રોડ પર આવેલ અહિંસાધામ પણ ઉલ્લેખનીય છે. ત્યાં જાનવરોનાં ઓપરેશન કરીને જરૂર પડે તો ત્યાં નવા પગ પણ બેસાડવામાં આવે છે.

કચ્છમાં જખૌ, તેરા, નલિયા, અંજાર,

ગાંધીધામ, નખત્રાણા, અધોઈ, ભયાઉ, મનફરા, લાકડિયા, ભુજ, માધાપર, દુર્ગાપુર, બિદડા, માંડવી, ગુંદાલા, છસરા, ભુજપુર, મુન્દ્રા, રતાડિયા, લુણી, વડાલા, આડેસર, નીલપર, મોમાયમોરા, રવેચી, રાપર, લીલપુર, વરણું, નારાયણ સરોવર વગેરે સ્થળોએ પાંજરાપોળ આવેલી છે. **કચ્છમાં પાંજરાપોળની જેમજ 'જીવદયા' શબ્દાર્થના ભાગરૂપે ગામેગામ ઊભેલા ચબૂતરાના પાયામાં પણ જેનો મુખ્ય છે.** નોંધનીય છે કે ભુજની ભીડ બજારના ભીડ ચોકમાં આવેલ કલાસભર વિશાળ ચબૂતરો તેની ગવાહી પૂરતો ઊભો હતો. ૨૦૦૧ના ધરતીકંપમાં તે ધ્વસ્ત થઈ ગયેલ છે. 'વલોકચ્છડો' માર્ચ-જુલાઈ-૨૦૦૫, પૃ-૨૧ અને કચ્છ તારી અસ્મિતા પૃ. ૨૮૯ માં નોંધ્યા મુજબ આ ચબૂતરો માંડવીના વણિક માઉ દેવજી ખોડીદાસે વિ.સ. ૧૯૫૨ (ઈ.સ. ૧૮૯૬) ના પ્રથમ જેઠ વદ ૧૧ અને રવિવારના બંધાવ્યાની માહિતી ચબૂતરાના લેખ પરથી મળે છે.

'જીવદયા'ની સાર્થકતામાં દેશલપર (રાપર)ના ધર્મવીર શ્રી ધનજીભાઈ મોરબિયાનું સ્થાન પણ વિશિષ્ટ છે. તેના વિશે ખારોઈના શ્રી ગોવર્ધન હાજા નીસરે જે બનાવની નોંધ કરી છે. તે મુજબ :- સંવત ૧૯૬૩ (ઈ.સ. ૧૯૦૭) માં ડીસાના કસાઈઓ કચ્છ અને વાગડમાંથી કસાઈખાના માટે ઘેટાં ખરીદતાં. દેશલપરના મહાજનની નજરે તે પડ્યા. તેમને રણ પાર કરતાં શ્રી ધનજીભાઈ મોરબિયા તથા જગશી ભાભેરાએ અટકાવ્યા. લઈ જનારાના મત પ્રમાણે તે અંગ્રેજોના લશ્કર માટે લઈ જવાતાં હતાં. તેથી આ બાબત વધારે ઉગ્ર બની. દેશલપરના મહાજને તે ઘેટાં અંજાર પાંજરાપોળ પહોંચાડી દીધા. તેથી શ્રી ધનજીભાઈને બેડી પહેરાવી રાપર ફોજદારે કેસ કર્યો. અંજાર મહાજનના તે સમયનાં નગરશેઠ જસરાજ ભવાનજી વગેરે ભુજમાં મહારાવશ્રી ખેંગારજી (ખેંગારજી-ત્રીજા-૧૮૭૬-૧૯૪૨) ને મળી, પાંજરાપોળ મહારાવ થકી ચાલે છે તેવી રજૂઆત કરી. મહારાવે તેમાં સહાનુભૂતિ બતાવી અને ૨૭ હજાર કોરી ઘેટાંના બદલે આપવાનું ઠરાવ્યું.

આમ પોતાના જીવના જોખમે જીવદયા ધર્મ બજારી હથિયારથી સજજ થઈ કસાઈઓ સાથે સામનો કરી ઘેટાં માલ કબજે કરી શ્રી ધનજીભાઈએ સ્વધર્મ પાલન કર્યું. અન્ય મહાજનોએ પણ સંપ દાખવતાં રાજ્ય પર પડઘો પડ્યો. તેમના આ સુસ્મરણીય બનાવની યાદ તથા શ્રી ધનજીભાઈનું સ્મરણ સાદર છે.

એ જ રીતે કચ્છના ગીતા રાંભિયા પ્રાણી રક્ષાના ધ્યેયને ખાતર અમદાવાદ ખાતે શહીદ થયા એ ઘટના પણ જીવદયાની ભાવના કેટલી ઊંડી ઉતરી છે તેની સાક્ષી પૂરે છે.

ઉલ્લેખનીય છે કે જૈન અને જૈનેતર સમાજના ભેદ વગર, સામાજિક સુધારણા અર્થે અને જીવહિંસા થતી અટકે તેવા ઉદ્દેશ સાથે ભુજમાં શ્રી રાયચંદ લાલા દિવાળીના દિવસોમાં પ્રભાતકેરી કાઢતા અને તેમાં ફટાકાંનો બહિષ્કાર કરવાના સૂત્રો પોકારતા. વિદ્યાર્થીઓને અભ્યાસમાં ઉપયોગી થાય તેવી ભેટો પણ તેમને આપતા.

(૪) દિનોદાર માનવ કલ્યાણ ટ્રસ્ટ-ભુજ :-

તા. ૧૭-૨-૧૯૭૪થી અસ્તિત્વમાં આવેલ આ ટ્રસ્ટે સમાજમાં સ્થાન મેળવ્યું છે. આ ટ્રસ્ટ દ્વારા જરૂરતમંદોને અનાજ, કપડાં, ભોજન, દર્દીઓને દવા, ફળ વિતરણ અને વિદ્યાર્થીઓને શિષ્યવૃત્તિ, પુસ્તક, નોટ વગેરેની સહાય અપાય છે. પશુઓને રોટલા અને માછલીને પણ ખોરાક અપાય છે. અરે કીડીઓ પણ કણ પામવામાંથી બાકાત ન રહે. ટ્રસ્ટના કાર્ડધારકોને મહિનામાં એક વખત જરૂરી અનાજ અને ખાદ્યસામગ્રી અપાય છે. જોધપુરની સંસ્થા સાથે સંપર્કમાં આવી આ સંસ્થા દ્વારા કૃત્રિમ હાથ-પગ નંખાવી આપવાની વ્યવસ્થા પણ ટ્રસ્ટ ગોઠવે છે. વિવિધ વ્યવસાય અને ક્ષેત્રના લોકોનો નિયમિત સંપર્ક કરી શક્તિ અનુસાર રકમ મેળવાય છે. આ ઉપરાંત અન્ય દાતાઓ પણ સહાયભૂત થાય છે.

આમ કચ્છમાં જૈનધર્મનો પ્રસાર કરવામાં શ્રેષ્ઠીઓનો ઉદાર દાનપ્રવાહ અને પ્રજાકલ્યાણની નીતિ સફળ પુરવાર થઈ છે.

(કમશ:)

સ્વાસ્થ્યની દૃષ્ટિએ ટોમેટો

પ્રશ્ન :- સ્વાસ્થ્યની દૃષ્ટિએ ટોમેટો સોસ કેવો? મારા ઘરનાં બધાંને બધી ચીજ પર ટોમેટો સોસ પાથરીને ખાવાની ટેવ છે.

ઉત્તર :- બહેન, ટોમેટો સોસ જરાય હેલ્થી નથી. એટલા માટે કે એમાં નમક, ખાંડ તથા તેલનું ઘાતક કોમ્બિનેશન હોય છે. આ કોમ્બિનેશન જ એને સ્વાસ્થ્ય માટે જોખમી બનાવે છે. તમને જાણીને કદાચ નવાઈ લાગશે પણ સોસમાં રહેલી વ્હાઈટ સુગરના ખાસ કરીને બાળકો બંધાણી બની જાય છે. વળી સોસને લાંબો સમય સુધી તાજો રાખવા એમાં સરકો (વિનેગર) નાખવામાં આવે છે. જેનાથી એસિડિટી તથા પાચનની સમસ્યા થાય છે. સોસ બનાવતી કંપનીઓ બાટલા પર આકર્ષક રંગબેરંગી લેબલ ચોંટાડે છે ને એમાં અનેક જાતના વિટામિન્સ, મિનરલ, પ્રોટીન હોવાનો દાવો કરે છે. પણ બહેન, જો તમને અને તમારા પરિવારને ટોમેટો સોસ અતિ પ્રિય હોય તો ઘેર તાજો બનાવી શકો છો.

મેઘના પારેખ (ડાયેટિશિયન)

ચિત્રલેખા તા. ૧૯-૭-૧૦ ના અંકમાંથી

પ્રિય મા બાપો! સાંભળો છો?

લી. શાંતિલાલ સંઘવી

લગ્ન પ્રસંગ

કોઈ પણ લગ્નપ્રસંગે કાનના પડદા ફાડી નાખતા માઈકની સંડોવણી જરૂરી લાગે છે? લગ્નના બુફે જમણવાળા ભોજન સમારંભોમાં જવાનું હવે મન જ થતું નથી. વરઘોડામાં તો હરગિજ નહીં. રસ્તા વચ્ચે, ટ્રાફિકને અડચણ રૂપ બનીને ગુજરાતી જાનૈયા જુવાનો પંજાબી ભાંગડાના ઝનૂની તાલમાં હાથ આકાશ તરફ ઉછાળી ઉછાળીને નાચતા હોય એ દૃશ્ય વરવું છે. ભોજનમાં વિશુદ્ધ ગુજરાતી ભોજનનું ટેબલ શોધ્યું જડતું નથી. પનીર-ટિક્કા જેવી વાનગીઓ તો ઠીક પણ ચાઈનીઝ, મેક્સિકન, પંજાબી વાનગીઓનાં આઠ દસ ટેબલ હોય છે. આમાં જવાની ઈચ્છા ક્યાં થાય?

- રજનીકુમાર પંડ્યા

'નવનીત સમર્પણ' માર્ચ ૨૦૦૯ના અંકમાંથી

મિત્રો, મને પણ લાઉડ સ્પીકરોનો અસંસ્કારી અને અસભ્ય ઘોંઘાટ, ફટાકડા, રસ્તા પર નાચવાનું, બિનગુજરાતી ભોજન વગેરે માટે તીવ્ર અણગમો છે. તમને ગમે છે?

શાંતિલાલ સંઘવી

સુવર્ણ કરતાં સૌંદર્ય ચોરોને વહેલું આકર્ષે છે.

કચ્છમાં બાગાયત ખેતી

● સંકલન : નવીનચંદ્ર નારાયણ સોદાગર ●

બાગાયત ખેતી એટલે ફળફળાદિ, શાકભાજી, ફુલછોડની ખેતીના વાવેતરની ખેતી. ફળો સાથેનો નાતો આદિમાનવના સમયથી છે. આદિમાનવો પણ શરૂઆતમાં જંગલમાંના ફળફળાદિ ખાઈને જીવન નિર્વાહ કરતા. જ્યારે આજે સુધરેલા આપણે માનવીઓ પણ ફળો, શાકભાજી વગેરે આરોગીએ જ છીએ.

કુદરતે ઋતુવાર ફળફળાદિ તેમજ શાકભાજી ઉત્પન્ન કર્યા છે, પણ હાલના સમયમાં દૂરના વિસ્તારમાંથી બીજા સ્થળે ઝડપી હેરફેર થાય છે, તેથી આપણને લગભગ બારેમાસ દરેક જાતના ફળો મળતા રહે છે. પરદેશથી પણ ઘણા ફળો આયાત થાય છે અને નિકાસ પણ થાય છે. આપણે ત્યાં દક્ષિણ ભારતની કેરી માર્ચ માસમાં મળવી શરૂ થાય છે, તો ઉત્તર પ્રદેશની કેરી જુલાઈ માસ સુધી મળતી રહે છે. આમ કેરી ૫ થી ૬ માસ મળતી રહે છે. કુદરતે ઠંડા પ્રદેશમાં થતા ફળોની તાસીર (ગુણો) ગરમ, જ્યારે ગરમ પ્રદેશમાં પેદા થતા ફળોની તાસીર ઠંડી રાખેલ છે. આવી જ રીતે ઋતુવાર થતા શાકભાજી પણ આવા જ ગુણો ધરાવે છે.

આઝાદી પહેલાં કચ્છમાં બાગાયત ખેતી તદ્દન ઓછી હતી. રાજવી તેમજ પૈસાપાત્ર વેપારી જેઓ શોખથી બાગાયત ખેતી કરતા તેમને ત્યાંજ હતી. કારણકે સામાન્ય કિસાનને માટે જાતે ખેતી કરવી અને તે ખેતી ઉપર નિભાવ કરવો અત્યંત મુશ્કેલ હતો. ખેતીની પેદાશ કિસાનના કુટુંબના વર્ષ આખાના નિભાવમાં વપરાતી અને જો વધારો હોય તો વેચવા જાય તો કોઈ લેનાર ન હતું, કારણકે લોકોની ખરીદશક્તિ જ ન હતી. ગાંઠે નાણાં ન હતા, જેથી મોંઘવારી નહતી. તે સમયમાં મોટા ભાગે ચોમાસુ (વરસાદ આધારિત) ખેતી થતી. ગામમાં ભાગ્યે જ બે ચાર વાડીઓ

પૈસાદારની હોય, જ્યાં પાણીની સગવડ હોય. ત્યાં પોતાના ઉપયોગ પૂરતા દેશી આંબા, નાળિયેરી, દેશી કેળાં વગેરેના થોડાં વૃક્ષો પાણીના ધોરિયા પાસે વાવેલા હોય. કૂવામાંથી પાણી બળદથી ચાવતા કોશથી ઉલેચાતું, જેથી માંડ ૨-૩ એકર જેટલી જમીનમાં પિયત થતું. જેમાં ચારો, અનાજ વગેરે વવાતું. ખેતીનો આધાર જાનવરોના છાણિયા ખાતર અને બળદ ઉપર જ હતો. સખત મહેનત પછી પણ કિસાનની હાલત અત્યંત ગરીબીમાં રહેતી. ખેતીની પેદાશ અને ગાય-ભેંસના દૂધ, દહીં, છાશ, માખણ, ઘી વગેરેમાંથી જીવનનિર્વાહ થતો. છતાં કિસાનો પોતાનું જીવન શાંતિપૂર્વક પસાર કરતા. હાથ પર નાણાં ન હતા, જેથી ખરીદ શક્તિનો અભાવ હતો. દિવાળીના પર્વે કિસાન પોતાના અને કુટુંબીજનો માટે માંડ માંડ એક-બે જોડી કાપડના કપડા સિવડાવી શકતા. તે સમયમાં વરસાદ અનિયમિત વરસતો. દુષ્કાળ, અતિવૃષ્ટિ, તીડ (Locust)ની ભીતિ રહેતી. બેકારી પણ હતી. કામ કરવા જતાં કામ ન મળતું, જેથી કામદાર વર્ગની હાલત તદ્દન ગરીબીમાં રહેતી. આથી કચ્છના ઘણા લોકો જે તે કામધંધા કે ખેતી મૂકીને વહાણોમાં દરિયા રસ્તે પરદેશ ગયા અને ત્યાં કમાયા, ત્યાં સ્થાયી થયા. જેથી આજે કચ્છી પ્રજા અનેક દેશોમાં વસે છે. આમ દુઃખ પછી સુખનો વારો આવ્યો છે.

દેશભરમાં ફળો કે શાકભાજીનો ઉપયોગ ન હતો. મોગલ રાજાઓને ફળફળાદિ, બગીચાઓ, ફુલો વગેરેનો શોખ હોતાં, તેમણે મહેલો ચણાવ્યા અને તેની આસપાસ બગીચાઓ વિકસાવ્યા. ફળ ઝાડો પણ વવડાવ્યા. બ્રિટિશરોના આગમન પછી, રાજાઓ, સુખી લોકો તેમના સંપર્કમાં આવ્યા અને તેમની રહેણીકરણી, ખોરાક, ફળફળાદિનો ઉપયોગ વગેરે અપનાવ્યા.

બ્રિટિશરોએ તેમના અંગત ઉપયોગ તેમજ ધંધાદારી ધોરણે કમાણી કરવા પણ ફળફળાદિની ખેતી વિકસાવી. કાશ્મીરમાં સફરજનની ખેતી, ચાના બગીચાઓ વગેરે તેઓએ વિકસાવ્યા.

કચ્છના મહારાવશ્રીઓએ પણ તેમના રાજકાળ દરમિયાન મહેલો બંધાવ્યા ત્યારે તેની આસપાસ બગીચા, ફળફળાદિ વવડાવ્યા. તે સમયમાં શરદભાગ, રાજમહેલ, આયના મહેલ, વિજય વિલાસ પેલેસ (માંડવી)ની આસપાસ બગીચાઓ વિકસ્યા. વિજય વિલાસ પેલેસની આસપાસ ફળ ઝાડના મોટા બગીચાઓ વિકસ્યા. તેના આયોજન માટે તે સમયના બાગાયત ખેતીના જાણકાર શ્રી માવજીભાઈ ગજજર, ધનજીભાઈ ગજજરની રાહબરી હેઠળ બગીચાઓનો વિકાસ થયો. તે સમયના કચ્છના વનસ્પતિ શાસ્ત્રી શ્રી જયકૃષ્ણ ઈંદ્રજિતની સલાહ-સૂચના વનસ્પતિની વૃદ્ધિ માટે લેવાયેલ. કચ્છનો પ્રથમ બાગાયતી નિર્દેશન પ્લોટ-મોડેલ ફાર્મ તે સમયના કચ્છના બ્રિટિશ પ્રધાનની સૂચનાથી વિકસ્યું. જેમાં ચીકુ, લીંબુ, જામફળ, દાડમ વગેરેનું વાવેતર કરવામાં આવેલ. તે સ્થળ હતું આજનું ભાનુશાલી નગર (ભુજ). તે સમયમાં ખેતીવાડીના સ્નાતકો માંડ ૨ જણા હતા. મુન્દ્રામાં આવેલ ચી.ચી. વાડીમાં (હાલની બાગાયત નર્સરી) પણ ફળ ઝાડોના વાવેતર કરવામાં આવેલ. માંડવી-મુન્દ્રાના પૈસાપાત્ર ભાટિયા સદ્ગૃહસ્થોએ પણ તેમની વાડીઓમાં બાગ બગીચાઓ વિકસાવ્યા હતા. માંડવી પાસેના નાગલપુર ગામમાં ભાટિયા ચત્રભુજ (ચતુભા)એ તેમની વાડીમાં ચીકુ, લીંબુ, જામફળ, દાડમ, નાળિયેરી દ્રાક્ષ વગેરે વાવેલા, તે આ લખનારે જોયેલા.

કચ્છમાં બાગાયત ખેતી મોટાપાયે વિકસાવવામાં ખેડોદના સ્વ. શ્રી નાર્ણા

સમય જેવું સ્થિતિસ્થાપક બીજું કોઈ નથી.

મેરજુભા જાડેજાનો ફાળો મોટો છે. તેઓએ સને ૧૯૫૦માં માત્ર રૂ. ૨૦૦૦/-ની મૂડીથી બાગાયત ખેતીની શરૂઆત કરી અને ચીકું વ્યવસ્થિત વાવેતર કર્યું. તે સમયે તે ગામમાં નવા નિમાયેલ ગ્રામસેવક શ્રી નાગુભાઈનો સાથ સહકાર, સલાહ, સુચનો મળતા તેઓ બાગાયત ખેતીમાં સફળ થયા. તેથી તે ગામના અનેક ખેડૂતોએ બાગાયત ખેતી અપનાવી. તેના પરિણામે આજે ખેડોઈ ગામની બાગાયત ખેતી કચ્છમાં ગણનાપાત્ર છે અને કચ્છના અન્ય વિસ્તારોમાં પણ આ ખેતી પ્રત્યક્ષ જોયા પછી બાગાયત ખેતી વિકસી.

માંડવી તાલુકાના ગામ મઉની ફળદ્રુપ જમીન અને ઝરણાના પાણીના ઉપયોગથી કેળાં-પપૈયાની ખેતી વિકસી. તે ગામમાં અગાઉ ૧૦-૧૨ વર્ષ સુધી કેળાંનો બગીચો સારું એવું વળતર આપતો. **આજે પણ કચ્છમાં મઉના કેળાં પ્રખ્યાત છે.** આ ગામની સફળ બાગાયત ખેતી જોઈને આસપાસના ગામો દેવપર, ગઢશીશા વગેરેમાં પણ બાગાયત ખેતી વિકસી. છેલ્લાં થોડાં વર્ષો થયાં બાગાયત ખેતીને પ્રોત્સાહિત કરવા તેના નવા વાવેતર માટે સબસિડી, બેંક લોન, પિયત માટે પદ્ધતિ, વગેરેની સુવિધા મળતાં આજે આ વિસ્તારમાં બાગાયત ખેતીનો વિકાસ થયો છે. **આ વિસ્તારની કેસર કેરી દેશ-પરદેશ નિકાસ થાય છે.**

કચ્છમાં થતી ખારેકની ગણતરી કચ્છના બાગાયતી પાકોમાં કલ્પવૃક્ષ તરીકે થાય છે. તાજી ખારેક (લાલ-પીળી), ખજૂર અને સૂકી ખારેક (છવારા) એ એકજ ખજૂરી-ખારેકડીની પેદાશ છે. આપણે ત્યાં થતી તાજી લાલ-પીળી ખારેકને સૂકું અને ગરમ હવામાન (૪૫° સે થી વધારે) મળે, અને વૃક્ષ પર આ ફળો રહેતા, ફળો નરમ (Rutab) થઈને ખજૂરમાં પરિણમે. **સૂકી ખારેકને બનાવવી પડે છે, તે ખારેકડી પર થઈ શકતી નથી.**

આઝાદી પછી ૧૯૫૮ના અરસામાં ખેતીવાડી તરફથી કચ્છમાં (કચ્છ ત્યારે 'સી' સ્ટેટમાં હતું) 'ખારેક વિકાસ યોજના' હેઠળ પરદેશથી આવેલ ખારેકના પીલાનું વાવેતર ખેડોઈના સરકારી ફાર્મમાં થયું.

ત્યારબાદ ૧૯૭૮માં મુન્દ્રા મુકામે ખારેક સંશોધન કેન્દ્રની શરૂઆત થઈ, અને પરદેશથી આયાત થયેલ જુદી જુદી જાતની ખારેકડીના પીલાનું વાવેતર થયું. તેમાંની બરહિ અને હિલાવી જાતોની ખારેક કચ્છના હવામાનને અનુકૂળ જણાઈ છે. ૧૯૮૦ના અરસામાં 'ખારેક વિકાસ યોજના' બાગાયત ખાતા તરફથી કચ્છમાં શરૂ થઈ અને સારી જાતના ખારેકના રોપાનું વેચાણ તદ્દન નજીવા ભાવે મૂકાયું.

સને ૧૯૯૬ના અરસામાં માંડવી તાલુકાના જમણિયા ગામે આવેલ કિનુવાડીમાં 'જીફડ' જર્મન ઈઝરાયેલ ફંડ ફોર રિસર્ચ ઈન ડેવલોપિંગ કન્ટ્રીઝ યોજના હેઠળ પરદેશથી ૧૫૦ જુદી જુદી જાતની ખારેકના તેમજ ૨૫૦ ટિસ્યુકલ્ચર રોપા ખલાસ જાતના વવાયા. આ યોજના સાથે સંકળાયેલા ઈઝરાયેલના ખારેકના નિષ્ણાત પ્રોફેસર આમનોન ગ્રીન બર્ગ કચ્છમાં થતી ખારેકની ખેતી નિહાળીને સુધારણા માટે સૂચનો કર્યા, અને કચ્છમાંના ખારેકના બગીચાઓની મુલાકાત લીધી. તેમણે બાગાયત પાસે બીજથી સુધરેલી ખારેકમાંની નબળી કક્ષાના તથા નકામા નર ઝાડ કાઢી નાખવા ભલામણ કરી, તેમને કચ્છની ખારેક ગમી ગઈ. તેમણે ઝરપરાના શ્રી નારાણ લધા ગઢવીની ખારેકની લગની તથા રસ જોઈને, ૧૦ માસ માટે ઈઝરાયેલની ખારેકની ખેતીની પ્રત્યક્ષ તાલીમ અને કામગીરી માટે લઈ ગયા.

કચ્છમાં ખારેક ખેતી વર્ષોથી ચીલાચાલુ પદ્ધતિએ થાય છે. તેમાં પડતી મુશ્કેલીઓ, વેચાણ વગેરે ઘણા પ્રશ્નો બાગાયતદારોને મુંઝવે છે, બાગાયતદારો વેરણ છેરણ હોઈ તેમનો અવાજ કે ફરિયાદ સરકાર પાસે પહોંચતા નથી. તેથી કચ્છમાં બાગાયતદારોનું સંગઠન 'ડેટ ગ્રોવર્સ એસોસિએશન' મુન્દ્રા મુકામે શરૂ થયું. પણ આજ દિન સુધી કોઈ નક્કર કામગીરી થઈ શકી નથી.

સને ૧૯૭૮થી ૧૯૮૫ દરમિયાન પરદેશથી ખારેક વાવેતરના નિષ્ણાતો કચ્છની મુલાકાતે આવી ગયા છે. અહીંની ખારેકના વૃક્ષોની વિવિધતા તેમજ રંગરૂપ, સ્વાદ વગેરે નિહાળી આશ્ચર્યમાં મુકાઈ ગયા. તેમનો

અભિપ્રાય હતો કે 'ખારેકમાં આવી વિવિધતા, ઝડપી વૃદ્ધિ, દુનિયાના કોઈ પ્રદેશમાં નથી.'

ખારેક સંશોધન કેન્દ્ર મુન્દ્રાના ધ્રબના નીકલ ઈશાક તૂર્કની વાડીમાં તેમની પસંદગીના દેશી ખારેકના પીલાનું ૮ x ૮ મીટરના અંતરે પીલાથી વાવેતર કરીને કચ્છનું પ્રથમ બાગાયતદારની વાડીમાં ખારેકનું પીલાથી વાવેતરનો ડેમોન્સ્ટ્રેશન પ્લોટ વિકસાવ્યો. આમાંથી પ્રેરણા લઈને બાગાયતદારો પીલાના વાવેતર તરફ આકર્ષાયા અને પીલાથી ખારેકનું વાવેતર કરતા થયા.

કચ્છમાં આવેલ ૯મી જૂન, ૧૯૯૮ના વાવાઝોડાંથી બાગાયતદારોને ખારેક, આંબા, ચીકુ વગેરેના બગીચામાં ભારે નુકસાની વેઠવી પડી. તેમ છતાં હિંમતથી આગળ વધ્યા. તેના પરિણામે આજે બાગાયતી ખેતીમાં સુધારા થયો છે. દુનિયાનો ઈતિહાસ જોઈએ તો કુદરતી આફતોથી નુકસાની અસહ્ય થઈ છે, પણ તેથી ફાયદા પણ અનેક થયા છે. કુદરત આવી રીતે આફતો કરીને, કંઈક સારું કરવા માટે પ્રેરણા આપે છે. આમ કચ્છમાં વાવાઝોડાંથી બાગાયત ખેતીમાં ખાસ કરીને ખારેકની ખેતીમાં પરિવર્તન આવ્યું છે. હાલમાં સારી જાતની ગુણવત્તાસભર ખારેકના ફળો ટનબંધ ઉત્પન્ન થાય છે. વાવાઝોડાંથી બાગાયત ખેતીની નુકસાનીથી સુધારા લાવવાનો યશ વડીલ શ્રી કાંતિસેન શ્રોફને ફાળે જાય છે. તેઓએ ઈઝરાયેલના નિષ્ણાતોને આમંત્રીને હવે ખારેકના માટે શું થઈ શકે તે માટે ચર્ચાઓ કરી, કચ્છની જમીન, પાણી, હવામાન વગેરેની મોજણી કરીને યોજના બનાવી. તેના ફળ રૂપે કચ્છમાં ખારેકના ઉત્પાદકોની બે કંપનીઓ સ્થાપાઈ. પ્રથમ 'કચ્છ કોપ સર્વિસીસ લિ. - ગજોડ' (KCSL) અને બીજી 'કચ્છ ડેટસ ડેવલોપમેન્ટ કન્સોર્ટિયમ' ભુજ મુકામે સ્થપાઈ. પરદેશથી 'બરહિ' જાતના પીલા તેમજ ટિસ્યુકલ્ચર રોપા આયાત થયા. પરિણામે આજે આ જાતની ખારેકના ૩૫,૦૦૦ જેટલી સંખ્યામાં વાવેતર થયું છે. અને અમુકમાં ફૂલની પણ શરૂઆત થઈ છે.

સ્વ. શ્રી સુમતિચંદ્ર મહેતાએ પણ મુન્દ્રા મુકામે ખારેકની ખેતીમાં સુધારણા લાવવા અને

જવાબદારીથી બળ મળે છે, જ્યાં જવાબદારી હોય છે ત્યાં વિકાસ થાય છે.

કચ્છની પ્રખ્યાત ખારેકના ટિસ્યુકલ્ચર રોપાના ઉત્પાદન માટે મુન્દ્રા મુકામે 'ટિસ્યુકલ્ચર લેબોરેટરી'ની સ્થાપના 'જન્મભૂમિ ગ્રૂપ'ના સહકારથી શરૂ કરી. પરિણામે હાલમાં કચ્છની ખારેકના ટિસ્યુકલ્ચર રોપા વેચાણમાં છે.

કચ્છમાંનું હવામાન, જમીન, પાણી વગેરે ખારેક માટે અનુકૂળ છે, પણ ખારેકના ફાલ સમયે વરસાદ આવતો હોઈ, હવામાં ભેજ રહે છે, તેથી ખારેકના ફાલને નુકસાન થાય છે. વરસાદ સતત ચાલુ રહે, તો ખારેકના ફળો બગડીને ખરી જવાના પ્રસંગો કોઈક વર્ષે બને છે. આમ કચ્છમાં ખારેકની ખેતી માટે આ એક મોટી મુશ્કેલી છે.

અગાઉ મુન્દ્રા તાલુકાના ગામો - ધ્રબ, ઝરપરા, ભુજપુર વગેરેમાં ખારેકની ખેતીમાં વધુ રસ હતો. પણ હવે પોર્ટ, કારખાનાંઓની હારમાળા થતાં, જમીનના ભાવ અત્યંત વધ્યા. બાગાયત ખેતી માટે મજૂરોની અછત, ઊંડા જતા પાણીના તળ વગેરેના લીધે ખારેકની ખેતી તેમજ અન્ય ફળ પાકોની ખેતી કરવી મુશ્કેલ બની છે, જ્યારે માંડવી, ભુજ વગેરે તાલુકાઓમાં બાગાયત ખેતી વિસ્તરે છે.

ભારતભરમાં અત્યાર સુધી ખારેકની ખેતી માટે કચ્છનું એકલથ્યુ શાસન હતું (મોનોપોલી હતી). પણ હવે, રાજસ્થાન, તામિલનાડુ વગેરે રાજ્યોમાં ખારેકની ખેતી મોટાપાયે વધવામાં છે. ત્યાં ખારેકની ખેતી માટે કચ્છ કરતાં વધુ અનુકૂળતાઓ હોઈ, કદાચ કચ્છની ખારેક માટેની એક હથ્યુતા ઝુંટવાઈ જાય તેવી પૂરી શક્યતા છે.

કચ્છમાં સને ૧૯૬૫ પહેલાં માત્ર દેશી આંબાનું વાવેતર હતું. કલમી આંબાનું વાવેતર જૂજ પ્રમાણમાં હતું. આઝાદી પહેલાં કચ્છના પૈસાપાત્ર લોકો મુંબઈથી આવતા ત્યારે આફ્રુસ, પાયરી, વગેરે કેરીના ફૂલો લાવતા. તેનો ઉપયોગ કરીને તેની ગોટલી વવડાવતા. તેમાંથી તેજ જાતના ફળો મળ્યા નહિં અને તે દેશી આંબામાં જ ગણાઈ જતા. (કલમ પદ્ધતિથી જ જે તે જાતના કુળવાળા આંબા ઉત્પન્ન કરી શકાય.) બિદડા, અંજાર, ભૂજ, મઉ, ગુંદિયાલી વગેરે ગામોમાં દેશી આંબાના વાવેતર હતા. તે પણ શેઢા પાળે કે ધોરિયાની પાસે વવાતા, પ્લોટમાં વાવેતર ભાગ્યેજ કરતા.

આંબાને માત્ર છાણિયું ખાતર અપાતું, જમીનમાં પાણીના તળ ઊંચે હોઈ, પિયત પણ પ્રમાણમાં ઓછું જરૂરી હતું, જેથી દેશી આંબાના ફળોમાં કુદરતી મીઠાશ અને લિજ્જત રહેતી. હવે દેશી આંબાના વૃક્ષો નવા વાવેતરો ન હોઈ ઘટવામાં છે.

આ લખનારે ૧૯૬૫માં ખેડોઈના બાગાયતદારોને સોરઠની (જૂનાગઢ જિલ્લો) પ્રખ્યાત કેસર કેરીનો સ્વાદ ચખાડ્યો, ત્યારે તેમણે આ જાતના આંબા વાવવા ઈચ્છા વ્યક્ત કરી. તેથી થોડી કેસર કેરીની કલમો મંગરોલ (સૌરાષ્ટ્ર)થી મેળવીને ખેડોઈ ગામની વાડીઓમાં પ્રથમ વખત વવડાવી. આમ કચ્છમાં પ્રથમ વખત કેસર કેરીનું આગમન થયું. આજે ૪૫ વર્ષે કચ્છની કેસર કેરી દેશ-પરદેશ નિકાસ થઈ રહી છે. તેના યશભાગી કચ્છના બાગાયતદારો છે.

સરકારશ્રીના બાગાયત ખાતા તરફથી પણ આંબા તેમજ અન્ય ફળઝાડના વાવેતરો વિકસાવવાની પ્રોત્સાહિત યોજનાઓ, સબસિડી, બેંક લોન, ડ્રીપ ઈરિગેશન તેમજ બાગાયતદારોની કોઠાસૂઝ, હિંમત વગેરેને લીધે કચ્છમાં કેસર કેરીના વાવેતરો વધ્યાં છે પણ કચ્છની કેસર કેરીનો પાકવાનો સમય થોડો મોડો છે, તેથી વહેલો વરસાદ સખત પવન, વાવાઝોડાની દહેશત સતત રહે છે. કેરીની મોસમ માંડ એકાદ મહિનાથી પણ ઓછા સમયની હોઈ, કેરીમાં શાખ પડ્યા વગર કાચી ઉતારીને ગેસમાં પકવીને વેચવાથી, તેની ગુણવત્તા અને પૂરતા ભાવ ન મળે, તેથી મુશ્કેલીઓ ઊભી થાય છે. કચ્છની કેસર કેરી હોય કે તલાલા ગીરની (સૌરાષ્ટ્ર) કેસર કેરી પણ તે કેસર જ છે, તેમાં જમીન, પાણી, હવામાનનો થોડો તફાવત પડી શકે. સૌરાષ્ટ્રના આંબાના બગીચાના ઈજારદારો, વેપારીઓ, વાપરનારા વૈજ્ઞાનિકોને પણ કચ્છનો વિસ્તાર કેસર કેરીના વાવેતર માટે વધુ અનુકૂળ ગણાયો છે.

રાજશાહી સમયમાં કચ્છમાં નાળિયેરીના વાવેતરો વિજય વિલાસ પેલેસના બગીચામાં તેમજ મુન્દ્રા-માંડવીના ભાટિયા સદ્ગૃહસ્થોની વાડીઓમાં હતા. તે સમયમાં જમીનમાં પાણીના તળ ઊંચે હતા, હવામાન થોડું ભેજવાળું રહેતું. તેથી નાળિયેરીમાં સારા એવા ફળો લાગતા. પણ

હાલના સમયમાં તેનાથી વિપરીત પરિસ્થિતિ હોઈ નાળિયેરીના મોટા વાવેતરો વ્યાપારી ધોરણે કરવા હિતાવહ જણાયા નથી. કચ્છમાં ૧૯૬૦ના અરસામાં 'નાળિયેરી વિકાસ યોજના' અમલમાં આવી, નાળિયેરીના રોપા બાગાયતદારોને તદ્દન મામૂલી ભાવે વેચવામાં આવ્યા. પણ આ યોજના વધુ ફળીભૂત ન થઈ.

કચ્છમાં ચીકુના થોડાં વાવેતરો હતાં, પણ તેમાં લાડવા જેવા ગોળ ફળ (કિકેટ બોલ) જેવા ફળ થતા, જે ખાવામાં પણ લિજ્જત આપતા નહિં. ખેડોઈના સ્વ. શ્રી નારૂભા જાડેજાએ ૧૯૫૮માં ચીકુની 'કાલી પત્તી' જાતની કલમો વલસાડથી મંગાવીને વાવેતરો કર્યા, જે સફળ થતાં, ખેડોઈ ગામમાં તેમજ કચ્છમાં અન્ય ગામોમાં પણ વાવેતરો વધ્યાં. પણ છેલ્લાં થોડાં વર્ષો થયાં ચીકુની ખેતીમાં ઓછું વળતર અને ઉત્પાદનમાં ઘટાડો, જીવાતનો ઉપદ્રવ વગેરે કારણોને લીધે વાવેતરો ઘટવામાં છે.

કચ્છમાં દાડમની ખેતીમાં જીવાતનો ઉપદ્રવ રહેતો હોઈ તેના મોટા વાવેતરો ન થતા. પણ હાલમાં અંજાર અને ભચાઉ તાલુકાના અમુક ગામોમાં દાડમની મોટી ખેતી થઈ રહી છે. જંતુનાશક દવાઓના ઉપયોગથી જીવાત પણ કાબૂમાં રહે છે. અહીંના દાડમ દેશ-પરદેશ નિકાસ થઈ રહ્યા છે.

બોરની તેમજ આમળાની ખેતી અપનાવવાની ઝુંબેશ ૧૯૮૦ના અરસામાં થઈ. પણ આ બન્ને પાકમાં પૂરતું વળતર ન મળતાં આ પાકના બગીચાઓ ઘટી ગયા. સરગવો, સિલ્ક કોટન (રેશમી કપાસ)ની ખેતીની પણ જાહેરાતો થઈ, વાવેતરો થયાં, પણ સફળ ન રહ્યાં. છેલ્લે 'કાજુની ખેતી'ની વાતો થઈ, વાવેતરો પણ થયાં. પણ તેમાં પણ આગળ ન વધાયું.

કચ્છમાં નાના પાયે ચકોતરા બીજોરા, લીંબુ, સીતાફળ, રાયણ, કાળા ખંબુ, તાજી બદામ, અંજીર વગેરેની ખેતી થાય છે. એકંદરે જોઈએ તો કચ્છનો વિસ્તાર ફળ ઝાડની ખેતી માટે અનુકૂળ છે.

શ્રી નાગનાથ કૃપા,
૫૦ શ્રી હરિનગર, કચ્છ ઓર્બલ મિલ સામે,
લાલજી રોડ, માંડવી, ૬૨૭-૩૭૦ ૪૬૫.

મોતને પણ ડરાવે એનું નામ નિર્ભયતા.

(પ્રકરણ-૧૫)

ઝારાનો ભીષણ સંગ્રામ ગુલામશાહની બીજી ચડાઈ

• ઠાકરશી પુરુષોત્તમ કંસારા •

મહારાવના કાકા નોંઘણજી એક દિવસ સવારે પોતાના નિવાસની અંદર નાહી ધોઈને ઠાકોરજીની સેવા-પૂજામાં બેઠા હતા. એમની પુત્રી ધનકુંવર ઉર્ફે રઈબા પૂજા માટે બધી વ્યવસ્થા કરી રહી હતી. એ પિતાની એકની એક પુત્રી હતી અને ચૌદ પંદર વરસની ઉંમરની હતી, પણ હજી કુંવારી હતી. આમ કાકા નોંઘણજીને એ એક જ સંતાન હતું. રાજકાજના કામમાં મહારાવ ગોડજી કાકા નોંઘણજીની સલાહ લેતા. રાજકુંટુંબના પણ એઓ વડીલ ગણાતા.

મહારાવશ્રીના અંગત મદદનીશ તથા અંગરક્ષક તરીકે એકાદ વરસ થયાં મહાવીરસિંહ ગોહેલ નામે ૨૦-૨૨ વરસની ઉંમરનો એક રાજપૂત જુવાન નોકરી કરતો હતો. ભાવનગરમાં પાંચેક વરસ સુધી તાલીમ લીધા બાદ પોતાની વિધવા માતા સાથે મહાવીરસિંહ એક વરસ થયાં ભૂજમાં આવ્યો હતો અને અહીં રહેતો હતો. એ કુંવારો હતો.

આજે વહેલી સવારે દીવાન દેવચંદ શેઠને ખબર મળ્યા કે ગુલામશાહ કલોરાનું સૈન્ય કચ્છ પર ફરીથી ચડાઈ કરવા માટે આવી રહ્યું છે અને રણ પાર કરીને નરાને રસ્તેથી કચ્છમાં આગળ વધી રહ્યું છે. પચાસ હજારની ફોજ સાથે સિંધુપતિ કચ્છમાં આવ્યો હતો અને નરાથી થોડે દૂર આવેલ મૂરુના ગઢ પર તોપો વડે હુમલો કરીને એણે ગઢને જમીનદોસ્ત કર્યો હતો. ગઢના રક્ષણ માટે ત્યાં રહેલ એંસી જેટલા કચ્છી સૈનિકો ગઢનું રક્ષણ કરતા જંગમાં હોમાઈ ગયા હતા અને શાહનું સૈન્ય ભૂજ પર હુમલો કરવા માટે આગળ વધી રહ્યું હતું.

દેવચંદ શેઠે તરત જ મહારાવની મુલાકાત લઈને એમને ખબર આપ્યા. મહારાવ સ્તબ્ધ બન્યા અને થોડી ચિંતા પણ અનુભવી. એમણે મંત્રણા માટે કાકા નોંઘણજીને તરત બોલાવી લાવવા મહાવીરસિંહને એમના નિવાસસ્થાને મોકલ્યો. કાકા નોંઘણજી ત્યારે પૂજામાં બેઠા હતા તેથી એમની પુત્રી ધનકુંવરને મહાવીરસિંહે મહારાવનો સંદેશો કાકા નોંઘણજીને પહોંચાડવા જણાવ્યું. રાજમહેલ પર એમને તાકીદે બોલાવ્યા હતા એ ખબર ધનકુંવરે પિતાને આપ્યા. નોંઘણજી પૂજામાંથી પરવારીને તરત મહાવીરસિંહ રાહ જોતો બેઠો હતો ત્યાં આવ્યા અને સર્વે હકીકતથી વાકેફ થયા. ત્યારબાદ એઓ મહાવીરસિંહ સાથે રાજમહેલ પર ગયા.

ધનકુંવર ઉંમરલાયક થવા આવી હતી અને એના માટે કોઈ સારા વરની-યોગ્ય જુવાનની નોંઘણજી શોધમાં જ હતા. મહાવીરસિંહ એમની નજરમાં હતો. મહાવીરસિંહનાં માતૃશ્રી કોઈ કોઈ વાર નોંઘણજીને ત્યાં એમનાં પત્નીને મળવા આવતાં તેથી એમણે પણ ધનકુંવરને જોઈ હતી.

રાજમહેલમાં મહારાવશ્રીએ દેવચંદ શેઠ, કાકા નોંઘણજી તથા મિરઝા અમીરબેગ વગેરે સાથે મસલત કરી તથા મિરઝા કુરપાબેગને લશ્કરની તૈયારી માટે હુકમ અપાયો. જાગીરદારોને તથા રાજ્યના અધિકારીઓને બધી તૈયારી કરવા માટે સવારો મોકલી ખબર અપાયા. આ વખતે રાયધણપુરનું લશ્કર કામ આવે એમ ન હતું, પણ ભૂજમાં લશ્કરની સંપૂર્ણ તૈયારી હતી. ભૂજિયા કિલ્લા પર તથા

ભૂજના ગઢો પર તોપોનો સારો બંદોબસ્ત હતો. અંજાર માંડવી તથા મુંદ્રામાં પણ લશ્કરની વ્યવસ્થા હતી. ગુલામશાહની સાથે દીવાન ગિદ્દમલ પણ આવેલ હતો. સિંધી લશ્કરને ભૂજથી થોડા કોસ દૂરના એક સ્થળે પડાવ ગોઠવી, વ્યવસ્થિત તૈયારી રાખીને ત્યારબાદ દીવાન ગિદ્દમલ મહારાવશ્રીને મળી વાટાઘાટથી પતાવટ થાય તો એ કરી જોવા માટે પોતાના રસાલા સાથે ભૂજ આવ્યો. ગુલામશાહ તથા સેનાપતિ વગેરે લશ્કરના સરદારો ફોજની સાથે ભૂજથી દૂર રાખેલ પડાવમાં રોકાયા.

દીવાન ગિદ્દમલ ભૂજ આવી મહારાવશ્રીને મળ્યો. એનો સારો સત્કાર કરવામાં આવ્યો. રાત્રે રાજમહેલમાં જ એમના ઉતારાની વ્યવસ્થા કરવામાં આવી. બીજે દિવસે સવારે વાટાઘાટ ચાલુ થવાની હતી. એ જ રાત્રે ભૂજના ગઢ પરથી અને ભૂજિયા કિલ્લા પરથી તોપોના બાર કરાવવામાં આવ્યા. દીવાન ગિદ્દમલને તેથી જણાવ્યું કે મહારાવશ્રી પાસે ભૂજના રક્ષણ માટે તોપોની સંગીન વ્યવસ્થા છે અને ભૂજ પર ઘેરો ઘાલવામાં આવે તો લાંબા વખત સુધી ભૂજ પોતાનો બચાવ કરી શકે અને સિંધી સૈન્ય થાકીને ખુવાર થઈ જાય. બીજે દિવસે સવારમાં મંત્રણા ચાલી ત્યારે મહારાવશ્રીએ મક્કમ વલણ ધારણ કર્યું અને પહેલી વખતનાં યુદ્ધના ખર્ચ તથા નુકસાની બદલ આપવાની બાકીની રકમ આપવાનો સાફ ઈન્કાર કર્યો. એ કરાર પૂજા શેઠે દબાણ વાપરીને કરાવેલ હતો એમ જણાવી એ પ્રમાણે અમલ થશે નહિ અને પોતે યુદ્ધ માટે તૈયાર છે

એમ મહારાવે દીવાન ગિદ્દમલને સ્પષ્ટ રીતે જણાવ્યું. પોતાનો લડવાનો નિશ્ચય અફર હોવાનું મહારાવે જણાવ્યું અને ભૂજમાં મજબૂત સંરક્ષણની તથા ખોરાક સામગ્રીની સંપૂર્ણ વ્યવસ્થા હોવાની મહારાવે ખાતરી કરાવી ત્યારે દીવાન ગિદ્દમલ વિચારમાં પડ્યો. કંઈક રસ્તો નીકળે અને સમાધાન થાય તો એમ કરવા પોતે તૈયાર હતો અને તેથી એણે દીવાન દેવચંદ શેઠ અને કાકા નોંધણજીને મળીને એમને સમજાવ્યા. દીવાન દેવચંદ શેઠ ભૂજમાંની સૈન્યની સ્થિતિ એકંદર રીતે કેવી હતી એ જાણતા હતા, નોંધણજી પણ સમજતા હતા. બંનેએ મહારાવને સમજાવ્યા અને આખરે નુકસાની બદલ થોડી રોકડી રકમ સોનું ચાંદી અથવા મહોરોનાં રૂપમાં ચૂકવવામાં આવે અને એક ભાયાતની કુંવરી પરણાવવામાં આવે એવો મધ્યમ માર્ગ શોધાયો. એ દરખાસ્ત પર વિચારવા માટે મહારાવ તથા ગુલામશાહને બંને દીવાનો જુદા જુદા મળ્યા. ગુલામશાહને દીવાન ગિદ્દમલે સમજાવ્યું કે ભૂજ પર ઘેરો કરી એનો નાશ કર્યા વિના મહારાવ નમશે નહિ

અને એમ થઈ શકવાનું લગભગ અશક્ય છે. વખત અને નાણાંની બરબાદી થાય એમ છે તથા સિંધમાં હજી વાતાવરણ સલામત નથી. તેથી લાંબો વખત સુધી કચ્છમાં રહેવું પોસાય એમ ન હોવાથી વચલો માર્ગ અને માનભર્યું સમાધાન થાય એવો રસ્તો કાઢવામાં આવેલ છે તે સ્વીકારી લેવાનું સલાહ-ભરેલ છે. ગુલામશાહે આખરે બધી બાજુનો વિચાર કરીને, પરિસ્થિતિ ધ્યાનમાં લઈને દરખાસ્તનો સ્વીકાર કર્યો. મહારાવે પણ કચ્છની સર્વ બાજુની જોખમકારક પરિસ્થિતિ ધ્યાનમાં લઈને કડવો ઘૂંટડો ઉતારી જઈને સમાધાન મંજૂર રાખ્યું.

સમાધાન મુજબ નાણાંની ઠરાવેલ રકમ સોના ચાંદી રોકડના સ્વરૂપમાં દીવાન ગિદ્દમલને આપવામાં આવી તથા દૂરના ગામના એક જાડેજા ગરાસદારની કન્યા સાથે ગુલામશાહનાં લગ્ન કરાયાં. ત્યારબાદ ગુલામશાહ પોતાનું સૈન્ય પાછું લઈ ગયો, પણ એ લખપત પાસે આવ્યો ત્યારે એને લાગ્યું કે એનાથી કાંઈક પણ છેતરપિંડી ફરી વાર

કરવામાં આવી છે. એણે પોતાની સેનામાંથી થોડાક સૈનિકો લખપતમાં જ રાખીને ત્યાં પોતાનું થાણું સ્થાપ્યું અને બાકીનું લશ્કર સિંધમાં પાછું લઈ ગયો. પણ લખપતથી થોડે દૂર સિંધુ નદીની એક શાખાનું રણમાં પાણી વહી આવતું હતું અને ત્યાં મીઠા પાણીનું સરોવર બનવાથી ચોખાનો મબલખ પાક થતો હતો તે જગ્યાએ એણે એક માટીનો મોટો બંધ બંધાવવાનો હુકમ કર્યો. એ બંધ 'અરડબંધ' કહેવાયો. એ બંધ થવાથી સિંધુની શાખાનું પાણી ત્યાં આવતું બંધ થયું અને શાખાનું વહેણ પશ્ચિમ તરફ સિંધની હક્કમતના પ્રદેશમાં ચાલ્યું જવાથી કચ્છને મળતી પેદાશ સદાને માટે બંધ થઈ. (આ જગ્યાએ ત્યારબાદ સન ૧૮૧૯માં ધરતીકંપ થયો તે વખતે જમીન ઊંચી થતાં કુદરતી બંધ બન્યો અને નદીનું વહેણ કાયમને માટે બંધ થયું. આ મોડેથી 'અલ્લાહબંધ' કહેવાયો.)

પણ કચ્છ આ વખતે યુદ્ધના પરિણામે થતા ભયંકર માનવવિનાશ તથા માલ-મિલકતની નુકસાનીમાંથી બચી ગયું.

(કમશા:)

માહિતી

માહિતી અધિકારના મહારથી

• સમીર પાલેજ •

હમણાં બિહારમાં કોશી નદીએ ભયંકર તારાજ ફેલાવી પછી મહારાષ્ટ્રના ઘણા રાજકારણીઓએ રાજ્યના સંખ્યાબંધ નાગરિકો પર એસએમએસ કરીને મદદ માટે અપીલ કરી હતી. એસએમએસમાં ડોનેશનની રકમ મુખ્યમંત્રી રાહત નિધિના નામે ચેકથી મોકલવાની વિનંતી કરવામાં આવી હતી. જો કે જાગૃત દાનવીરોએ મુખ્યમંત્રી રાહત નિધિને બદલે બીજી સંસ્થાઓ વતી બિહારના પૂરપીડિતો માટે ડોનેશન આપ્યું.

કારણ?

કારણ : શૈલેષ ગાંધી.

ના ના, શૈલેષભાઈને મુખ્યમંત્રી સાથે કોઈ વેર નથી, પણ એમણે કુતૂહલ ખાતર આરટીઆઈ (રાઈટ ટુ ઈન્ફોર્મેશન) એટલે કે માહિતી અધિકારના કાયદા હેઠળ મહારાષ્ટ્રના મુખ્યમંત્રીના રાહત કોષની રકમ ક્યા હેતુ માટે વપરાય છે એ જાણવા અરજી કરેલી. તો એનો જવાબ મળ્યો કે **આ રાહત નિધિમાંથી લાખો રૂપિયા આંબા ફેસ્ટિવલ યોજવામાં, ગઝલના કાર્યક્રમમાં, કબડ્ડીની સ્પર્ધા માટે, મુંબઈના રાજભવનમાં રમતગમતના સાધન વસાવવા માટે, દિલ્હીના પ્રેસ ક્લબના જાજર બાંધવા માટે વાપરવામાં આવ્યા હતા!**

મુંબઈના સાંતાક્રુઝ પરામાં રહેતા ૬૧ વર્ષના શૈલેષ ગાંધીનું નામ મિડિયા માટે અજાણ્યું નથી. સામાન્ય નાગરિકને સ્પર્શતા પ્રશ્ન કે લોકજીભે ચઢેલા મુદ્દા વિશે સરકાર પાસેથી માહિતી કઢાવવામાં એમને કોઈ ન પહોંચે. ૨૦૦૩થી આજ સુધી એમણે લગભગ ૭૦૦ થી ૮૦૦ વખત આરટીઆઈનો ઉપયોગ કરીને એવી એવી ગુપ્ત માહિતીઓ કઢાવી છે, જે સરકારે આપણને સામે ચાલીને ક્યારેય આપી ન હોત. હવે એમના આ કામની કદર

કરીને ખુદ કેન્દ્ર સરકારે તાજેતરમાં એમની નિમણૂક ચારમાંના એક સેન્ટ્રલ ઈન્ફોર્મેશન કમિશનર તરીકે કરી છે.

શૈલેષભાઈ ચિત્રલેખાને કહે છે :

અગાઉ નવ રાજ્યમાં માહિતી અધિકારનો કાયદો હતો (ચિત્રલેખા : ૨૫ એપ્રિલ, ૨૦૦૫). પછી ૨૦૦૫ની ૧૨ ઓક્ટોબરે કેન્દ્રમાં આ કાયદો આવ્યો અને દેશનાં દરેક રાજ્યને એ લાગુ પાડવામાં આવ્યો. એ દિવસે જ મેં મુખ્યમંત્રી રાહત નિધિનો ઉપયોગ ક્યા હેતુ માટે થાય છે એ જાણવા માટે અરજી કરેલી. શરૂઆતમાં તો સરકારે જવાબ આપ્યો કે આ ખાનગી માહિતી છે, અમે જાહેર નહીં કરીએ. પણ હું અપીલમાં ગયો. ત્રણ ત્રણ વાર અપીલ થઈ. માહિતી આયોગની સુનાવણીમાં મહારાષ્ટ્રના એડવોકેટ જનરલ ખુદ દલીલ કરવા આવ્યા. પણ છેવટે અઢી વર્ષની ખેંચતાણ પછી મુખ્યમંત્રીએ નમતું જોખીને માહિતી જાહેર કરવી પડી.

શૈલેષ ગાંધીને આરટીઆઈનું ઘેલું કેમ લાગ્યું એ પણ જાણવા જેવું છે. મૂળ એમણે ૧૯૬૯માં આઈઆઈટીમાંથી સિવિલ એન્જિનિયરિંગની ડિગ્રી લીધી. એકાદ વર્ષ નોકરી કર્યા પછી પ્લાસ્ટિક પેકેજિંગનો બિઝનેસ શરૂ કર્યો. આગળ જતાં ઈન્ડસ્ટ્રિયલિસ્ટ બની ગયા. હિંદુસ્તાન લીવર, પ્રોક્ટર એન્ડ ગેમ્બલ જેવી જા્યન્ટ કંપનીઓ એમની ક્લાયન્ટ હતી. શૈલેષ ગાંધીની કંપનીમાં પાંચસો માણસનો સ્ટાફ હતો. કોઈ સમસ્યા નહોતી, પણ એક વખત એવો આવ્યો કે શૈલેષભાઈએ નક્કી કર્યું કે ધંધો બહુ થઈ ગયો, હવે સમાજ માટે કંઈક કરી છૂટું. શું કરવું એ વિશે સ્પષ્ટ નહોતા, પણ ધીકતો બિઝનેસ એશિયન પેઈન્ટવાળા દાણી પરિવારને વેચીને નિવૃત્ત થઈ ગયા.

શૈલેષ ગાંધી ચિત્રલેખાને કહે છે :

‘૨૦૦૩માં હું માહિતી અધિકારના કાયદાના સંપર્કમાં આવ્યો. કોને ખબર શું સૂઝ્યું કે મુંબઈમાં કેટલા અને ક્યા રાજકારણીઓ પોલીસની બદલી કરાવે છે એ જાણવા માટે માહિતી અધિકારના કાયદા હેઠળ અરજી કરી. એમાં ખાસ સફળતા ન મળી, પણ પછી ચાર-છ મહિનામાં બીજી ઘણી અરજી કરી અને સમજાવા માંડ્યું કે આ કાયદાનો યોગ્ય ઉપયોગ થાય તો ખરેખર લોકશાહી સાર્થક થાય.’

એકાદ વર્ષમાં તો અણા હઝારે અને બીજા કેટલાક ચળવળકારોની જેમ શૈલેષભાઈનું નામ પણ આરટીઆઈના ચેમ્પિયન તરીકે જાણીવું થઈ ગયું. પછી તો એ, આ કાયદાનો પ્રચાર કરવા માંડ્યા. જે સંસ્થા કે મંડળ બોલાવે ત્યાં એકેય પૈસાની ફી લીધા વિના જાય. એકથી અઢી કલાકના પ્રવચનમાં માહિતી અધિકારના કાયદાનો ઉપયોગ કોણે, કેવી રીતે, શા માટે કરવો જોઈએ એ સરળ ભાષામાં સમજાવે.

એ પછી ૨૦૦૪માં માહિતી અધિકારનો કાયદો નવેસરથી કેન્દ્રના લેવલે ઘડવાની વાત આવી ત્યારે બીજા ચળવળકારોની જેમ શૈલેષભાઈ પણ એ કાયદાના ડ્રાફ્ટિંગમાં કંઈક અંશે મદદરૂપ બન્યા. ૨૦૦૫માં આરટીઆઈ રાષ્ટ્રવ્યાપી કાયદો બની ગયો.

શૈલેષભાઈ કહે છે :

‘સરકારી અધિકારીઓ બીજા કાયદાનો અમલ લોકો પાસે કરાવે છે, જ્યારે સામાન્ય નાગરિક આરટીઆઈનો અમલ સરકારી અધિકારીઓ પાસે કરાવી શકે એટલો શક્તિશાળી છે એ કાયદો.’

શૈલેષ ગાંધી તો ત્યાં સુધી કહે છે કે આ કાયદાનો ઉપયોગ કરવાનું એકદમ સરળ છે. તમે ઘેરબેઠાં ફક્ત પચાસથી સિત્તેર

સફળતા માટે જરૂરી છે સશક્તીકરણ.

રૂપિયાના ખર્ચે જે જોઈએ તે માહિતી સરકાર પાસે મંગાવી શકો અને આવી માહિતી માટે આટલાં વર્ષમાં હું એકેય વાર સરકારી કચેરીનાં પગથિયાં ચઢ્યો નથી!

શૈલેષભાઈની કાર્યપ્રણાલી એકદમ સિમ્પલ છે. છાપાં-મેગેઝિનો બહુ ઊંડાણથી વાંચી જાય. લોકોને અસર કરે એવો મુદ્દો મળે તો તરત નિર્ધારિત ફોર્મેટમાં અરજી લખી નાખે. એની સાથે દસથી વીસ રૂપિયાની ફી તરીકે કોર્ટ સ્ટેમ્પ કે પોસ્ટલ ઓર્ડર જોડી દે અને સ્પીડ પોસ્ટ કે રજિસ્ટર પોસ્ટથી સંબંધિત સરકારી કચેરીને મોકલી આપે.

શૈલેષભાઈ કહે છે કે એક મહિનાની અંદર અરજીનો જવાબ મળી જવો જોઈએ એવી કાયદાકીય જોગવાઈ છે. જો ન મળે તો અરજકર્તા અપીલમાં જઈ શકે. એક અપીલથી સંતોષકારક જવાબ ન મળે તો બીજી અપીલમાંય જઈ શકાય. **જો સંબંધિત અધિકારી દોષિત ઠરે તો એણે માહિતી આપવામાં જેટલા દિવસ મોડું કર્યું હોય એટલા દિવસ દીઠ અઠીસો રૂપિયાના લેખે દંડ ભરવો પડે. શૈલેષભાઈ કહે છે કે દંડવાળી કલમ ન હોત તો આ કાયદો બુકો બની જાત.**

આ કાયદા અંતર્ગત તમારો સૌથી મોટો વિજય કયો? એ સવાલના જવાબમાં શૈલેષભાઈ હસીને કહે છે કે એક નહીં, અનેક છે. મુખ્યમંત્રી રાહત નિધિના વપરાશ ઉપરાંત મુંબઈની કાર્ફર્ડ માર્કેટના રિ-ડેવલપમેન્ટનો કિસ્સો પણ બહુ ગાજેલો.

એકાદ વર્ષ પહેલાં પાલિકાએ કાર્ફર્ડ માર્કેટની હજારેક કરોડ રૂપિયાની જમીન ખાનગી પાર્ટીને ફક્ત ૪૨ કરોડ રૂપિયામાં રિ-ડેવલપમેન્ટ માટે આપી દેવાનો નિર્ણય કરેલો. શૈલેષભાઈએ આરટીઆઈમાં અરજી કરીને એવા ધારદાર સવાલો પૂછ્યા, **જેના સરકારી ઉત્તરથી સાબિત થઈ ગયું કે આ સોદા પાછળ ભ્રષ્ટાચાર સિવાય કોઈ માપદંડ નથી.** પછી તો મિડિયાએ આ પ્રશ્ન ઉપાડી

લીધો, જનજાગૃતિ આવી અને એના દબાણમાં રિ-ડેવલપમેન્ટનો એ પ્રોજેક્ટ અભેરાઈ પર ચઢાવી દેવામાં આવ્યો.

બીજો એક કિસ્સો વર્ણવતાં શૈલેષ ગાંધી કહે છે કે મુંબઈના વિવિધ કલેક્ટરોને કરેલી આરટીઆઈની અરજીમાં મને જાણવા મળ્યું કે શહેરમાં ૧૨૦૦ એકર જમીનના ભાડાપટ્ટા વીસ-ત્રીસ વર્ષથી પતી ગયા હોવા છતાં કોઈ જાતનાં કાગળિયાં વિના એને જૂના ભાડે રિન્યૂ કરવામાં આવ્યા છે. **બજારભાવ પ્રમાણે સરકારને અત્યારે ૮૦૦૦ કરોડ રૂપિયાનું ભાડું મળવું જોઈએ, પણ મળે છે માત્ર પાંચ કરોડ ને ૮૦ લાખ રૂપિયા!** જૂના ભાડાવાળી આ જમીનમાં શાહરૂખ ખાનનો બંગલો મન્નત, સન એન્ડ સન હોટેલ અને શાપુરજી પાલનજીની સિમ્પલેક્સ મિલ પણ સામેલ છે.

અલબત્ત, આ સનસનાટીભરી વિગતો મળી જવાથી સરકાર કંઈ રાતોરાત સુધરી જવાની નથી. પણ શૈલેષભાઈ કહે છે કે સરકારમાં અને રાજકારણમાં પ્રામાણિક લોકોય છે. આરટીઆઈના કાયદા હેઠળ આપણે જે માહિતી જાહેરમાં લાવીએ એ આવા નિષ્ઠાવંત લોકોને કામ કરવાનું પીઠબળ પૂરું પાડે છે. ઉદાહરણ આપતાં શૈલેષભાઈ કહે છે કે એપ્રિલ, ૨૦૦૫માં મુંબઈના એક પોલીસ કોન્સ્ટેબલ મોરેએ સગીર બાળા પર બળાત્કાર કર્યો એનો કેસ ગાજેલો. એ જ દિવસે છાપામાં અંદરના પાને સમાચાર હતા કે ૨૦૦૪માં સગીર બાળા પર બળાત્કાર કરનારા પોલીસ અધિકારી પ્રકાશ આવરેને સરકારે પહેલાં સસ્પેન્ડ કરેલો, પણ પછી ગુપચુપ એનું સસ્પેન્શન પાછું ખેંચી લીધેલું. મેં આરટીઆઈમાં અરજી કરીને પેલા અધિકારી વિરુદ્ધ નોંધાયેલી એફઆરઆઈ, મેડિકલ રિપોર્ટ અને સસ્પેન્શન પાછું ખેંચવાના પત્રની નકલ માગી. અલબત્ત, મારી અરજી રિજેક્ટ થઈ, પણ પાછળથી કોઈક નિષ્ઠાવંત અધિકારીએ ચૂપચાપ આરોપી પોલીસ પ્રકાશ

આવરેનું સસ્પેન્શન રદ કરતો આદેશ પાછો ખેંચી લીધો.

શૈલેષભાઈ ભારપૂર્વક કહે છે કે ભારતના લોકો શહેનશાહ છે. એમણે ભિખારીની જેમ સરકારી કચેરીમાં રખડવાની જરૂર નથી. જાગૃતપણે આરટીઆઈનો ઉપયોગ કરશો તો ધીમે ધીમે સરકાર અસરકારક બનતી જશે. વચમાં એક સર્વેક્ષણ થયેલું કે સામાન્ય માણસ મહિને દસ કલાક સરકાર-સમાજમાં શું ખોટું થઈ રહ્યું છે એની ચર્ચા કરવામાં ગાળે છે. આમાંથી ફક્ત એક કલાક કાઢીને ત્રીસ લાખ લોકો આરટીઆઈ હેઠળ એક એક અરજી કરે તો વર્ષે સાડા ત્રણ કરોડ વખત આ કાયદાનો ઉપયોગ થાય. એમાંથી ત્રીજા ભાગના કિસ્સામાં પણ પરિણામ મળે તો દેશની સૂરત બદલાઈ જાય.

ગુડ, પણ શૈલેષભાઈ હવે તમે સેન્ટ્રલ ઈન્ફોર્મેશન કમિશનર તરીકે પાટલીની પેલી તરફ બિરાજવાના છો. સામાન્ય નાગરિક તમારી પાસેથી શું અપેક્ષા રાખી શકે?

‘ગુડ કવેશ્ચન.’ શૈલેષ ગાંધી હસીને કહે છે :

‘મુખ્ય માહિતી આયોગ વજાહત હબીબુલ્લાહ મને કઈ કામગીરી ફાળવે છે એ તો દિલ્હી જઈશ ત્યારે જ ખબર પડશે, પણ હું ચિત્રલેખાના માધ્યમથી લોકોને વચન આપું છું કે મને મળેલી દરેક ન્યાયિક અને નૈતિક અરજીનો ત્રણ મહિનાની મર્યાદામાં નિકાલ લાવીશ.’

આ અંક તમારા હાથમાં આવશે ત્યાં સુધીમાં તો શૈલેષભાઈ દિલ્હીમાં મહિને એક રૂપિયાના પગારવાળી આ નવી નોકરીએ ચઢી ગયા હશે. અલબત્ત, આરટીઆઈ વિશે વધુ માર્ગદર્શન જોઈતું હોય તો શૈલેષભાઈની વેબસાઈટ www.satyamevajayate.infoની મુલાકાત જરૂર લઈ શકો.

ચિત્રલેખા : ૨૯-૯-૨૦૦૮ના સૌજન્યથી પ્રેષક :- ખીમજી મોમાયા મામલિયા - ઘાટકોપર, મુંબઈ

બોસ, આ ગુજરાત છે!

• જાદવજી કાનજી વોરા •

સમાચારોમાં ગુજરાત

અહીં પ્રેમ કેરો સાદ છે
પ્રભુજીનો પ્રસાદ છે
ને પ્રકૃતિનો વરસાદ છે!
બોસ, આ ગુજરાત છે!

અહીં નર્મદાના નીર છે
માખણ અને પનીર છે
ને ઊજળું તકદીર છે!
યસ, આ ગુજરાત છે!

અહીં ગરબા-રાસ છે
વળી જ્ઞાનનો ઉજાસ છે
ને સોનેરી પરભાત છે
અલ્યા, આ ગુજરાત છે!

અહીં ભોજનમાં ખીર છે
સંસ્કારમાં ખમીર છે
ને પ્રજા શૂરવીર છે!
કેવું આ ગુજરાત છે!

અહીં વિકાસની વાત છે
સાધુઓની જમાત છે
ને સઘળી નાત-જાત છે
યાર, આ ગુજરાત છે!

અહીં પર્વોનો પ્રાસ છે
તીર્થો તણો પ્રવાસ છે
ને શૌર્યનો સહવાસ છે!
દોસ્ત, આ ગુજરાત છે!

- ❖ નેશનલ કાઉન્સિલ ઓફ એપ્લાઈડ ઈકોનોમિક રિસર્ચના ૮મી ઓગસ્ટના અહેવાલ મુજબ ભારતનું સૌથી શ્રીમંત શહેર સુરત છે. તે મદ્રાસ અને બેંગલોરથી પણ આગળ છે. તેની કુટુંબદીઠ સરેરાશ વાર્ષિક આવક ૧૧,૦૦૦ ડોલરથી વધારે છે.
- ❖ સમગ્ર વિશ્વમાં વેચાતા કુલ હીરાઓમાંથી ૮૦% હીરાઓનું સુરતના ૧૦,૦૦૦ એકમોમાં પોલીશીંગ થાય છે.
- ❖ તેલ અવીવ અને જેરુસલેમની શેર માર્કેટમાં જ્યુ જાતિ સિવાયના અન્ય ફક્ત ગુજરાતીઓ જ છે.
- ❖ ૨૦૦૪-૦૫ અને ૨૦૦૭-૦૮ દરમ્યાન સુરતના મધ્યમ વર્ગના લોકોની સંખ્યા બમણી થઈ હતી જ્યારે તેના નીચલા વર્ગના લોકોની સંખ્યામાં એક તૃતીયાંશનો ઘટાડો થયો હતો.
- ❖ હવે ભારતનું પાંચમું શ્રીમંત શહેર અમદાવાદ છે, જે મુંબઈ, દિલ્હી અને કલકત્તાથી ઘણું આગળ છે.
- ❖ મજૂર વર્ગની અશાંતિના કારણે ગુજરાતમાં ૦.૪૨ ટકા માનવ કલાકો વેડફાયા છે, જે ભારતમાં સૌથી ઓછામાં ઓછા છે.
- ❖ ગુજરાતના ૧૮,૦૪૮ ગામોમાંથી ૧૭,૮૪૦ ગામોમાં વીજળીની સુવિધા છે. ઔદ્યોગિક ગુજરાતનું મુખ બદલાઈ રહ્યું છે.
- ❖ દુનિયાની સૌથી મોટી ખનીજ તેલની રીફાઈનરી જામનગરમાં આવી રહી છે. રિલાયન્સની માલિકીની આ રીફાઈનરી હાલમાં રોજના ૬,૬૦,૦૦૦ બેરલ તેલનું શુદ્ધિકરણનું કામ કરી રહી છે, જે આ વરસે બમણું થશે.
- ❖ ભારતના સુતરના કુલ ઉત્પાદનના ૩૦ ટકા ગુજરાતમાં ઉગાડવામાં આવે છે. ભારતના આર્ટ સિલ્કના ઉત્પાદનના ૪૦ ટકા સુરતમાં ઉગાડવામાં આવે છે, જે સાત લાખ લોકોને મજૂરી પૂરી પાડે છે.
- ❖ અમદાવાદની અરવિંદ મિલ દુનિયાની ત્રીજા નંબરની ડેનીમ ઉત્પાદન કરતી કંપની છે.
- ❖ ભારતના દવા ઉત્પાદનના ૪૦ ટકા ઉદ્યોગો ગુજરાતમાં આવેલા છે. તેની મુખ્ય કંપનીઓમાં ટોરેન્ટ, કેરિલા, એલેમ્બિક, ડિશમેન તથા સન-ફાર્માનો સમાવેશ થાય છે.
- ❖ ગુજરાત રાજ્યનું કુલ ઘરગથ્થુ ઉત્પાદન - જી.ડી.પી. છેલ્લા ૧૨ વરસથી વાર્ષિક ૧૨ ટકાના દરે વૃદ્ધિ પામી રહ્યું છે, જે ચીનના જેટલું જ મજબૂત છે.
- ❖ ભારતના સૌથી સમૃદ્ધ માનવી રિલાયન્સ ઈન્ડસ્ટ્રીઝના મુકેશ અંબાણી ગુજરાતી છે, જે ૪૩ બિલિયનની સંપત્તિ સાથે દુનિયાની પાંચમી સમૃદ્ધ વ્યક્તિ છે.
- ❖ વિપ્રો ઈન્ડસ્ટ્રીઝના અઝીમ પ્રેમજી એક ગુજરાતી વ્યક્તિ છે, જે ૧૭ બિલિયનની સંપત્તિ સાથે દુનિયાના ૨૧મા સમૃદ્ધ વ્યક્તિ છે.
- ❖ ભારતના સૌથી વધુ શ્રીમંતોમાં દર ૨૫ માંથી ૧૦ ગુજરાતી છે. ભારતની શ્રેષ્ઠ ધંધાદારી જ્ઞાતિઓમાં પારસી, જૈન, મેમણ, વાણિયા, ખોજા તથા વ્હોરાઓ ગુજરાતી ભાષા બોલે છે.
- ❖ દુનિયામાં સૌથી વધારે આદર પામેલા મહાત્મા ગાંધીજી એક ગુજરાતી હતા.
- ❖ ભારતના આઝાદીના સમયે ૪૮૫ રજવાડાને શામ - દામ - દંડ - ભેદથી સમજાવીને એક અખંડ હિંદુસ્તાન બનાવનાર લોખંડી પુરુષ સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલ એક ગુજરાતી હતા.
- ❖ ગુજરાતીઓની સંખ્યા સાડા પાંચ કરોડની છે, જે ભારતની વસતિના ફક્ત ૫ ટકા જ છે, જે ૬ ટકા જમીન ઉપર રહે છે, પરંતુ ભારતીય શેર માર્કેટના ૩૦ ટકા શેરો ધરાવે છે.

ગર્વથી કહો, અમે ગુજરાતી છીએ!

૨૦૪, બી.પી.એસ. પ્લાઝા, દેવી દવાલ રોડ, મુલુંડ (વેસ્ટ), મુંબઈ-૪૦૦ ૦૮૦.

રમૂજ કરવાની મારી રીત સત્ય કહેવાની છે, દુનિયામાં એથી મોટી કોઈ રમૂજ નથી. - બર્નાર્ડ શૉ

ડોલ્ફિન : રાષ્ટ્રીય જળચર પ્રાણી

• રક્ષા મ. વ્યાસ •

મંગલ મંદિરના જુલાઇ ૨૦૧૦ના અંકમાં શ્રી અચિત ઝિંઝુવાડિયાના 'કુદરતનો અણમોલ ઉપહાર-કચ્છનો અખાત' વિષયક લેખમાં 'ડોલ્ફિન'નો ઉલ્લેખ છે. ડોલ્ફિનને હવે તો રાષ્ટ્રીય જળચર પ્રાણીનો દરજ્જો મળેલ છે. રાષ્ટ્રીય જળચર પ્રાણી વિશેનો અભ્યાસપ્રદ લેખ પર્યાવરણશાસ્ત્રીઓની જેમ વાચકવર્ગના અન્ય અનેક લોકોને પણ જરૂરથી ગમશે તેવી અપેક્ષા આ લેખ અત્રેથી પ્રસારિત કરવામાં આવી રહેલ છે....

- મુખ્ય તંત્રી

વ્યક્તિને જેમ તેની સંપત્તિ માલ-મિલકત હોય છે તેમ પ્રત્યેક દેશને તેની સંપત્તિ હોય છે, જેને રાષ્ટ્રીય સંપત્તિ તરીકે ઓળખવામાં આવે છે. દેશની રાષ્ટ્રીય સંપત્તિમાં સૌથી અગ્રિમ સ્થાને છે તેની માનવસંપત્તિ. આ સાથે જે તે દેશના પ્રાણી, પક્ષી, ફળ અને વૃક્ષો પણ તેની રાષ્ટ્રીય સંપત્તિનો જ હિસ્સો હોય છે. આથી આ ઘટકોને તેના નાગરિકો દેશના પ્રતીકો યા રાષ્ટ્રીય પ્રતીકો તરીકે ઓળખે છે. ઓગસ્ટ મહિનામાં આવા સૌથી મહત્વના બે રાષ્ટ્રીય પ્રતીકો સહજ રીતે જ સ્મૃતિપટ પર છવાઈ જાય છે. ભારતનું રાષ્ટ્રગીત 'જન ગણ મન' અને રાષ્ટ્રધ્વજ 'તિરંગો'. તે આપણા રાષ્ટ્રીય પ્રતીકો હોવા સાથે 'વંદે માતરમ' આ જ કક્ષાનું રાષ્ટ્રીય પ્રેરણાગીત છે. ભારતનું રાષ્ટ્રીય પ્રાણી 'વાઘ' અને રાષ્ટ્રીય પક્ષી 'મોર' છે. રાષ્ટ્રીય વૃક્ષ 'વડ' અને રાષ્ટ્રીય ફળ 'કેરી' છે. રાષ્ટ્રીય પુષ્પ 'કમલ' અને રાષ્ટ્રીય પંચાંગ (કેલેન્ડર) 'શક સંવત' છે. **રાષ્ટ્રીય પ્રતીકોની આ યાદીમાં ઓકટોબર, ૨૦૦૯થી રાષ્ટ્રીય જળચર પ્રાણીનો ઉમેરો થાય છે. ભારતનું રાષ્ટ્રીય જળચર પ્રાણી 'ડોલ્ફિન' છે.**

પરાપૂર્વથી પરિચિત પવિત્ર ગંગા નદીની આ વાત છે. દેશની પ્રદૂષિત થતી મોટી નદીઓમાં ગંગા નદી પણ છેલ્લાં કેટલાંક વર્ષોથી પ્રદૂષિત થવા લાગી છે. તેને પ્રદૂષિત થતી અટકાવવા માટે ગંભીર પ્રયાસો હાથ ધરાયા છે. આ માટે ભારત સરકાર દ્વારા નેશનલ ગંગા રિવર બેસિન ઓથોરિટીની

સ્થાપના કરવામાં આવી છે. ટૂંકમાં તે NGRBAની સંજ્ઞાથી ઓળખાય છે, જેની પ્રથમ બેઠક ઓક્ટોબર-૨૦૦૯માં યોજાઈ હતી. આ બેઠકમાં રાષ્ટ્રીય સંપત્તિ જેવા જળચર જીવો વિશે વિચારણા હાથ ધરાઈ હતી. તે વિચારણા અનુસાર ગંગાના જળમાં વસતી ડોલ્ફિનને ભારતનું રાષ્ટ્રીય જળચર પ્રાણી જાહેર કરવામાં આવી. ૬ ઓક્ટોબર, ૨૦૦૯ના રોજ પર્યાવરણ અને વનમંત્રી જયરામ રમેશે પત્રકારો સમક્ષ આ અંગેની અધિકૃત ઘોષણા કરી હતી. હવેથી ડોલ્ફિન ભારતનું રાષ્ટ્રીય જળચર પ્રાણી બને છે.

અન્ય જળચરોમાં શા માટે ડોલ્ફિનને જ આ દરજ્જો સાંપડ્યો છે તેનાં કાર્યકારણોની તપાસ કરવી આ તબક્કે રસપ્રદ બની રહેશે. સૌપ્રથમ કારણ એ છે કે વિશ્વભરની વિવિધ

ડોલ્ફિનોમાં ગંગા નદીના જળમાંની ડોલ્ફિન વિશિષ્ટ સ્થાન ધરાવે છે. તે પ્લેટાનિસ્ટા ગેજિટિકા નામની વિશેષ ઓળખ ધરાવે છે. આ ડોલ્ફિન શ્વાસ લેતી વખતે સુ, સુ અવાજ કરતી હોવાથી સ્થાનિક પ્રજામાં તે સુસુ (susu) નામથી જ ઓળખ ધરાવે છે. હિન્દીમાં તેને 'માહી મચ્છી' જેવા નામથી પણ ઓળખવામાં આવે છે. આ ગંગા-ડોલ્ફિન ભારતમાં માત્ર ગંગા નદી અને બ્રહ્મપુત્રા નદીમાં જ જોવા મળે છે. (પાકિસ્તાન અને બાંગ્લાદેશમાં તે અલ્પ માત્રામાં પ્રાપ્ય છે.) **૨૦૦૯ના વર્ષ સુધીમાં ભારતમાં આવી કુલ ૨૦૦૦ ડોલ્ફિનો જ બચવા પામી છે અને તેને બચાવવા વિશેષ પ્રયાસો આવશ્યક છે.** વિશ્વની વિવિધ પ્રકારની ડોલ્ફિનોમાં ગંગા-ડોલ્ફિન લુપ્ત થવાના આરે છે તેથી તેના પર સવિશેષ ધ્યાન આપવું અનિવાર્ય હોવાથી તેને ઉપર્યુક્ત દરજ્જો આપવામાં આવ્યો છે. એક વાત જાણીને પ્રાણી પ્રેમીઓને જરૂર ખેદ થશે કે ચીની યાંગત્સે નદીની ડોલ્ફિન જે બાયજી (baiji) તરીકે ઓળખાતી હતી તે પણ એક વિશેષ જાતની ડોલ્ફિન હોવા છતાં ૨૦૦૮ સુધીમાં તે માત્ર ૧૦૦ની સંખ્યામાં જ જીવિત હતી અને આજે લગભગ લુપ્ત થઈ ગઈ છે. તેથી ભારત સરકારની રાષ્ટ્રીય જળચર પ્રાણી અંગેની ઘોષણા ઘણી સમયસરની છે તેમજ આપણી રાષ્ટ્રીય નિસબતની ઘોતક છે. એથી ગંગા નદીનું પ્રાણી શુદ્ધ રહી શકે તેવો આશય પણ છે, ગંગા ડોલ્ફિનના રક્ષણ માટે તેના

પવિત્ર હૃદય આચરણથી ઓળખાય છે.

અમુક વિસ્તારને 'વિક્રમશીલા સેન્ક્યુરી' તરીકે ઘોષિત કરવામાં આવ્યો છે.

જળચર જીવસૃષ્ટિમાં ડોલ્ફિન સૌથી ટોચે છે. બીજા શબ્દોમાં ડોલ્ફિનની પૂરતી સંખ્યાની હાજરી નદીઓની જૈવિક વિવિધતા (biodiversity)નું પ્રતીક છે. આ સંદર્ભમાં ભારતીય ડોલ્ફિનને જાણીએ તે આવશ્યક છે. ગ્રીક ભાષામાં ડોલ્ફિનનો અર્થ 'કૂબ ધરાવતી માછલી' એવો થાય છે. વ્હેલ માછલીની જાતનું આ એક બુદ્ધિશાળી, સસ્તન અને જળચર પ્રાણી છે. સામુદ્રિક જીવસૃષ્ટિના તજજ્ઞોની દૃષ્ટિએ તે ટેકનિકલી માછલી નથી પણ સરેરાશ જનજીવનમાં ડોલ્ફિનની માછલી તરીકેની ઓળખ વ્યાપક છે. **ડોલ્ફિન માછલી કરતાં અલગ પ્રકારનો જળચર જીવ છે. તે સસ્તન જળચર છે અને સ્તનોમાં પેદા થતું દૂધ તેના બચ્ચાંનો આહાર છે.** તે તેના બચ્ચાંને એક વર્ષ સુધી સ્તનપાન કરાવે છે. આથી માતા-બાળકની ઓળખ અમુક મહિનાઓ સુધી તેને પારિવારિક જીવનનો ભાવ પૂરો પાડે છે. જન્મ સમયે બચ્ચું માતા કરતાં ત્રીજા ભાગનું હોય છે. સામાન્યતયા ડોલ્ફિન એકી વખત એક જ બચ્ચાને જન્મ આપે છે. અન્ય માદા ડોલ્ફિનોની મદદથી તેનો પ્રસવકાળ સલામત બનાવાય છે. તેને ફેફસાં હોય છે. તે હૂંફાળું રક્ત ધરાવતી હોવાથી તેના શરીરનું તાપમાન એક્સરખું જ રહે છે અને તે વાતાવરણના તાપમાનની અસરથી મુક્ત રહે છે. ડોલ્ફિન અને માછલી વચ્ચે ફેર છે. માછલીઓ ઈંડા દ્વારા બચ્ચાં પેદા કરે છે. તેમાં બચ્ચાંના સ્તનપાનને સ્થાન નથી તેમજ માછલીને ફેફસાં હોતા નથી. માછલી તરીકે ઓળખાતી જળચર જીવોની પ્રજાતિ ડોલ્ફિનની ઉપર્યુક્ત લાક્ષણિકતાઓ ધરાવતી નથી, આથી ડોલ્ફિન માછલી ગણાતી નથી. પરંતુ અહીં આપણે સરેરાશ જનસમાજની માછલીની ઓળખ સ્વીકારીને ચાલીશું. ડોલ્ફિન વ્હેલ માછલી સાથે ઘણું સામ્ય ધરાવે છે. **મોટું કદ ધરાવતી ડોલ્ફિન ૪૦ કિલોગ્રામથી માંડી ૪૫ મેટ્રિક ટનનું અઘઘઘ વજન ધરાવતી હોય છે અને વિવિધ મતાનુસાર તેની ૪૦ થી ૬૦ જાતની વિવિધતા જોવા મળે છે.** તે બારમાસી નદીઓ, દરિયા કે મોટાં સરોવરો

જેવાં જલાગારોમાં જોવા મળે છે. **પાંચ કરોડ વર્ષ પહેલાં જમીન પર વસતું આ પ્રાણી ક્રમશઃ પાણીમાં વસવા લાગ્યું અને ઉલ્કાંતિના નિયમ મુજબ તેના શરીરમાં આનુષંગિક ફેરફારો થતા રહ્યા.**

ડોલ્ફિન લીસી રબર જેવી સ્નિગ્ધ સુંવાળી ચામડી ધરાવે છે. જેની નીચે મેદસ્તર હોય છે. તેનો રંગ ભૂખરો કે કાળો હોય છે અને નીચેના ભાગમાં આછા રંગનાં કે સફેદ રંગનાં ધાબાં હોય છે. કેટલીક પ્રજાતિઓ ત્રાંસા લાંબા હલેરો જેવા પટ્ટા પણ શરીર પર ધરાવે છે. તેના શરીરનું મેદસ્તર તેને તાપમાન જાળવવામાં મદદ કરે છે. તે ચરબીના સ્વરૂપે ખોરાકનો સંગ્રહ કરે છે. તેના આગળના બે ઉપાંગો સૂપડા યા હલેસાં જેવાં પહોળા અને ચપટાં હોય છે જે તરતી વખતે તેને શરીરની સમતુલા સાચવવામાં અને ઝડપથી તરવામાં મદદ કરે છે. તેનું મોં ચાંચ જેવું લાંબું અને ચપટું છે. દરિયાઈ ડોલ્ફિનો કરતાં નદી-ડોલ્ફિનોની ચાંચ ત્રણથી ચાર ગણી લાંબી હોય છે. ઉપર અને નીચેના જડબામાં થઈ કદ મુજબ તે સો થી બસો દાંત ધરાવે છે. પીઠ ઉપર કઠણ અને મજબૂત પૂજ આચ્છાદન હોય છે. એકંદરે તે ટોરપીડો જેવો આકાર ધરાવે છે. માથા પરના છિદ્ર વાટે તે શ્વાસ લે છે. તે લગભગ દર મિનિટે બે એક વાર માથું પાણીની સપાટી પર લાવી શ્વાસોચ્છવાસની ક્રિયા કરે છે. સામાન્ય રીતે તેની આ ક્રિયા દ્વારા શિકારીઓ અને અન્ય માનવો તેને સહેલાઈથી ઓળખી શકે છે. માથા પરનાં બે નાના છિદ્રો તેનાં કાન છે જે દ્વારા તે અવાજ સાંભળી ગતિશીલ બને છે. પાણીની અંદરના અવાજો, પડઘા અને સ્પંદનો દ્વારા તે અન્ય વસ્તુઓ કે માર્ગની ઓળખ સંઘરી રાખે છે. અવાજો દ્વારા તે અન્ય ડોલ્ફિનને સંકેત પણ મોકલે છે. ગંધ અને સ્વાદની તેની ઈન્દ્રિયોનો વિકાસ અલ્પ માત્રામાં થયેલો છે. **સચરાચર સૃષ્ટિમાં માનવ પછીનું બુદ્ધિશાળી પ્રાણી ચિંપાન્ઝી ગણાય છે તેમ ડોલ્ફિન પણ ચિંપાન્ઝી કક્ષાનું બુદ્ધિશાળી જળચર પ્રાણી છે.** તેને શીખવેલી ઘણી ક્રિયાઓ યાદ રાખી તે તેનું અનુસરણ કરી શકે છે.

આપણા દેશની ડોલ્ફિન મીઠા અને તાજા જળની ડોલ્ફિન છે જે અન્યત્ર ભાગ્યે જ જોવા

મળે છે. આ ભારતીય ડોલ્ફિન લગભગ અંધ જેવી હોય છે. આંખના સ્થાને આવેલાં નાના છિદ્રો વાટે તે પ્રકાશ અને અંધકારની પરખ કરે છે, પરંતુ એથી વિશેષ બારીક દૃષ્ટિ તેને મળી નથી. અભ્યાસીઓના મતે તેની આંખોમાં જોવા માટેના લેન્સ હોતા નથી. વળી ડહોળાયેલા કાદવવાળા પાણીમાં તે કાંઠે કાંઠે ફરવાનું પસંદ કરતી હોવાથી બારીક નજર તેના માટે અનાવશ્યક બની ગઈ છે. કાંઠે કાંઠે તરતા રહેવું એ તેની વિશેષતા છે.

ભારતીય સંદર્ભની સાથે તેના ગુજરાત સંદર્ભની માહિતી પણ આપણે વિસરી શકીએ નહીં. **કચ્છના અખાતમાં પણ ડોલ્ફિનોની સારી સંખ્યા છે.** તે દરિયાઈ અને ખારા પાણીની ડોલ્ફિનો છે. હોડી લઈને ત્યાં પ્રવાસ કરનારને ડોલ્ફિનને જોવાનો લાભ તો મળે જ મળે, પણ તે સાથે હોડીને તદ્દન અડીને પાણીમાં સમાંતરે તરતી ડોલ્ફિન પર અંદર બેઠા બેઠા સરળતાથી હાથ ફેરવી શકાય. જો તમે તેના ચીકણા, લીસા, સુંવાળા શરીરને પંપાળે રાખો તો ડોલ્ફિન પણ મોજમાં આવીને તમારી હોડીને સમાંતરે રમ્યા કરશે. સુંવાળો-પ્રેમાળ માનવસ્પર્શ તેને ખૂબ ગમે છે. આવી નર-માદાની જોડી પાણીની બહાર ઉછળી-ઉછળીને ગેલ કરે તે રમતનું નિરીક્ષણ કરવાનો લહાવો લેવા જેવો ખરો.

નિષ્ણાતોનું માનવું છે કે એક ડોલ્ફિન બીજી ડોલ્ફિનને નામથી બોલાવે છે. **સામાન્ય રીતે કચ્છના અખાતની આ ડોલ્ફિનો ૩૦થી માંડીને ૫૦-૧૦૦ના સમૂહ બનાવી સમૂહતરણ પસંદ કરે છે.** મોસમ દરમિયાન મુંદ્રા બંદરની જેટી પર ઊભા ઊભા પણ ઝડપથી તરતી ડોલ્ફિનને પ્રત્યક્ષ નિહાળી શકાય છે. અલબત્ત આ ડોલ્ફિન, સામાન્ય ડોલ્ફિન-ફેલફિન્સ ડોલ્ફિન છે. સમુદ્ર સુંદરી કે મત્સ્ય કન્યા તરીકે તે સ્થાનિક ઓળખ ધરાવે છે. તે સાતથી આઠ ફૂટની લંબાઈ અને પચાસથી વધુ વર્ષોનું આયુષ્ય ધરાવે છે. ૮૦થી ૧૧૫ કિલોગ્રામ વજન ધરાવતી આ ડોલ્ફિન દસથી બાર મહિનાના ગર્ભકાળ પછી બચ્ચાંને જન્મ આપે છે. ખારા પાણીમાં જીવતી આ દરિયાઈ ડોલ્ફિન (marine dolphin) તરીકે પણ જાણીતી છે. જ્યારે નદીના જળની ડોલ્ફિન (અનુસંધાન : જુઓ પાના નં.-૩૬ ઉપર)

સારો સ્વભાવ સુંદરતાની ખામીને તો દૂર કરી દેશે, પરંતુ સુંદરતા સ્વભાવની કમી દૂર કરી શકશે નહિ.

લોન લેતી વખતે શું ધ્યાનમાં રાખશો?

• સી.એ. પુષ્પા અશોક શાહ •

૧. લોન લેતી વખતે નાણા દલાલ, બેંકો અને એલ.આઈ.સી. જેવી સંસ્થાઓની શરતો અને વ્યાજ દર સરખાવી જુઓ.
૨. લોનનો પ્રોસેસિંગ ચાર્જ જે મોટેભાગે લોનની રકમના ૨% જેટલો હોય છે તે પણ અન્ય બેંકો સાથે સરખાવી જુઓ અને વ્યાજદર અને પ્રોસેસિંગ ચાર્જ ઘટાડવા માટે વિનંતી કરો.
૩. લોન લેતી વખતે લોન એગ્રીમેન્ટ પર સહી કરતાં પહેલાં બધી શરતો જે ખૂબ ઝીણા અક્ષરમાં લખેલી હોય છે તે ધ્યાનથી વાંચી જવી.
વ્યાજ ફ્લેટ રેટ પર લાગશે કે રિડ્યુસિંગ બેલેન્સ પર તે જાણી લો.
ફ્લેટ રેટ એટલે લોનની મૂળ રકમ પર દર વર્ષે વ્યાજનો દર સરખો લાગશે દા.ત. ૧૦ લાખ રૂપિયાની લોન ૧૦ વર્ષ માટે ૮% ના દરે હોય તો ૧૦ વર્ષ સુધી દર વર્ષે તમારે વ્યાજ પેટે ૮૦૦૦૦/- ભરવા પડશે જે ઘણા વધારે કહેવાય.
રિડ્યુસિંગ બેલેન્સ પર વ્યાજ એટલે જેમ જેમ તમારી લોન ભરપાઈ થતી જાય તેમ તેમ તમારું વ્યાજ ઓછું ને ઓછું થતું જાય દા.ત. જો તમારી લોનની મૂળ રકમનો હમો એટલે કે ૧૦ લાખનો હમો ૧ લાખ રૂપિયા હોય તો પહેલા વર્ષે તમારે ૧૦ લાખ પર વ્યાજ ભરવું પડે, બીજા વર્ષે ૯ લાખ પર, ત્રીજે વર્ષે ૮ લાખ પર. આમ દર વર્ષે વ્યાજ ઓછું થતું જાય.
૪. ઓછા વ્યાજ દરની લલચામણી જાહેરાતોથી ન આકર્ષાવું. દા.ત. પ્રાઈવેટ કંપનીઓ ૨% ટકા વ્યાજની જાહેરાત આપે છે જે તપાસ કરો તો

૫. ખબર પડે કે મહિનાના ૨% એટલે કે વાર્ષિક ૨૪% અને એ પણ ફ્લેટ રેટથી.
૬. લોન મુદત કરતાં વહેલી ભરો તો શું પેનલ્ટી લાગશે તે જાણી લો. મોટેભાગે બેંકો લોનની બાકી રહેલી રકમના ૨% લેખે પેનલ્ટી લગાડે છે. જ્યારે વ્યાજના દર ઘટી રહ્યા હોય ત્યારે પૂરતી ગણતરી કરીને વધારે વ્યાજ દરે લીધેલી લોન બીજી બેંકમાં ઓછા વ્યાજદર વાળી લોનમાં ટ્રાન્સફર કરી શકાય.
૭. વ્યાજદર ફિક્સ છે કે ફ્લોટિંગ એ જાણવું જરૂરી છે. જ્યારે વ્યાજના દર ઘટી રહ્યા હોય ત્યારે ફ્લોટિંગ રેટ વાળી લોન લેવી ફાયદાકારક છે.
દા.ત. વ્યાજ દર ફિક્સ હોય એટલે કે વ્યાજના દર વધે કે ઘટે, તમારી લોન પર તમારે લોન ભરપાઈ કર્યા સુધી ફિક્સ દર પર વ્યાજ આપવું પડશે.
ફ્લોટિંગ વ્યાજ દર એટલે જો વ્યાજનો દર કે બેંક રેટ વધવડ થાય તો બેંક એ પ્રમાણે તમારી લોનનો વ્યાજ દર વધારી કે ઘટાડી શકે.
ફિક્સ રેટની લોનના પેપર્સમાં બેંક ધારે તો વ્યાજ વધારી શકે એવી કોઈ શરત ઝીણા અક્ષરમાં નથી મૂકેલીને, તે ચકાસી લેવું.
૮. ઉચ્ચ અભ્યાસ માટે બેંકોમાંથી ઓછા વ્યાજની એજ્યુકેશનલ લોન અને ઘણી સંસ્થાઓમાંથી વગર વ્યાજની લોન મળી શકે છે.
૯. લોનની અરજી કરતી વખતે એ ફોર્મમાં જે તમને લાગુ પડતી ન હોય એવી બાબતો છેકી નાખવી. જેથી બીજી કોઈ વ્યક્તિ એમાં કાંઈ લખી નાખે અને તમારી પર એની જવાબદારી ન આવી જાય.

રાષ્ટ્ર ટુ ઇન્ફોર્મેશન એક્ટ (માહિતી અધિકારનો કાયદો)

- ★ ભારતનો કોઈપણ નાગરિક ઘરે બેઠા ભારતના જમ્મુ અને કાશ્મીર સિવાયના કોઈપણ રાજ્યના સરકારી, અર્ધ સરકારી તંત્રો અને જેમાં મહત્તમ ફાળો સરકારી હોય એવી ખાનગી કંપનીઓ વિશે માહિતી માંગી શકે છે.
દા.ત. બી.એમ.સી., ટેલિફોન ખાતું, ઈલેક્ટ્રિસિટી ખાતું, પોલીસ સ્ટેશન, ઈન્કમેટેક્સ, નેશનલાઈઝ્ડ અને કો.ઓપ. બેંકો, તલાટી, મામલતદાર, કસ્ટમ ખાતું વગેરે વગેરે.
- ★ દરેક ખાતાના પી.આઈ.ઓ. (પબ્લિક ઈન્ફોર્મેશન ઓફિસર) પાસેથી આ માહિતી મળી શકે.
- ★ રાજ્ય સરકાર પાસેથી માહિતી માટે રૂ. ૧૦ની કોર્ટ ફી સ્ટેમ્પ અથવા રોકડા રૂ. ૧૦/- અને કેન્દ્ર સરકાર પાસેથી રૂપિયા ૧૦/- ના પોસ્ટલ ઓર્ડરની ફી સાથે પ્રિસ્કાઈબ્ડ ફોર્મમાં માહિતી પૂછી શકાય છે.
- ★ કામ કેમ ન કર્યું એ ન પૂછી શકાય પણ કામ ન કરવા માટેના કારણ અને જવાબદાર અધિકારીઓના નામ પૂછી શકાય.
- ★ ૩૦ દિવસમાં જવાબ મેળવવા હક્કદાર છે. જો ૩૦ દિવસમાં જવાબ ન આવે કે સંતોષકારક ન હોય તો બીજા ૩૦ દિવસની અંદર એપેલેટ ઓથોરિટીને અપીલ કરી શકો.
- ★ અપીલનો જવાબ ૧૫ દિવસમાં ન આવે કે સંતોષકારક ન હોય તો (અનુસંધાન : જુઓ પાના નં.-૫૪ ઉપર)

ઉદમ આપણને ત્રણ આફતોમાંથી ઉગારે છે : કંટાળો, કુટેવ અને જરૂરિયાત. — વોલ્ટર

ભારતના ગુજરાતી સમાજ

(લેખાંક-૪)

• નરેશ પ્રદ્યુમનરાય અંતાણી •

દક્ષિણ ભારત

૨૩. ગુજરાતી સમાજ (ચેન્નઈ)

‘કેશવલાલ કપૂરચંદ શાહ અતિથિ ભવન’,

‘જ્યાં જ્યાં વસે ગુજરાતી, ત્યાં ત્યાં સદાકાળ ગુજરાત’ એ ઉક્તિને સાર્થક કરતા દક્ષિણ ભારતના છેવાડા સુધી વસેલા ગુજરાતીઓએ નોખું ગુજરાત સર્જ્યું છે. તમિલનાડુના પાટનગર ચેન્નઈમાં ૧૯૨૫માં પ્રાથમિક તબક્કામાં આરંભ કરાયેલા ગુજરાતી સમાજની ૧૯૨૮માં ચાઈના બજાર વિસ્તારમાં એક નાના ભાડાના મકાનમાં વિધિવત સ્થાપના કરાઈ અને નાના પાયે એ સમયના મદ્રાસમાં વસતા ગુજરાતી પરિવારો પ્રવૃત્તિ કરતા. જે પ્રવૃત્તિએ આજે સમાજના પોતાના ભવનમાં વિશાળ વટવૃક્ષનું સ્થાન લીધું છે.

સમાજ દ્વારા વાંચનાલય, બુક બેંક પ્રોજેક્ટ, નોટબુક યોજના, વિદ્યાર્થીઓને સ્કોલરશિપ, નવરાત્રિ મહોત્સવ વગેરે જેવી પ્રવૃત્તિઓ કરાય છે. આ ઉપરાંત કોલેજ એડમિશન માટે ગુજરાતી વિદ્યાર્થીઓ માટે સ્થાનિક કોલેજમાં સમાજ દ્વારા અનુદાન આપી ખાસ ક્વોટા રાખવામાં આવે છે. ચેન્નઈમાં વસતા જરૂરિયાતમંદ ગુજરાતી પરિવારો માટે ૯૬ ફ્લેટનું પ્રગતિ નગરનું નિર્માણ કરાયું છે.

દક્ષિણ ભારતના પ્રવાસે તથા અન્ય કારણોસર ચેન્નઈ આવતા ગુજરાતી પરિવારોની આવાસ અને ભોજનની સુવિધા સાચવવાના હેતુસર ચેન્નઈ નગરના આકર્ષક અને ગુજરાતીઓની વસતિ ધરાવતા વેપારી વિસ્તારમાં ગુજરાતી સમાજના ભવન ‘ગુણવંતી ભવન’ના બીજા, ત્રીજા અને ચોથા માળે ‘કેશવલાલ કપૂરચંદ શાહ અતિથિ ભવન’નો આરંભ ૧૯૭૫થી કરાયો હતો. આજે ભવનનું નવ નિર્માણ કરી અને અદ્યતન સુવિધાઓ સાથે ગુજરાતી પરિવારોની સેવામાં

કાર્યરત છે. ભવનમાં સી.સી.ટી.વી. કેમેરા, પીવાના પાણીનો આધુનિક મિનરલ વોટર પ્લાંટ પણ કાર્યરત છે. અતિથિ ભવનમાં કુલ બાવીસ ખંડો છે જેમાં સાત ખંડો વાતાનુકૂલિત છે. બે વિશાળ ડોરમેટરી હોલ પણ છે જેમાં પલંગ અને લોકરની સગવડ આપવામાં આવે છે. ચેક આઉટ ટાઈમ જ્યારથી રૂમ લો ત્યારથી ચોવીસ કલાકનો રહે છે.

વર્ષે ૨૪૦૦૦થી વધારે વ્યક્તિઓ લાભ લે છે તેવા આ ગુજરાતી ભવનમાં ભોજન તથા નાસ્તા, ચા પાણી માટે આધુનિક કેન્ટીનની સુવિધા પણ છે, જેમાં વાજબી ભાવે તમામ ચીજવસ્તુઓ મળી રહે છે. ચેન્નઈ સિટી ટૂર તથા દક્ષિણ ભારતમાં ફરવા જવા માટે વાહનની વ્યવસ્થા પણ અહીંથી કરાવી આપવામાં આવે છે. અહીં રૂા. ૩૦૦/- થી ૭૦૦/- સુધીના જુદા જુદા દરે એ.સી. તથા નોન એ.સી. રૂમો સરળતાથી ઉપલબ્ધ કરી અપાય છે. ડોરમેટરીના એક વ્યક્તિના રૂા. ૫૦/- ના દરે પલંગ આપવામાં આવે છે. અતિથિગૃહ રેલવે સ્ટેશનથી માત્ર પંદર મિનિટના અંતરે છે.

ગુજરાતી સમાજ (ચેન્નઈ) સંચાલિત ‘કેશવલાલ કપૂરચંદ શાહ અતિથિ ભવન’, ૨૧૭, પ્રકાશમ્ રોડ, હાઈકોર્ટ પાસે, બ્રોડવે, ચેન્નઈ-૬૦૦ ૧૦૮.

ફોન : (૦૪૪) ૨૫૩૮૨૮૪૪
મોબાઈલ : ૦૯૮૪૦૩૫૬૬૧૬

વધુ વિગતો તથા નિવાસ વ્યવસ્થા માટે વ્યવસ્થાપક દીપકભાઈ દોશી (મૂળ વતન અંજાર), ડૉ. કાંતિભાઈ કામદાર તથા વેણીભાઈ શાહનો સંપર્ક કરવો.

૨૪. કોઈમ્બતુર ગુજરાતી સમાજ, કોઈમ્બતુર

દક્ષિણ ભારતના તામિલનાડુના

મહત્વના શહેર કોઈમ્બતુર ગુજરાતી સમાજની સ્થાપના ૧૯૪૨માં કરાઈ છે. અહીં વસતા ગુજરાતી પરિવારો તમામ પર્વો એક સાથે મળીને ઉજવે છે. સમાજ દ્વારા પુસ્તકાલય, સાંકળીબાઈ દવાખાનું, ઈન્ડોર ગેમ્સ માટે હોલ વગેરે પ્રવૃત્તિ કરવામાં આવે છે. સમાજ દ્વારા ગુજરાત મ્યુચ્યુઅલ વેલફેર સોસાયટી પણ ચલાવવામાં આવે છે. જેમાંથી અહીં વસતા ગુજરાતી પરિવારોને ઓછા દરના વ્યાજની લોન આપવામાં આવે છે.

ગુજરાતી સમાજનું ભવન રેલવે સ્ટેશનથી ત્રણ કિલોમીટર અને બસ સ્ટેશનથી બે ના અંતરે છે. શહેરી બસ સેવાના રૂટ નં. ૭ તથા ૧૧ની બસ સમાજમાં ઉતારે છે.

અહીં જુદા જુદા પ્રકારના બે તથા ચાર પથારીવાળા પંદર ખંડો છે. જેમાં વાતાનુકૂલિત ખંડો પણ છે. બે પથારીવાળા વાતાનુકૂલિત ખંડનું ભાડું રૂા. ૬૦૦/- જ્યારે સામાન્ય ખંડનું ભાડું રૂા. ૩૦૦/- છે. ચાર પથારી વાળા વાતાનુકૂલિત ખંડનું ભાડું રૂા. ૮૦૦/- છે. છ પથારીવાળા સામાન્ય ખંડનું ભાડું રૂા. ૬૦૦/- છે. ૨૧ તથા ૩૨ પથારીવાળા બે ડોરમેટરી હોલ પણ છે જેમાં પ્રતિ વ્યક્તિ રૂા. ૧૦૦/- લેવામાં આવે છે. આ સિવાય સેમિનાર કે અન્ય પ્રકારના સમારંભ માટે વિશાળ કે.કે. મહેતા વાતાનુકૂલિત હોલ પણ ઉપલબ્ધ છે. અન્ય બે નાના હોલ પણ છે જેમાં ૨૫ અને ૫૦ વ્યક્તિઓની સગવડ સાચવી અપાય છે. કોઈમ્બતુર ગુજરાતી સમાજ, કોઈમ્બતુર ૫૦૦, પેટ્ટુમલયમ રોડ, આર.એસ. પુરમ્, કોઈમ્બતુર (તામિલનાડુ) ૬૪૧ ૦૦૨. ફોન : (૦૪૨૨) ૨૫૫૦૦૪૮/૨૫૪૬૮૯૬
વેબસાઈટ : www.dgsamaj.org
વધુ વિગતો માટે પ્રતાપભાઈ રાયચુરા તથા હરીશભાઈ શાહનો સંપર્ક કરવો.

નિષ્ફળતા નીચે ગબડી પડવામાં નથી, ગબડી પડ્યા પછી ત્યાં પડ્યા રહેવામાં છે.

૨૫. દક્ષિણ ભારતીય ગુજરાતી સેવા ટ્રસ્ટ, ગુજરાત ભવન, કન્યાકુમારી

દક્ષિણ ભારતના કન્યાકુમારી ખાતે પણ ગુજરાતી પરિવારોને આવાસની સુવિધા દક્ષિણ ભારતીય ગુજરાતી સેવા ટ્રસ્ટ દ્વારા ઉપલબ્ધ કરાવાય છે. અહીં શુદ્ધ ગુજરાતી ભોજન પણ પીરસવામાં આવે છે. અહીં જુદા જુદા બે, ત્રણ અને સાત પથારીવાળા એટેચ્ડ રૂમો ઉપલબ્ધ છે એક મોટો ડોરમેટરી હોલ પણ છે. બે પથારીવાળા બાલ્કની ધરાવતા રૂમનું ભાડું ૪૦૦/- છે, બે પથારીવાળા અન્ય રૂમનું ભાડું રૂ. ૩૦૦/- છે, સાત પથારી ધરાવતા ખંડના રૂ. ૭૦૦/- જ્યારે ત્રણ પથારીવાળા રૂમના રૂ. ૪૦૦/- વસૂલ કરવામાં આવે છે. ડોરમેટરીમાં પ્રત્યેક વ્યક્તિ ના રૂ. ૫૦/- લેવામાં આવે છે. ફેબ્રુઆરીથી માર્ચ અને જુલાઈથી સપ્ટેમ્બર અહીં ઓફ સીઝન ગણાય છે. આ સીઝનમાં ઉપર જણાવ્યા ભાવોમાં પણ ૨૫ ટકા વળતર આપવામાં આવે છે.

દક્ષિણ ભારતીય ગુજરાતી સેવા ટ્રસ્ટ, ગુજરાત ભવન, ૬/૬૦૫, કોવલમ્ માર્ગ, કોટકકરાઈ, કન્યાકુમારી-૬૨૮ ૭૦૨ ફોન : (૦૪૬૫૨) ૨૦૧૦૬૦/૨૦૧૧૬૭

૨૬. મદુરાઈ ગુજરાતી સમાજ, મદુરાઈ

દક્ષિણ ભારતના મદુરાઈ ખાતે પણ ગુજરાતી પરિવારોને આવાસની સુવિધા મદુરાઈ ગુજરાતી સમાજ દ્વારા ઉપલબ્ધ કરાવાય છે. અહીં શુદ્ધ ગુજરાતી ભોજન પણ પીરસવામાં આવે છે. અહીં જુદા જુદા બે અને ત્રણ પથારીવાળા એટેચ્ડ રૂમો ઉપલબ્ધ છે. એક મોટો ડોરમેટરી હોલ પણ છે. બે પથારીવાળા રૂમનું ભાડું રૂ. ૧૮૦/- છે, બે પથારીવાળા વાતાનુકૂલિત રૂમનું ભાડું રૂ. ૩૮૦/- છે, બે પથારીવાળા નોટ એટેચ્ડ રૂમનું ભાડું રૂ. ૧૫૦/- વસૂલ કરવામાં આવે છે. જ્યારે ત્રણ પથારીવાળા રૂમનું ભાડું રૂ. ૨૭૦/- લેવામાં આવે છે. ડોરમેટરીમાં પ્રત્યેક વ્યક્તિના રૂ. ૬૦/- લેવામાં આવે છે. લિફ્ટ, ઠંડાપીણાં તથા શુદ્ધ ગુજરાતી ભોજનની પણ સુવિધા છે. મદુરાઈ અને તેની આસપાસ વસતા ગુજરાતી પરિવારોના લગ્ન સમારંભો

પણ અહીં જ યોજાતા હોય છે.

મદુરાઈ ગુજરાતી સમાજ, મદુરાઈ ૮, એસ.પી.જી. ચર્ચ લેન, વાય.એમ.સી. પાસે, મદુરાઈ-૬૨૫ ૦૦૧. ફોન : (૦૪૫૨) ૨૩૪૭૭૫૬

૨૭. દક્ષિણ ભારતીય ગુજરાતી સેવા ટ્રસ્ટ, ગુજરાત ભવન, રામેશ્વર

ઈ.સ. ૧૯૮૧ના વર્ષમાં દક્ષિણ ભારતીય ગુજરાતી સેવા ટ્રસ્ટ દ્વારા મોરારીબાપુની રામકથાનું રામેશ્વર ખાતે આયોજન કરાયું હતું. આ પ્રસંગે સમગ્ર દક્ષિણ ભારત અને દેશના અન્ય ભાગોમાંથી કથા શ્રવણ અર્થે આવેલા ભાવિકોને રહેવાની અગવડતા પડી હતી. આથી આ સમયે ટ્રસ્ટના હોદ્દેદારોએ રામેશ્વર આવતા ગુજરાતીઓને ભવિષ્યમાં અગવડતા ન પડે તેવા ઉદ્દેશથી ગુજરાત ભવન નિર્માણ કરવાનું તથા દક્ષિણ ભારતીય ગુજરાતી સેવા ટ્રસ્ટની રચના કરવાનું વિચારાયું. ભવનના નિર્માણના ભંડોળ માટે ફરી ૧૯૮૩માં મોરારીબાપુની રામકથાનું મદ્રાસમાં આયોજન કરાયું. ભવનનું ખાત મુહૂર્ત પણ મોરારીબાપુના હસ્તે જ કરાયું. અને આમ, રામેશ્વર મध्ये ગુજરાતીઓને રહેવા માટે એક સુંદર અદ્યતન ભવનનું નિર્માણ કરાયું. ભવનનું ઉદ્ઘાટન પણ મોરારીબાપુના હસ્તે જ ૨૭મી માર્ચ, ૧૯૮૬ના કરાયું. એ સમયે નવનિર્મિત ભવનમાં બાવીસ ખંડ, એક સંત કુટીર અને એક મોટો હોલ તૈયાર કરાયા. આ પછી ગુજરાતીઓના પ્રવાહની સામે આ ભવન પણ ટૂંકું પડતાં ભવનની બાજુમાં જ વિશાળ જગ્યા ખરીદવામાં આવી અને તેના પર બીજા ૧૨ ખંડ, ચાર ડોરમેટરી અને ભોજનાલયનું નિર્માણ કરી ૨૬મી જૂન, ૧૯૮૨ના દિવસે આ ભવનના કચ્છી દાતા ગોધરાના શાંતિલાલ રાંભિયાના હસ્તે ખૂલ્લું મુકવામાં આવ્યું. આ પછી પણ ૧૯૮૫માં ભવનના ત્રીજા મજલે ત્રણ કોટેજ તથા ૧૯૮૮માં બીજા આઠ રૂમ બાંધવામાં આવ્યા. આમ, આજે રામેશ્વર આવતા ગુજરાતીઓ માટે વિશાળ ગુજરાત ભવન તેમના આગતા-સ્વાગતા માટે તૈયાર છે.

ગુજરાત ભવન રામેશ્વર રેલવે તથા બસ

સ્ટેશનની બે કિલોમીટરના અંતરે જ આવ્યું છે.

બે પથારીવાળા રૂમનું ભાડું રૂ. ૧૫૦/- છે, ત્રણ પથારીવાળા રૂમનું ભાડું રૂ. ૨૨૫/- છે, છ પથારીવાળા રૂમનું ભાડું રૂ. ૪૫૦/- વસૂલ કરવામાં આવે છે. છ વ્યક્તિઓ માટેના પાસ કોટેજનું ભાડું રૂ. ૫૦૦/- છે. તેમાં વધારાની વ્યક્તિ માટે રૂ. ૪૦/- લેવામાં આવે છે. ભોંયતળિયે આવેલા હોલ સમૂહમાં આવતા યાત્રા સંઘો માટે અનામત રાખવામાં આવ્યા છે. જેમાં ગાદલું, ચાદર તથા ઓશીકા સાથે વ્યક્તિ દીઠ રૂ. ૪૦/- લેવામાં આવે છે. ઠંડાપીણાં તથા શુદ્ધ ગુજરાતી ભોજનની પણ સુવિધા છે. વધુ વિગતો માટે રાવજીભાઈ પટેલ તથા વસંતભાઈ પૂજારાનો સંપર્ક કરવો.

સરનામું : દક્ષિણ ભારતીય ગુજરાતી સેવા ટ્રસ્ટ, ગુજરાત ભવન, રામેશ્વર

ગુજરાત ભવન, ૧૫/૧૬, સન્નિધિ સ્ટ્રીટ, રામેશ્વર. પીન : ૬૨૩૫૨૬ ફોન : (૦૪૫૭૩) ૨૨૧૩૦૧

૨૮. સેલમ ગુજરાતી સમાજ

રેલવે સ્ટેશનથી માત્ર પાંચ મિનિટના અંતરે સેલમ ગુજરાતી સમાજનું અતિથિ ભવન આવ્યું છે. આ ભવનમાં કોઈ પણ હિન્દુ ગુજરાતી પરિવારોને આવાસની સુવિધા આપવામાં આવે છે. અહીં બે પથારીની સુવિધા ધરાવતા ખંડો છે. જેનું ભાડું રૂ. ૧૦૦ છે. યાત્રાની બસના સમૂહમાં આવતા યાત્રિકો માટે વિશાળ હોલ તથા રસોડાની પણ સગવડ આપવામાં આવે છે. અગાઉથી આરક્ષણની સગવડ પણ અહીં આપવામાં આવે છે.

સેલમ ગુજરાતી સમાજ, ૧૦૨/ જી, અલગાપુરમ, પાંચ રસ્તા, સેલમ-૧૬.

ફોન : (૦૪૨૭) ૨૩૩૦૫૬૪ મોબાઈલ : ૦૮૪૪૨૨૩૨૨૨૩.

વધુ વિગતો માટે મનહરભાઈ દેસાઈનો સંપર્ક કરવો.

૨૯. સંયુક્ત ગુજરાતી સમાજ, કર્ણાટક (બેંગ્લોર)

‘સરદાર પટેલ ભવન’

દક્ષિણ ભારતના અન્ય મહત્વના એક

સાહિત્ય, સંગીત અને કલા વિનાનો મનુષ્ય પૂછ્યું - શિંગડા વિનાનો પ્રત્યક્ષ પશુ છે.

શહેર બેંગ્લોરમાં ગુજરાતી પરિવારો માટે મોટા પ્રમાણમાં સુવિધા ઉપલબ્ધ છે. જેમાં સંયુક્ત ગુજરાતી સમાજની સ્થાપના ૨૩ વર્ષ અગાઉ કરાઈ છે. સમાજ દ્વારા ચલાવાતા સરદાર પટેલ ભવનમાં બેંગ્લોર શહેરમાં વસતા ગુજરાતી પરિવારોના સામાજિક પ્રસંગોની ઉજવણી કરાય છે. સાથે સાથે બેંગ્લોર શહેરમાં આવતા ગુજરાતી પરિવારોની આવાસ તથા ભોજનની સુવિધા પણ સાચવવામાં આવે છે. ભવનમાં ૮ ખંડો છે તથા બે ડોરમેટરી રૂમો છે. પ્રતિરૂમનું ભાડું રૂ. ૫૪૦/- છે તથા ડોરમેટરીના પ્રતિ વ્યક્તિ રૂ. ૧૦૦/- લેવામાં આવે છે. ભવનમાં ડાઈનિંગ હોલ તથા લિફ્ટની સુવિધા છે.

સંયુક્ત ગુજરાતી સમાજ, કર્ણાટક (બેંગ્લોર)

સરદાર પટેલ ભવન,

૧૬, થીમૈયા રોડ, વસંતનગર,

બેંગ્લોર (કર્ણાટક) ૫૬૦ ૦૫૨.

ફોન : (૦૮૦) ૨૨૩૫૦૫૪૯/ ૨૨૩૫૦૫૫૦
વધુ વિગતો માટે વ્યવસ્થાપક મનોજભાઈ શાહનો સંપર્ક કરવો.

૩૦. ગુજરાતી યાત્રી નિવાસ, બેંગ્લોર

બેંગ્લોરમાં ગુજરાતી પ્રવાસીઓ માટે રેલવે સ્ટેશનથી માત્ર એક કિલોમીટરના અંતરે શેષાદ્રીપુરમ્ વિસ્તારમાં ગુજરાતી યાત્રી નિવાસ આવ્યો છે. આ ભવનમાં રહેવા તથા ગુજરાતી ભોજનની સુંદર સુવિધા છે. અહીં પ્રવાસમાં સાથે લઈ જવા ટીમણની પણ સુવિધા કરી આપવામાં આવે છે. ગુજરાતી યાત્રી નિવાસમાં ઓર્ડિનરી તથા ડિલક્ષ મળી કુલ પંદર ખંડો છે. ડિલક્ષ રૂમો એટેચ્ડ છે તથા ટીવીની સુવિધા ધરાવે છે. રૂ. ૧૫૦/-થી રૂ. ૬૦૦/- ના જુદા જુદા ભાડાથી અહીં રૂમો મળી રહે છે. વધારાની પથારીના રૂ. ૭૫/- ચૂકવવાના રહે છે. ચેક આઉટ ટાઈમ જ્યારથી રૂમ લો ત્યારથી ચોવીસ કલાકનો રહે છે.

ગુજરાતી યાત્રી નિવાસ

૧ મેઈન લીંક રોડ કોર્નર,

શેષાદ્રીપુરમ્

બેંગ્લોર-૫૬૦ ૦૨૦. (કર્ણાટક)

ફોન : (૦૮૦) ૨૩૩૬૦૭૦૦/
૨૩૦૯૬૧૩૫

૩૧. મૈસુર ગુજરાતી સમાજ, મૈસુર (કર્ણાટક)

‘કુંવરજી જેઠાભાઈ શાહ ભવન’

દક્ષિણ ભારતના મહત્વના શહેર મૈસુરમાં વસતા આંગળીના વેઢે ગણ્યા ગુજરાતી પરિવારોએ આજથી ૩૬ વર્ષ અગાઉ મૈસુર ગુજરાતી સમાજની રચના કરી અહીં નાના પાયે નવરાત્રિ, દશેરા, દિવાળી, નૂતન વર્ષ જેવાં પર્વો સાથે મળીને ઉજવતા. આ પછી ૧૯૮૩માં ગુજરાતના તે સમયના મુખ્ય પ્રધાન માધવસિંહ સોલંકીના પ્રયાસો થકી કર્ણાટક સરકારે સમાજને પ્લોટ આપ્યો. આ પ્લોટ પર ૧૯૯૧માં ગુજરાત સરકારના રૂ. પાંચ લાખના અનુદાન તથા અન્ય દાતાઓના ફાળાથી મુખ્ય દાતા કુંવરજી જેઠાભાઈ શાહના નામ સાથે પ્રવર્તમાન ભવ્ય ભવનનું નિર્માણ કરાયું. આ પછી મૈસુર તથા કર્ણાટકના અન્ય શહેરના ગુજરાતી પરિવારો માટે પણ આ ભવન આશીર્વાદ રૂપ પુરવાર થયું છે. દક્ષિણ ભારતના પ્રવાસે આવતા ગુજરાતી પરિવારોને અહીં આવાસની સારી સગવડ મળી રહે છે.

ભવનમાં ચાર-પાંચ અને ૧૨ વ્યક્તિઓ રહી શકે તેવા ખંડો ઉપલબ્ધ છે. જુદા જુદા ખંડો મુજબ રૂ. ૧૫૦/-થી રૂ. ૨૫૦/- સુધીનું ભાડું લેવામાં આવે છે. દસ વ્યક્તિઓ સમાઈ શકે તેવા ડોરમેટરી ખંડો પણ છે જેમાં પ્રતિ વ્યક્તિ રૂ. ૩૦/- લેવામાં આવે છે. અહીં ભોજનની સુવિધા હજુ કરાઈ નથી. અગાઉથી નાણા ચૂકવીને આરક્ષણની સુવિધા પણ અમલમાં છે.

મૈસુર ગુજરાતી સમાજ, મૈસુર (કર્ણાટક)

‘કુંવરજી જેઠાભાઈ શાહ ભવન’,

પી-૨, ઈન્ડસ્ટ્રીયલ એસ્ટેટ,

યાદવગીરી મૈસુર-૫૭૦ ૦૨૦.

ફોન : (૦૮૨૧) ૨૫૧૬૪૫૭

૩૨. શ્રી ગુજરાતી પ્રગતિ સમાજ, હૈદરાબાદ.

હૈદરાબાદમાં વસતા ગુજરાતી પરિવારોનું સંગઠન ગુજરાતી પ્રગતિ સમાજ તરીકે જાણીતું છે. ગુજરાતી પરિવારોમાં એકતા અને સંગઠન જળવાય તથા આ પરિવારોના

વિકાસ માટે આ સંગઠન અનેકવિધ પ્રવૃત્તિઓ કરે છે. ગુજરાતી પરિવારોમાં ઉજવાતાં તમામ પર્વો અને ઉત્સવો તમામ સાથે મળીને ઉજવવામાં આવે છે. શિક્ષણ ક્ષેત્રે હૈદરાબાદનું નામ સમગ્ર ભારતમાં જે રીતે મોખરે છે તેને અનુસરીને ગુજરાતી પરિવારો પણ હૈદરાબાદના આ પ્રવાહમાં સમકક્ષ રહી શકે તે માટે કેળવણીને આ સમાજ દ્વારા પ્રાધાન્ય અપાયું છે. કેળવણી માટે વિશાળ સંકુલમાં અનેક શાળા-મહાશાળાઓનું સંચાલન કરવામાં આવે છે. તેથી અહીં ગુજરાતી વિદ્યા મંદિરના નેજા હેઠળ બાલ મંદિર, ગુજરાતી પ્રાથમિક શાળા, અંગ્રેજી તથા હિન્દી હાઈસ્કૂલ ચલાવવામાં આવે છે. તો પ્રગતિ નૂતન વિદ્યાલયના નેજા હેઠળ અંગ્રેજી પ્રાથમિક શાળા, ગુજરાતી વિદ્યા મંદિર, ગર્લ્સ જુનિયર તથા ડિગ્રી કોલેજ, બાબુભાઈ પટેલ (સોજીત્રાવાળા) ગર્લ્સ કોલેજ તથા ટોકરશી લાલજી કાપડિયા ટ્રસ્ટ કોમર્સ કોલેજ ચલાવવામાં આવે છે તથા પ્રગતિ મહાવિદ્યાલયમાં જુનિયર તથા ડિગ્રી કોલેજ અને પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ કોલેજનું સંચાલન કરવામાં આવે છે. ગુજરાતી માટે ગૌરવની વાત એ છે કે સમગ્ર હૈદરાબાદમાં સૌથી મોટી અને અદ્યતન કમ્પ્યુટર લેબોરેટરી પ્રગતિ મહાવિદ્યાલયમાં છે.

આ ઉપરાંત સમાજ દ્વારા ગુજરાતી પ્રગતિ પુસ્તકાલયનું પણ સંચાલન કરવામાં આવે છે.

દક્ષિણ ભારતના પ્રવેશદ્વાર સમાન હૈદરાબાદના પ્રવાસે આવતા ગુજરાતી પરિવારો માટે આવાસ તથા ભોજનની ઉત્તમ અને અદ્યતન સુવિધા સમાજ દ્વારા પૂરી પાડવામાં આવે છે. સમાજના સંચાલન નીચે ટી.એલ. કાપડિયા ટ્રસ્ટ અતિથિ ગૃહ વિશાળ ‘દ્વીપક ભવન’માં ચલાવવામાં આવે છે. આ ભવન હૈદરાબાદ રેલવે સ્ટેશનથી માત્ર બે કિલોમીટર અને બસ સ્ટેશનથી ત્રણ કિલોમીટર દૂર છે. કોઈ પણ ગુજરાતીને અહીં આસાનીથી પ્રવેશ મળી શકે છે. અહીં એક, બે તથા ત્રણ પથારીની સગવડ વાળા એટેચ્ડ ઓગણીસ રૂમો છે. ચાર નાના મોટા ડોરમેટરી હોલ છે. અહીં

શુદ્ધ ગુજરાતી ભોજનની સુવિધા પણ છે.
શ્રી ગુજરાતી પ્રગતિ સમાજ, હૈદરાબાદ.
ટી.એલ. કાપડિયા ટ્રસ્ટ અતિથિ ગૃહ
'દીપક ભવન' ૪-૩-૧૪૮,
રોયલ ટોકીઝ લેન,
પ્રગતિ મહાવિદ્યાલય પાસે,
હનુમાન ટેકરી,
હૈદરાબાદ-૫૦૦ ૦૮૫. (આંધ્ર પ્રદેશ)
ફોન : ૦૮૪૪૦૬૨૦૦૭૩

વધુ વિગત માટે મંત્રી રાજેશભાઈ શાહ
તથા વ્યવસ્થાપક જયંતીભાઈ કૂરિયાનો સંપર્ક
કરવો.

૩૩. શ્રી કચ્છી મિત્ર મંડળ, હૈદરાબાદ.

ભારત અને દુનિયાના અન્ય પ્રદેશોની
જેમ હૈદરાબાદમાં પણ કચ્છી સમાજ દોઢેક
સદીથી વસવાટ કરે છે. આરંભમાં શેઠ લાલજી
મેઘજી તથા શેઠ ઠાકરશી ધારશી હૈદરાબાદ
આવ્યા. તેઓ લાકડા અને અનાજનો વેપાર
કરતા. આ પછી બીજા વિશ્વ યુદ્ધ પછી
હૈદરાબાદમાં કચ્છીઓનું આગમન પૂરજોશમાં
થયું. હૈદરાબાદમાં વસતા કચ્છી પરિવારોમાં
જૈન, ભાનુશાલી, નાગર, લોહાણા, ભાટિયા,
બ્રાહ્મણ વગેરેની વસતિ છે. હૈદરાબાદમાં કચ્છી
પરિવારોની વસતી વધતાં ઈ.સ. ૧૯૪૮માં
વિધિવત રીતે કચ્છી મિત્ર મંડળની સ્થાપના

કરાઈ. આરંભમાં ટોકરશી લાલજી કાપડિયા
તથા ભીમજીભાઈ ડુંગરશી સાવલાની
ઓફિસમાંથી મંડળનો વહીવટ કરાતો પરંતુ
પાછળથી મંડળના સભ્ય પરિવારો વધતાં નીજ
મકાનની જરૂરિયાત જણાતાં ઈ.સ. ૧૯૭૦માં
ટોકરશી લાલજી કાપડિયા ચેરિટેબલ ટ્રસ્ટ
તરફથી ૧૨૦૦ વારની જમીન મળતાં આ
જમીન પર સમાજમાંથી અનુદાન મેળવી કચ્છી
ભવનનું પોતાનું મકાન તૈયાર કરાયું. આ
સમયે કચ્છના તત્કાલિન સાંસદ ડૉ.
મહિપતરાય મહેતા ખાસ હૈદરાબાદ આવ્યા
હતા. કચ્છી ભવનમાં સતત પચીસ વર્ષ પ્રવૃત્તિ
કરાયા પછી આ ભવન પણ ટૂંકું જણાતા તેનો
જીર્ણોદ્ધાર કરવાનું નક્કી કરાયું અને ભવનની
બાજુમાં જ બીજી ૬૦૦ વાર જમીન ખરીદી
કુલ ૧૮૦૦ વારની જમીનમાં પ્રવર્તમાન
ભવનનું નિર્માણ કરાયું અને ૨૭ નવેમ્બર,
૨૦૦૮ના તેનું લોકાર્પણ કરાયું. આ પ્રસંગે
મોટો સમારંભ યોજવામાં આવ્યો હતો.
પ્રવર્તમાન ટોકરશી લાલજી કાપડિયા કચ્છી
ભવનમાં સંજીવકુમાર ધનજી અતિથિ ગૃહનું
પણ નિર્માણ કરાયું છે. આ જ ભવનમાં
શાંતાબહેન હીરજી ગોસર પ્રાથમિક શાળા પણ
ચલાવવામાં આવે છે.

નવનિર્મિત ભવનમાં અદ્યતન નાના

મોટા પાંચ હોલ, બે પથારીવાળા સાત રૂમ,
બે ડોરમેટરી હોલની સુવિધા છે. લિફ્ટની પણ
સુવિધા છે. કચ્છી ગુજરાતી તથા અન્ય પ્રાંતના
લોકો પણ આ ભવનનો સારો લાભ લે છે.

શ્રી કચ્છી મિત્ર મંડળ, ૩-૫-૧૪૨,
એડનબાગ, રામકોટ, હૈદરાબાદ-૫૦૦ ૦૦૧.
(આંધ્ર પ્રદેશ) ફોન : (૦૪૦) ૨૪૭૫૨૩૭૩
તથા ૬૫૮૪૨૩૭૩.

૩૪. વિજયવાડા ગુજરાતી સમાજ, વિજયવાડા

રેલવે સ્ટેશનથી માત્ર પાંચ મિનિટના
અંતરે વિજયવાડા ગુજરાતી સમાજનું અતિથિ
ભવન આવ્યું છે. આ ભવનમાં એક પથારી
તથા બે પથારીની સુવિધા ધરાવતા કુલ ૧૪
ખંડો છે. જેમાં આઠ ખંડો એટેચ્ડ છે, નવ
ખંડો ટીવીની સગવડ પણ ધરાવે છે. જેનું ભાડું
રૂ. ૧૨૦ થી ૧૬૦ સુધીનું છે. અગાઉથી
આરક્ષણની સગવડ પણ અહીં આપવામાં આવે
છે.

વિજયવાડા ગુજરાતી સમાજ,
૧૨/૧૧/૨૧, આર.આર. અપ્પારાવ સ્ટ્રીટ,
વિજયવાડા (આંધ્ર પ્રદેશ) ૫૨૦ ૦૦૧.
ફોન : (૦૮૬૬) ૨૫૬૫૧૪૫. ■

(સંપૂર્ણ.)

ડોલ્ફિન : રાષ્ટ્રીય જળચર પ્રાણી

(અનુસંધાન : પાના નં.-૩૦ ઉપરથી ચાલુ)

તાજા અને મીઠા પાણીમાં જ જીવે છે, જે
મુખ્યત્વે સેટાસીન (cetacean) વર્ગની
ડોલ્ફિનની ઓળખ ધરાવે છે.

આ બુદ્ધિશાળી ડોલ્ફિનો સ્વભાવે
રમતિયાળ અને મળતાવડી હોય છે. પ્રાણી
સંગ્રહાલયો અને મનોરંજન માટેના ઉદ્યોગોમાં
તેને તાલીમ આપી તેના ખાસ કાર્યક્રમો યોજાતા
હોય છે. તે પાણીમાં ૨૦ મીટર ઊંડી ડૂબકી
મારી તરી શકે છે. સામાન્ય રીતે તે કલાકના
૫૬ કિ.મી.ની ઝડપથી લાંબા સમય સુધી તરી
શકે છે. તાલીમ પામેલી ડોલ્ફિન પાણીમાં

ખોવાયેલા માણસોને બચાવવાનું કામ પણ કરે
છે. શાર્ક માછલી તેની મોટી દુશ્મન છે.
ડોલ્ફિનનું આ વિશ્વ કમાલનું છે!

ઊંડાં પાણીનાં વમળો થકી તે તેનો નિવાસી
વિસ્તાર બદલે છે, પરંતુ તેની હરફર બે કારણોથી
ભારે અવરોધાઈ છે. એક તો નદીઓ પર
બાંધવામાં આવેલા બંધો અને મોટા પાળાઓને
કારણે તેને સ્થળાંતર કરવાનું હવે અઘરું પડે છે.
બીજું કે નદીઓનાં પ્રદૂષિત પાણી પણ તેના
સ્થળાંતરને અવરોધે છે. ઉદાહરણ તરીકે
બ્રહ્મપુત્રા નદી પર ૧૬૮ મોટા બંધોને કારણે
પરિસ્થિતિની સમતુલા ઘણા અંશે ખોરવાતાં તેની
અસર ડોલ્ફિનની સંખ્યા પર પડી છે.

પૃથ્વીના આ ગ્રહ પર મીઠા જળની માત્ર
ત્રણ જ ડોલ્ફિનની જાતો લુપ્ત થતાં બચી ગઈ
છે જેમાંની એક ગંગા ડોલ્ફિન છે. આસામ
રાજ્યે એક વર્ષ પહેલાં એટલે કે ૨૦૦૮માં
આ ડોલ્ફિનને રાજ્યના જળચર પ્રાણી તરીકે
ઘોષિત કરી હતી. ભારતની ગંગાતટીય
ડોલ્ફિનને લુપ્ત થતી બચાવવાનો આ જ સાચો
સમય છે. રાષ્ટ્રીય જળચર પ્રાણીની ઘોષણા
યોગ્ય સમયે કરવામાં આવી છે ત્યારે તેનો
આ પરિચય રસપ્રદ અને પર્યાપ્ત બની રહેશે.

સી-૧, પ્રયાગરાજ ફ્લેટ્સ,
જૂના શારદા મંદિર પાસે, એલિસબ્રિજ, અમદાવાદ-૬.
ફોન : ૨૬૪૬૨૪૪૨

નવરાત્રિનું રહસ્ય

• શાંતિલાલ સંઘવી •

આપણા દેશના ધર્મગ્રંથોમાં સેંકડો કથાઓ રહેલી છે. થોડાક અપવાદ બાદ કરતાં લગભગ તમામ કથાઓ પ્રતીક કથાઓ કે રૂપકકથાઓ છે. આ કથાઓનો પ્રાથમિક હેતુ લોકોને નીતિ અને સદાચારનો બોધ આપવાનો છે. લોકો પ્રાચીનકાળમાં ભણેલા તો હતા નહીં. તે સમયે હરિ કથાકારો તથા કીર્તનકારો ગામે ગામ ફરતા રહેતા અને હરિકથા તથા ભજન-કીર્તન લોકો સમક્ષ લોકોને રસ પડે એ રીતે રજૂ કરતા રહેતા. શાસ્ત્રો ભલે લોકોએ ન વાંચ્યા હોય પણ આ રીતે લોકો કથા દ્વારા શાસ્ત્રોની કથાત્મક વાતોથી પરિચિત રહેતા અને ભલાઈનો બદલો ભલાઈ તથા બૂરાઈનો બદલો બૂરાઈમાં અવશ્ય મળે છે એવી શ્રદ્ધા લોકોમાં દૃઢ થતી.

આ ઉપરાંત થોડા થોડા દિવસે નાના-મોટા ઉત્સવોનું આયોજન વર્ષભર ચાલુ રહેતું. ત્રીજ-પાંચમ-એકાદશી-પૂનમ વગેરે દિવસોને કોઈકને કોઈક કથા સાથે જોડી દેવામાં આવતા અને તે દિવસોએ કાંઈક વિશેષ ધર્મ-આરાધના-ક્રિયાકાંડ વગેરે થતા. આ ઉત્સવો ક્યારેક ત્રણ ચાર કે વધારે દિવસોના પણ હતા. આ બધા જ ઉત્સવોનો મૂળ હેતુ આરોગ્યલક્ષી હતો. **શરદઋતુ એ રોગની ઋતુ ગણાય છે અને એ ઋતુમાં શરીરમાં પેદા થતી વિકૃતિ દૂર થાય એવા હેતુથી જ શરદઋતુમાં જ જૈનોના પર્યુષણ પર્વ તથા નવરાત્રિના નવ દિવસના ઉત્સવનું આયોજન થાય છે.**

આવા નાના અને મોટા ઉત્સવો પાછળ એક અન્ય હેતુ પણ હતો કે માણસ તે સમયના રોજિંદા કંટાળાજનક અને સંઘર્ષપૂર્ણ પીસાતા જીવનમાંથી થોડો સમય મુક્તિ મેળવે. આ ઉત્સવો સેફ્ટીવાલ્વનું કામ કરતા તથા કૂકરમાં સિટી જે કામ કરે છે એવું કામ કરતા. લોકોને જો સાત્વિક મનોરંજન ન મળે તો લોકો અન્ય માર્ગે વળી જાય-ઘણા આત્મહત્યા પણ કરે. આથી સાત્વિક ઉપરાંત ધર્મકથા સાથે સંકળાયેલા ઉત્સવો લોકોને પોતાના રોજના દુઃખ દર્દ ભૂલી જવાનું નિમિત્ત પૂરું પાડતા અને આ રીતે જીવન વહવા કરતું. આમ આખોયે જીવન વ્યવહાર ગોઠવાયેલો હતો.

જો તમામ ઉત્સવોને ધાર્મિક કથા પ્રસંગો કે ધાર્મિક બોધ સાથે સાંકળી લેવામાં ન આવે તો લોકો શ્રદ્ધાપૂર્વક એનો અમલ ન કરે અને તેથી ઉત્સવો અને બોધકથાઓનો હેતુ જ માર્યો જાય.

આજે વાત કરવી છે નવરાત્રિના નવ દિવસના ઉત્સવ વિશે. આજે ભલે આ ઉત્સવ ધાર્મિક મહત્વ ધણેઅંશે ગુમાવી ચૂક્યો છે અને મનોરંજનનો ઉત્સવ બની ચૂક્યો છે, પરંતુ તેની પાછળ જે આરોગ્યલક્ષી મૂળભૂત તત્ત્વ રહેલું છે એને સમજવાની જરૂર છે. નવરાત્રિને શક્તિનો ઉત્સવ માનવામાં આવે છે અને નવ દેવીઓનાં

પૂજન, અર્ચન, ઉપાસના વગેરે કરવામાં આવે છે. એની અંદર રહેલા ગૂઢ રહસ્યને સમજવા કોશિશ કરીએ.

સૌપ્રથમ એ જાણવાનું છે કે નવરાત્રિ એટલે શરીરને પીડા આપનાર રોગ રૂપી દૈત્યનો નાશ કરનાર નવ ઔષધિઓ એટલે નવદુર્ગા.

હવે એને જરા વિસ્તારથી પરંતુ બહુ જ ટૂંકમાં સમજવા પ્રયત્ન કરીએ.

દેવીઓ એટલે હાથમાં શસ્ત્રો લઈ રાક્ષસોનો સંહાર કરવા નીકળેલી દેહધારી દેવીઓ નહીં અને રાક્ષસો એટલે વિકરાળ મોં વાળા કૂર દેહધારીઓ પણ નહીં. આ બન્ને તો રૂપક અર્થ થયા. અલંકારિક અર્થ થયા. આપણે વાસ્તવિક અર્થ જાણવાનો પ્રયત્ન કરવાનો છે.

પહેલા નોરતે શૈલપુત્રી શિવાદેવી દુર્ગમ રાક્ષસનો વધ કરે છે.

શિવા એટલે હરડે. હરડે અતિ ગુણકારી ઔષધ છે એ જાણીતી હકીકત છે.

બીજા નોરતે નીલદુર્ગા દેવી દુર્ધરનો વધ કરે છે નીલદુર્ગા એટલે બ્રાહ્મી-દૂધી.

ત્રીજા નોરતે દેવી ચંદ્રવંતા દુર્મુખનો વધ કરે છે.

ચંદ્રવંતા એટલે આંબળા. આંબળા કેટલા ગુણકારી છે તે પણ જાણીતી વાત છે.

ચોથા નોરતાના દેવી છે કુખ્માંડિકા. તે ચિશુરનો સંહાર કરે છે.

કુખ્માંડિકા એટલે કોળું. કોળું કમળાના રોગ પર અક્સીર ઔષધ છે.

પાંચમા નોરતાના દેવી છે સ્કંદમાતા તે આડી અને બક નામના રાક્ષસોનો સંહાર કરે છે. સ્કંદમાતા એટલે આદુ. આદુના ગુણ પણ જાણીતા છે.

છઠ્ઠા નોરતાના દેવી છે કાત્યાયની. જે ચંડ-મૂંડનો સંહાર કરે છે.

કાત્યાયની એટલે આપણું ખૂબ જાણીતું ઔષધ-કરિયાતું.

સાતમા નોરતાના દેવી છે સરસ્વતી અથવા ગૌરી. એ રાહુ અને કેતુનો સંહાર કરે છે. ગૌરી એટલે હળદર. એના ગુણ કોણ નથી જાણતું?

આઠમા નોરતાના દેવી છે મહાસરસ્વતી અથવા મહાગૌરી.

તે અરુણા નામના દૈત્યનો સંહાર કરે છે. મહાગૌરી એટલે શતાવરી.

આયુર્વેદમાં રસ ધરાવનારા આ ચમત્કારી ઔષધને બરાબર જાણે છે.

નવમા નોરતાના દેવી છે વિદ્યાદેવી. એ મહિષાસુરમર્દિની કહેવાય છે.

વિદ્યાદેવીનો અર્થ છે ભાંગ! જો ભાંગનું યોગ્ય રીતે સેવન કરવામાં આવે તો તે મહા ગુણકારી છે એમ આયુર્વેદ કહે છે.

(અનુસંધાન : જુઓ પાના નં.-૪૧ ઉપર)

મગજ સ્વર્ગને નરકમાં અને નરકને સ્વર્ગમાં બદલી નાખવાની ક્ષમતા ધરાવે છે.

વાયદાની વણઝાર

કચ્છમાં ૧૦ (ગુજરાતમાં ૩૦) ડિસેલિનેશન પ્લાન્ટ

• લાહિરી શાહ - હૈદરાબાદ •

ગુજરાતના ત્રણ જિલ્લાઓમાં ૩૦ ડિસેલિનેશન પ્લાન્ટ સ્થાપાશે એવી દસેક વર્ષ અગાઉની ગુજરાત સરકારની જાહેરાતની વાત છે.

ત્યારે, કચ્છ પર વિનાશક ભૂકંપ ત્રાટક્યો નો'તો. કચ્છમાં મોટા ઉદ્યોગોના પગરણ થયા નો'તા. નર્મદા યોજનાના નીર, કચ્છના ગ્રામીણ વિસ્તારોમાં પણ 'પેયજળ' તરીકે ઉપલબ્ધ થશે એવી વાતોના મંડાણ પણ થયા નો'તા. ત્યારે કચ્છ, સૌરાષ્ટ્ર અને ઉત્તર ગુજરાતના છેવાડાના અને અંતરિયાળ વિસ્તારો, સ્વચ્છ અને શુદ્ધ પેયજળની તીવ્ર તંગીથી ત્રસ્ત હતા. આ વિસ્તારોના ભૂગર્ભ-જળ દૂષિત-TDS-(ટોટલ ડીસોલ્ડ સોલીડ્સ)નું પ્રમાણ ૩૦૦૦થી ૩૫૦૦ જેટલું થઈ ગયું હતું. શુદ્ધ પેયજળના સ્ત્રોત વિનાના (Nosource) ગામોને રોજે રોજ, ટેન્કરો દ્વારા પીવાનું પાણી પૂરું પાડવાની અવ્યવહારુ વાતનું

અમલીકરણ શક્ય નો'તું એટલે એક માત્ર પ્રેક્ટિકલ ઉપાય, સ્થાનિકે ૧૦૦૦/૧૨૦૦ ફીટ ઊંડા બોરવેલ કે ટ્યૂબવેલમાંથી મળતા ખાસ ભૂગર્ભ જળને ડિસેલિનેશન પ્રક્રિયા દ્વારા તેમાંના TDSનું પ્રમાણ ૭૦૦/૭૫૦ જેવું ઘટાડી તેને પીવા યોગ્ય બનાવવું. આ નિર્ણય ગુજરાત પાણી પુરવઠા બોર્ડના સચિવ શ્રી કે.બી. પટેલનો હતો. એમણે ખાનગી પાર્ટીઓનો સાથ-સહકાર લઈ જરૂરી ડિસેલિનેશન પ્લાન્ટ સ્થાપવા વિચાર્યું હતું. તેમની ગણતરી પ્રમાણે ૩૫૦૦ TDSવાળા પાણીને પીવાલાયક બનાવવાનો ખર્ચ અંદાજે લિટર દીઠ ૦.૨૦ પૈસા આવશે.

આ નિર્ણય બાદ પાણી પુરવઠા બોર્ડના ચીફ એન્જિનિયર એસ.પી. આહુજાના જણાવ્યા અનુસાર સરકારે જારી કરેલા ટેન્ડરો માટે સાત પાર્ટીઓએ બીડ કરી હતી. આહુજાના જણાવ્યા પ્રમાણે કચ્છમાં ૧૦, પાટણમાં-૧૦ અને

બનાસકાંઠામાં-૧૦ એમ કુલ ૩૦ નાના મોટા ડિસેલિનેશન પ્લાન્ટ સ્થાપવાનું આયોજન હતું. આ ત્રણ જિલ્લાઓના કયા કયા ગામોમાં પ્લાન્ટ સ્થાપાશે તેની કોઈ ચોખવટ-સ્પષ્ટીકરણ ઉપલબ્ધ નથી. પણ ચીફ એન્જિનિયર આહુજાના જણાવ્યા પ્રમાણે ૨૫૦ અને ૧૨૫૦ની વસતિ ધરાવતા ગામ માટે દૈનિક ૧૦,૦૦૦ (દસ હજાર) અને ૬૦,૦૦૦ (સાઠ હજાર) લિટરની ક્ષમતા ધરાવતા પ્લાન્ટ સ્થાપવાનું આયોજન વિચારાયું છે.

પણ પછી આ યોજનામાં કોઈ પ્રગતિ થઈ અને કોઈ ગામમાં નાના કે મોટા કોઈ ડિસેલિનેશન પ્લાન્ટ સ્થાપાયા હોય તો તેના વિશે કોઈ માહિતી મળતી નથી. ગુજરાત પાણી પુરવઠા બોર્ડ કે જળ-સંપત્તિ વિભાગના મંત્રીશ્રી આ બાબતે કોઈ ખુલાસો સ્પષ્ટીકરણ કરશે?

૩૦૫, અરિહંત આશિયાના, ભૂમશા લેન,
બરકતપુરા, હૈદરાબાદ-૫૦૦ ૦૨૭.

નવરાત્રિનું રહસ્ય

(અનુસંધાન : પાના નં.-૩૯ ઉપરથી ચાલુ)

અને છેલ્લે દશરો બાબતે ત્રણ પૌરાણિક માન્યતા છે. વિદ્યાદેવી દશરોને લીધે મહિષાસુરનો વધ કરે છે, અત્રે વિદ્યાદેવી એટલે મા દુર્ગા એવો અર્થ કરવામાં આવે છે. દશરોના દિવસે રામના હાથે રાવણનો વધ અને કૃષ્ણના હાથે કંસના વધની કથા છે.

પર્યુષણ હોય કે નવરાત્રિ, જો એના રહસ્યને સર્વે માટે સુલભ કરી દેવામાં આવે અને જો એને ધર્મ સાથે જોડવામાં ન આવે તો સામાન્ય પ્રજા એને ભાવપૂર્વક તથા શ્રદ્ધા સાથે આચરણમાં મૂકે નહીં. એટલે દરેક ઉત્સવને ધર્મકથા સાથે જોડવાની આપણી પ્રાચીન પરંપરા રહી છે.

આટલું વાંચ્યા પછી આપણને એટલી

ખાતરી તો થઈ જ ગઈ કે જે જે ઔષધિરૂપી દેવીઓનું વિવેકપૂર્વક સેવન કરવામાં આવે તો રોગરૂપી દૈત્યો નાશ પામે અને શરીર નવેસરથી શક્તિ સંપન્ન બને. આજ થઈ શક્તિપૂજા.

આપણે સૌએ સતત વાંચતા રહીને નાની-મોટી ધર્મકથાઓમાં સમાયેલ ગૂઢ રહસ્ય શોધવાનો અને સમજવાનો પ્રયાસ કરવો જોઈએ.

આ વાત તમામ ધર્મોમાં રહેલી પ્રતીક કથાઓ તથા રૂપક કથાઓને સરખા જ પ્રમાણમાં લાગુ પડે છે.

(દેવીઓનાં નામ અને ઔષધિઓના નામની વિગત શ્રી નરોત્તમ પલાણના લેખમાંથી લીધેલ છે.)

આરએચ/૨, પુણ્યશ્રી એપાર્ટમેન્ટ, કાશીરામ
અગ્રવાલ હોલ પાસે,
ગુજરાત યુનિવર્સિટી પાસે, અમદાવાદ-૧૫.

આ પણ સમાચાર

વાત છે ગુજરાતના પંચમહાલ જિલ્લાના એક ગામની (ગામનું નામ રિપોર્ટમાં લખેલ નથી) ત્યાંના 'નવીનચંદ્ર મફતલાલ સદ્ગુરુ વોટર એન્ડ ડેવલપમેન્ટ ફાઉન્ડેશન'ના બાયોગેસ કાર્યક્રમ સાથે સંકળાયેલા એક કડિયા મનુભાઈએ પોતાની દીકરી જે ગામે પરણાવી તે ગામમાં બળતણ માટેની ભારે હાડમારી હતી. આ હાડમારી ભોગવવી ન પડે તે માટે મનુભાઈએ દીકરીના 'દહેજ'માં તે ગામે બાયોગેસ પ્લાન્ટ બનાવી આપ્યો!

તેમના વેવાણે ગામની સભામાં પ્લાન્ટના ફાયદા હોંશે હોંશે વર્ણવ્યા! તે સાંભળીને અન્ય મહિલાઓ પણ પોતાના ગામે આવા બાયોગેસ પ્લાન્ટ અપનાવવા તૈયાર થઈ ગઈ.

'નયા માર્ગ', તા. ૧૪-૭-૧૦ના અંકમાંથી.
પ્રેષક : શાંતિલાલ સંઘવી

સફળતા માટે શરીર સ્વસ્થ હોવું જરૂરી છે.

સપ્ટેમ્બર માસ દરમ્યાન દેશ-વિદેશની વિશિષ્ટ વ્યક્તિઓની જન્મ તારીખ

તારીખ	વર્ષ	વિશિષ્ટ વ્યક્તિનું નામ
૧	૧૮૬૪	પૂતળીબાઈ ધ. વાડિયા
૧	૧૮૭૫	એડગર રાઈસ બરોઝ (યુ.સ્ટે.)
૧	૧૮૮૭	રવિશંકર મ. જોશી
૧	૧૮૮૮	જુગતરામ દવે
૧	૧૮૧૫	રાજેન્દ્રસિંહ બેદી
૨	૧૮૪૮	જહાંગીર બ. મર્ઝબાન
૩	૧૮૫૯	નરસિંહરાવ ભો. દિવેદિયા
૪	૧૮૨૫	દાદાભાઈ નવરોજી
૪	૧૮૯૮	યુનીલાલ ભગત 'મોટા'
૫	૧૮૮૮	સર્વપલ્લી રાધાકૃષ્ણન
૬	૧૮૬૦	જેઈન એડમ્સ (યુ.સ્ટે.)
૬	૧૮૪૦	ગિરીશ ગણાત્રા
૭	૧૮૧૩	આલ્બર્ટ કામુ (ફ્રાંસ)
૭	૧૯૩૩	ઈલા ર. ભટ્ટ
૮	૧૮૮૭	સ્વામી આનંદ
૮	૧૮૮૭	સ્વામી શિવાનંદ
૮	૧૯૩૦	આશા ભોંસલે
૮	૧૮૮૮	કૃષ્ણમૂર્તિ 'કલ્કી'
૯	૧૯૦૦	ગુણવંતરાય આચાર્ય
૯	૧૮૦૯	કે.એન. અન્નાદુરાઈ
૯	૧૮૧૧	દુર્ગેશ તુ. શુક્લ
૧૦	૧૭૭૧	મંગો પાર્ક (બ્રિટન)
૧૦	૧૮૭૯	ફૂલચંદ જ. શાહ
૧૦	૧૮૧૫	રમણિક અરાલવાળા
૧૧	૧૮૯૫	વિનોબા ભાવે
૧૨	૧૮૮૪	વિભૂતિભૂષણ બંદોપાધ્યાય
૧૩	૧૮૦૧	સોફિયા વાડિયા
૧૫	૧૮૭૬	શરતચંદ્ર ચટ્ટોપાધ્યાય
૧૬	૧૮૧૧	કૃષ્ણલાલ શ્રીધરાણી
૧૬	૧૮૧૬	સુબ્બુલક્ષ્મી
૧૭	૧૮૯૬	બાપાલાલ ગ. વૈદ્ય
૧૮	૧૭૦૯	સેમ્યુઅલ જોન્સન (બ્રિટન)
૧૯	૧૯૩૦	હરીન્દ્ર દવે
૧૯	૧૮૩૨	અજિત શેઠ
૨૦	૧૮૭૮	અષ્ટન સિક્લેર (યુ.સ્ટે.)

તારીખ	વર્ષ	વિશિષ્ટ વ્યક્તિનું નામ
૨૦	૧૮૯૭	રસિકલાલ છો. પરીખ
૨૦	૧૯૦૯	ગુલાબદાસ ઠ. બ્રોકર
૨૧	૧૮૬૬	હરબર્ટ જોર્જ (એચ.જી.) વેલ્સ (બ્રિટન)
૨૧	૧૯૦૫	ઉચ્છરંગરાય ન. ટેબર
૨૧	૧૮૧૧	છોટુભાઈ સુથાર
૨૨	૧૭૯૧	માઈકલ ફેરેડ (બ્રિટન)
૨૨	૧૮૨૮	અંજલિ સુ. મેઠ
૨૩	૧૮૬૫	ત્રિભુવન પ્રે. ત્રિવેદી 'મસ્તકવિ'
૨૩	૧૮૮૯	વોલ્ટર લિયમન (યુ.સ્ટે.)
૨૩	૧૮૦૮	રામધારી સિંહ 'દિનકર'
૨૪	૧૮૬૧	ભીખાજી કામા
૨૪	૧૯૦૯	જયંત ખત્રી
૨૫	૧૮૨૦	ઈશ્વરચંદ્ર વિદ્યાસાગર
૨૫	૧૮૮૮	ટોમસ (ટી.એસ.) એલિયટ (બ્રિટન)
૨૫	૧૯૪૬	મુરારીદાસ હરિયાણી (મોરારીબાપુ)
૨૬	૧૮૫૮	મણિલાલ નભુભાઈ ત્રિવેદી
૨૬	૧૮૬૦	સુંદરલાલ
૨૮	ઈ.સ.પૂર્વે ૫૫૧	: કન્ફ્યુશિયસ (ચીન)
૨૮	૧૮૨૪	ફ્રાન્સિસ પાલગ્રેવ (બ્રિટન)
૨૮	૧૮૨૦	નટવરલાલ પંડ્યા 'ઉશનસુ'
૨૮	૧૯૨૯	લતા મંગેશકર
૨૯	૧૫૪૭	સર્વોટીસ (સ્પેન)
૩૦	૧૨૦૭	જલાલ-અલ-દીન રુમી (ઈરાન)
૩૦	૧૮૦૦	નટવરલાલ મૂ. માળવી
૩૦	૧૯૧૫	અમૃત 'દાયલ'

સંકલન : ગુલાબચંદ ધારશી રાંભિયા

ભગવાન અને શયતાન

ભગવાન : (શયતાનને સંબોધીને) “હવે હું આ માણસ (ગાંધીજી)ને પૃથ્વી પર મોકલું છું. હવે તારી કોઈ શયતાન લીલા ચાલવાની નથી, સમજ લે.”

શયતાન : (અટ્ટહાસ્ય કરીને) “ડિયર ભગવાન, You are wrong. હું એ માણસના નામની સંસ્થાઓ ઊભી કરીશ અને એ સંસ્થાઓ દ્વારા મારી શયતાન લીલા ચાલુ રાખીશ, હા! હા! હા!”

નવા માર્ગ તા. ૧૬-૭-૧૦ના આધારે, ફેરફાર સાથે

પ્રેષક : શાંતિલાલ સંઘવી

કેટલાક શાણા લોકો હસતા નથી કેમકે તેઓ જાણે છે કે એમ કરવાથી તેમની ખામીઓ છૂટી થઈ જશે. — એમર્સન.

વિચાર
વિમર્શ

નિંદકવૃત્તિ ત્યાગી આત્મીયતા અપનાવીએ

• પ્રા. પૃથ્વી શાહ •

સ્વામી વિવેકાનંદ સર્વધર્મ પરિષદમાં હાજરી આપી જ્યારે સ્વદેશ પરત આવ્યા ત્યારે તેમને આવકારવા સેંકડો લોકો એકત્રિત થયા હતાં. વિવેકાનંદ પ્લેનમાંથી નીચે ઉતર્યા ત્યારે તેમના શરીર પર સન્યાસીના ભગવા વસ્ત્ર હતા. માથા પર ભારતીય પાઘડી હતી પરંતુ પગમાં અમેરિકન બૂટ હતાં. એક પત્રકારને નવાઈ લાગતા તેણે પ્રશ્ન કર્યો કે પગમાં અમેરિકન બૂટ જોઈ સ્વામીજી, લાગે છે કે તમે અમેરિકાની અસર હેઠળ આવી ગયા છો. એ પળે વિવેકાનંદનો જવાબ સાંભળવા જેવો અને સદાકાળ યાદ રાખવા જેવો હતો.

“અત્યાર સુધી મેં માત્ર હિન્દુસ્તાનની સંસ્કૃતિ જોઈ હતી. અમેરિકામાં ફર્યા બાદ ત્યાંની સંસ્કૃતિનો પરિચય થયો. બન્ને સંસ્કૃતિની તુલના કરતાં જણાયું કે આપણા દેશની સંસ્કૃતિ મસ્તકે રહેવા લાયક છે અને અમેરિકાની સંસ્કૃતિ પગમાં રહેવા લાયક છે. આ વાત સૌને સમજાય એટલે હિન્દુસ્તાની પાઘડી માથે રાખી છે અને અમેરિકન બૂટ પગમાં પહેર્યા છે. આપણે આપણી મહાન સંસ્કૃતિના ગુણો બાળકોમાં ઉતારી તેમને સંસ્કારોથી સુવાસિત કરવાના છે. આપણે આપણા બાળકને ભલે મહાન ન બનાવી શકીએ પણ સજજન બનવાની દિશામાં દોરી શકીશું તો પણ એ પૂણ્યશાળી પગલું ગણાશે.”

વિવેકાનંદને જે સંસ્કૃતિ મસ્તકે રહેવા લાયક જણાઈ હતી એ સંસ્કૃતિ ભૌતિકવાદ તરફ ખેંચાઈ નિંદકવૃત્તિની શિકાર બની ચૂકી છે. જે મા બાપે જીવનભર પસીનો પાડી સંતાનને મોટા કર્યા હોય, દિવસ-રાત જોયા વિના દીકરાના ભવિષ્ય માટે ચિંતા સેવી હોય એવા ઘરડા વડીલોને ઘરડાઘરમાં ઢસડવામાં આવી રહ્યા છે. ઘરડા મા બાપના વર્તન અંગે બહેરમાં નિંદા પણ કરાય છે. ક્યાંક ઘરમાં વડીલોને સતત અવમાનના સહન કરવી પડે છે અને અપૂરતા ખોરાકનો

ભોગ પણ બનવું પડે છે. મુશ્કેલીમાં નાણાકીય સહાય કરનાર, નોકરીમાં રજા રાખી મિત્ર કે પડોશીનો કેટલોક ભાર ખભે ઉપાડનાર, લોહીનું દાન આપી નવજીવન બક્ષનાર કે પ્રસંગે લાગણીમાં ઘસાનાર સાથે પોતાના અહમ માટે સંબંધ બગાડાય છે. ક્યાંક નિવૃત્તિ બાદ માનવીની ઉપયોગિતા ઘટી હોય કે પોતાની સદ્વરતા વધી હોય ત્યારે પણ જૂના સંબંધો ઘટાડવાની અને એ ઉપયોગી થનાર વ્યક્તિ વિશે નિંદક વાતો કરનારની સંખ્યા વધી રહી છે. અન્યની હાજરીમાં નિંદક વાતો ઊભી કરી તેને ફેલાવવાનો ખુલ્લો પ્રયાસ થાય છે. આખરે તો નિંદક સર્વત્ર કલેશ અને કંકાસની હોળી સળગાવી પોતાના મનની શાંતિને પણ હણી પોતાનાથી અળગા થતા જાય છે સાથે અન્ય જીવાત્મા સાથેની મૈત્રી ગુમાવે છે.

નિંદક કદી બીજાના સદ્ગુણોની વાત સાંભળી શકતો નથી. અન્યની નિંદક વાતો થતી હોય તો તેને રસપૂર્વક સાંભળી તેમાં સંપૂર્ણ વિશ્વાસની ટાપસી પૂરાવે છે. આમ તે સદ્ગુણો પ્રત્યે જ શંકા વ્યક્ત કરતો થઈ જાય છે. આમ સમાજ માટે જોખમી સ્થિતિ ઉત્પન્ન કરે છે. **નિંદકની એ ખાસિયત હોય છે કે તે વ્યક્તિની સામે તેની કદી નિંદા કરતો નથી પરંતુ વ્યક્તિની ગેરહાજરીમાં અને અન્યોની હાજરીમાં નિંદા કરશે.** નિંદક જાણે છે કે વ્યક્તિની હાજરીમાં નિંદા કરવાથી સચ્ચાઈ જાહેર થવાનો ભય રહે છે. પોતાના જ દોષો ખુલ્લા પડી શકે છે તેથી નિંદકની વાણીને અગ્નિ સાથે સરખાવી શકાય. નિંદક પણ મનથી સદા સળગતો હોય છે. નિંદક પોતાની જાત તરફ જોવાનું ભૂલી સદા પારકાની ચિંતામાં અજંખામાં જીવી શરીરમાં રોગોને નોતરતો હોય છે. ખરેખર બીજાની સામે એક આંગળી ચીંધવામાં આવે ત્યારે ત્રણ આંગળી આપણા આત્મા તરફ આપોઆપ આવે છે. તેથી કોઈની નિંદા કરવાનું મન થાય

ત્યારે જાત પ્રત્યે જોઈ અંદરના દોષોને ઓળખવાની જરૂર છે. આમ થશે તો કદાચ અન્ય પ્રત્યે નિંદકવૃત્તિથી હલકી વાતો ફેલાવવાનું અટકી શકે. તેથી અહમ અને દંભ ઉપર પણ કાબૂ મેળવી શકાય છે. તેથી આપણી જિંદગીમાં જેમણે આપણી કાળજી લીધી હોય, સુખે સુખી થયા હોય, દુઃખમાં હમદર્દ બન્યા હોય, જેમના દિલમાં આપણા માટે સાચો પ્રેમ હોય - કાળજીની ભાવના હોય - સાચા માર્ગદર્શક હોય તેમની નિંદા કરવાનું ટાળી સમાજમાં ફરી શાંતિ ફેલાય એ દિશામાં ફરી આપણી સંસ્કૃતિને લઈ જઈ શકશું.

આજે વિજ્ઞાન વિકસી રહ્યું છે. માણસ ચંદ્ર સુધી પહોંચી રહ્યો છે. પણ વાસ્તવિકતા એ છે કે માણસ ઈર્ષ્યા, અદેખાઈ, દુશ્મનાવટ, દંભ, તિરસ્કારની ભાવનામાં માણસથી જ દૂર થવા લાગ્યો છે. માણસ પોતે જ માણસની માવજત કરવાનું ભૂલી રહ્યો છે. સદ્ગુણો પ્રત્યે આંખથી જોવાનું ભૂલી, નિંદક બની દોષદષ્ટિ અપનાવી સર્વત્ર દોષને શોધી તેને ફેલાવવામાં પોતાની જાતનું જ પતન નોતરી રહ્યો છે. વ્યક્તિના જીવનની શાંતિ અને પ્રગતિના હેતુથી જ નહિ પણ કુટુંબ-સમાજની પ્રગતિ માટે અને સૌની તંદુરસ્તી માટે અને દેશની એકતા અને વિકાસ માટે નિંદાના અવગુણોનો ત્યાગ કરવો જરૂરી છે. આપણા અસ્તિત્વની સાર્થકતાને સમજવાની જરૂર છે.

નિંદકવૃત્તિમાં જીવનમાં સર્વત્ર કાંટા જોવાની આદત પડે છે. જ્યારે નિંદકવૃત્તિના ત્યાગથી દષ્ટિ બદલાય છે અને સર્વત્ર ફૂલોની મહેક માણવા મળે છે. અન્યના હોઠ પર સ્મિત વેરાતું જોવા મળે છે. પરિણામે જીવનમાં આનંદની અનુભૂતિ અને મનની શાંતિ પ્રાપ્ત થાય છે એ જ માનવ જીવનની સાચી સંપત્તિ છે.

પ્લોટ ૫૭૨/૧/બી, સ્ટેટ-૨૩૦
ગાંધીનગર-૩૮૨ ૦૩૦.
ફોન : ૦૭૯-૨૩૨૬૧૫૭૫

કાયદા ઘડવાથી જવાબદારીમાંથી છટકી શકાતું નથી, એનો અમલ થાય એ જરૂરી છે.

શું આપણે સ્વતંત્રતા દિન ઉજવવાને લાયક છીએ ખરા?

• કુલીનકાંત ચાંપશી લુહિયા •

૧૫મી ઓગસ્ટને સ્વતંત્રતા દિન તરીકે સમસ્ત વિશ્વમાં ભારતીયો ઉજવે છે. હકીકતમાં જાહેર રજામાં આનંદ પ્રમોદના એક દિવસ સિવાય આ ઉજવણીમાં કંઈ રહ્યું નથી.

આ મહામંગલ દિને આપણે ૧૫ ઓગસ્ટ, ૧૯૪૭ પહેલાંની ત્યારે દેશની અને દેશવાસીઓની પરિસ્થિતિ અને ૧૫ ઓગસ્ટ ૨૦૧૦ના અત્યારે એ પરિસ્થિતિ કેવી છે તેના પર વિહંગાવલોકન કરીએ.

— ત્યારે —

દેશને ખાતર સર્વસ્વ ન્યોછાવર કરનારા ક્રિંદાદિલ સ્વાતંત્ર સેનાનીઓએ કર્તવ્યપરાયણતા, નિર્ભિકતા, સેવા, સાદગી, વ્યવહાર કુશળતા અને સત્યનિષ્ઠા જેવા સદ્ગુણોથી વિદેશી શાસનનો સત્ય અને અહિંસાને આધારે આપણને આઝાદી અપાવી.

ગાંધીજીના પગલે આચરણ અને ઉપદેશ માત્રથી દેશને રાષ્ટ્રદાઝથી નખશીખ તરબોળ એવા નરરત્નો સાંપડ્યા.

સ્વાતંત્ર સંગ્રામને વેગવાન બનાવી, ભારત છોડો 'ક્વીટ ઇન્ડિયાની' હાકલ કરી, પ્રજામાં દેશદાઝની પ્રેરણા આપી તેમના હૃદયમાં દેશ સેવાના મનોરથ જગાડ્યા. તેથી તેમની દેશભક્તિ દૃઢ બની. તેમને પારસમણિનો સ્પર્શ થયો હતો.

તેમણે વિદેશી શાસનનો અને તેમના દ્વારા થતા અત્યાચારનો પ્રચંડ વિરોધ કર્યો. હડતાલોના હઠાગ્રહથી તેમના અમાનુષી ત્રાસ સહ્યા. જેલમાં ગયા, પણ હિંમત હાર્યા નહીં. દિવસો સુધી ભૂખ હડતાલ કરી, પણ દેશકાજે તેમનામાં સચ્ચાઈનો રણકાર હતો.

એ વખતના નવયુવકોએ જાનની પરવા કર્યા વગર કેવા કેવા સાહસો કર્યા, તે ઇતિહાસ વાંચતા પ્રતીતિ થાય છે કે એ ગાંધીચીંધ્યા રાહે

જતા શહીદોની કુરબાનીએ જ દેશને વહેલી આઝાદી અપાવી.

આજે આપણે સૌ કોઈ નિરાંતનો શ્વાસ લઈએ છીએ, જેનો સંપૂર્ણ યશ દેશકાજે બલિદાન આપનારા અને આઝાદી પ્રાપ્ત કરવા સબકુછ આહુતિ આપનારા એ દેશભક્તોને ભાગે જાય છે.

તે વખતના લોકોમાં આત્મવિશ્વાસ, હૂંક, બળ આપવાનું કાર્ય, પુરુષાર્થ, સાહસ, ધૈર્ય, બુદ્ધિશક્તિ, શૌર્ય અને સંસ્કારિતા જેવા અનેક સદ્ગુણો હતા. તેમના જીવનમાં રાષ્ટ્રીય ચારિત્ર્ય અને પ્રામાણિકતા વગેરે ગુણો રોપાયા હતા. તે વખતે માણસ જિંદગીના સુખ, શાંતિ, સમજીને હોડમાં મૂકી પોતાનું સર્વસ્વ દેશકાજે ન્યોછાવર કરવા નીકળી પડતો અને તેમાં કુટુંબીજનો તેમને પ્રેરણા અને પ્રોત્સાહન આપતા. **તેમનામાં ખમીરી, ખુમારી અને ખેલદિલી હતી.**

અનેક મૂલ્યનિષ્ઠ વ્યક્તિઓએ ક્રાંતિકારી કાર્યોમાં ઝંપલાવી વતન માટે જાન રેડી દીધી. નાના મોટા, ઊંચ નીચ, ગરીબ તવંગર, શિક્ષિત-અશિક્ષિત અને નાત જાતના કોઈ પણ પ્રકારના ભેદભાવ વિના સીધું કે આડકતરું યોગદાન આપી અનેકે પોતાનું બલિદાન આપ્યું. ઘણાંય ફાંસીને માંચડે હસતા હસતા ચડ્યા!

— અત્યારે —

આજે આપણામાં ચારિત્ર્યની કમી છે. આપણાં વ્યક્તિત્વમાં નિષ્ઠા, સદાચાર અને રાષ્ટ્રીય ભાવનામાં શુષ્કતા આવી ગઈ છે. માનવીના મનમાં રાષ્ટ્રીય ચારિત્ર્ય અંગે, દેશદાઝ અને સમર્પણની ભાવના સુકાઈ ગઈ છે, નહીંવત બની ગઈ છે, આપણે સૌ કોઈ પોકળ બની ગયા છીએ.

આપણાં અભ્યાસક્રમમાં, વ્યવહારમાં, વ્યવસાયમાં, વેપારમાં અને દૈનિક જીવનમાં દેશદાઝ જેવી કોઈ ચીજ જ રહી નથી. દેશ પ્રત્યે નિષ્ઠા, પ્રામાણિકતા વગેરે રહ્યા નથી.

આપણે સૌ કોઈ સંપત્તિવાન બની સુખસાહ્યબીમાં અને શાહુકારીમાં રચ્યા પર્યા રહીએ છીએ. સૌ કોઈના દિલમાંથી રાષ્ટ્રીય બંધુત્વની ભાવના વિસરાઈ ગઈ છે. આજે રાષ્ટ્રીય ભાવનાનો નાશ કરવા અનેક પરિબળો સક્રિય છે. નૈતિકતાની દૃષ્ટિએ સમસ્ત રાષ્ટ્ર ખોખલું થઈ ગયું છે. સર્વત્ર સંગઠનનો અભાવ વર્તાઈ રહ્યો છે. યુવાવર્ગમાં રાષ્ટ્ર પ્રત્યેની ખેવનાનો અભાવ વર્તાઈ રહ્યો છે.

દેશમાં કઠ્ઠરવાદી અને આતંકવાદી પરિબળોએ અડો જમાવ્યો છે. આંતરિક રીતે રાષ્ટ્ર દેવાના બોજામાં ડૂબી ગયું છે. આજના રાજકરણીઓ કુટ રાજનીતિ દ્વારા દેશમાં અરાજકતા પેદા કરી, 'ડીવાઈડ એન્ડ રૂલ'ની નીતિ અપનાવે છે. **સૌ કોઈ પોતાનાં ફાયદામાં રાષ્ટ્રહિતને ખોખલું બનાવતું જાય છે.**

રાષ્ટ્રવાદ કે દેશભક્તિ જેવું કંઈ રહ્યું નથી.

આતંકવાદ અને લશ્કરી તાનાશાહીની તરફેણમાં રાષ્ટ્ર પ્રત્યે વફાદારી, નિષ્ઠા અને લાગણીનો અભાવ સ્પષ્ટપણે દેખાય છે, ડગલેને પગલે અનુભવાય છે.

પોતાના ફાયદામાં રાષ્ટ્રને થતી નુકસાનીની કોઈ સીમા રાખે તેવા નથી. દેશમાં સર્વત્ર આતંકવાદીઓની અને દુશ્મનોની પકડ મજબૂત બનતી જાય છે, જે કમનસીબીભર્યું છે. વિદેશી તંત્રો અને સૂત્રો રાષ્ટ્રીય વહીવટમાં દોરી સંચાર કરી રહ્યા છે. નાગરિકોના ખભે બંદૂક મૂકી આતંકવાદીઓ અને દુશ્મનો પોતાની મનમાની કરાવી લે છે. લશ્કરી અને

પૈસાથી સુખ મળતું નથી એ સાબિત કરવા પણ મને પૈસાની જરૂર છે.

પોલીસ તંત્રને રાજી કરવા તેમની સાથે સાંઠગાંઠ કરી ભ્રષ્ટાચારના ભોરીંગ દ્વારા નાણાંની કોથળી ખુલ્લી મૂકી દે છે અને જાસૂસીને સાથ આપે છે. નાણાંકીય ગેરરીતિ આચરવામાં અમલદારો અને રાજકારણીઓ અવ્વલ નંબરે છે.

આજે ગુનેગારો છટકાબારીઓના જાણકાર હોતાં પોલીસ તેમજ ન્યાયતંત્રમાં ચાલતાં ભ્રષ્ટાચારના ટ્રેક દ્વારા દેશને ખુલ્લેઆમ લુંટે છે.

આજે....

આજે આપણી સમક્ષ તકવાદી રાજકારણનું બેહુદું ઉદાહરણ ખડું છે.

ગંડાની ચામડી ધરાવતા રાજકારણીઓ નીતિનિયમોને નેવે મૂકી મલાઈદાર ધંધાઓમાં પડી, દેશસેવાને નામે પોતાની જાહોજલાલીના વિસ્તરણમાં વ્યસ્ત છે અને દેશના વહીવટમાં સર્વે સર્વા બની બેઠા છે.

સંસદની ગરીમાને ઝાંખપ લાગે તેવો વ્યવહાર ગરીબ લાચાર પ્રજા સાથે કરે છે.

એક સ્થળે લાખો પ્રજાને બે વખતની રોટીના સાંસા છે ત્યારે આજે પણ લાખો ટન અનાજના બગાડનો સિલસિલો ચાલુ જ છે.

ભૌતિક સુખોની લાલસામાં તેઓ મોટાં ઠાલાં વચનો આપી જનતાને પજવે છે.

આંકડાઓની માયાજાળમાં ગરબડ ગોટાળા અને ઘાલમેલ કરી પાયમાલ પ્રજાની અપેક્ષાઓમાં ગડમથલ પેદા કરી પોતાની સુખસાહ્યભીમાં તેઓ રાચે છે.

આજે જનતાએ સતત ભાવ વધારાને કારણે મોંઘવારી સામે સતત ઝઝૂમવું પડે છે અને ડગલેને પગલે નાણાંકીય વ્યવહારમાં અને બજેટમાં કાપકૂપ કરી પેટે પાટા બાંધી ભૂખમરો અનુભવવો પડે છે. આજે દેશપ્રેમ તેમજ ફરજ પરસ્તી લગભગ વીસરાઈ ગયા છે. આજે આસુરી પ્રવૃત્તિવાળા લોકોનું રાજ ચાલે છે.

નેતાઓમાં સંવેદના, સંયમ અને સહનશીલતાનો અને પારદર્શકતા તેમજ દૂરગામી દૃષ્ટિ રહ્યા જ નથી. દેશદાઝનો જુવાળ શમી ગયો છે.

નેતાઓ અધમ કૃત્યો કરતાય અચકાતા નથી. લાચાર જનતાને રંજાડવા માનવ સંવેદનાઓને હલબલાવી નાંખે તેટલી હદે નૈતિકતાનું અવમૂલ્યન થયું છે.

આજે તેમનામાં કામુકતા, ક્રોધ, વેરભાવ, છળકપટ, મોહ-લોભ, કંજુસાઈ, ઈર્ષ્યા વગેરે જેવાં તત્ત્વો ઘર કરી ગયાં છે. તેઓ પૈસા ખાતર યુક્તિ પ્રયુક્તિ અજમાવે છે અને ખુલ્લેઆમ છેતરપિંડી કરે છે.

આજે દેશપ્રેમીઓની જૂજ સંખ્યા દૃઢ્ય હતાશાથી અને ખાલીપાથી દુઃખી કરી દે છે.

ફરજપરસ્ત અધિકારીઓ અને અપવાદરૂપ સાચા પ્રતિનિધિઓની જૂજ સંખ્યાને કારણે જનતાનો અવાજ ગળે ડુમ્બો ભરાઈને બહાર નીકળતો નથી.

ગાંધી વિચારધારાને અનુરૂપ કંઈ છે જ નહીં તેમ કહીએ તો ચાલે.

આજે અત્ર તત્ર સર્વત્ર વિચારવંત નિષ્ઠાવંત અને પ્રતિષ્ઠાવંત સેવકોની લઘુમતી. અફસોસ એ વાતનો છે કે માયકાંગલી નિર્માલ્ય પ્રજા દિશાશુન્ય થઈ ગઈ છે.

તેમની બૌદ્ધિક ક્ષમતા પણ ઘટી ગઈ છે. દુનિયાની સૌથી મોટી લોકશાહીની કરુણ અને કમનસીબ હકીકત એ છે કે તેમના રાષ્ટ્રપ્રેમી દંભને ક્યાં સુધી પંપાળ્યા કરીશું?

તમામ રાજકીય પક્ષો, સનદી અમલદારો રાજકારણીઓ અને પ્રધાનો પ્રત્યક્ષ-પરોક્ષ રીતે કૌભાંડોમાં સંડોવાયા છે. વિવેક બુદ્ધિ વિના રાષ્ટ્રભાવનાનો ઉપરછલ્લો દેખાડો કરે છે, સમાજમાં મોભાદાર વ્યક્તિ હોવાનો દાવો કરે છે. તેઓ સૌ કોઈ જનતાને પૈસે તાગડધિત્રા અને લીલાલહેર કરે છે.

યુવાનોને રાષ્ટ્ર માટે બલિદાન આપવા, રાષ્ટ્ર પ્રત્યે વફાદારી દાખવવા લોકોમાં ભાષણો ઠોકયે રાખે છે અને જનતાને ભરમાવે છે, પડદા પાછળ ગોરબધંધા કરતા રહે છે.

બહુપક્ષીય સરકારમાં સર્વે પક્ષો ગુંડાશાહી સાથે હાથ મિલાવી દેશની તિજોરી ખુલ્લેઆમ લુંટે છે.

*માનવજ્યોત, નિત્યાનંદ એપાર્ટમેન્ટ,
ડો. આર.પી. રોડ, સિન્ડીકેટ બેંકની પાછળ,
મુલુંડ (વેસ્ટ), મુંબઈ-૪૦૦ ૦૮૦.
ફોન : ૨૫૬૭૩૫૮૭, ૨૫૬૧૯૭૫૫*

મા-બાપને તરછોડીશું તો એમનું કોણ?

જો આપણે માનીએ તો આપણા ઘરમાં તેમજ આપણા દૃઢ્યમાં આપણા પોતાના મા-બાપ હકીકતમાં સાચા દેવ સમાન છે. અત્યારે આપણને જે કંઈ જાહોજલાલી, પ્રેમ, વાત્સલ્ય, સ્નેહ, લાગણી જે કંઈપણ દેખાય છે એ આપણા માતા-પિતાનું છે. મા-બાપ બાળકને જન્મ આપી પોતાની જવાબદારી સમજી એનો એટલે કે પોતાના બાળકનો સારી રીતે ઉછેર કરે છે, ભણાવે છે, પ્રેમ આપે છે અને બની શકે ત્યાં સુધી પોતાના બાળકની ઈચ્છાઓ પૂરી કરે છે. જ્યારે એજ બાળક ઉંમરલાયક થાય એટલે એની સગાઈ કરે છે ત્યારબાદ તૈયાર કરી પરણાવે છે અને છેલ્લે એને પગભર થવા માટે ધંધાર્થે લગાડે છે અથવા સારી નોકરી પર મોકલે છે. આટલું બધું મા-બાપ પોતાના બાળક માટે કરે છે છતાં આજની પ્રજાને પોતાના મા-બાપ માટે અણગમો રહે છે અને પોતાના મા-બાપને વૃદ્ધાશ્રમમાં મોકલતાં અચકાતો નથી ત્યારે આવા દુઃખદ સમયે મા-બાપ લાચાર થઈ જાય છે અને એમનું હૈયું વલોવાઈ જાય છે. જે મા બાપને પોતાના બાળકો પૌત્રો-પૌત્રીની સાથે રહેવાની ઈચ્છા હોય એ પૂરી થતી નથી. અગાઉના જમાનામાં સંયુક્ત કુટુંબમાં રહેવાની ભાવના હતી. વડીલો પણ કુટુંબ ભાવનાને સમજતા હતા અને વ્યવહારિક રીતે ઘર ચલાવતા હતા. આજના આ કપરા સમયમાં સંતાનોએ પોતાના વડીલ મા-બાપને કાળજીપૂર્વક સાચવવા જોઈએ અને વડીલોની સાથે પોતાના પરિવારની, સામાજિક અને વ્યવહારિક વાતો મુક્ત મનથી અને ખુલ્લા દિલથી કરવી જોઈએ. જેનાથી કુટુંબની આંતરિક વ્યવસ્થા જળવાઈ રહેશે તેમજ વડીલોએ પણ પોતાના સંતાનો સાથે સારી ભાવનાથી રહેવું જોઈએ. આપણા પર આપણા મા-બાપના અનેક અનંત ઉપકાર છે જેના માથા પર માતા પિતાનો છાંયડો નથી એવી વ્યક્તિનું જીવન જોવા જેવું હોય છે. માતા-પિતાના અંશો લઈને આપણું શરીર બન્યું છે આપણામાં જે કંઈપણ સદ્ગુણ છે એમાં આપણા માતા-પિતાનું યોગદાન હોય છે. માટે હંમેશાં મા-બાપને સુખી રાખવા પ્રયત્ન કરશો. તમે મા-બાપના સંતાન છો માટે એમને તરછોડશો નહીં. બધા તીર્થમાં પ્રથમ તીર્થ મા-બાપ છે. તમારા માતા પિતાનું જીવન સુખી હશે તો તમારા ઘરનું વાતાવરણ સ્વર્ગ જેવું બની રહેશે.

બવાનજી શિવજી નાંગલપુરવાલા - સાંતાકુઝ (ઈસ્ટ), મુંબઈ

સત્યથી ધર્મનું, અભ્યાસથી વિદ્યા, સદવર્તનથી કુળનું અને અપારદર્શક વસ્ત્રો પહેરવાથી સ્ત્રીઓનું રક્ષણ થાય છે.

ઉઠીનું આયુષ્ય

• પ્રભુલાલ સંઘવી - મુંબઈ •

આઘ જગતપિતાશ્રી બ્રહ્માજીએ સરસ મજાની સૃષ્ટિ બનાવી. જાતજાતના નદી નાળાં, પર્વતો વનો ઉપવનો બનાવ્યા. પછી સજીવ સૃષ્ટિ વનસ્પતિ, જીવજંતુ પશુ પક્ષી, માનવ બનાવ્યા.

દરેક જીવોને સમજી વિચારીને આયુષ્ય આપ્યું. બ્રહ્માજીએ જનાવરોને વધુ આયુષ્ય આપ્યું અને માણસને ઓછું આપ્યું કારણકે માણસ થોડો બુદ્ધિશાળી બન્યો અને પશુઓમાં બુદ્ધિ ઓછી હતી. તેથી બ્રહ્માજીએ વિચાર્યું કે માનવ ઓછા સમયમાં પોતાના આત્માનું કલ્યાણ કરશે અને પશુઓને ઓછી બુદ્ધિ હોવાથી તેને આત્મ કલ્યાણના કાર્યમાં થોડો સમય લાગશે. આવા વિચારથી માનવને ૨૦ વર્ષનું આયુષ્ય આપ્યું અને જનાવરોને ૪૦ વર્ષનું આયુષ્ય આપ્યું - પરંતુ બ્રહ્માજીની ધારણા કરતા ઊંધું થયું. આ જગતમાં આવ્યા પછી માણસ પોતાના આત્માના કલ્યાણને બદલે ભૌતિક સુખ સાધના અને વિલાસમાં પડ્યો અને પોતાના સ્વાર્થ સાધવા માટે જનાવરોને પોતાના ગુલામ બનાવ્યા. હવે માણસને ૨૦ વર્ષનું આયુષ્ય ઓછું લાગવા માંડ્યું. માણસ પહેલેથી જ ઈર્ષાળુ અને સ્વાર્થી જ છે. તેને સ્વાર્થ ખાતર જનાવરોને ગુલામ તો બનાવ્યા પણ આયુષ્યને લીધે જનાવરોની ઈર્ષા થવા લાગી. પણ આમાં કાંઈ માણસની કારી ફાવે તેમ ન હતી. તેથી બ્રહ્માજી પાસે જઈને ફરિયાદ કરી.

બ્રહ્માજી પાસે જઈને માણસ કહેવા લાગ્યો કે, 'હે જગત પિતા, આપે અમારી સાથે અન્યાય કર્યા છે. તમોએ અમારા જેવા બુદ્ધિશાળી માણસને ૨૦ વર્ષનું આયુષ્ય આપ્યું અને બુદ્ધિ વગરના જનાવરોને ૪૦ વર્ષનું આયુષ્ય આપ્યું આ અન્યાય કહેવાય. માટે મારું આયુષ્ય પણ વધારી દો. કારણકે ૨૦ વર્ષમાં મારે શું કરવું? બધાં જ કાર્યો અધૂરાં રહે છે.'

બ્રહ્માજીએ કહ્યું, 'હે વત્સ, આયુષ્ય તો આપવું હતું તે અપાઈ ગયું. હવે તેમાં ફેરફાર થઈ શકે નહીં.'

માણસે આજીજી કરીને કહ્યું, 'હે પ્રભુ, હે પિતા, આપની પાસે કંઈ ઈલાજ તો હશે જ ને. ગમે તેમ કરીને અમને આયુષ્ય વધારી આપો.'

બ્રહ્માજીએ ઘણું વિચારીને કહ્યું, 'હું તો કંઈ કરી શકું તેમ નથી પણ એક રસ્તો છે. આટલું સાંભળતા અધીરો માણસ વચ્ચે બોલ્યો કહો કહો પ્રભુ આપ જે કહો તે અમે કરવા તૈયાર છીએ.'

બ્રહ્માજીએ કહ્યું, 'હું તો તમારું આયુષ્ય વધારી ન શકું પણ જો જનાવરો ઈચ્છતા હોય તો તેમનું આયુષ્ય તમે લઈ લો.'

માણસ તો તરત દોડતો ઘરે આવ્યો. તેણે ગુલામ તરીકે જનાવરોને ઘરે જ રાખેલા. તેમાં ઘોડો, ગધેડો, બળદ અને કૂતરો હાજર હતા બીજા જનાવરો હાજર ન હતા. માણસે ઘોડાને બોલાવીને સમજાવ્યો કે તું આટલો બધો હેરાન થઈશ. મહેનત કરીને ૪૦, ૪૦ વર્ષ સુધી તારે હેરાન થવું એના કરતાં તારા આયુષ્યના ૨૦ વર્ષ મને આપી દે એટલે તારો જલદી છૂટકારો થાય. ઘોડો માની ગયો અને હા પાડી. આ વાત ગધેડો, બળદ અને કૂતરો પણ સાંભળતા હતા તેમણે પણ કહ્યું અમારા આયુષ્યમાંથી પણ ૨૦, ૨૦ વર્ષ તમે લઈ લ્યો. આ સાંભળી માણસ રાજીનો રેડ થઈ ગયો. તરત જ બધાયને લઈને બ્રહ્માજી પાસે આવ્યો. સઘળી વાત કહી.

બ્રહ્માજીએ ઘોડા વગેરે જનાવરોને પુછ્યું કે તમે રાજી ખુશીથી તમારું આયુષ્ય આપવા તૈયાર થયા છો ને?

જનાવરોએ કહ્યું હા પ્રભુ અમારે આખી જિંદગી માણસની ગુલામી જ કરવી હોય તો આમાંથી જલદી છૂટકારો થાય ને એટલે અમારું

અડધું અડધું આયુષ્ય માણસને સોંપી દો (આપીએ છીએ)

ઘોડો, ગધેડો, બળદ અને કૂતરો - ચારેયનું ૨૦ વર્ષ આયુષ્ય ઓછું કરીને અને બ્રહ્માજીએ માણસને પૂરા ૧૦૦ વર્ષનું આયુષ્ય કરી દીધું.

હવે માણસ માટે ખરી મુશ્કેલી શરૂ થઈ. કારણ કે એ પોતાના ૨૦ વર્ષનું આયુષ્ય તો શાંતિથી ભોગવે પછી જનાવરોનું આયુષ્ય જનાવરોની જેમ જ ભોગવવું પડે છે.

પ્રથમના ૨૦ વર્ષ માણસના પોતાના. એમાં બે અવસ્થા ૧૦-૧૦ વર્ષની. (૧) બાળક (૨) કિશોર અવસ્થા (મહારાજા). પછીના ૨૦ વર્ષ ઘોડાના. એટલે વરઘોડો (યુવાનાવસ્થા) ૨૧ થી ૪૦ વર્ષ ઘોડાની જેમ સ્ફૂર્તિ અને તરવરાટ રહે. પછી ૪૧ થી ૬૦ વર્ષ ગધેડા (ગધેડા) ગધા મજૂરી જ કરવાની. ૬૧થી ૮૦ વર્ષ બળદના. જેમ કામ પૂરું થતા બળદને છુટો મુકી દે તેમ માણસને પણ કામકાજથી નિવૃત્તિ મળી જાય અને ઘરેથી કાઢી મુકવામાં આવે. ખાઈ પીને બહાર બેસવું, ઓટલા ભણવા અને રખડવું. હવે જો ૮૦ વર્ષથી વધારે જીવો તો કૂતરાનું આયુષ્ય. કૂતરાની જેમ જ્યાં ને ત્યાં રખડવું. રખડ્યા કરવું અને હડ હડ થયા કરે. આને કહેવાય વૃદ્ધાવસ્થા. જનાવરોનું આયુષ્ય ભોગવતો માણસ જનાવર જેવો બની અમૂલ્ય મનુષ્ય જીવન ગુમાવે છે. માણસને કહેવું પડે કે માણસ થા. ઘણાને આપણે કહીએ છીએ કે આ ગધેડા જેવો છે. અમુકને કહીએ છીએ કે આ બળદ જેવો છે વગેરે કારણકે માણસે પશુનું આયુષ્ય લીધું છે. એટલે જ માણસ પશુ જેવું વર્તન કરે અને માણસને કહેવું પડે કે માણસ થા, માણસ થા.

૧૦૦૩, અલકનંદા, નીલકંઠ વેલી,
લાટકોપર (ઈરટ), મુંબઈ-૪૦૦ ૦૭૭.
ફોન : (૦૨૨) ૨૧૦૨૯૯૨ / ૯૩
મો. ૦૯૮૨૦૦ ૩૭૪૭૬

કર્મ વગર ફળની અપેક્ષા રાખવી વ્યર્થ છે.

આત્મા વિશે કેટલાક પ્રશ્નો

• મુરજી ગડા •

ધાર્મિક લખાણો અને પ્રવચનોમાં અવારનવાર એક યા બીજા સંદર્ભમાં આત્માનો ઉલ્લેખ થતો હોય છે. અજ્ઞાન અને અદૃશ્ય આત્મા વિશે બધાની પોતપોતાની અલગ સમજ છે. આવી વિવિધ સમજને ટૂંકમાં જોઈએ.

એક સમજ પ્રમાણે આત્મા શરીરથી સ્વતંત્ર છે અને અમર છે. એ જુદા જુદા શરીર ધારણ કરી કેટલીયે જીવયોનીમાંથી પસાર થાય છે. એણે કરેલાં બધાંજ સારાં નરસાં કર્મોનો હિસાબ રહે છે. જ્યાં સુધી બધાંજ કર્મોનું ફળ ભોગવી નથી લેવાતું ત્યાં સુધી એની મુક્તિ થતી નથી. આવી સમજ ધરાવનારાઓમાંથી એક જૈન વિચારધારા છે.

આત્માની અન્ય કેટલીક સમજો પ્રમાણે પણ આત્માને શરીરથી અલગ માનવામાં આવે છે. એમાંનાં કેટલાક પુનર્જન્મમાં માનતા નથી. એમના મતે મૃત્યુ પછી આત્મા સ્વર્ગ કે નરકમાં જઈ, પૃથ્વી પર કરેલાં કર્મો પ્રમાણે ત્યાં સુખ કે દુઃખ ભોગવે છે. અન્ય જે પુનર્જન્મમાં માનનારાઓના મતે સ્વર્ગ કે નરકમાં કર્મોનો હિસાબ ચુકતે થયા પછી આત્મા ફરી મનુષ્ય અવતારે જ પૃથ્વી પર પાછો ફરે છે. આ ચક્ર ચાલતું રહે છે. કોઈ માને છે કે મૃત્યુ પછી આત્મા બ્રહ્મમાં લીન થઈ જાય છે. **વળી એક સમજ પ્રમાણે માત્ર માનવ જાતિને જ આત્મા હોય છે, પશુ પક્ષીઓમાં આત્મા નથી હોતો.**

માનવ સમુદાયનો મોટોભાગ આવા કે આને મળતા થોડા જુદા સ્વરૂપમાં આત્માને જુએ છે. આ બધી સમજો ઘણા લાંબા સમયથી ચાલી આવે છે. બધાને પોતાની માન્યતાજ સાચી લાગવાની છે. એમાંથી કઈ અને કેટલી સાચી-ખોટી છે એના વિવાદમાં ન જતાં આત્માની પ્રચલિત માન્યતા વિશે મારા મનમાં જે પ્રશ્નો ઊઠે છે તે અહીં રજૂ કર્યા છે.

માણસનું હૃદય ધબકવાનું બંધ થાય છે ત્યારે એનું મૃત્યુ થયું ગણાય છે. આપણા દુન્યવી વ્યવહારો માટે આ પૂરતું છે. મૃત્યુ સમયે આત્મા શરીર છોડીને જતો હોવાનું મનાય છે. **હૃદય બંધ થયા પછી બધા અવયવો ધીરેધીરે કામ કરવાનું બંધ કરે છે. જોકે 'ટિસ્યુ' કહેવાતા અવયવ થોડા વધુ કલાક માટે 'જીવંત' હોય છે. એટલેજ આપણે તે અવયવોનું દાન કરી કોઈનું જીવન સુધારી/બચાવી શકીએ છીએ. મૃત અવયવ કોઈને કામ ન આવે. 'બ્રેન ડેડ' વ્યક્તિના બધા જ અવયવોનું દાન થઈ શકે છે.**

બધા અવયવોમાં આપણા આત્માનો અંશ હોય છે.

આપણે કોઈ અવયવનું દાન કરીએ તો આપણા આત્માનો અંશ એની સાથે ગયો ગણાય. આપણા આત્માનો એટલો ભાગ અવયવ મેળવનારના આત્મા સાથે ભળી જાય? આવું પ્રત્યારોપણ (ટ્રાન્સપ્લાન્ટ) કરતાં પહેલાં, મેળવનાર શરીર (આત્મા નહીં) નવા અવયવને સ્વીકારશે કે નહીં એની ચકાસણી ડોક્ટરો કરતા હોય છે. અવયવ દાન કર્યા પછી આપણો આત્મા અધૂરો રહ્યો કહેવાય કે સંપૂર્ણ ગણાય?

રક્તદાન કરવાથી આપણા આત્માનો અંશ જતો રહે? જરૂર પડે બીજાનું રક્ત લેવાથી આપણો આત્મા અભડાય? થેલેસિમિયાના દર્દીને તો નિયમિત રક્તની જરૂર પડે છે, તેમજ કેટલાક લોકો નિયમિતપણે રક્તદાન કરે છે. એમના આત્માનું શું થાય? આવું વિચારીને કોઈ અવયવ દાન કે રક્તદાન કરવાનું માંડી વાળે તો તે અતિશય દુઃખદ બાબત ગણાશે.

બોમ્બ વિસ્ફોટમાં ઘણા લોકો એકસાથે મૃત્યુ પામતા હોય છે. કોઈના શરીરના ટુકડા

ચારેબાજુ ફેંકાય છે. આ બધું એક ક્ષણમાં થાય છે. આવા વિસ્ફોટમાં શરીર સાથે આત્માના પણ ટુકડા થાય? આત્મઘાતી બોમ્બરનો આત્મા દુષ્ટ ગણીએ અને ભોગ બનતા નિર્દોષોનો આત્મા સારો ગણીએ તો આમ વેરાયેલા ટુકડાઓમાં કોઈ ગરબડ/ભેળસેળ થઈ શકે?

આ મૃત્યુને લગતા પ્રશ્નો હતા. આત્મા શરીર પ્રવેશ વિશે આનાથી પણ વધુ મૂંઝવતા પ્રશ્નો છે.

બાળક જ્યારે માતાના શરીરમાંથી બહાર આવે છે ત્યારે એનો જન્મ થયો ગણાય છે. જીવંત હોવાની પાયાની જરૂરિયાત એવી શ્વાસોશ્વાસની ક્રિયા થોડી ક્ષણો પછી શરૂ થાય છે. **બાળકની નાડ કપાય પછીજ એનું સ્વતંત્ર અસ્તિત્વ શરૂ થાય છે.** દુન્યવી વ્યવહારો માટે જન્મદિવસ જાણવો પૂરતું છે. જન્મની ચોક્કસ ક્ષણ જાણવી જરૂરી નથી. એનું મહત્વ માત્ર જ્યોતિષીઓને હોય છે. સ્વતંત્ર જીવની આ ત્રણ અલગ ક્ષણમાંથી એક ચોક્કસ ક્ષણ જ્યોતિષીઓએ પસંદ કરી છે તે વાજબી છે કે પછી જ્યોતિષ શાસ્ત્રનો પાયોજ નબળો છે?

માણસનું હૃદય બંધ થાય ત્યારે એનું મૃત્યુ થયું ગણાય છે. હૃદય ધબકવાનું તો સર્વમાન્ય જન્મ સમયના કેટલાયે મહિના પહેલાં માતાના ગર્ભમાં શરૂ થાય છે. એને જન્મ સમય કેમ નથી ગણાતો? વ્યવહારિક બાબતો માટે એ શક્ય નથી કે જરૂરી પણ નથી. છતાંયે આત્મા અને જ્યોતિષ શાસ્ત્ર માટે તે અગત્યનું ન ગણાય? સજીવ માટે આત્માનું હોવું આવશ્યક છે. **શરીરમાં આત્માનો પ્રવેશ જન્મ વખતે થાય કે પ્રથમ ઘબકાર સાથે થાય કે એની પણ પહેલાં થાય?**

આત્મા શરીરના કોઈ એક ભાગમાં નહીં પણ શરીરના દરેક કોશમાં હોવાનું મનાય છે.

આરામનો અર્થ કામ વગર પડ્યા રહેવાનો નથી, પરંતુ શક્તિ મેળવવાનો છે.

સ્ત્રીબીજ એક જીવંત કોશ છે. પુરુષનું બીજ પણ એક જીવંત કોશ છે. આ બન્ને કોશમાં સ્ત્રીના અને પુરુષના આત્માનો અંશ હોય છે. એમના સંયોજનથીજ નવું અને સ્વતંત્ર જીવન શરૂ થાય છે, જેનો સમય સાથે વિકાસ થાય છે. નવા જીવનો એકેએક કોશ માતાપિતાના કોશમાંથી જ બનેલો હોય છે. આ સમગ્ર પ્રક્રિયા દરમિયાન એક ક્ષણ માટે પણ તે નિર્જીવ નથી હોતું. તો પછી એમાં બહારના નવા આત્માના પ્રવેશની શું જરૂર છે? શા માટે હોય? એનો પોતાનો આત્મા છે જ.

આ વિકસિત જીવોના જન્મની ક્રિયા થઈ. બીજા જીવોની જન્મક્રિયા અલગ હોઈ શકે છે. અમીબા જેવા એક કોશીય જીવ પોતાના વિભાજનથી સંખ્યામાં વૃદ્ધિ પામે છે. વિભાજનની થોડી ક્ષણોમાં જ તે નવા વિભાજન માટે તૈયાર હોય છે. વિભાજન પૂર્વે અને પશ્ચાત તે સજીવ છે. એમાં પણ બહારના નવા આત્માના પ્રવેશની જરૂર કે શક્યતા રહેતી નથી.

વૈજ્ઞાનિકોએ પ્રયોગશાળામાં સજીવ કોશ બનાવ્યાના સમાચાર થોડા સમય પહેલાં ચમક્યા હતા. સજીવ બનવા માટે જરૂરી આત્મા વૈજ્ઞાનિકો ક્યાંથી લાવ્યા હશે? એ તો નિરાકાર છે, અદૃશ્ય છે.

વનસ્પતિ પણ સજીવ છે. એના જન્મની ઘટના સાવ જુદી છે. લાંબા સમય સુધી સૂકા રહેતા (નિર્જીવ) બીજને પાણી મળતાં થોડા સમયમાં ફણગવા લાગે છે, સજીવ થાય છે. એનામાં આત્માનો પ્રવેશ ક્યારે થાય છે? પાણીનો સ્પર્શ થાય ત્યારે કે ફણગો ફૂટે ત્યારે? ભેજવાળી જગ્યામાં તો પાણી વગર ફણગા ફૂટે છે. ત્યાં ભેજનો/પાણીનો સ્પર્શ ક્યારે થયો તે ચોક્કસ રીતે કહી ન શકાય. આપણે ફણગાવેલા અનાજ કે કઠોળ ખાઈએ છીએ ત્યારે એમનું મૃત્યુ થયું કહેવાય? ફણગાવેલા મગ ચાવ્યા વિના ગળી જઈએ તો એ જીવંત રહે? એનું પાચન થતાં એનો આત્મા આપણા આત્મા સાથે ભળી જાય?

આપણા આંતરડામાં કરોડોની સંખ્યામાં બેક્ટેરિયા હોય છે. એમાંથી ઘણા આપણી પાચનક્રિયા માટે જરૂરી છે. તે બધા સ્વતંત્ર જીવ કહેવાય. એમના આત્માનો આપણા આત્મા સાથે કેવો સંબંધ હોય છે? એમનું આયુષ્ય માત્ર થોડા કલાકોનું જ હોય છે. પરિણામે એમનામાંથી સતત સેંકડો નવા જન્મતા અને મૃત્યુ પામતા હોય છે. એટલે આપણા શરીરમાં સતત સેંકડો આત્માઓની અવરજવર ચાલુ રહે છે. એમાં ક્યાંયે કોઈ ગરબડ થવાની શક્યતા ખરી? બેક્ટેરિયાની યોનીમાંથી પસાર થનાર આત્માના પુનર્જન્મના કર્મ સારા નહીં હોય. એમનામાંનો કોઈ દુષ્ટ આત્મા આપણા આત્માને હાનિ પહોંચાડે? (ખરાબ બેક્ટેરિયા કે વાઈરસ પેટ બગાડે છે એ અનુભવ્યું છે.)

શરીરમાં જ્યારે રોગના જંતુ પ્રવેશે છે ત્યારે એ પણ તરત વધવા લાગીને કરોડોની સંખ્યામાં થઈ જાય છે. આગલા ઉદાહરણના બધા સવાલ એમને પણ લાગુ પડે છે. આપણા લોહીમાં રહેલ શ્વેતકણ આ બેક્ટેરિયાનો નાશ કરે છે. શ્વેતકણો બેક્ટેરિયાના દુશ્મન છે. એમનો પોતાનો સ્વતંત્ર આત્મા હોય? જ્યારે શ્વેતકણો રોગોના જંતુને પહોંચી નથી શકતા ત્યારે યોગ્ય દવા લેવાથી આ રોગના જંતુઓનો નાશ થાય છે. આ ક્રિયામાં સ્વભયાવ માટે કરોડોના હિસાબે કરેલી જંતુઓની હિંસા માન્ય ગણાય છે. એજ રીતે સ્વભયાવ માટે કરવી પડતી અન્ય પ્રકારની હિંસા માન્ય ગણાય? સામે આવેલો ખતરો પ્રાણઘાતક ન હોય તો એ સ્વભયાવ ગણાય? માંદગી જીવલેણ ન હોય તોયે દવા લેવાથી હિંસા થઈ ગણાય?

પ્રચલિત માન્યતા પ્રમાણે શરીર છોડ્યા પછી આત્મા જોઈએ એટલા સમય માટે પોતાનું સ્વતંત્ર અસ્તિત્વ જાળવી શકે છે અને ઈચ્છે ત્યારે, ઈચ્છે તે શરીરમાં પ્રવેશી શકે છે. કોઈ ચોક્કસ શરીરમાં પ્રવેશવાની આ ક્રિયામાં બે કે વધુ આત્માઓને ક્યારે પણ વાદ વિવાદ કે અણબનાવ થાય છે? આ બધાનું સંચાલન કોણ કરે છે? (જેન

વિચારધારા ઈશ્વરમાં માનતી નથી.)

આત્મા નવું શરીર ધારણ કરે ત્યાં સુધી પૃથ્વી પર ક્યાં રહે છે? એના પર ગરમી, ઠંડી, તડકો, વરસાદ વગેરેની અસર થાય ખરી? આ રીતે રહેતા કે વિચરતા લાખો આત્મા એકબીજા સાથે ક્યારેય ટકરાય ખરા? નોર્મલ, શાંત આત્માને કોઈ દુષ્ટ આત્મા રંજાડે ખરા? એમની વચ્ચે કેવા સંબંધ હોય?

જો આત્માઓ પૃથ્વી પર નહીં પણ અંતરિક્ષમાં વિચરતા હોય તો એમના પર 'સોલર વિન્ડ' કે કોસ્મિક કિરણોની શું અસર થાય છે? સોલર વિન્ડ એ સૂર્યમાંથી સતત છૂટા પડતા પરમાણુના ઘટક છે જે સેકંડના હજારો કિલોમીટરની ઝડપે બધી દિશાઓમાં ફેંકાય છે. એમના માર્ગમાં આવનારને હાનિ પહોંચાડે છે.

કોસ્મિક કિરણો અંતરિક્ષમાં સુપરનોવા જેવા વિસ્ફોટથી છૂટા પડતા પ્રોટોન અને ન્યૂટ્રોન છે. તે સોલરવિન્ડ કરતાં અનેકગણી ઝડપે અંતરિક્ષમાં ભ્રમણ કરે છે. તે આપણા શરીરમાંથી તેમજ પૃથ્વીમાંથી સરળતાથી પસાર થઈ શકે છે, સતત થઈ રહ્યા છે. એમના લીધે સજીવોમાં થતા જૈવિક ફેરફારને મ્યુટેશન કહે છે. આ કોસ્મિક કિરણો આત્માનું મ્યુટેશન કરે?

પૃથ્વી ઉપરાંત અન્ય તારાઓના ગ્રહો પર પણ જીવન હોઈ શકે છે. જો આત્મા અંતરિક્ષમાં વિચરતા હોય તો પરગ્રહના આત્મા પૃથ્વી પર અને પૃથ્વી પરના આત્મા પરગ્રહ પર જાય? બધા આત્માના ગુણધર્મો સરખા જ હોય કે અલગ અલગ હોય?

આત્માની પ્રચલિત સમજ વિશે અમારા મનમાં ઊઠતા સવાલો અહીં રજૂ કર્યા છે. આત્માના સ્વરૂપ વિશેના વધુ સવાલ અલગ લેખમાં રજૂ થશે. આવા ઘણા સવાલોના મગજમાં ઉતરે એવા જવાબ અમને મળતા નથી. અમારી રીતે અમને મળેલ જવાબ પણ અલગ લેખમાં રજૂઆત પામશે.

૧, શ્યામ વાટિકા સોસાયટી,
વાસણા રોડ, વડોદરા-૩૯૦૦૦૭
મો. ૯૭૨૬૭૯૯૦૦૯

ચિંતાન : કર્મભક્તિ

• કાલજીભાઈ વાઢેર •

એક ભાઈ વગર વાંકે મને સુધારવા તૈયાર થઈ ગયા. એ મારા પરિચિત. એમના હાથમાં એક કાગળ. અંદર કંઈક લખીને લાવ્યા હતા. મને બતાવતાં કહે, ‘જુઓ! આ કાગળમાં ત્રણ પ્રકારના મનુષ્યોનાં લક્ષણો આપ્યાં છે, રજોગુણી, તમોગુણી અને સત્વગુણી.’ મેં કહ્યું. ‘હા!’ તો એમણે કહ્યું, ‘આમાંથી આપણે કંઈક શીખવું જોઈએ. સારા માણસ બનવું જોઈએ. અને સત્સંગમાં મન પરોવવું જોઈએ.’ એ સત્સંગી હતા. મેં હકારમાં ફરી માથું હલાવ્યું. તો એ આગળ બોલ્યા : ‘જો આપણે એમ ન કરીએ તો આપણું જીવન નકામું જાય! આપણને ભગવાન ન મળે.’ મેં કહ્યું, ‘હા...! સરસ. પણ જેને આવું બધું ન કરવું હોય અને શાંતિથી જીવવું હોય તો?’ તો એ કહે, ‘પરમાત્માને ન પામી શકીએ.’

મેં એમને પ્રતિ પ્રશ્ન કર્યો, ‘તમને મળ્યા છે પરમાત્મા?’ એ વિચારમાં પડી ગયા. અને કહેવા લાગ્યા. ‘ના મળ્યા નથી, પણ કદાચ મળે પણ ખરા.’ અને આગળ ઉમેરતાં કહ્યું : ‘પણ તમને તો ક્યારેય નહીં મળે, કારણ કે તમે સત્સંગ કરતા નથી.’ મેં કહ્યું, ‘હા, બરાબર, પણ તમે તો તમારા માટેય ‘કદાચ’ શબ્દ વાપરો છો, પણ હું તો એમ કહું છું કે, માનો આપના પ્રયત્નથી આપને ભગવાન મળ્યા! તો તમે શું કરો?’ તો કહ્યું, ‘કંઈ જ નહીં. બસ ભવસાગર તરી જઈએ...’ મેં કહ્યું. ‘બસ તમે તરી જજો, મારે ભવ સાગર નથી તરવો. મને મારા આ ભવમાં શું થવાનું છે, અને શું નથી થવાનું એની ખબર નથી અને હું આવતા ભવની ચિંતા કરું? અને એય વગર વાંકે?’

‘તો તમારે મોક્ષ નથી માંગવો?’

‘શેનો મોક્ષ? કેવો મોક્ષ? મોક્ષ એટલે શું?’ મેં કહ્યું.

‘મોક્ષ એટલે જીવનની શાંતિ!’

મેં કહ્યું, ‘મારે શાંતિ જ છે. તેમ છતાંય આપ જણાવશો, શાંતિ ક્યારે મળે?’ એ કહે, ‘ભક્તિ કરીએ, સત્સંગ કરીએ ત્યારે.’ મેં એમને છેલ્લા શબ્દોમાં સમજાવ્યું. ‘માણસને જીવનમાં ક્યારેય શાંતિ મળતી નથી. સિવાય કે એનું મૃત્યુ થાય. સાચો મોક્ષ તો કર્મ કરતા રહેવામાં છે. સાચી ભક્તિ કર્મ, સેવા અને સમાજ ઉપયોગી કાર્ય કરવામાં છે.’

પછી તો એ ભાઈ છૂટા પડ્યા, કહેતા ગયા. ‘તમને તો નહીં સમજાવી શકાય.’

માણસ પોતાની બાજુમાં રહેલા પોતાના સ્વજનોને, પરોશીઓને જીવનભર ઓળખી શકતો નથી અને ઈશ્વરને ઓળખવાની વાત કરે છે. આપણે બધા જ જાણીએ છીએ કે ઈશ્વર આપણને ક્યારેય પ્રત્યક્ષ મળતો નથી અને એ પ્રત્યક્ષ મળી શકે તેવું તત્ત્વ પણ નથી. તેમ છતાંય એ અપ્રત્યક્ષ રીતે આપણી આજુબાજુ જ રહેલો છે. આપણા શ્વાસોચ્છ્વાસમાં એ સમાયેલો જ છે. તેમ છતાં આપણે એને જોઈ શકતા નથી કારણકે એ હવા જેવો છે. આપણે હવાને જોઈ શકતા નથી પણ એની અનુભૂતિ કરી શકીએ છીએ. ભગવાન પણ એવો જ છે. એને પ્રત્યક્ષ ન જોવાનો હોય, એની અનુભૂતિ કરવાની હોય. ભગવાનને કર્મ સિવાય, સત્ય સિવાય, દયા સિવાય કે સેવા વગર પામી જ ન શકાય.

ક્યારેક એવું બને છે, મેં જોયું છે. માણસ પોતાને બીજાથી ચડિયાતો બતાવવા, પોતાની દંભી સજ્જનતા બતાવવા આ બધી માથાકૂટ કરતો હોય છે. ભક્તિ કરવા કે પ્રભુની અનુભૂતિ માટે નહીં. જીવનની સાચી સફળતા તો આનંદથી કર્મ કરવામાં છે. હા, જ્યારે આપણી પાસે કોઈ જ કર્મ ન હોય, ત્યારે ટોળ-ટપ્પામાં કે નિંદા-કૂથલીમાં સમય પસાર કરવો એના કરતાં ઘરના ખૂણામાં, પ્રભુસ્મરણમાં દિવસ પસાર કરવો સારો. પણ કોઈ કર્મમાં પ્રવૃત્ત માણસને આપણે આવા અકર્મક કાર્યમાં

જોડવાનો પ્રયત્ન કરવો જોઈએ નહીં.

આપણે જે વસ્તુને જાણતા નથી, જોઈ નથી, જે કદી કોઈને મળી નથી અને મળવાનીય નથી, એવી વાતો પાછળ નકામો સમય બગાડવો એ બુદ્ધિમાની નથી. સમયને તો આપણે જાણીએ જ છીએ. આપણે આપણા જીવનનાં કાર્યો જો યોગ્ય સમયે નહીં કરીએ તો ઊલટાનો એ સમય આપણા હાથમાંથી સરી જવાનો.

હિંદુ ધર્મનો પાયો શો છે? કર્મ! કર્મણ્યે ‘વાધિકારાસ્તે...’ વાળી પંક્તિને યાદ કરો! તો સમજાશે કે પ્રભુ નિવૃત્તિમાં નહીં, પણ પ્રવૃત્તિમાં છૂપાયેલો છે. જીવન વિષાદમાં નહીં, પણ આનંદમાં સમાયેલો છે. કારણ કે જીવન એ આપણા હાથની વાત જ નથી. શું આપણે આપણી મરજીથી આ દુનિયામાં આવ્યા છીએ? શું આપણે આપણી મરજીથી આ દુનિયામાં જીવીએ છીએ? શું આપણે આપણી મરજીથી મૃત્યુને વરવાના છીએ? આ બધા પ્રશ્નોના જવાબ છે, ‘ના.’ તો જે વસ્તુ આપણા હાથની વાત જ નથી એની નાહકની ચિંતા કરવી? ભગવાન જે સમયમાં, જેવી મોજમાં રાખે એમ રહેવાનું છે, તો પછી આપણે આમ કરવું... તેમ કરવું... વગેરે વાતોમાં શું પડવું? બની શકે તો વ્યવહારથી, વર્તનથી કોઈકનું ભલું કરવું. ખાલી વાતો નહીં.

અને છેલ્લે. કોઈકનું ભલું કરવું એ મરજિયાત છે. પણ કોઈકનું બુરું ન કરવું એ તો ફરજિયાત જ છે, હોવું જ જોઈએ. પછી પ્રભુ પાછળ દોડવાની જરૂર નહીં પડે. પછી પ્રભુ આપણી પાછળ દોડશે. કબીરે કહ્યું છે ને!

કવિરા મન નિરમલ ભયા, જૈસે ગંગા નીર ।
તાકૈં પાછે હરિ ફિરૈ, કહત કબીર કબીર ॥

૩-સુગમ સોસાયટી, જીઆઈડીસી ફેઝ-૪
તા.મુ. વઢવાણ, જિ. સુરેન્દ્રનગર. પીન-૩૬૩ ૦૩૦.
‘અર્પંડ આર્નંદ’ના મે-૨૦૧૦ના અંકના સૌજન્યથી.

પ્રેષક : પોપટલાલ નેણશી ઘરો

સમયથી ડરો નહિં, તેનો સદુપયોગ કરો.

શેતાનની ચાલબાજી

• આઈ. કે. તારવાળા •

એક વખત શેતાને મિટિંગ બોલાવી! માણસોમાં વધી રહેલી ભગવાનને પામવાની ભૂખ અંગે એણે પોતાના સાગરીતો સમક્ષ ચિંતા વ્યક્ત કરી. માણસોને ભગવાનના રસ્તે જતાં રોકવા માટે શું કરી શકાય એની ખૂબ ચર્ચાઓ કર્યા પછી થોડાક મુદ્દાઓ નક્કી કર્યા. પોતાના દરેક સાગરીતને ત્યારબાદ તરત જ દુનિયાના ખૂણેખૂણે જઈ કામે લાગી જવાનું એણે ફરમાન કરી દીધું. શેતાન અને એના સાગરીતોએ નક્કી કરેલા મુદ્દાઓ હતા :

- માણસને વ્યસ્ત, અતિવ્યસ્ત બનાવી દો. અને હા, સાવ ફાલતુ વસ્તુઓમાં જ એને વ્યસ્ત બનાવવો!
- એને ખૂબ ખર્ચ કરવા પ્રેરવો. કામની કે નકામી વસ્તુઓ ખરીદી ખરીદીને એને ઘર ભરવા દો!
- અનહદ અને ગજા બહારના ખર્ચાઓને પહોંચી વળવા માટે એને લોન લેવી પડે તેવું કરો. અઠવાડિયે એક વખત આંટો મારવા નીકળતો હોય તો પણ એની પાસે મોંઘીદાટ મોટર ખરીદાવો. એનું બાકીનું જીવન આમ જ ખોટા ખર્ચા કરવામાં અને લોનના હપ્તા ભરવામાં પસાર થવું જોઈએ!
- એમનાં બાળકોને ખૂબ ઠહારાવાળી શાળાઓમાં દાખલ કરવા પ્રેરો. દરેક વિષયના ટ્યૂશન માટે હજારોની ફી પડાવતા ક્લાસીસમાં ભરતી થવાનો એમનાં બાળકો આગ્રહ રાખે તેવું કરો.
- આ ખર્ચાઓને પહોંચી વળવા એ માણસને લાંચ લેતો કરી દો. બાળકોની માતાઓને પણ કમાવા જવું પડે તેવી કૃત્રિમ આર્થિક તંગી ઘરમાં ઊભી કરો. દિવસનો મોટા ભાગનો સમય મા-બાપ ઘરની બહાર જ રહે તેવું કરો જેથી

સંસ્કારસિંચન જેવી કોઈ પ્રક્રિયા ઘરમાં થઈ શકે જ નહીં!

- ટેલિવિઝન, વીડિયો, ટેપ, ફિલ્મો, મલ્ટીપ્લેક્સ, થિયેટર્સ એમના મગજમાં એવાં ભરાવી દો કે એના વગર એને ચાલે જ નહીં. દેશી-વિદેશી સંગીત કે ગીતોના ઘોંઘાટથી એના ઘરના તેમજ આસપાસના વાતાવરણને એવું ભરી દો કે શાંતચિત્તમાં ઊઠતા આત્માના નાજુક અવાજને એ પારખી શકે જ નહીં. એની શાંતિને વિક્ષુબ્ધ બનાવી દો.
- કોમ્પ્યુટર ઈન્ટરનેટનું અજાયબ વળગણ ઊભું કરો. ઈ-મેઈલ, વોઈસ મેઈલ અને ચેટિંગનું એને બંધાણ કરાવી દો. કલાકોના કલાકો એ ચેટિંગમાં કે ઈન્ટરનેટ સર્ફિંગમાં વેડફી નાંખે એવી રચના કરી દેવી.
- ટેલિવિઝનમાં એને ભ્રમિત કરી નાખે તેવા કાર્યક્રમો બનાવડાવો. સંબંધોની વિચિત્ર માયાજાળવાળી અને ભપકાઓની ઝાકમઝોળવાળી સિરિયલો શરૂ કરાવો. ઉચ્ચ અને સંસ્કારી સંબંધોની હસ્તીનો છેદ જ ઊડી જાય તેવું જ ટેલિવિઝનના માધ્યમથી પીરસો. એકેએક ઘરને એનાથી પ્રભાવિત કરી નાખો.
- ચોવીસ કલાક આડા-અવળા, કાનના-નકામા તેમજ ઢંગધડા વિનાના સાચા-ખોટા સમાચારો આપતી ન્યૂઝચેનલો રચો. પક્ષપાતોથી રાયતાં છાપાંઓના ઢગલા દરેક વ્યક્તિના ટેબલ પર કરી દો.
- ધાર્મિક મંડળો, વાડાઓ, સંપ્રદાયો તેમજ ધર્મોને અંદરો-અંદર ઝઘડાવો. પોતે તેમજ પોતાનો ધર્મ કે સંપ્રદાય જ

બીજાથી ઊંચો તેવા મિથ્યા ખ્યાલથી એમના મનને બરાબર પ્રદૂષિત કરી દો. એ બધું એ હદે કરી નાખો કે ધર્મની નિર્મળ શાંતિ, પ્રેમ કે સમાનતાના ભાવનો એમને વિચાર સુદ્ધાં ન આવી શકે.

- લોટરી, જુગાર, સફ્ટો, શેરબજાર વગેરેની માયાજાળમાં એ શાના માટે આ બધું કરી રહ્યો છે, એ પણ ભૂલી જાય એવું કરી નાખો.
- ટૂંકમાં પોતાની અંદરનો ખાલીપો એને જરાય ન દેખાય એવી ભ્રમની જાળ રચી દો. જેથી એને પોતે સાચી રીતે અને સારાં કારણ માટે જ જીવી રહ્યો છે એવું હંમેશાં લાગ્યા કરે. ભગવાનની, સાચા ધર્મની કે આતમ-તત્ત્વની ઓળખની એને જરા પણ જરૂરિયાત જ ન લાગે!

બસ! આટલા મુદ્દાઓની યાદી બરાબર પાકી કરીને શેતાનના સાગરીતો દુનિયાને ખૂણેખૂણે પહોંચીને કામે લાગી ગયા. ભગવાને ઉપરથી દૃષ્ટિ ફેંકી. એમની આંખમાં આંસુ આવી ગયાં, એમનું હૈયું દ્રવી ગયું. કારણ કે શેતાન અને એના સાગરીતો મહદંશે સફળ થઈ ચૂક્યા હતા. દુનિયાની શરૂઆત પછી કદાચ પ્રથમ વાર!...

લેખકના પુસ્તક 'અંતરનો ઉજાસ' માંથી સાબાર પ્રેષક : લક્ષ્મીચંદ ઉમરશી મૈશેરી, મુલુડ (વેસ્ટ), મુંબઈ.

હિન્દી અખબાર 'જનસતા' ઈન્ડિઅન એક્સપ્રેસ ગ્રૂપ રામનાથ ગોએન્કાની માલિકીનું. પ્રથમ વર્ષ તંત્રી તરીકે શ્રી પ્રભાષ જોશી. પહેલા વર્ષે જ બે લાખ બત્રીસ હજાર નકલોનો ફેલાવો. ત્યારે પ્રથમ પાને છાપવું પડ્યું કે 'હવે આથી વધુ નકલો અમે છાપી શકીએ એમ નથી. સબ મિલકે બાંટકે પઢિયે!'

બાળકને દંડ દેવાને બદલે આપણે જ ખરેખર સુધરવાની જરૂર છે.

કચ્છના રાજકારણ, સમાજસેવા અને રચનાત્મક ક્ષેત્રના આગેવાન

ઝુમખલાલ મહેતા

• સંજય પી. ઠાકર •

માંડવી (કચ્છ)ના પૂર્વ ધારાસભ્ય, 'કચ્છ મિત્ર'ના પૂર્વ તંત્રી, કચ્છની ગૌરક્ષા પ્રવૃત્તિના અગ્રેસર, સારસ્વતમ્ સંસ્થાના મોભી અને જાહેરજીવનના અગ્રણી ઝુમખલાલ લક્ષ્મીચંદ મહેતાનો જન્મ ૧૫મી સપ્ટેમ્બર, ૧૯૧૦ના રોજ થયો હતો.

મુંબઈની સેન્ટ ઝેવિયર્સ કોલેજમાં ઈન્ટર સુધી અભ્યાસ કરી તેમણે સ્વાતંત્ર્ય આંદોલનમાં ઝંપલાવ્યું હતું. મુંબઈ કોંગ્રેસના ફોર્ટ વિસ્તારના તે સેક્રેટરી હતા. યૌવનમૂર્તિ સુકાની યુસુફ મહેરઅલી સાથે સ્વાધીનતા ચળવળમાં ભાગ લીધો. મહાત્મા ગાંધીજીના પરિચયમાં આવ્યા પછી તેઓ રાજકીય પ્રવૃત્તિમાં સક્રિય થયા હતા.

૧૯૪૦ના અરસામાં મુંબઈ છોડી તેઓ કચ્છ આવ્યા અને અહીં જ સ્થાયી થયા. તેમણે કચ્છ પ્રજાકીય પરિષદના મંત્રીપદે રહી આઝાદીની ચળવળ ચાલુ રાખી હતી. તે વખતના કચ્છના પ્રતિષ્ઠિત નેતાઓના પરિચયમાં આવ્યા અને એમ રાજકીય કારકિર્દીની કચ્છમાં પણ શરૂઆત થઈ. મુંબઈથી પ્રસિદ્ધ થયું 'કચ્છમિત્ર' ૧૯૫૨માં ભુજથી પ્રગટ થવા માંડ્યું ત્યારથી એક દાયકા સુધી તેનું તંત્રીપદ ઝુમખલાલએ સંભાળ્યું હતું. સૌરાષ્ટ્ર ટ્રસ્ટે 'કચ્છમિત્ર' સંભાળ્યું તે પછીના તેઓ પ્રથમ તંત્રી બન્યા હતા. રાજકારણમાં તેઓ છેક દ્વિભાષી મુંબઈ રાજ્યના વખતથી સક્રિય હતા. માર્ચ ૧૯૫૭માં કોંગ્રેસી ધારાસભ્ય તરીકે ચૂંટાઈ આવ્યા. તેઓ મુંબઈ વિધાનસભામાં માંડવી બેઠક પર ખીમજી હેમરાજ છેડા (અપક્ષ) સામે ૬૮૧૧ મતોની સરસાઈથી જીત્યા હતા. ફેબ્રુઆરી ૧૯૬૨માં ગુજરાત વિધાનસભાની સામાન્ય ચૂંટણીઓ યોજાઈ તેમાં કચ્છમાં પાંચેય બેઠકો પર સ્વતંત્ર પક્ષે વિજય હાંસલ કર્યો અને કોંગ્રેસ સો ટકા પરાજય પામી. માંડવી મત વિભાગમાં પણ ઝુમખલાલ, સ્વતંત્ર પક્ષના

મ.કુ. હિંમતસિંહજી સામે ૧૩૬૦૪ મતથી હાર્યા હતા. ૧૯૬૨ની ચૂંટણીમાં ધારાસભ્યપદ ગુમાવ્યું પણ એમની સક્રિયતાને લીધે પુનઃ ૧૯૬૭માં ધારાસભ્ય બન્યા. ફેબ્રુઆરી ૧૯૬૭માં યોજાયેલી વિધાનસભાની સામાન્ય ચૂંટણીમાં કોંગ્રેસી ઝુમખલાલ સ્વતંત્ર પક્ષના મ.કુ. હિંમતસિંહજી સામે ૮૧૩ મતની પાતળી સરસાઈથી જીત્યા હતા! તેમના વ્યક્તિત્વ અને તેમની પ્રતિભાની ખાસિયત રહી હતી કે પદ પર હોય કે ન હોય, લોકોના કામ તેઓ કરાવી શકવાની કુશળતા ધરાવતા હતા.

કચ્છની અગ્રીમ શૈક્ષણિક સંસ્થા 'સારસ્વતમ્'ની સ્થાપના ૧૯૬૮માં ટી.એમ. શેઠે કરી હતી. કચ્છના ગ્રામ્ય વિસ્તારોમાં શિક્ષણની જ્યોત પહોંચાડવા અને સારસ્વતમ્ને ચળવળ સમજી તેનો પ્રસાર કરવામાં ઝુમખલાલનું યોગદાન નોંધપાત્ર છે. સંસ્થાના માનદમંત્રી તરીકે તેમણે કુશળ વહીવટકર્તાનો પરિચય આપ્યો હતો. ક્ષય રોગ જ્યારે અસાધ્ય ગણાતો ત્યારે તેને નાથવા ક્ષય નિવારણ સંઘ (મસ્કા ટી.બી. હોસ્પિટલ)ની પ્રવૃત્તિના તે સમયના તેઓ આધારસ્તંભ હતા. માંડવીની બહેરા-મૂંગા બાળકોની શાળાનું સંચાલન તેમની બહુઆયામી વ્યક્તિત્વનું ઉદાહરણ હતું. તેઓ જૈન એજ્યુકેશન એન્ડ મેડિકલ ટ્રસ્ટના અધ્યક્ષપદે કાર્યરત હતા. માંડવી શહેર અને કચ્છ જિલ્લાની વિવિધ સામાજિક, શૈક્ષણિક અને સેવાભાવી સંસ્થાઓમાં તેમનું પ્રદાન ઉલ્લેખનીય રહ્યું હતું.

તેઓ શિક્ષણ, આરોગ્ય અને જીવદયાના ક્ષેત્રમાં એક સંનિષ્ઠ આગેવાન તરીકે ઊભરી આવ્યા હતા. કચ્છ માંડવી પાંજરાપોળ અને ગૌશાળાના માધ્યમથી, સમયાંતરે પડતા દુષ્કાળના વર્ષોમાં મૂંગા પશુઓની પોકાર તેઓ સમજી શક્યા હતા અને તેમણે કચ્છમાં પશુ રક્ષાની પ્રવૃત્તિને વ્યવસ્થિત સ્વરૂપે આપવા

તથા વિસ્તારવા ૧૯૮૦માં અખિલ કચ્છ પાંજરાપોળ અને ગૌશાળા ફેડરેશનની સ્થાપનામાં મહત્વનો ભાગ ભજવ્યો હતો. આ સંસ્થાના તે સ્થાપક પ્રમુખ હતા અને તેની સાથે તેમનો આજીવન ધનિષ્ઠ નાતો રહ્યો. ૧૯૮૬ના જાન્યુઆરી માસમાં ગુજરાત મહાજન પાંજરાપોળ-ગૌશાળા ફેડરેશન સાથે જોડાયેલી સૌરાષ્ટ્ર અને ગુજરાતની ૮૫ સંસ્થાઓ તથા કચ્છની ૨૩ સંસ્થાઓનું એક અધિવેશન માંડવી મુકામે બોલાવીને પશુ રક્ષા ક્ષેત્રે એક મહત્વનું કદમ ભર્યું હતું. તેઓ વસઈ-ભદ્રેશ્વર જૈન તીર્થના મેનેજિંગ ટ્રસ્ટી ઉપરાંત અખિલ ભારતીય જૈન શ્વેતાંબર કોન્ફરન્સ, જૈન સંઘ, માંડવી જૈન મિત્ર મંડળ, સ્વ. ડૉ. નૌશીર દસ્તુર સ્મારક ટ્રસ્ટ, માંડવી સમાજ કલ્યાણ મંડળ, માંડવી રેડકોસ સોસાયટી, માંડવી તાલુકા દુષ્કાળ રાહત સંઘ જેવી અનેક સંસ્થાઓ સાથે સંકળાયેલા રહ્યાં હતા. એટલું જ નહિ તેમના અનુભવ અને દૃષ્ટિવંત નેતૃત્વનો લાભ આપતા હતા. તેઓ શિસ્તના આગ્રહી અને અભ્યાસુ આગેવાન તરીકેની ઓળખ ધરાવતા હતા.

જીવનના અંતનો અણસાર અગાઉથી જાણી ગયા હોય તેમ તેમણે 'ક્ષમાપના'નો વિરલ કાર્યક્રમ યોજ્યો હતો. માંડવીના સપૂત, સેવાપ્રવૃત્તિના સુકાની, નીડર અગ્રણી અને પાંચ દાયકા સુધી રાજકારણ તથા રચનાત્મક એમ બંને ક્ષેત્રે આગવી ઓળખ ઊભી કરનાર ઝુમખલાલ મહેતાનું ૩જી ફેબ્રુઆરી, ૧૯૯૪ના ૮૪ વર્ષની વયે માંડવી ખાતે નિધન થયું હતું. એમની ૯૬મી જન્મ જયંતીએ, ૧૫ સપ્ટે. ૦૬ના તેમના વતન માંડવી શહેરના પુલવાળા નાકા સામે-કોર્ટની બાજુમાં તેમની અર્ધપ્રતિમાનું અનાવરણ સ્મારક સમિતિ તથા માંડવી તાલુકા વિકાસ સમિતિ દ્વારા કરાયું હતું અને તેમને ભાવાંજલિ અપાઈ હતી. ■

પશુઓને તાલીમ આપી શકાય, ફક્ત મનુષ્યોને શિક્ષિત કરી શકાય છે.

સાચી આઝાદી ક્યારે.....

• મયૂર દેદિયા •

એક સાંજે ટી.વી.ની ચેનલો સર્ફ કરતા કોઈ હિન્દી ફિલ્મ ઉપર આંગળી અટકી. એક વીલન કોઈ ગામમાં છૂટો છે. ગમે ત્યારે ગામની બહેનોને હેરાન કરે, આખા ગામને રંજાડે વગેરે વગેરે.... આવું તે કદી હોય. આપણે આઝાદ થઈ ગયા. આઝાદ ભારતમાં આવો અત્યાચાર સંભવ જ નથી એમ વિચારી ચેનલ બદલાવી નાખી.

પણ નહી. ગઈકાલે આખો દિવસ એકજ મુલાકાતે મારી સમગ્ર માન્યતાનો ભૂકો થઈ ગયો. મારી સમગ્ર સમજનો, સમગ્ર ગૌરવનો કે હું એક આઝાદ અને વિકસિત ભારતનો એક અંશ છું વિખરાઈ ગયો. મને પોતાને એમ થયું કે ખરેખર આપણે આઝાદ છીએ? ખરેખર આપણે વિકસિત છીએ? ખરેખર આપણે પ્રગતિ કરી છે?

શું તમે એમ વિચારી શકો કે આપણા દેશમાં આપણી જ વચ્ચે રહેનાર આપણે જેને લગભગ રોજ જોઈએ તેમાંના કેટલાક લોકો પાસે આજે આઝાદીના દૃઢ વર્ષ પછી પણ ભારતની નાગરિકતા નથી. આપણી વચ્ચે રહેતા એક આખા સમાજની આપણી કાયદાકીય ભાષામાં કોઈ ઓળખ નથી. આપણા સમાજના અમુક વર્ગોને આપણી પ્રગતિનો કોઈ હિસ્સો હજુ સુધી મળ્યો જ નથી. શું આવા સમાજને આપણે જાણીએ છીએ કે નહીં અથવા તો જાણતા હોવા છતાં નજરઅંદાજ કરીએ છીએ.

આજે પણ આ સમાજના લોકોને લોકો પિક્કારે છે. તેમને આપણી વચ્ચે આવવાની છૂટ નથી. તેમના માણસોને પોલીસ ક્યારે પણ પકડી જાય છે. કારણકે આઝાદ ભારતના કાયદાની તેમને સમજ નથી. **તેમની પત્નીઓ અને બહેનો તો જાણે ગામની સંપત્તિ. માથાભારે લોકો ક્યારે પણ આવે, તેમને**

ભોગવે અને જતા રહે. તેઓ પોલીસમાં ફરિયાદ કરી શકતા નથી કારણકે તેઓની કોઈ ઓળખ નથી ભારતીય હોવાની. તેમના બાળકોને શાળા નસીબ નથી કારણકે તેમાંના ઘણાને પોતાના પિતા કોણ છે ખબર નથી. **તેઓની દીકરીઓને સમાજના ગીધો તેની ૧૩-૧૪ વર્ષની ઉંમરેજ ચૂંટી નાખે છે. તેઓને રહેવા કોઈ છાપરું નથી.**

અને જ્યારે તેઓના વિકાસની, તેઓની ઓળખની, તેઓને સામાજિક ન્યાય આપવાની, તેઓને સ્વતંત્ર ભારતના નાગરિકનો હક્ક આપવાની વાત આવે ત્યારે આપણો આખો ભદ્ર સમાજ સાથે મળીને તેઓનો વિરોધ કરે છે. તેઓના ગામ પ્રવેશ બંધ કરી દે છે અથવા તેઓના ગામને અલગ કરી નાખે છે.

આટલું લખ્યા પછી પણ તમને થશે.

‘શું વાત કરે છે ભાઈ, આવું આજના જમાનામાં Possible નથી. આવું તો પહેલાં હિંદી પિક્ચરમાં આવતું. હવેના પિક્ચરમાં પણ આવું નથી આવતું.’

પણ થોભો... આજે પ્રગતિના નશામાં રાચનાર આપણે, સેન્સેક્સના શ્વાસે શ્વાસ લેનારા આપણે, કરોડો રૂપિયાના ઘી બોલાવનાર આપણે, પહેડીમાં લાખો રૂપિયાનો ધૂમાડો કરનાર આપણે, કરોડો રૂપિયા ખર્ચી મંદિરો બનાવનાર આપણે, આપણી આજુબાજુ સમજનું તેમજ વ્યર્થ અભિમાનનું એક આવરણ બનાવી દીધું છે.

શ્રી લીલાધરભાઈ ગડાના પગદંડીના અમુક લેખોમાં આવા સમાજનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો ત્યારે મારો પણ પ્રતિભાવ કંઈક આવો જ હતો કે અધાએ કદાચ કંઈક મસાલા ઉમેરીને લખ્યું હશે. આવું આજના જમાનામાં શક્ય નથી. છતાં અધા પ્રત્યેના

આદરભાવને લીધે જાણવા પૂરતો મેં મિત્તલબહેન પટેલનો નંબર લીધો. અને ત્યારબાદ પાછું વ્યવસાયિક વ્યસ્તતાને લીધે ભૂલી ગયો. પણ નવનીત સમર્પણમાં પાછો મિત્તલબહેનનો ઉલ્લેખ આવતાં મેં નક્કી કર્યું આ વખતે અમદાવાદ જાઉં ત્યારે મિત્તલબહેનને મળવું છે અને નક્કી કર્યું કે આ વખતે ગમે તે થાય એક દિવસ તેમની સાથે ગાળવો છે.

મારા ફક્ત એક જ ફોન ઉપર તેમણે ખૂબ જ ઉત્સાહી પ્રત્યુત્તર આપી મને તેમની પ્રવૃત્તિથી વાકેફ કરવા ઇ-મેઇલ કર્યો. જ્યારે તેમને મળવાનું થયું ત્યારે ખૂબ આશ્ચર્ય થયું કે આટલી યુવાન યુવતી પણ કામ પ્રત્યે આવી નિષ્ઠા દાખવી શકે છે. આપણી યુવા પેઢીને કોશતા અને આપણી યુવા પેઢીને સ્વચ્છંદ, ઉદ્ધત અને આછકલા કહેનારા વડીલોને મારી વિનંતી છે કે ફક્ત એકવાર મિત્તલબહેનને મળે. કદાચ તેઓને એવી અનુભૂતિ થશે કે તેમણે આટલાં વર્ષો વ્યર્થ કાઢ્યાં છે.

ઉમરની ત્રીસી પણ નહીં વટાવનાર આ છોકરી (છોકરી એટલા માટે લખ્યું છે કે તે મારાથી ફક્ત ઉંમરમાં નાની છે. બાકી તેણે કરેલા કામ સામે તેની ઉંમરનો તાળો ના મળે) ખૂબજ ઉત્સાહી છે અને તેણે ઉપાડેલ કામ પ્રત્યે નિષ્ઠાવાન છે. ખૈર તેના વખાણ ન કરતા તેણે હાથમાં લીધેલ કાર્યની વિગતો જાણીએ.

બહેન મિતલ રખડતી જાતિઓ એટલે કે વિચરતા સમુદાય માટે કામ કરે છે. પોતે BSc. (Phy.) અને M.Phil. છે. ધારત તો તે પણ કોઈ સારી કારકિર્દી બનાવી આરામથી એ.સી. કેબીનમાં બેસી સારીયે જિંદગી ગુજારી શકત પણ નિયતિએ તેને માટે કંઈક અલગ લખ્યું હતું.

વિચરતા સમુદાયો એટલે કે બજાણિયા,

દુન્યવી વસ્તુઓમાં સુખની શોધ વ્યર્થ છે, આનંદનો ખજાનો તો તમારી અંદર જ હોય છે.

વાદી, ભવૈયા, રાવળ, ગાડલિયા, ગારૂડી, પારઘી, જોગી, વણઝારા, કાંગસિયા વગેરે. આપણે આ લોકોને કદાચ જાણતા હોઈશું પણ તેઓ કેમ રહે છે, શું કરે છે, તેના માટે આપણને કંઈજ ખબર નથી.

અમદાવાદથી સવારે નીકળી સૌપ્રથમ પાલનપુર નજીક થરાદ પાસે નાથવાદી કોમની વસાહતમાં ગયા. આખી વસાહત ભીખ માંગવાનું કામ કરે અને તેને માટે પોતાના બાળકોને પણ લઈ જાય. તેમણે કે તેમના બાળકોએ ક્યારેય પણ શિક્ષણ મેળવ્યું નથી. રહેવા માટે કોઈ જગ્યા નથી. આખું જીવન ભીખ માંગીને કાઢેલ છે.

તેમની પાસે નથી રેશનકાર્ડ, નથી ઓળખપત્ર કે નથી મતદાર ચાદીમાં નામ. તો આવા લોકોને કોણ ઓળખે અને કોણ તેમની ચિંતા કરે. આવા લોકો પાસે જાય પણ કોણ. આજે પાંચ વર્ષના પ્રયાસો પછી તેમની પાસે પાકાં મકાનો છે. અને તેમના બાળકોને શિક્ષણ આપવાની જવાબદારી મિત્તલે ઉપાડી છે.

પણ ત્યારબાદ અમે થરાદ નજીક વાડિયા ગામમાં ગયાં. ત્યાંની પરિસ્થિતિએ મારા સમગ્ર અસ્તિત્વને ઝંઝોળી નાખ્યું. આ ગામમાં ૧૫૦ પરિવારો વસે છે. સરાણિયા પરિવારના આ લોકો પરંપરાગત ચપ્પા-છરીની ધાર કાઢવાનો વ્યવસાય કરે છે, પણ દિવસો જતાં તેઓને દારુણ ગરીબીનો સામનો કરવાની ફરજ પડી અને પેટને માટે ગામની અમુક સ્ત્રીઓ દેહ વ્યાપારના વ્યવસાયમાં આવી. દિવસો જતા આખું ગામ આ માટે પ્રખ્યાત થઈ ગયું. ધીમે ધીમે અહીં ભદ્ર સમાજના લોકો ફક્ત તેમની વાસના સંતોષવા આવવા લાગ્યા અને આ વ્યવસાયને કારણે આ ગામ તેમના પરિવારથી અલગ થઈ ગયું. આ ગામની દીકરીઓને કોઈ પરણવા તૈયાર ન થતું એટલે લગ્ન પણ ગામમાં કરવા પડે. તેથી ગામમાં એક ખતરનાક રિવાજ પડી ગયો કે જે દીકરીની સગાઈ સાત વર્ષની ઉંમર સુધીમાં ન થાય તેનો મતલબ કે તે ભવિષ્યમાં આ ખતરનાક વ્યવસાયમાં આવશે.

આખું ગામ આ જીવતા નરકમાં વર્ષોથી સબડે છે. ઘણીવાર વર્તમાન પત્રો કે મેગેઝીનોમાં મસાલેદાર વિગત માટે આ ગામની વિગત આવે, પણ તેઓના સુધારા માટે કોઈને રસ નથી.

બહેનો ઉપરના અત્યાચાર, તેમે ફસાવવાની દલાલોની ચાલ (આમાંનો એક મોટો દલાલ ધર્મે જૈન છે) ગામની હાલત, વગેરે જોઈ સ્તબ્ધ થઈ ગયો. બોલવાના કોઈ શબ્દ મારી પાસે નહોતા.

આવા લોકોને મદદ કરવા પણ કોઈ સામે આવતું નથી અને સરકાર પાસે તો કોઈ રેકોર્ડ જ નથી.

બહેન મિતલ આવા લોકો માટે કામ કરે છે. કામ એટલે આપણા લાયનો કે રોટેરિયનો જેવા નહીં કે જેમની સેવાના ખર્ચ તેમના ફોટા અને આલ્બમો અને પ્રસિદ્ધિના ખર્ચ કરતાં ઓછા હોય. આ બહેન તેઓની વચ્ચે રહીને, તેઓના પ્રોબ્લેમ સમજી તેમની સાથે રહી કામ કરે છે. તેઓ માટે સરકાર સામે લડે છે. તેઓ માટે કહેવાતા ભદ્ર સમાજ સાથે લડે છે. તેઓને ગ્રાસ રૂટ લેવલથી ઉપર લાવવા પ્રયત્ન કરે છે. તેઓના બાળકોને શિક્ષણ આપવા મથે છે. તે દંટપણે એમ માને છે કે શિક્ષણ અને રોજગાર તાલીમથી આ લોકો સમાજમાં ઉપર આવશે.

આજે બહેન મિતલે જે કામ હાથ પર લીધું છે તેને માટે આર્થિક અને મુખ્યત્વે તો મદદગાર હાથોની જરૂરત છે.

આ લેખ વાંચતા બધા જ લોકોને મારી અપીલ છે કે ફક્ત એકવાર મિતલબહેનના કાર્યને તેઓ જાતે તપાસે. શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ-અમદાવાદને મારી અપીલ છે કે આ વખતના વાર્ષિક સ્નેહ મિલન સમારંભમાં બની શકે તો બહેન મિતલને બોલાવી તેના કાર્યની ઝલક સમાજના યુવાનોને આપે. આપણા સમાજના દરેક યુવક માટે મિતલબહેન પોતે એક આદર્શ બની શકે.

આજે તેમના કાર્યની ઓળખ થતી જાય છે. 'સ્વર્ણિમ ગુજરાત' ઉત્સવના આયોજનમાં પૂ.શ્રી મોરારીબાપુએ એક આખી કથાનું આયોજન 'વિચરતા વિમુક્ત સમુદાયો' માટે આપેલ છે.

વિકાસના નશામાં આપણા સમાજના આ લોકોને ભૂલી ગયા હતાં અને તેઓએ ઘણા અત્યાચારો આઝાદી પછી પણ ભોગવ્યા છે. આપણા સમાજની ફરજ છે કે આવા સમાજને પણ આપણે Main Streamમાં મેળવીએ. આપણી ભૂલો સ્વીકારીએ અને તે માટે

પ્રાયશ્ચિત કરીએ.

અત્રે અહીં એક કબૂલાત કરવાની કે જ્યારે હું મિતલબહેનને મળવા નીકળ્યો ત્યારે એક અહંકાર હતો કે હું પણ કોઈ સામાજિક કાર્ય કરવા જઈ રહ્યો છું. પણ જ્યારે તેમને મળ્યો અને તેમના કાર્ય જોયા બાદ મારો અહંકાર ચૂરચૂર થઈ ગયો. મને મારી વામનતાનો ખ્યાલ આવ્યો. અને કબૂલ કરું છું કે આવા ભગીરથ કાર્યમાં કદાચ હું ફક્ત થોડી ઘણી આર્થિક સહાય કરીશ અને તે એક પહાડની સામે ટાંકણીની ટોચ બરાબર હશે.

(તા.ક. : મિતલબહેનના કાર્યની વધુ વિગતો નીચે મુજબના સરનામેથી મળી શકે
વિચરતા સમુદાય સમર્થન મંચ

બી-૩, સહજાનંદ ટાવર, જીવરાજપાર્ક ચાર રસ્તા, અમદાવાદ-૫૧)

E-mail : vssmgujrat@gmail.com

Blog : http://nomadictribes.blogspot.com

મયૂર ચંદ્રકાંત દેદિયા
બી/૧૨, રૂપ દર્શન, જુહુ ગલી, અંબેરી (વેસ્ટ), મુંબઈ.

E-mail : mayurdedhia@yahoo.com

લોન લેતી વખતે શું ધ્યાનમાં રાખશો?

(અનુસંધાન : પાના નં.-૩૧ ઉપરથી ચાલુ)

૯૦ દિવસની અંદર રીફ ઇન્ફોર્મેશન કમિશનરને સેકન્ડ અપીલ કરી શકો.

★ જે ખાતાને માહિતી માટે અરજી કરી હોય તે માહિતી એ ખાતાની ન હોય તો લાગતા વળગતા ખાતાને ૫ દિવસની અંદર એ અરજી ટ્રાન્સફર કરવાની જવાબદારી પબ્લિક ઇન્ફોર્મેશન ઓફિસરની છે.

★ જો જવાબ આપવામાં મોડા પડે તો દરરોજના રૂ. ૨૫૦/- અને મહત્તમ રૂ. ૨૫૦૦૦/- સુધીનો દંડ પબ્લિક ઇન્ફોર્મેશન ઓફિસર પોતાના ખિસ્સામાંથી સરકારને ચૂકવવો પડે છે. આ સિવાય બીજી અપીલમાં કોમ્પેન્સેશન પણ માંગી શકાય છે.

★ અરજી અંગ્રેજી કે તે રાજ્યની રાજ્યભાષામાં કરી શકાય. મહારાષ્ટ્રમાં મોટે ભાગે જવાબ મરાઠીમાં આવે છે.

૧૦૧, રૂબી એપાર્ટમેન્ટ, ૨૫૩ વાલકેશ્વર રોડ, સ્ટેટ બેંક ઓફ ઇન્ડિયાની સામે, મુંબઈ-૪૦૦ ૦૦૬.

પ્રજા પ્રેમી અને દયાળુ વ્યક્તિ જ શાસનની હક્કદાર.

અય મહોબ્બત, તેરે અંજામ પે રોના આયા

• ડૉ. ગિરીશ વીણીવોરા •

અય મહોબ્બત તેરે અંજામ પે રોના આયા,
જાને ક્યું આજ તેરે નામ પે રોના આયા.

યું તો હર શામ ઉમ્મિદો મેં ગુજર જાતી થી,
આજ કુછ બાત હય જો શામ પે રોના આયા.

કભી તકદીર કા મૌસમ કભી દુનિયા કા
દિલાસા, મંજિલે ઈશક મેં હર ડામ પે રોના આયા.

જબ હુઆ જિફર જમાને મેં મહોબત કા
'શકી', મુજકો અપને દિલે નાદાન પે રોના આયા.

ગીતકાર : શકીલ બદાયુની,
ગાનાર : બેગમ અખ્તર.

શકીલ બદાયુનીના આ ઊર્મિ ગીતને બેગમ અખ્તરના બહેતરીન સ્વરમાં માણવું એક લહાવો છે. ગીત રેકોર્ડ કે સીડી પર શરૂ થાય, તબલા, હારમોનિયમને સારંગીનો ઉપાડ સંભળાય, ગમગીન વાતાવરણની સહેજ ઝલક પીરસાય કે તરત ઉપસી આવે બેગમ સાહેબાનો અવ્વલ નંબરનો, ભરેલો, ભારી, દર્દની દાસ્તાં લહેરાવતો બુલંદ સ્વર. પલકવારમાં જ વાજિંત્રો પશ્ચાદભૂમાં ચાલ્યા જાય ને છવાઈ રહે ફક્ત દર્દભર્યાં બેનમૂન બહેલાવતો બુલંદી સ્વર. શું થયું તેનો વિચાર કરીએ તે પહેલાં એ જાદુઈ ચિરાગ આપણા દિલ દિમાગનો એવો તો સજજડ કબજો લઈ લે, બધું ભૂલી વિસરી, સ્વર પર ઓવારી જઈ માણતાં માણતાં ક્યાંક ખોવાઈ જવાય. ગઝલ મૂળમાં બળૂકી હોવી જ જોઈએ. એનો હર શબ્દ, હર લબ, કંઈક કહેતો હોય, ભાવદર્શી હોય ને બીજા શબ્દોની સાથે હળી મળી કંઈક અવનવું ચિત્ર ઉપસાવતો હોય. બે લીટીમાં એ ચિત્ર ફક્ત પુરું થવું જોઈએ. સાથે સાથે આખી ગઝલના મણકારૂપ સપ્રમાણને સુસંગત થવું જોઈએ, દિલને એવી તો ઠેસ પહોંચાડતું હોવું જોઈએ કે હૃદયમાંથી ઊર્મિ ઉઠી વઢી બેસે 'ઔર હો જાએ' એવી નક્શીદાર ગઝલ બહુ જ ઓછી

બની છે. હર ગઝલને પોતાની એક તાસીર હોય છે, એક રૂપ હોય છે, એક ભાવ હોય છે. એની એક અનુપમ શિલ્પ ધરાવતી મૂર્તિ હોય છે. એ મિજાજને જે પહેચાની શક્યો તે જ ગઝલ બરાબર ગાઈ શકે. જે ભાવક એ મૂર્તિમાં મોહિત થઈ શક્યો એને જ એ ગઝલ દિલદારીથી દર્શન આપે છે. ગઝલ ગવાય એ એક Performance અદાકારી બની રહે છે. ગાયક ગઝલના હાર્દ સુધી પહોંચી શક્યો, એની રૂહ પામી શક્યો તેજ એના મિજાજને પામી શકશે ને વહાવી વ્યક્ત કરી, ભાવક સુધી પહોંચાડી શકશે. સર્વાંગ સુંદર, સુરોળ, કમનીય, ઊર્મિસભરને હરપળે, હર લીટીએ નવી નવી ઊર્મિ જન્માવતી ગઝલ જૂજ છે. ગઝલ હંમેશાં ગહન ને ગુઢાર્થવાળી હોવી જોઈએ એ મુમકિન નથી. ઉપરટપકે સાવ સીધી સાદી સરળ ભાસતી આ ગઝલમાં શાયર શકીલ બદાયુનીએ જીવનનો મર્મ કહી દીધો છે. ઉપાડ જ જુઓને, 'અય મહોબ્બત તેરે અંજામ પે રોના આયા....' આપણને સહેજે દુન્યવી મહોબત, પ્રેમ આશિકી, આશિક-માશૂકની જીકર થતી હોવાનો ભાસ થાય છે, જે સહજવારમાં જ અલોપ થઈ, ઉચ્ચ આધ્યાત્મિક સ્તર પર પહોંચી જવાય છે. જેવી બીજી લાઈન 'જાને ક્યું આજ તેરે નામ પે રોના આયા' અરે, જેનો ગજબનો ચાહક છું એનું નામ સ્મરતા કેમ દુઃખ થાય છે ગમ ઊભરાઈ આવે છે? ગાલીબને યાદ કરીએ :-

'યહ ન થી હમારી કિસ્મત કિ વિસાલ
એ યાર હોતા, અગર ઔર જી તે, યહી
ઈન્તઝાર હોતા.'

જેની રાહ જોતાં જીવન પૂરું થઈ જાય છતાં નાસીપાસ ન થવાય એવી આશા મનમાં ઘર કરી બેઠી હોય તો જ એ ભાવ આવે. આગળ વધીએ. 'યું તો હર શામ ઉમ્મિદોમેં ગુજર જાતી થી, આજ કુછ બાત હય જો શામ

પે રોના આયા.'

ઉમ્મિત રહેતીથી મનમાં કે તું જરૂર આવશે. એ ઉમ્મિદોમાં જ સાંજ ગુજરતી હતી, વીતી જાતી હતી, મને એની ફિક નોતી. હું બહુ જ આશાવાદી હતો. તેં તો મને વાયદો પણ આપ્યો હતો. એટલે એ આશાના તંતુ પર ટિંગાઈ તારી વાટ ઉમંગથી જોતો હતો. એ મારો કમ હતો. તો એકાએક આજે એવું શું થઈ ગયું કે એ ઉમ્મિદોભરી શામ ઉપર જ રડવું આવી ગયું? ક્યારેક વ્યક્તિ જે આશાના તંતુ પર જીવતી હોય, એને સહારે જ જીવતી હોય ને એવો હેલો પણ મનમાં ક્યારેક આવી જાય કે શું કામ આટલો આશાવંત થઈ પ્રભુદર્શનની રાહમાં જ જિંદગી વિતાવી રહ્યો છું.' ક્યારેક આવી પોતાની દર્દભરી હાલત પર રડવું આવી પણ જાય. પ્રેમલક્ષણા ભક્તિમાં, ભક્તની હરઊર્મિ સહજ રીતે ઊભરાય છે. એ નાયશે, ગાશે હસસે પણ ખરો, તો રડે શું કામ નહિ. ક્યારેક ભગવાન સાથે ઝઘડો પણ કરી બેસે. ગુલઝારે એવું જ કહ્યું છે 'શામ સે આંખ મેં નમી સી હૈં, આજ ફિર આપકી કમી સી હૈં.'

'કભી તકદીરકા મૌસમ કભી દુનિયા કા દિલાસા, મંજિલે ઈશકમેં હર ડામ પે રોના આયા.'

આ એવી વાતો છે જેમાં દિલ દિમાગ કામ નહિ આવે. ક્યારેક તકદીરના ખેલ ખેલાય, ક્યારેક દુનિયાદારી આડી આવી ઊભી રહી જાય. ઈશક, પ્યાર મહોબ્બતની મંજિલ તો કાંટાળો પથ છે. ત્યાં જેવા તેવાનું કામ નથી. હર ડગલે ને પગલે કંઈક થતું રહે. ક્યારેક પ્રેમની મોસમ છલકાઈ જાય ક્યારેક રડવું પણ આવી જાય. ખરો ઈશકબાજ આવી મુસીબતોથી ન ડરે છે, ન રડે છે. સામનો કરી પરીક્ષામાંથી પસાર થાય છે. જુઓને મૌલાના હસરત મોહાનીનો મિઝાજ, 'આજ

મનુષ્યનું પ્રથમ કર્તવ્ય જ્ઞાન મેળવવાનું અને બીજું લોક કલ્યાણનું છે.

તક નજરોં મેં હૈ વો સોહબતે-રાજ ઓ અપાઝ, અપના જાના યાદ હૈ, તેરા બુલાના યાદ હૈ.’

‘જબ હુઆ જિકર જમાને મેં મહોબત કા ‘શકી’, મુજકો અપને દિલે નાદાન પે રોના આયા.’

તારા પ્યારમાં ગળાડૂબ ખુંપેલો હતો. મને થયું હવે તો તારું સાનિધ્ય ઢુકળું છે. હું તલપાપડ હતો. મિલન માટે. પણ, યાર એ બેદર્દ દુનિયા મારી એ બેસુમાર ઇશકબાજીને કોઈક જુદા જ અંદાજથી જોતી રહી. દુનિયાદારીને મારી સાથેની તારી ઇશકબાજી મંજૂર નો’તી. લોકોએ હોબાળો મચાવ્યો ને મારા પાગલપનને ધુત્કારી કાઢ્યું. મારા એ બેહૂદા વર્તન પર ટીકાઓની ઝડી વરસી. શું કરું યાર, મને મારી નાદાનિયત, મારી છોકરમત પર જ રડવું આવ્યું ને રડતો રહ્યો. ફરી ‘શાયર’ બોલી ઊઠે છે, ‘ન જાને કૌનસી મંઝિલ પે આ પહૂંચા હૈ પ્યાર અપના, ન હમકો ઐતબાર અપના, ન ઉનકી ઐતબાર અપના.’

શકીલ બદાયુનીની બેહતરીન કળાકૃતિને સહારો મળ્યો બેગમ અખ્તરના સ્વરનો. ગઝલનું એ સદ્ભાગ્ય. બેગમ સાહેબાએ એક અલગ અંદાજથી એને ગાઈ છે. એને રમાડી છે, ભમાવી છે, એની સાથે ફેરફૂદી ફર્યા છે. એ ગઝલને ફરી ફરી એક ચિત્તે સાંભળતા રહીએ ત્યારે જ ખ્યાલ આવે કે બેગમ સાહેબાએ એને ગાતાં પહેલાં આખી પોતાના અંગમાં ઉતારી હશે. એ ગઝલમય થઈ ગયા હશે, કારણકે ગઝલને માણતાં એવું મહેસૂસ થતું જ રહે છે કે એ ગઝલનો મિઝાજ એની કથા વસ્તુ જાણે બેગમ સાહેબા દુઃખી થઈ વ્યક્ત કરતા ન હોય. યાદ રહે, આવું થાય ત્યારે ગાયન પાછલી સીટ પર બેસી

જાય છે. અવ્વલનંબરે ઉપસે એ કૃતિનું ભાવજગત. હા, બેગમસાહેબાએ ભાવજગતમાં જ રમમાણ રહી એને ગાઈ છે. એટલે જ એના એકેએક શબ્દમાં પ્રાણપુરાયા છે ને એક જીવંત દશ્ય ખડું થયું છે. હરેક શબ્દ પર યોગ્ય વજન, અવાજની સીલવટમાં બદલાવ ને હલક લાજવાબ છે. ભાવક એ માણતાં માણતાં એમાં ઓતપ્રોત થઈ જાય છે. ગઝલથી ઘેરાઈ જતો નથી. ગઝલને એ ઓઢી લે છે. ગઝલથી આવર્તિત થઈ જાય છે. ખુદમાં સરી પડે છે ને સ્વ તરફ ભ્રમણ કરતો થાય છે. બસ, એટલું થયું કે ગઝલનું કામ પૂરું થયું. પછી તો ‘માંહી પડ્યા તે મહાસુખ માણે.’

૫૦/૪ રામસદન, માટુંગા, મુંબઈ-૪૦૦ ૦૧૯.

ગુજરાત : શિલ્પ સ્થાપત્યની દૈષ્ટિએ મહત્વના સ્થાનો

રુદ્રમાળ	ધુમલી
લોથલ	કપડવંજનું તોરણ
ઘોળાવીરા	વડનગરનું તોરણ
અશોકનો શિલાલેખ	ઈડર
ચાંપાનેર	પોળોનાં મંદિરો
પાટણ	અડાલજ વાવ
સોમનાથનું મ્યુઝિયમ	અમદાવાદનાં સ્થાપત્યો
મોઢેરાનું સૂર્યમંદિર	હેરિટેજ વોક
ડભોઈ	ડીરાભાગોળ

ગૂર્જરના સૌજન્યથી

તંદુરસ્તી

સ્ટ્રેસ ડિસઓર્ડર (STRESS DISORDER)

• ડૉ. (પ્રો.) મણિલાલ ગડા, ડૉ. દીપ્તિ એસ. શાહ (ગડા) •

વિશ્વ આરોગ્ય સંસ્થાના (World Health Organisation - W.H.O.) ૧૯૯૭ના સર્વેક્ષણ મુજબ ઇ.સ. ૨૦૨૦માં માનસિક હતાશાની બીમારી બીજા નંબરની બીમારી બનશે. કેન્સર, ડાયાબિટીસ, હાડકાંના સાંધાની બીમારીઓ વગેરે પાછળ થઈ જશે. તાજેતરના સર્વેક્ષણ મુજબ (સુધારેલા આંકડાઓ મુજબ) ઇ.સ. ૨૦૨૦ને બદલે હવે ઇ.સ. ૨૦૧૫માં જ હતાશાની બીમારી બીજા નંબરની બીમારી થશે. વિશ્વ બેંકના (World Bank) આર્થિક સર્વેક્ષણ ૧૯૯૩ મુજબ હતાશાની બીમારીને લીધે થતું આર્થિક નુકસાન, કારખાનાંઓમાં કામદારોની ગેરહાજરી, ઉત્પાદન ક્ષમતામાં ઘટાડો, દારૂના વ્યસનની લત વગેરેનું પ્રમાણ બીજા શારીરિક બીમારીઓ કરતાં ઘણું જ વધારે હોય છે. આ બધી બાબતોને ધ્યાનમાં લઈને વિશ્વ આરોગ્ય સંસ્થાએ ૨૧મી સદીના પ્રથમ વર્ષ એટલે કે ઇ.સ. ૨૦૦૧ના વર્ષને આંતરરાષ્ટ્રીય માનસિક આરોગ્યના વર્ષ તરીકે મહત્વ આપેલ. દરેક દેશે પણ ૨૦૦૧ના વર્ષમાં માનસિક આરોગ્યને પ્રાધાન્ય આપી એ પ્રમાણેના કાર્યક્રમો વર્ષ દરમ્યાન યોજ્યા હતા.

આજે સ્ટ્રેસ (Stress) આધુનિક જીવનશૈલીનો ભાગ બની ગયો છે અને સહુ કોઈને સતાવી રહ્યો છે. સ્કૂલે જતો બાળક હોય કે મંદિરે જતા વૃદ્ધો હોય, નાનો કર્મચારી હોય કે ઉપરી અધિકારી હોય અથવા કંપનીનો ચેરમેન હોય, નાની દુકાનમાં ધંધો કરતો હોય યા સમાજસેવામાં પરોવાયેલો હોય, સહુ કોઈ એક યા બીજા કારણસર, થોડા યા વધુ પ્રમાણમાં આ સ્ટ્રેસના શિકાર બનેલા જોવા મળે છે. જો આ સ્ટ્રેસ અંગે સાચી સમજ કેળવીને, જીવનશૈલીમાં આવશ્યક પરિવર્તન લાવવામાં નહિ આવે તો આ સ્ટ્રેસ એકવીસમી સદીનો મહારોગ બની બીજા મહારોગોને

નિમંત્રણ આપવામાં નિમિત્ત બની જશે.

● વ્યાખ્યા :

સ્ટ્રેસ ડિસઓર્ડર એ માનસિક અશાંતિ અથવા અશાંત ઘવાયેલી લાગણીવાળા માનસને દર્શાવે છે. સ્ટ્રેસની સમસ્યા

(૧) આપણા વ્યક્તિગત અને વ્યવસાયિક જીવનમાં બનતા બનાવો.

<p>ડૉ. (પ્રો.) મણિલાલ ગડા એમ.ડી., ડી.પી.એમ., એફ.આઈ.પી.એસ.</p> <p>મનોચિકિત્સક અને સ્ટ્રેસ મેનેજમેન્ટ કન્સલ્ટન્ટ, મનોસ્મૃતિ પોલીક્લિનિક, પ્રભુકૃપા, એલ.બી.એસ. માર્ગ, સર્વોદય હોસ્પિટલની બાજુમાં, હોટેલ રાધાકિષ્ણની બાજુમાં, ઘાટકોપર (વેસ્ટ), મુંબઈ-૮૬. ફોન : ૨૫૧૪૮૮૫૯</p>
<p>ડૉ. દીપ્તિ એસ. શાહ (ગડા) એમ.ડી. (ગોલ્ડ મેડલ), ડી.પી.એમ., એમ.આઈ.પી.એસ., બાળ મનોચિકિત્સક</p> <p>જાગૃતિ પોલીક્લિનિક, કામદાર હોસ્પિટલ, કિરણ નિકેતન, ભાટિયાવાડીની બાજુમાં, તિલક રોડ, ઘાટકોપર (ઈસ્ટ), મુંબઈ-૭૭. ફોન : ૨૫૧૨૪૪૦૪, મો. ૯૮૨૧૩ ૨૬૨૬૯</p>

(૨) આપણી આજુબાજુના વાતાવરણના પરિબળો અને

(૩) આપણી પ્રકૃતિ (સ્વભાવ વલણ, અભિગમ, અપેક્ષા, સહનશક્તિ, સંવેદનશીલતા વગેરે)

પણ ઉદભવે છે. સ્ટ્રેસ ઉત્પન્ન થશે કે નહીં એ પ્રસંગ કે બનાવ પ્રત્યેનો આપણો પ્રતિભાવ અને પ્રતિક્રિયા પર આધાર રાખે છે.

બે વિદ્યાર્થીઓને વાર્ષિક પરીક્ષામાં ૮૦% ગુણાંક મળે છે. એક વિદ્યાર્થી રાજી રાજી થઈ જાય છે જ્યારે બીજો વિદ્યાર્થી દુઃખી થાય છે, નિરાશ થાય છે અને મરવાના વિચારો આવે છે. બંને વિદ્યાર્થીઓને સરખા જ (૮૦%) ગુણાંક મળે છે છતાં આમ શા માટે? બંને

વિદ્યાર્થીઓમાં પ્રતિભાવ અને પ્રતિક્રિયા અલગ અલગ છે. પ્રથમ વિદ્યાર્થીની અપેક્ષા ૭૦% ગુણાંક મળવાની હતી જ્યારે બીજા વિદ્યાર્થીની અપેક્ષા ૯૦% ગુણાંકની હતી. આનાથી નકારાત્મક લાગણી ઉત્પન્ન થાય છે અને સ્ટ્રેસ આવે છે. આમ સ્ટ્રેસ ઉત્પન્ન થવા માટે પ્રસંગ કે ઘટના કરતાં વ્યક્તિનો પ્રતિભાવ તથા પ્રતિક્રિયા વધારે મહત્વના છે. નકારાત્મક પ્રતિભાવ તથા પ્રતિક્રિયા સ્ટ્રેસ પેદા કરવા માટે જવાબદાર છે.

● સ્ટ્રેસની પ્રક્રિયા :

વ્યક્તિના મનમાં સ્ટ્રેસની લાગણી ઉત્પન્ન થાય છે ત્યારે ‘ભયની ઘંટડી’ (Alarm Reaction) વાગે છે. પ્રખ્યાત મનોચિકિત્સક ‘હેન્સ સેલ્વે’ જેણે સ્ટ્રેસ પર ઉમદા સંશોધન કર્યું છે એણે આ ભયની ઘંટડીને સલામતી માટે ‘સામનો કરવો કે નાસી જવું’ (છૂપાઈ જવું) Fight or Flight Reaction નામ આપ્યું છે.

શારીરિક ભય : મનુષ્ય સદીઓથી સ્ટ્રેસનો સામનો કરતો આવ્યો છે. પ્રભુએ સ્ટ્રેસનો સામનો કરવા માટે શારીરિક રચના કરી છે જે સંકટ સમયે ઉપયોગી બને છે. હજારો વર્ષો પહેલાં જંગલના હિંસક પ્રાણીઓ તથા એમના અવાજ એ વખતના આદિ માનવ માટે સ્ટ્રેસ ઉત્પન્ન કરતા હતા. આ શારીરિક ભયનો સામનો કરવા માટે બે વિકલ્પો હતા : (૧) હિંસક પ્રાણીનો સામનો કરવો અથવા (૨) સહીસલામત જગ્યાએ ભાગીને છૂપાઈ જવું. બંને પ્રક્રિયા માટે વધારાની શારીરિક શક્તિની જરૂર પડતી. આ સંકટ સમયે સ્ટ્રેસ હોર્મોન્સ તથા રાસાયણો લોહીમાં ઝરે છે. આ સ્ટ્રેસ હોર્મોન્સ તથા રાસાયણો શરીરના અલગ અલગ અવયવો પર અસર કરી શારીરિક શક્તિ તાત્કાલિક વધારે છે. સ્નાયુઓ

લોકો યાદ કરે તેવું જીવન જીવો.

સંકોચાઈ સામનો/ભાગી જવા માટે તૈયાર થાય છે. હૃદયના ધબકારા વધી જાય છે જેથી લોહીનું ભ્રમણ ઝડપી થાય છે. ફેફસાં દ્વારા શ્વાસોશ્વાસની ગતિ વધે છે જેથી ઓક્સિજનનું પ્રમાણ લોહીમાં વધે છે. યકૃત (લીવર)માંથી શક્તિ માટે લોહીમાં ગ્લુકોઝનું પ્રમાણ વધે છે.

સ્ટ્રેસ હોર્મોન્સ અને રસાયણોનું કાર્ય જરૂરી શક્તિ વધારવા માટેનું છે. શક્તિ યોગ્ય રીતે વપરાઈ જતાં સ્ટ્રેસ હોર્મોન્સ અને રસાયણોનું પ્રમાણ ઘટી જાય છે, નહિંવત થઈ જાય છે. શરીર પૂર્વવત્ નોર્મલ પર આવી જાય છે.

● ઘવાયેલી/ દૂભાયેલી લાગણીઓ :

૨૧મી સદીમાં શારીરિક ભય ખૂબ જ ઓછો થઈ ગયેલ છે. ભૌતિક સગવડો વધી છે પરંતુ ઘવાયેલી/ દૂભાયેલી લાગણીઓનું પ્રમાણ વધી ગયું છે. આ ઘવાયેલી લાગણીઓ સંવેદનશીલ વ્યક્તિમાં સ્ટ્રેસ ઉત્પન્ન કરે છે. સ્ટ્રેસની પ્રક્રિયા મનુષ્યના શરીરમાં શારીરિક શક્તિ પેદા કરે છે પરંતુ ઘવાયેલી લાગણીઓ માટે શારીરિક શક્તિની જરૂર નથી. મનોબળ, માનસિક શક્તિની જરૂર છે.

આજની પરિસ્થિતિમાં તથા ઘણા સંજોગોમાં ઘવાયેલી લાગણી દ્વારા ઉત્પન્ન થયેલ સ્ટ્રેસ હોર્મોન્સ અને રસાયણો દ્વારા થયેલ શારીરિક શક્તિને દબાવી દેવી પડે છે. હોર્મોન્સ અને રસાયણોનું યોગ્ય કાર્ય ન થાય તો રસાયણોનું પ્રમાણ શરીરમાં લાંબો સમય સુધી રહે છે. આ રસાયણો અને હોર્મોન્સનું ટોક્સિનમાં પરિવર્તન થાય છે. આ ટોક્સિન શરીરના અવયવો માટે નુકસાનકારક છે. શરીરમાં વધી ગયેલા ટોક્સિનનું પ્રમાણ માંદગી અને ઘણા બધા શારીરિક રોગોનું કારણ બને છે એવું તાજેતરના સર્વેક્ષણોએ પુરવાર કર્યું છે. અનેક પ્રકારના શારીરિક રોગો નકારાત્મક લાગણીઓને દબાવી દેવાથી તથા સ્ટ્રેસને કારણે થાય છે. શારીરિક બીમારીઓ જેવી કે ડાયાબિટીસ, બ્લડ પ્રેશર, વાઈ વગેરેની યોગ્ય દવાઓ લીધા બાદ પણ જો રોગ કંટ્રોલમાં ન આવે તો મનોચિકિત્સક પાસે સ્ટ્રેસની તપાસ કરાવી સ્ટ્રેસ માટેની સારવાર સાથે સાથે કરવી જરૂરી છે.

● સ્ટ્રેસથી થતા મગજમાં તથા જ્ઞાનતંતુમાં ફેરફારો :

છેલ્લા દાયકામાં થયેલા સંશોધનોએ પુરવાર કર્યું છે કે સ્ટ્રેસને લીધે મગજના જ્ઞાનતંતુઓમાં કદ, રચના તથા રસાયણોમાં ફેરફારો થાય છે. મગજનો ભાગ લીમ્બી સીસ્ટમને 'સંવેદન મગજ' (emotional brain) ગણવામાં આવે છે. મગજમાં લાગણીઓ લીમ્બીક સીસ્ટમમાં હોય છે. સ્ટ્રેસની અસર લીમ્બીક સીસ્ટમના જુદા જુદા ભાગ હિપોકેમ્પસ (hippocampus), એમીગડેલા (Amygdala), પ્રિફ્રન્ટલ કોરટેક્સ (prefrontal cortex) પર થાય છે જે નીચે પ્રમાણે છે.

■ **હિપોકેમ્પસ (Hippocampus) :** યાદશક્તિ, સ્મરણશક્તિ તથા નવું નવું શીખવામાં હિપોકેમ્પસ અગત્યનો ભાગ ભજવે છે. સ્ટ્રેસ હોર્મોન્સની નકારાત્મક અસર આ કાર્યો પર થાય છે. જ્ઞાનતંતુઓની ઘનતા (density) ઓછી થાય છે, જ્ઞાનતંતુઓ ઓછા થાય છે, ટૂંકા થાય છે તથા મરી જાય છે જેથી સ્મરણશક્તિ પર અસર થાય છે. ભૂલકણાપણું આવે છે, એકાગ્રતા તથા મુશ્કેલ પરિસ્થિતિનો સામનો કરવાની ક્ષમતા ઓછી થાય છે.

■ **એમીગડેલા (AMYGDALA) :** એમીગડેલાનું મુખ્ય કાર્ય છે સ્મરણશક્તિ જાળવી રાખવાનું. નકારાત્મક લાગણીવાળા પ્રસંગો વ્યક્તિને વર્ષો સુધી યાદ રહે છે કારણકે એમીગડેલામાં આ પ્રસંગો સંગ્રહવામાં રહે છે. સ્ટ્રેસ હોર્મોન્સની અસર એમીગડેલા પર થાય છે આથી તીવ્ર લાગણીઓ પેદા થાય છે. જેને લીધે નર્વસપણું, ચીડિયાપણું, માનસિક અસ્વસ્થતા, સહનશક્તિ ઓછી થવી નજીવી બાબતોમાં ગુસ્સો આવવો જેવા લક્ષણો જોવા મળે છે.

■ **પ્રિફ્રન્ટલ કોરટેક્સ (PREFRONTAL CORTEX) :** પ્રિફ્રન્ટલ કોરટેક્સ લાગણીઓને કાબૂમાં રાખવાનું, નિર્ણય લેવાના, કામ શરૂ કરવાના તથા કામ પૂર્ણ કરવાના તથા ટૂંકા સમયની સ્મરણશક્તિનું કાર્ય કરે છે (executive functions). સ્ટ્રેસને લીધે જ્ઞાનતંતુમાં

નકારાત્મક અસર રચના, કદ પર થાય છે અને આ કાર્યોમાં ખલેલ પહોંચે છે. જેથી મુંઝારો થાય છે, નિર્ણયશક્તિ, ગ્રહણશક્તિ ઓછી થાય છે એકાગ્રતા ઘટી જાય છે.

સ્ટ્રેસથી મગજના જ્ઞાનતંતુના બંધારણમાં ખલેલ પહોંચે છે. આ શારીરિક ફેરફારો છે જે વ્યક્તિના કાબૂમાં નથી. આ ફેરફારોને લીધે મગજના અલગ અલગ માનસિક કાર્યોમાં વિઘ્નતા પડે છે.

હવે પછીના લેખમાં આપણે સ્ટ્રેસથી થતી કાર્યશક્તિ પર નકારાત્મક અસર, સ્ટ્રેસના લક્ષણો તથા સારવારની ચર્ચા કરીશું. ■

(ક્રમશઃ)

વિલ્સન હિલ ટુ ઘરમપુર

(અનુસંધાન : પાના નં.-૫૯ ઉપરથી ચાલુ)

છે. અરીસા સાથેની ગમ્મતો, કાચના ગુણક પ્રતિબિંબ આધારિત નમૂનાઓ, પ્રકાશના પરિવર્તનનો નિયમ, જાદુઈ પેટી, રંગોનું મિશ્રણ, અદૃશ્ય થતો સળિયો, વિસ્મયકારક વમળ, લોહીના ઘટકો, આફ્રિકાના વન્ય જીવોનું પિક્ચર, ૮ મીટર વ્યાસનું ડિઝિટલ નક્ષત્રાલય જેવી અનેક બાબતો મુલાકાતીઓને આકર્ષે છે. આ પ્રદર્શનમાં દરેક વસ્તુ વાંચી, સમજીને અનુભવ કરવાનો હોવાથી સમય લઈને જોવા જવું જોઈએ. **આખા ગુજરાતમાં શ્રેષ્ઠ કહી શકાય તેવું સાયન્સ સેન્ટર છે.** દરેક વાલીઓએ તેમના બાળકોને તથા દરેક શાળાઓએ તેમના વિદ્યાર્થીઓને બતાવવા જેવું છે. સામાન્ય જનતા માટે પ્રવેશ ફી રૂા. ૨/- છે. જ્યારે વિદ્યાર્થીઓ માટે રૂા. ૧/- છે. દિવાળી તથા હોળીના બે દિવસ સિવાય સમગ્ર વર્ષ દરમ્યાન ખુલ્લું રહે છે. સાયન્સ સેન્ટર જોઈ બપોરના ભોજનને ન્યાય આપી તિથલ તરફ પ્રયાણ કર્યું. ભરતીના કારણે ઘૂઘવતા અરબી સમુદ્રને નિહાળી, સાંઈબાબા તથા સ્વામિનારાયણ મંદિરે દર્શન કરી અમે ઘર તરફ પ્રયાણ કર્યું ત્યારે એક નવી અનુભૂતિ તથા નવું શિક્ષણ મેળવ્યાનો સૌના ચહેરા પર આનંદ હતો.

સેક્ટર નં. ૨૭, બ્લોક નં. ૧૦૯૧
સ્વસ્તિક સોસાયટી, ડી.એસ.પી. ઓફિસ પાસે,
ગાંધીનગર-૩૮૨ ૦૨૮. (ગુજરાત)
ફોન : ૨૩૨૧૧૬૫૫

જીવનમાં દુઃખ આવી પડે ત્યારે રડવું નહિ. તેનાથી માર્ગ નીકળતો નથી પરંતુ હસીને મનને સ્થિર કરી માર્ગ કાઢવો જોઈએ.

પ્રવાસ
વર્ણન

વિલ્સન હિલ ટુ ધરમપુર વાયા ફલધરા

• અશોક વાડીલાલ શાહ •

મારા મિત્રનું વલસાડથી કેરીની સીઝનમાં કેરીઓ ખાવાનું આમંત્રણ મળતાં જ તેનો સહર્ષ સ્વીકાર કર્યો. મિત્ર સમુદાયમાં પહેલ કરી, અમે જોતજોતામાં છ મિત્રો તા. ૧૧-૬-૨૦૧૦ના રોજ શુક્રવારે રાત્રે સડકમાર્ગે વલસાડ ધરમપુર થઈ ત્યાંથી ૭ કિ.મી. દૂર આવેલ બરૂમાળ પહોંચ્યા. માનસીંગાના કિનારે આવેલ શ્રી સદ્ગુરુધામ આશ્રમ આવેલો છે. બરૂમાળ ખાતે જ અમારો પડાવ નાખ્યો. કુદરતી વાતાવરણમાં, લીલી વનરાજીઓ તથા આમ્ર વૃક્ષોમાં ઝૂકેલી કેરીઓ, દૂર દેખાતા ડુંગરો અને તેને વીંટળાઈ વળેલી વનરાજી વચ્ચે રહેવાનું નક્કી કર્યું. અહીં વિશ્વનું એકમાત્ર અષ્ટધાતુ વિનિર્મિત અગિયારમુખી તેરમું જ્યોર્તિલિંગ ભાવભાવેશ્વર બિરાજમાન છે. વૈષ્ણોદેવીની ગુફા, ગણપતિ, પંચમુખી હનુમાન, શ્રી રામસીતા લક્ષ્મણ, શ્રી રાધાકૃષ્ણ સહિત અનેક દેવી દેવતાઓની ભવ્ય મોટી મૂર્તિઓ પ્રતિષ્ઠિત છે. **આદિવાસીઓને શિક્ષિત અને સંસ્કારી બનાવવા આ સંસ્થા ઉમદા કાર્ય કરે છે.** સંસ્થા પોતે શાળા, દવાખાનું, પાંજરાપોળ ચલાવે છે. યા, નાસ્તા તથા જમવા માટે વાજબી ભાવે ચાલતી સ્વચ્છ આધુનિક કેન્ટીન છે. અહીં રહેવાની પણ ઉત્તમ વ્યવસ્થા છે. શનિવારે પ્રથમ મંદિરમાં દર્શન કરી પ્રવાસના શ્રીગણેશ કર્યા. આકાશમાં કાળા વાદળો સંતાકૂકડી રમતા હતા. ગરમી પ્રમાણમાં ઓછી. એકદમ અજાણ્યું નામ અને ધામ. બરૂમાળથી યા નાસ્તો કરી અમે અમારી જીપમાં બરૂમાળથી ૧૭ કિ.મી. દૂર આવેલ વિલ્સન હિલ તરફ જવા પ્રયાણ કર્યું. તળેટીથી વિલ્સન હિલ પહોંચતા ૧૪ કિ.મી.નું અંતર શ્વાસ થંભાવી દે તેવું છે. માઉન્ટ આબુ કરતાં પણ સાંકડો રસ્તો, ઠેરઠેર વળાંક સાથે સીધું ચઢાણ. **રોમાંચ સાથે કુદરતી નગારો નિહાળવો હોય તો ગુજરાતમાં આના જેવું કોઈ સ્થળ નહિ હોય.** રસ્તામાં અનેક બાઈક સવારો તથા પેસેન્જરોથી ખીચોખીચ ભરેલી જીપો મળી.

વિલ્સન હિલ ઐતિહાસિક મહત્વ ધરાવતા ધરમપુર તાલુકાના પ્રવાસધામ તરીકે વિકસી રહ્યું છે. આ સ્થળ તાલુકાના પંગરબારી ગામે દરિયાની સપાટીથી લગભગ ૨૩૦૦ ફૂટની ઊંચાઈએ આવેલું અતિરમણીય છે. પંગરબારી આદિવાસી વસતિવાળું ગામ છે. ડુંગરોથી રક્ષિત અને ગાઢ જંગલોથી આચ્છાદિત પંગરબારીનો આ પ્રદેશ ગુજરાતનું શ્રેષ્ઠ ગિરિમથક કહી શકાય. અહીંનું વાતાવરણ, હવામાન ખુશનુમા છે તો સાથે જ આરોગ્યપ્રદ છે. ચોખ્ખી હવા, શાંત પ્રકૃતિ, આંખોને મોહી લે તેવું આ સ્થળનું સૌંદર્ય સૌ કોઈને પ્રસન્નતા આપે છે. ઈ.સ. ૧૯૨૮માં ધરમપુરના રાજવીના આમંત્રણથી ધરમપુર પધારેલ લેસ્લી વિલ્સનની યાદમાં આ સ્થળનો વિકાસ થયો. તેમની યાદમાં એક મોટી કલાત્મક છત્રી પણ બનાવવામાં આવી છે. હિલ પર પહોંચ્યા પછી હિલની ફરતે બનાવેલ ટ્રેક રૂટ પર અમે ટ્રેકિંગ કરવા લાગ્યા. અહીંથી ચોમેર ગાઢ જંગલ, ડુંગરો, વાદળો, નાના ખેતરો તથા ગ્રામ્ય પ્રદેશ દેખાતો હતો. સાગ, સીસમ, આંબો, ખેર, સાદડો, સુભાવળ, મહુડા જેવા વૃક્ષો પુષ્કળ પ્રમાણમાં જોવા મળ્યા. મારા મિત્રે કેમેરામાં ઘણા દશ્યો ઝડપ્યા. કુદરતી સૌંદર્યના ચાહકોએ આ સ્થળે અચૂક મુલાકાત લેવી જોઈએ. બપોરના ૧-૩૦ કલાકે ત્યાંથી નીકળી પાછા બરૂમાળ પહોંચી, બપોરનું ભોજન પતાવી થોડો આરામ કરી અમે પહોંચ્યા એક નવા મુકામે. આ મુકામ હતો ‘ફલધરા.’ **વલસાડ તાલુકામાં ફલધરા ગામમાં દર્શનીય અને પવિત્ર સ્થળ શ્રી જલારામધામ આવેલું છે.** અહીં શ્રી જલારામબાપાનું મંદિર, શ્રી જલેશ્વર મહાદેવનું મંદિર, પુરાણા પીપળાનું સૌંદર્યથી અદ્ભુત લાગે છે. અહીં નદીમાં નૌકાવિહાર કરી, નદી પર બનાવેલ જૂલતા પૂલ પરથી પસાર થયા. નદીમાં વિહરતી માછલીઓને મમરા નાખતા, તે ખાવા આવતી માછલીઓ જોઈ આનંદ થયો. વિહરતા

બતકોના ફોટા પાડ્યા. બતકોને જોઈ ‘તિતલ કે દો આગે તિતલ, તિતલ કે દો પીછે તિતલ બોલો કિતને તિતલ?’ ગીત યાદ આવી ગયું. પક્ષીધરમાં લવ બર્ડ પંખીઓને તથા સસલાંઓને પૂરેલા જોઈ અનુકંપા થઈ. **અહીં નદી કિનારે રહેવા માટે વાંસની બનેલી તથા પવિત્ર ગાયના છાણના લીંપણવાળી આધુનિક સુવિધાવાળી કુદરતી મહુલીઓ બનાવી છે.** જ્યાં રહેવાનો ચાર્જ ૧૨ કલાકના રૂા. ૨૫૦/- છે. જેમાં ચા-નાસ્તાનો સમાવેશ થઈ જાય છે. અહીં ચાલતા અન્નક્ષેત્રમાં સવારે ૮ થી ૯ યા, ૧૧ થી ૧.૦૦ મહાપ્રસાદ અને સાંજે ૬ થી ૭ ખીચડી આપવામાં આવે છે. અહીં આવવા વલસાડ ધરમપુર રોડ પર આવેલ વાંકલ ગામે ઉતરવું પડે છે. વાંકલથી ફલધરા ગામ આશરે ૪ કિ.મી. છે. અન્નક્ષેત્રમાં ખીચડી, શાક તથા કઢી આરોગી, મારા મિત્રની કેરીની વાડીએ વાંકલ પહોંચ્યા. તેઓએ અમને હાફુસ, કેસર તથા આમ્રપાલી જેવી કેરીઓનો આસ્વાદ કરાવ્યો. વાંકલથી નીકળી રાત્રિ રોકાણ માટે પાછા બરૂમાળ પહોંચ્યા. આખા દિવસની દોડધામ કુદરતના ખોળે કરેલ હોવાથી થાકની અનુભૂતિ ન થઈ. રવિવારે સવારે પુનઃ મંદિરમાં દર્શન કરી, કેન્ટીનમાં ચા નાસ્તો કરી **ધરમપુર સાયન્સ સેન્ટર જોવા પહોંચ્યા. સવારે ૧૦.૦૦ કલાકે સાયન્સ સેન્ટર શરૂ થાય છે.** અમે નિયત સમય કરતાં ૩૦ મિનિટ વહેલા પહોંચેલા તેથી સેન્ટરની બહાર બગીચામાં વિજ્ઞાનના નિયમો સમજાવતા સાધનોનો અભ્યાસ કર્યો. ગુરુત્વાકર્ષણનો નિયમ, લોલકનો નિયમ, ગતિનો નિયમ જેવી ઘણી અભ્યાસુ વસ્તુઓ જોઈ, અમે સાયન્સ સેન્ટરમાં પ્રવેશ્યા. અહીં લોકપ્રિય વિજ્ઞાન પ્રતિબોધ, ક્રિયાકલાપ કક્ષ, નક્ષત્રાલય, મિની થિયેટર જેવા વિભાગો છે. ગમ્મત સાથે રોજિંદા જીવનમાં અનુભવ કરતા વિજ્ઞાનના નમૂનાઓ (અનુસંધાન : જુઓ પાના નં.-૫૮ ઉપર)

જિંદગીમાં શાંતિ જોઈતી હોય તો ઈચ્છાઓ છોડો.

સંકલન : ગુલાબચંદ ધારશી રાંભિયા

બચુડો

અધા : પુત્તર બચુડા.

બચુડો : કો અધા કુરો કમ આય?

અધા : પાંકે સામે આદિત્ય રેતોં સે પાંચમે ધોરણ મેં આવ્યો ને હણે અનકે નિશાળ મેં પાટલુન પેરેને વેનેજો વો. તેલાં કે નંઈ પાટલુન પણ ગેને આવ્યો સે પેરેને મુંકે વતાયેલા આવ્યો વો પણ પાટલુન હકડી વેંત જેતરો વડો વો સે આંઉ ચ્યો હકડી વેંત જેતરો કપાયને પોય પેરે વેનજ તડે ખાસો લગધો. પણ અજ જેર ઈ પેરેને આવ્યો તડે પાટલુન ત્રે વેંત જેતરો ટુંકો થે વ્યો વો સે એડો કેડો કપાય? જરા તપાસ ત કર.

બચુડો : (તપાસ કે ને ચેં) આદિત્ય પાટલુન ટુંકો કરેલા અનજી કૂઈ, મમ્મી ને દાદી કે ચેં વે તેર કોઈ કરે ન કેનાં પણ ટાઈમ મલ્યો તેર ટુંકો કરેલા વઠા અનમેં ત્રોયે જેણીયું વેંત વેંત ટુંકો કે વધાં. તેંસે પાટલુ ચંઢી જેતરો થે વ્યો.

ખિલજા મ ભલા

સંત મહાત્મા : શેઠ સાહેબ, દિલ ખોલીને આપો, બધું જ ભગવાનનું છે.

શેઠ : મહારાજ, એ વિચારે જ આપતા ખચકાઉં છું. ગમે તેમ તોય પારકી થાપણ કહેવાય.

કંજુસ કરોડીમલ : દિલ્હીમાં ફરતા ફરતા એક જગ્યાએ અટકીને પત્નીને પૂછ્યું, 'કેમ વ્હાલી, એક ડિશ વધું આઈસ્ક્રીમ ખાઈશું ને?'

પત્ની : એક વધુ એટલે? મેં તો હજી આઈસ્ક્રીમની એક પણ પ્લેટ ખાધી નથી.

કરોડીમલ : કેમ ભૂલી ગઈ, આપણે દસ વર્ષ પહેલાં દિલ્હી આવ્યા હતા ત્યારે આ જ જગ્યાએ વેનીલા આઈસ્ક્રીમની એક એક પ્લેટ નહોતી ખાધી?

પત્ની : મહિલા મંડળમાંથી હું બે વસ્તુ બનાવવાનું શીખી આવી. એક તો ટામેટા સોસ અને બીજું કાગળ ચોંટાડવાનો ગુંદર.

પતિ : સવારે આ બે વસ્તુમાંથી મને કઈ વસ્તુ ખવડાવી હતી?

પ્રકાશ : કાલે જે લોટરીની ટિકિટનો ડ્રો થવાનો છે તેમાં મને એક લાખનું ઈનામ લાગવાનું છે.

યોગેશ : ઘણું સરસ... મને તું એમાંથી ૫૦૦૦ ઉછીના આપીશ?

પ્રકાશ : જરૂર... જરૂર... પણ એ પહેલા લોટરીની ટિકિટ ખરીદવા માટે તું મને એક રૂપિયો ઉછીનો આપ.

પરીના : મારા લગ્ન થયા ત્યાર પછી અનિમેષે મને બિલકુલ પ્રેમ કર્યો નથી.

કરીના : ખૂબ નવાઈની વાત ગણાય. પણ આની પાછળ તને શું કારણ લાગે છે. તને સમજાય છે ખરું?

પરીના : કારણ તો એક જ છે. મેં અનિમેષ સાથે લગ્ન નથી કર્યા.

ભિખારી : શેઠ સાહેબ, ૧૦ રૂપિયા આપો.

શેઠ : કેમ ૧૦ રૂપિયા?

ભિખારી : શેઠ, ચા પીવી છે.

શેઠ : પણ ચા તો પાંચ રૂપિયામાં આવે છે.

ભિખારી : તમારી વાત બરાબર... પણ ચા કાંઈ એકલા એકલા ન પીવાય... મિત્રને પણ પીવડાવવી પડે ને....

મહેમાન : (મોન્ટુને) મોન્ટુ બેટા, તારી ઉંમર કેટલી?

મોન્ટુ : ઘરમાં ચાર વરસ, સ્કૂલમાં સાડા પાંચ વરસ અને બસમાં ત્રણ વરસ.

વનીતા : અરે સરીતા, આ રસોઈ - વાનગીની ચોપડીમાં તો ઘણી ભૂલો છે.

સરીતા : એટલે જ તો આપણને જુદા જુદા સ્વાદ ખાવા મળે છે.

ફોગટલાલ : આવી નોકરી કરતા તો જેલ સારી.

મફતલાલ : કઈ રીતે?

ફોગટલાલ : જેલમાંથી કોઈ કાઢી મૂકવાની ધમકી તો નથી આપતું.

૮/૨૬, ગંગામણિ ફ્લેટ્સ, વસંત નગર સોસાયટી, ગોપાલચોક, મણિનગર, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૦૮. ફોન : ૨૫૪૬૮૧૬૦

ઉત્સાહ, શક્તિ અને હિંમત ન હારવી. આ તમામ કાર્ય સિદ્ધિ અપાવનારા ગુણ કહેવાય છે.

મદારી સમાજના રિવાજ

લગભગ ૪૦ જેટલી જાતિઓને વિચરતી જાતિ તરીકે ગણવામાં આવે છે. તેમાં એક છે મદારી સમાજ.

આ સમાજમાં દીકરી ઉંમરલાયક થાય એટલે માતા પિતા તેના માટે યોગ્ય મુરતિયો શોધે. પહેલાં મૌખિક રીતે નક્કી થાય. પછી દિવાળી વખતે છોકરો (કદાચ) થનારા સસરાને ત્યાં આઠ મહિના રહેવા આવે. આ સમય દરમ્યાન તેણે કામ ધંધો કરીને કમાઈ સસરાને આપવાની. દરમ્યાન છોકરાની નાની મોટી તમામ આવડત, શક્તિ, ટેવ, વગેરે જોવાય. આઠ મહિના પછી છોકરો પોતાને ઘેર જાય.

ચોમાસામાં નાત ભેગી થાય. ત્યારે છોકરાના મા બાપ પૂછે કે છોકરાને ફરી મોકલાવવાનો છે કે કેમ? જો દીકરીના પિતા હા પાડે તો કાચી સગાઈ થાય અને છોકરો ફરી આઠ મહિના (કદાચ થનાર) સસરાને ઘેર રહેવા આવે. ફરી છોકરાની પરીક્ષા થાય. ફરી દિવાળી વખતે છોકરાના મા બાપ પૂછે. જો દીકરીના મા બાપ હા પાડે તો પાકી સગાઈ થાય અને છોકરો ફરી પાછો આઠ મહિના (લગભગ નક્કી જેવા) સસરાને ત્યાં રહેવા જાય. દીકરીના મા બાપને છોકરો બધી જ રીતે જમાઈ બનવાને યોગ્ય લાગે તો પછી લગ્ન થાય. આ ૨૪ મહિના દરમ્યાન દીકરીના મા બાપ, દીકરી પોતે, તથા તેમના કુટુંબીજનો સામે અને સાથે છોકરાએ રહેવું પડે. છોકરાની એકેએક ટેવ, રીતભાત, વાણી વર્તણૂક, કમાવાની શક્તિ વગેરે ઝીણવટથી જોવાય. દીકરીના મા બાપને પૂરો સંતોષ થાય ત્યારે લગ્ન થાય.

હવે કોને આપણે સુધરેલા ગણીશું?

સારું છે કે આપણી કોમમાં આવો કોઈ રિવાજ નથી!

**વિગત લીધેલ છે નવનીત સમર્પણ ના માર્ચ ૨૦૦૯ના અંકમાંથી
૨જૂનાત મારી છે.**

તા.ક. : આવા ટકોરા મારવાનો રિવાજ આપણે ત્યાં હોત તો ઘૂટાછેડાના બનાવો બનત જ નહિં.

— મુખ્યતંત્રી

નોંધ :- ૨૯ વર્ષના મિત્તલબહેન પટેલ હાલે બજાણિયા, ભાંડ, ગારૂડી, મદારી, નાથ, ભરથરી, તૂરી, વાદી, ભવૈયા, ડકેર, વાઘરી, પારઘી, સરાણિયા, વણઝારા, જોગી, ભોપા જેવી લગભગ ૫૦ વિચરતી અને વિમુક્ત જનજાતિઓના ઉત્કર્ષ અર્થે ખૂબ મહત્વની સેવા બજાવી રહ્યા છે. વિશેષ આનંદની વાત એ છે કે આપણા આદરણીય અધા - શ્રી લીલાધર ગડા પણ તેમના કામ સાથે સંકળાયેલા છે.

શાંતિલાલ સંઘવી

• • • • •

ભારતીય સંસ્કૃતિની ઉદાત્તા! સાચેજ?

જુલાઈના અંકમાં જલિયાવાલાં બાગ હત્યાકાંડને લગતો એક પ્રસંગ ટાંકી લેખકે ભારતીય સંસ્કૃતિની ઉદાત્તા વર્ણવી છે. સૌથી પહેલાં સહજ બને છે એવી હકીકત દોષની વાત કરી લઈએ.

૧૯૧૯માં થયેલ જલિયાવાલાં બાગ હત્યાકાંડના અનુસંધાનમાં ઠેઠ ૧૯૪૦માં ઉધમસિંહે જેની હત્યા કરી હતી એ બ્રિગેડિયર ગવર્નર માર્શલ ઓ'ડ્વાયર (O'Dwyer) હતા. જનરલ ડાયર તો વર્ષો પહેલાં ૧૯૨૭માં મૃત્યુ પામ્યા હતા. (નામના સરખાપણાને લીધે લોકોની ગેરસમજ થાય તે સમજી શકાય છે.) લુટેનન્ટ ગવર્નર જનરલ ડાયરને ગોળીબારની પરવાનગી આપી હતી અને પાછળથી ગોળીબારનો બચાવ પણ કર્યો હતો એટલે એ પણ દોષિત તો હતા જ. (સંદર્ભ : વિકિપીડિયા)

ઉધમસિંહ અદાલતમાં શું બોલ્યા હતા એનો સંદર્ભ મને મળતો નથી. કથિત લેખમાં વર્ણવેલ બોલ્યા હોય અને ન પણ બોલ્યા હોય. કોઈનું ગૌરવ વધારવા (કે એને બદનામ કરવા) એના નામે ઘણુંબધું બંધબેસતું ઉમેરવામાં આવતું હોવાનું ઘણા કિસ્સામાં જોયું છે.

મારા આ પત્રનો મૂળ હેતુ કથિત 'ભારતીય સંસ્કૃતિની ઉદાત્તા ભાવના' વિશે વાત કરવાનો છે. પ્રાચીન અને મધ્યકાલીન ભારતમાં સ્ત્રીઓ સાથે ખૂબ અન્યાય થયા છે અને વર્તમાનમાં પણ થઈ રહ્યા છે. એના થોડાંક નમૂના અહીં રજૂ કર્યા છે.

- દીકરીઓને કાચી વયે પરણાવવામાં આવતી. ક્યારેક કુમળી બાળાઓને પૈસા લઈ મોટી ઉંમરના પુરુષો સાથે પરણાવવામાં આવતી.
- કેટલાક પ્રદેશોમાં સતી થવાના નામે સ્ત્રીને દબાણ કરી પતિની ચિતામાં જ જીવતી બાળી મૂકવામાં આવતી. પછી એને ગૌરવ અપાતું. (રાજા રામમોહનરાયના પ્રયાસોથી અંગ્રેજોએ કાયદો કરી એ પ્રથાને બંધ કરાવેલી.)
- ગુજરાત, રાજસ્થાનમાં ઘુંઘટની જે પ્રથા હતી તે કદાચ મુસ્લિમોની નજરથી બચવા શરૂ થઈ હશે. છતાં પોતાના જ ઘરમાં મર્યાદાના નામે વડીલ પુરુષોથી ઘુંઘટ કાઢવામાં સ્ત્રી સાથે અન્યાય થતો હતો. એટલું જ નહીં, દરેક વડીલ પુરુષ પર શંકા કરી એમનું પણ સૂક્ષ્મ રીતે અપમાન થતું હતું.
- ખાસ કરીને દક્ષિણ ભારતના મંદિરોની દેવદાસીની પ્રથા કેટલી હિણપતભરી હતી એ વિશે વધું લખવું જરૂરી નથી.
- ત્યારે એક પત્નીત્વનો કાયદો કે રિવાજ નહોતા. જેને પોસાય તે ઘણી પત્નીઓ રાખતા. ઘરમાં શોક્ય હોય ત્યાં સ્ત્રીની ગરીમા ક્યાં? રાજાઓના જનાનખાનામાં સેંકડો સ્ત્રીઓ હોવાનું વાંચ્યું છે. તે સ્ત્રીઓની મનોદશા કેવી હશે?
- અમુક કુટુંબોમાં દીકરીને જન્મતા જ 'દૂધ પીતી' કરવામાં આવતી. બાળકો ન થાય તો હંમેશાં સ્ત્રીઓને જ જવાબદાર ગણાતી. દીકરી જન્મે તો પણ સ્ત્રીને જ દોષ દેવાતો. (બાળક

પરીક્ષામાં ટોપર્સ હોય, પણ તે જીવનનાં દરેક ક્ષેત્રે પ્રથમ હોય તેવું જરૂરી નથી.

નર કે નારી થાય એના માટે માત્ર પુરુષ જ જવાબદાર છે એ હવે સાબિત થયું છે.)

- આવા અત્યાચારનો ભોગ બધી સ્ત્રીઓ બનતી નહોતી એ ખરું છતાં બધી સ્ત્રીઓની દુનિયા મોટેભાગે ઘરની અંદર જ સમાઈ જતી. ધંધો, વ્યવસાય કે સામાજિક સંસ્થાઓમાં એમના માટે જગ્યા નહોતી.
- કેટલાક નાના રાજ્યોમાં નવવધૂને લગ્નની રાતે રાજાને 'ભેટ' ધરાતી. અમુક સમાજોમાં આ રીતે ધર્મગુરુને 'ભેટ' ધરાતી હોવાનું પણ વાંચ્યું છે.
- ગરીબની દીકરી રૂપાળી હોય તો એને માટે તે અભિશાપ બની જતો. કોઈ કોઈ રાજ્યમાં રૂપાળી સ્ત્રીઓને રાજાના ખાસ માણસો ઉપાડી જતા હતા. રાજાના જનાનખાનામાં વધારો કરવા.

આજે સ્ત્રીઓ પરના આવા અત્યાચાર ઓછા થયા છે પણ ગયા નથી. ગર્ભ પરીક્ષણ કરી નારી બાળકનો ગર્ભપાત કરાય છે.

દહેજ માટે સ્ત્રીને બાળી મૂકવાના કિસ્સા પણ નિયમિત છાપામાં ચમકે છે. હજી પણ દીકરા અને દીકરી વચ્ચે મા-બાપ પોતે ભેદભાવ રાખે છે. આગળ જતાં ભાઈ અને બહેન વચ્ચેના ભેદભાવ સાવ સામાન્ય બાબત છે.

સ્ત્રીઓ પ્રત્યે અન્યાય અને અત્યાચારના આવા હજી વધુ દાખલા આપી શકાય. એમાંથી મોટાભાગના અત્યાચાર કુટુંબીઓ દ્વારા જ કરવામાં આવે છે. આ છે સંસ્કૃતિનું નગ્ન સ્વરૂપ.

સ્ત્રીઓની આવી દુર્દશા વિશે કંઈ આશ્વાસન લેવું હોય તો એટલું કહી શકાય કે સ્ત્રીઓ પ્રત્યેના અન્યાય અને અત્યાચારમાં ભારત એકલું નહોતું. દુનિયાના બધા દેશોમાં તે એક યા બીજા પ્રકારે મોજૂદ હતું. વિકસિત તેમજ લોકશાહી દેશોમાં તે ધીરે ધીરે ઓછું થઈ રહ્યું છે. પછાત તેમજ આપખુદ શાસનવાળા દેશોમાં હજી કંઈ સુધારો થયો નથી.

સંસ્કૃતિનું સાચું સ્વરૂપ પુસ્તકોમાં લખેલ હોય તે નહીં પણ વ્યવહારમાં જે આચરાતું હોય તે છે. ભારતનો એક મોટો વ્યવસાય છે ભોળા લોકોને ભરમાવી ઠગવાનો, લૂંટવાનો. એના માટે જાતજાતની તરકીબો અજમાવાય છે. ઘણી વખત એની શરૂઆત થાય છે આપણા કહેવાતા 'ભવ્ય ભૂતકાળથી.' એના ઊંડાણમાં ન જતાં એટલું કહેવું જરૂરી છે કે ભૂતકાળની વાતો વિચાર્યા વગર આંખો મિચીને સ્વીકારી લેવી યોગ્ય નથી.

જો લાંડનની અદાલત ઉધમસિંહની આ કથિત વાત સાંભળી 'જોઈ રહી' હશે તો તે અહોભાવથી નહીં હોય. ત્યારે અંગ્રેજોને ભારતીય સ્ત્રીઓની દશા વિશે ખબર હતી. તેઓ પણ બદનામ થયેલા છે.

મૂરજી ગડા - વડોદરા

● ● ● ● ●

કનુભાઈ મહેતા

કનુભાઈ મહેતા (મંગલ મંદિર જૂન-૨૦૧૦ + એના પ્રતિભાવો જુલાઈ-૨૦૧૦) સાથે મારો પરિચય હાઈસ્કૂલ દરમ્યાન થયો અને જોતજોતામાં ગાઢ મૈત્રીમાં પરિણમ્યો, જે એના દેહાંત લગી રહ્યો. એના પરિવાર સાથે આજલગી પ્રેમસંબંધ ચાલુ છે. કનુ અને હું માંડવીને ભુજમાં કેટલાક વરસો સાથે હતા. ત્યારે કદાચ હજારેક કલાક સાથે ગાળ્યા હશે અને દૂર થયા ત્યારે સોએક પત્રોની આપ-લે થઈ હશે. અમારી મૈત્રી સંપૂર્ણ મોકળાશવાળી હતી. તો પણ કનુ સાથે કોઈ કનિષ્ઠ વિષય ન છોડાય કે કનિષ્ઠ લેવલ પર ન જવાય. કનુ લાગણીસભર હતો એટલે ઉગ્ર પણ હતો. પરંતુ એણે કોઈ દિવસ અપશબ્દ કે હીન શબ્દ વાપર્યો નથી. આમ પણ એના વાણી વર્તનમાં હતી એકવાક્યતા, છળ-પ્રપંચ નહીં.

આવા સાત્ત્વિક વૃત્તિના શ્રીમાને પોતાના પ્રેમ પ્રકરણની વાત કરી મને વિચારતો કરી મૂકેલો કે આ જીવ પ્રેમ કરવા નીકળ્યો છે! ને એને પ્રેમપાત્ર પણ મળે છે! ધીરે ધીરે મને એની નિજી સમૃદ્ધિ દેખાતી ગઈ. હજી પણ વધુને વધુ દેખાય છે. તીખો ચહેરો (મારા પત્નીની શોધ), કસાયેલ શરીર, લાગણી ભરપૂર, બુદ્ધિનો ઝગમગાટ અને શ્રમ-પરિશ્રમ પ્રત્યે આદર. રીતરસમ સુઘડ. સરળતા પણ ભોટપણું નહિ. માન્યતાઓ કે અભિપ્રાયોમાં રણકો. આત્મવિશ્વાસ અને અડગ સ્વભાવ. આ કનુ તો કાનુડો બનવાને લાયક. અને અમારી વચ્ચે પધાર્યા કુ. પંકજબહેન શાહ. મને ખબર નથી એમની આંખો ક્યારે મળી. કોની આંખ પહેલાં ઢળી અને કોની આંખ વિસ્ફારિત થઈ! પંકજબહેન બંને કુટુંબોમાં સૌથી Well Groomed છે. કનુ નામે કાનુડાએ કોઈનો પણ ઔચિત્યભંગ નથી કર્યો. મારા પત્ની આજે પણ એ માટે કનુને આદરપૂર્વક યાદ કરે છે.

બીજાઓ માટે ઘસાવાની વાત આવે ત્યારે એણે સમાજના વ્યવહાર સૂત્રોને તડકે મૂક્યા. લાગણીના પ્રવાહમાં વહેતો જ રહ્યો ને તન-મન-ધન હોમ્યા કર્યા. આમાં કુટુંબ શોષાયું હશે જ.

કનુના બા, ધીરજબા પાસેથી કનુને અમુક ગુણો મળેલા. પણ બાનો કરકસરવાળા સ્વભાવનો વારસો એણે ન જ લીધો.

કનુની ઉપસ્થિતિ પ્રભાવશાળી. આપણા પર એની ઝાંચ પડે જ. નિર્લેપ ન રહેવાય. એ રીતે એ સક્રિય પણ ખરો. પોતાની જીવનશૈલીનો પ્રસાર થાય એ એને ગમતું. અમારા વચ્ચે ચર્ચા વિવાદ ચાલ્યા કરે. બુદ્ધિ ચડે કે લાગણી? ખલીલ જિબ્રાનના 'ધ પ્રોફેટ'નો અનુવાદ કયો ચડિયાતો? કિશોરલાલ મશરુવાલાનો ગુજરાતી કે સત્યકામ વિદ્યાલંકારનો હિંદી અનુવાદ? એનો એક કાયમ સવાલ રહેતો - અરીસો ન હોત તો?

કનુ હતો ત્યારે અમારા જીવનનો ભાગ હતો. અમારા આકાશનો સિતારો. હવે એ આપણા સૌના આકાશનો સિતારો થઈ ચૂક્યો છે.

આ જીવના નિર્વાણનો માર્ગ અંકિત થઈ ચૂક્યો તો છે. પણ એ તો વિચારતો હશે કે મારા આત્મજનોમાંથી કોઈપણ તકલીફમાં હોય ત્યાં લગી મને નિર્વાણ નહીં જોઈએ.

કીર્તિચંદ્ર શાહ - મલાડ (ઈસ્ટ), મુંબઈ

● ● ● ● ●

હું માનવી માનવ થાઉં તોય ઘણું.

ભારતમાં વિવિધ સ્થળે 'કચ્છી-ગુજરાતી ભવનો'

ઓગસ્ટ માસના મંગલ મંદિરમાં શ્રી નરેશ અંતાણી લિખિત ભારતના ગુજરાતી સમાજ વિષયક લેખમાં કોલકત્તાના અતિથિગૃહોના ટેલિફોન નંબરની નોંધ લેતા જણાવ્યું કે, શ્રી લક્ષ્મીનારાયણ મંદિર સોસાયટી (છગનબાપા અતિથિગૃહ તરીકે ઓળખાય છે) અને શ્રી કચ્છી જૈન ભવન - બંનેના ટેલિફોન નંબર એક જ લખાઈ ગયા છે. કદાચ એ લક્ષ્મીનારાયણ મંદિરના છે. કચ્છી જૈન ભવનના જુદાં હોવા જોઈએ. ૧૯૯૭ની મારી નોંધ પ્રમાણે કચ્છી જૈન ભવનના જૂના નંબર (૦૩૩) ૨૫૫૮૧૬ છે.

હવે કચ્છી ભવનના નંબર લખો તો તેના કાર્યવાહક ટ્રસ્ટીનું નામ અને ગામ લખશો તો વધુ સારું રહેશે. મને યાદ છે ત્યાં સુધી શ્રી કુંવરજી નાથાભાઈ (બિદડા) હયાત હતા ત્યાં સુધી તેઓશ્રી જ વ્યવહાર સંભાળતા.

ગુજરાતી વિશ્વકોષ વિશે વાંચ્યું. એ ગ્રંથનું વેચાણ શરૂ થયું કે નહીં? કિંમત શું હશે? આશરે વીસેક હજાર રૂપિયા તો હોવી જ જોઈએ.

દેરાસરો અને ઉપાશ્રયોએ તેમના જ્ઞાન ખાતામાંથી આ ગ્રંથ વસાવવા જોઈએ. જેથી સામાન્ય જનતાને આ જ્ઞાનકોષના સાગરમાં ડૂબકી મારવાની તક મળે. ઈન્ફોર્મેશન ટેકનોલોજીના આજના યુગમાં આ માહિતીગ્રંથ અજોડ ગણાય.

પ્રજ્ઞાલાલ ખીમજી છેડા - મુંબઈ.

• • • • •

મહત્ત્વના લેખો

ઓગસ્ટ ૨૦૧૦ના મંગલ મંદિરના અંકમાં મુખ્યતંત્રી શ્રી અશોકભાઈ મહેતાનો તંત્રી લેખ, 'સરકારશ્રીના બે ખાતાઓ વચ્ચે તાલમેલનો અભાવ - શોષાવાનું કચ્છની જનતાને?' અને 'કચ્છ બ્રાંચ કેનાલ - પ્રગતિ અને પરિસ્થિતિ' આ બન્ને લેખો ખૂબ સુંદર માહિતી સભર એટલા માટે છે કે કચ્છ બ્રાંચ કેનાલનું કેટલું કાર્ય પૂર્ણ થયું છે? હાલની પરિસ્થિતિ કેવી છે? કામની અંદાજિત કિંમત તથા કિ.મી.માં કાર્યવાહી દર્શાવી છે. કામમાં ક્યાં અને શા માટે વિક્ષેપ આવે છે તે હિંમતભેર તેમણે જણાવ્યું છે. કચ્છના વિકાસમાં રસ ધરાવનારાઓ માટે આ બન્ને લેખો મહત્ત્વના બની રહેશે.

પ્રા. સૂર્યકાંત ભટ્ટ - ભુજ (કચ્છ)

• • • • •

મંગલ મંદિરનો અંક ન મળવા બાબતે

મારી ફરિયાદ - વિનંતી પર તરત જ ધ્યાન આપી, મંગલ મંદિરનો જુલાઈ - અષાઢી બીજનો દળદાર વિશેષાંક મને કુરિયર દ્વારા મોકલાવી આપ્યો તે માટે આપનો આભારી છું.

વધતી ઉંમર અને અસ્વસ્થ તબિયતના કારણે વધુ લખાતું નથી પણ મંગલ મંદિરમાં પ્રસ્તુત થતા લખાણો વાંચવાની ઈંતેજારી હોય છે. મને તો આ વિશેષાંક મળી ગયા પણ આપના અન્ય ગ્રાહકોને આ અંક મળ્યો નથી. મારી સાથે સંપર્કમાં રહેતા ભાઈઓને હવે હું આ અંક વાંચવા આપીશ. ક્ષતિ અહીંના ટપાલ ખાતાની છે કારણકે બેંગલોર ગયેલ મારો મોટો પુત્ર ત્યાંથી મંગલ મંદિરનો મારા બનેવીને

ત્યાં આવતો અંક મારા માટે લઈ આવ્યો.

લાહિરી શાહ - હૈદરાબાદ

નોંધ : દરેક મહિનાની પાંચમી તારીખે તેના મેઈલિંગ લિસ્ટ પ્રમાણે 'મંગલ મંદિર' અચૂકપણે પોસ્ટ કરવામાં આવે છે. અગર કોઈને 'મંગલ મંદિર' ના મળતું હોય અથવા ખૂબજ મોડું મળતું હોયતો તે આપણા ટપાલ ખાતાની બલિહારી છે. આ બાબતે ટપાલ ખાતામાં અમે વારંવાર ફરિયાદ કરેલ હોવા છતાં કોઈ પરિણામ આવી શકેલ નથી.

- મુખ્ય તંત્રી

• • • • •

મંગલ મંદિર - ઓગસ્ટ ૨૦૧૦નો અંક

ઓગસ્ટનો અંક મળ્યો. ભૂલરહિત છપાઈ, સુંદર મુખપૃષ્ઠ અને સામગ્રીની પસંદગી 'મંગલ મંદિર'ની ઉત્તરોત્તર પ્રગતિના સાક્ષીરૂપ બની રહ્યા છે. 'મંગલ મંદિર' અતિ ઉપયોગી, સમજવા જેવા અને હરહંમેશ કંઈક નવીન અને વિશેષ પ્રદાન કરી રહેલ છે જે અતિ સરાહનીય અને આવકારદાયી છે.

ઓગસ્ટના અંકમાં નીચેનાં કેટલાક લેખો ખૂબજ હૃદયસ્પર્શી અને આંખ ઉઘાડનારા છે. શ્રી લાહિરી શાહનો કચ્છમાં ડિસેલિનેશન પ્લાન્ટ, શ્રી સૂર્યકાંત ભટ્ટનો વસતિ વૃદ્ધિની સમસ્યા, એ જ વિષયને આવરી લેતો શ્રી ભાલચંદ્રજીનો 'પોપ્યુલેશન બોમ્બ', શ્રી થાનકિજીનો લેખ રિઝર્વ બેંકના ૭૫ વર્ષ, શ્રી નરેશ અંતાણીનો ભારતનાં ગુજરાતી સમાજ, વરિષ્ઠ નાગરિકોને મળતી સગવડો, શ્રી ભરત જોશીનો પિતા એટલે હોવાપણાનો અહેસાસ, પ્રા. પૃથ્વી શાહ સંતાન પ્રત્યેની ભાવાત્મકતા - ઉપરોક્ત બધા લેખો એક યા બીજી રીતે કંઈક ને કંઈક નાવિન્ય પ્રસ્તુત કરે છે.

શ્રી ઠાકરશીભાઈ કંસારાની વાર્તા ઝારાનું યુદ્ધ દિવસોદિવસ રસપ્રચૂર અને અત્યંત જમાવટ કરતી જાય છે.

આમ તો 'મંગલ મંગળ' પૂર્ણ સામગ્રીયુક્ત અને વિશેષ સાહિત્યની કેડી પર ઉત્તરોત્તર પ્રગતિના પંથે ગતિ કરી રહેલ છે, જે આનંદ અને ગૌરવની બીના છે.

મુકુંદ કે. મહેતા 'અલ્પ' - આદિપુર, કચ્છ

• • • • •

માહિતીસભર લેખો

ઓગસ્ટ-૨૦૧૦ના મંગલ મંદિરના અંકમાં મુખ્યતંત્રી શ્રી અશોકભાઈ મહેતાનો તંત્રીલેખ "સરકારશ્રીના બે ખાતાઓ વચ્ચે તાલમેલનો અભાવ - શોષાવાનું કચ્છની જનતાને?" અને "કચ્છ બ્રાંચ કેનાલ - પ્રગતિ અને પરિસ્થિતિ" આ બંને લેખો ખૂબ સુંદર માહિતીસભર એટલા માટે છે કે કચ્છ બ્રાંચ કેનાલનું કેટલું કાર્ય પૂર્ણ થયું છે, હાલની પરિસ્થિતિ કેવી છે, કામની અંદાજિત કિંમત તથા કિ.મી.માં કાર્યવાહી દર્શાવી છે. કામમાં ક્યાં અને શા માટે વિક્ષેપ આવે છે તે હિંમતભેર તેમણે જણાવ્યું છે. કચ્છના વિકાસમાં રસ ધરાવનારાઓ માટે આ બંને લેખો મહત્ત્વના બની રહેશે.

પ્રા. સૂર્યકાંત ભટ્ટ - ભુજ

• • • • •

સુખી થવું એ પ્રત્યેક વ્યક્તિનો જન્મસિદ્ધ અધિકાર છે.

અન્ય સંસ્થાઓના સમાચાર

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ, સુરત-નવસારી

કચ્છી જૈન સેવા સમાજ, સુરત-નવસારી દ્વારા બંધારણ - મુખપત્ર માટેની ક્વાચત

સુરત - નવસારી સ્થિત સાત કચ્છી જૈન સમાજોના નવરચિત સંગઠિત એકમ “શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ, સુરત - નવસારી”ના કાર્યકારી ટ્રસ્ટી મંડળની તા. ૪થી ઓગસ્ટ-૨૦૧૦ના રોજ મળેલી પ્રથમ બેઠકમાં પાંચ સભ્યોની બનેલી બંધારણ સમિતિની રચના કરવામાં આવી હતી. જ્યારે સમાજના પોતીકા મુખપત્રના આયોજનને સાકારિત કરાય તે પહેલાં સમાજના દરેક પરિવારને સમાજની પ્રવૃત્તિઓ વિશે વાકેફ કરવા અનિયતકાલિક પ્રકારનું માહિતીપત્રક પાઠવવાનો નિર્ણય લેવાયો હતો. નવરચિત સમાજના મંત્રી ચંદુભાઈ મહાદેવ સંઘવીના નેતૃત્વ હેઠળ સમાજના અન્ય બે મંત્રીઓ ભરતભાઈ વોરા અને સતીષભાઈ વોરા આ કામગીરીની સંકલના કરશે અને સમાજના એક ટ્રસ્ટી તેમજ વરિષ્ઠ પત્રકાર શ્રી જગદીશભાઈ ર. શાહનું એ માટે માર્ગદર્શન મેળવાશે.

સમાજના ૨૬ ટ્રસ્ટીઓમાંથી ઉપસ્થિત ૨૦ ટ્રસ્ટીઓએ વધુમાં સંવત ૨૦૬૭ના પ્રારંભે અનુકૂળ દિવસે નવરચિત સમાજના તમામ પરિવારોનો એક આખા દિવસનો મિલન - સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમ સમારોહ યોજવાનો તેમજ એ જ વખતે સમાજનું વસતિપત્રક તૈયાર કરવાની દિશામાં કાર્યવાહી કરવાનો પણ નિર્ણય લેવાયો હતો. આ માટેની સમિતિઓની રચના હવે પછીની બેઠકમાં નક્કી કરવાનું નિર્ધારિત કરાયું હતું. સમાજનાં કાર્યાલય તેમજ અન્ય પ્રવૃત્તિઓ વિશેની કામગીરી વિશેની જવાબદારી પ્રમુખ શ્રી લહેરચંદ નેમચંદ મહેતાએ સ્વીકારી હતી.

● બંધારણ સમિતિ :

સમાજના એક ટ્રસ્ટી શ્રી ભરતભાઈ ગોરધન પટવાના કન્વીનરપદે રચાયેલી સમિતિના અન્ય સભ્યોમાં ચંદુભાઈ સંઘવી, સતીષભાઈ વોરા, મોહનભાઈ મહેતા અને રાજેશ નાનાલાલ મહેતાનો સમાવેશ કરાયો છે. પ્રમુખ અને અન્ય એક મંત્રી પણ હોદ્દાની રુએ આ સમિતિની કાર્યવાહીમાં રસ લેશે અને સહયોગ આપશે.

● શરૂઆતનું બંડોળ :

સમાજની વિવિધ પ્રવૃત્તિઓના આયોજન માટે દરેક ટ્રસ્ટી વ્યક્તિગત ધોરણે રૂા. ૧-૧ હજારનો દાન-ફાળો આપે તેવું પણ સ્વીકારાયું હતું.

સાંવત્સરીક મિલન કાર્યક્રમો

★ સમાજના અંગભૂત સમાજોમાંથી કચ્છી વીસા ઓસવાળ, કચ્છી દશા ઓસવાળ અને વાગડ વીસા ઓસવાળ સમાજોના બનેલા શ્રી કચ્છી જૈન સમાજનો સાંવત્સરીક મિલન - વિદ્યાર્થી અને તપસ્વી સન્માન સમારોહ તા. ૧૮મી સપ્ટેમ્બરે લાયન્સ હોલ, અડાજણ ખાતે યોજનાર છે.

★ સમાજના અન્ય એક અંગભૂત શ્રી કચ્છી ગૂર્જર જૈન જ્ઞાતિ સમાજનો પણ સાંવત્સરીક સ્નેહમિલન - વિદ્યાર્થી તપસ્વી સન્માન અને સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમ સમારોહ રવિવાર તા. ૨૬ સપ્ટેમ્બરે યોજાશે.

★ સમાજના અંગભૂત સમાજ શ્રી વાગડ સાત ચોવીસી મિત્ર મંડળ

સમાજના ઉપક્રમે પણ સાંવત્સરીક ક્ષમાપના સહ તપસ્વી સન્માન સમારંભ પર્યુષણ પર્વની પૂર્ણાહુતિ બાદ અનુકૂળ રવિવારે યોજનાર હોવાનું શ્રી લહેરચંદ મહેતાએ જણાવ્યું હતું. એ જ રીતે વાગડ બે ચોવીસી સમાજના સાંવત્સરીક ક્ષમાપના સહ તપસ્વી સન્માન સમારોહ પરંપરા પ્રમાણે સંભવતઃ સંવત્સરી પછીના પ્રથમ રવિવારે યોજાશે. આ કાર્યક્રમ સમાજ, યુવક મંડળ, યુવા પાંખ અને મહિલા મંડળના સંયુક્ત ઉપક્રમે યોજાય છે.

સમાજના ટ્રસ્ટી અને ઉદ્યોગપતિ શ્રી મહેન્દ્રભાઈ ગાલાનું અકાળ નિધન

નવરચિત સમાજના એક ટ્રસ્ટી તેમજ છેલ્લા ચાર દાયકાથી સુરતમાં સ્થાયી થયેલા કચ્છી જૈન ઉદ્યોગપતિ શ્રી મહેન્દ્રભાઈ વલ્લભજી ગાલાનું તા. ૭મી ઓગસ્ટે હૃદયરોગના તીવ્ર હુમલાથી અકાળ અવસાન થતાં સમાજને એક મોટી ખોટ પડી છે. તેઓ ૬૩ વર્ષના હતા.

કચ્છમાં રાયધણજર ગામના મૂળ વતની સદ્ગત શ્રી મહેન્દ્રભાઈ ગાલા ચારેક દાયકા પહેલાં વ્યવસાયાર્થે સુરત આવ્યા હતા અને રોલિંગ મિલ સ્થાપી હતી. આ જ ક્ષેત્રે પોતાની આગવી સૂઝ અને હૈયાઉકલત તેમજ સાહસિકતાથી બાંધકામ ક્ષેત્રે ઉપયોગી એવા સ્ટીલના ઉત્પાદન ક્ષેત્રે વળ્યા હતા અને મહેન્દ્ર સ્ટીલ્સ નામના તેમના ઉદ્યોગ એકમે સમગ્ર સુરત સહિત દક્ષિણ ગુજરાતમાં શાખ ઊભી કરી હતી. વ્યવસાયિક પ્રવૃત્તિઓ ઉપરાંત સદ્ગત મહેન્દ્રભાઈ ગાલા તેમના અર્ધાંગિની રેખાબહેન સાથે લાયન્સ ક્લબના માધ્યમથી સેવાકીય પ્રવૃત્તિઓમાં પણ અગ્રેસર રહ્યા હતા તેમજ ઉધના વિસ્તારના અને સ્ટીલ ફેબ્રિકેશનના વ્યવસાયીઓના મંડળોના તેઓ સ્થાપક તેમજ મોભી બની રહ્યા હતા.

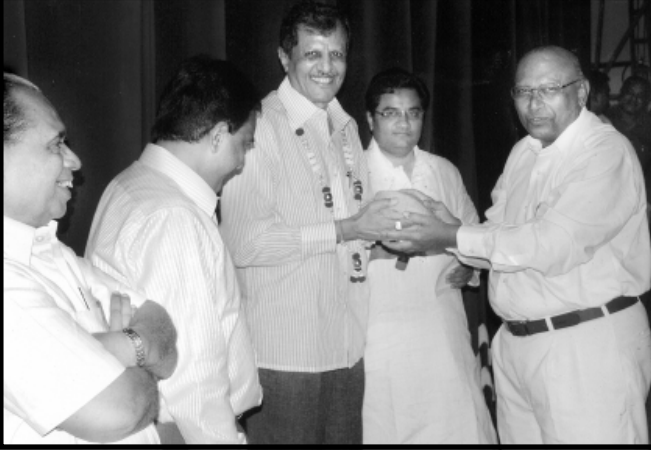
સુરતમાં ૨૬ વર્ષ પહેલાં કચ્છી જૈન સમાજોના સર્વપ્રથમ સંગઠન શ્રી સુરત કચ્છી જૈન મિત્ર મંડળની રચનામાં તેમનો સિંહફાળો હતો. આ બાદ ક.વી.ઓ., ક.દ.ઓ અને વા.વી.ઓ.ના સમાજોના બનેલા શ્રી કચ્છી જૈન સમાજના પ્રમુખપદે તેમણે ચાર વર્ષ સુધી પોતાની સેવા આપી હતી અને આ બધા જ વર્ષો દરમિયાન સદ્ગત મહેન્દ્રભાઈએ તન-મન-ધનથી અંતઃકરણપૂર્વક સહયોગ આપ્યો હતો. છેલ્લે તેઓ વિવાદમાં સપડાયેલી ગુજરાત ઈન્ડસ્ટ્રિયલ કો.ઓ. બેંકના ખાતેદારોની ફસાયેલી થાપણોની સુરક્ષા માટે રચાયેલી કાર્યશીલ સમિતિમાં પણ તેમણે અગ્રીમ ભૂમિકા ભજવી હતી અને દિલ્હી સુધી રજૂઆતોમાં પણ તેમનો સિંહફાળો રહ્યો હતો.

દુઃખદ અવસાન

★ નવરચિત સમાજના એક ટ્રસ્ટી અને કચ્છી જૈન સમાજના પણ યુવાન અગ્રણી શ્રી ભરત ખીમજી વેલજી ગાલા (શરડી, તા. માંડવી)ના માતૃશ્રી લક્ષ્મીબહેન (ઉ.વ.-૮૦)નું તા. ૧-૮-૨૦૧૦ના રોજ અત્રે સુરત ખાતે દેહાવસાન થયું હતું. શ્રી ભરત ગાલા સુરત - ઉધનામાં પીપરમિન્ટ એન્ડ કન્ફેક્શનરીનો પૈતૃક ઉદ્યોગ સંભાળે છે. સદ્ગત લક્ષ્મીબહેનનાં ચક્ષુઓનું દાન કરાયું હતું.

★ મૂળ ભુજના પણ સુરતમાં ક્યુબ કન્સ્ટ્રક્શન કંપનીના નામે બાંધકામ ક્ષેત્રે મોટા ગજાનું કામ કરતા શ્રી સંજય દેવેન્દ્ર શાહના માતૃશ્રી ગં.સ્વ. જશવંતીબહેન (ઉ.વ.-૭૩)નું વૃદ્ધાવસ્થાની ટૂંકી માંદગીમાં તા. ૧૭ જુલાઈના રોજ દુઃખદ અવસાન થયું હતું.

શ્રી માનવ સેવા સંઘ - વડોદરા

શ્રી સર્વોદય સેવા સમિતિના ચેરમેન શ્રી જિતેન્દ્ર ગાલાનું શ્રીકૃષ્ણ અર્પણ કરી બહુમાન કરતા શ્રી કચ્છી અચલગચ્છ જૈન સંઘ - વડોદરાના પ્રમુખ શ્રી વલ્લભજી પ્રેમજી સાવલા.

શ્રી સર્વોદય સેવા સમિતિના ચેરમેન શ્રી જિતેન્દ્ર ગાલાને શાલ ઓઢાડી સન્માન કરતા શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદના મેનેજિંગ ટ્રસ્ટી શ્રી અશોક મહેતા

શ્રી સર્વોદય સેવા સમિતિના મહામંત્રી શ્રી રાજેન્દ્ર હીરજી ગાલાનું માળા પહેરાવી બહુમાન કરતા શ્રી કચ્છી અચલગચ્છ જૈન સંઘ - વડોદરાના પૂર્વ પ્રમુખ શ્રી વિશનજી સુંદરજી ગડા.

હાલે વડોદરાના શ્રી સર્વોદય સેવા સમિતિના ચેરમેન શ્રી જિતેન્દ્ર નાનજી ગાલા (ફરાદી) અને મહામંત્રી શ્રી રાજેન્દ્ર હીરજી ગાલા

યુદ્ધકેદી

પ્રથમ વિશ્વયુદ્ધ (૧૯૧૪-૧૯૧૮)માં બ્રિટન વતીથી લડતો ભારતની ગોરખા રેજિમેન્ટનો એક સૈનિક ઘવાયો અને યુદ્ધકેદી તરીકે જર્મનોના હાથમાં પડ્યો. તેના બંને પગ સખત ઘવાયા હતા. એક પગ કાપી નાખવામાં આવે તો જ તેનો જીવ બચે એમ હતો. તેનો એક પગ કાપવા માટે જર્મન ડોક્ટરને તેની સંમતિ જોઈતી હતી. સૈનિક ઘણો ગભરાયેલો હતો કારણકે તેણે યુદ્ધકેદીઓ પર જર્મનોના કૂર જુલમોની વાતો સાંભળી હતી. જર્મન ડોક્ટર વિમાસણમાં હતા કે સૈનિકની સંમતિ લેવી કેવી રીતે? કારણકે ડોક્ટર અંગ્રેજી જાણતા

ન હતા ને સૈનિક જર્મન ભાષા જાણતો ન હતો.

જર્મન ડોક્ટરે ઘણો વિચાર કર્યો કે એવો કયો શબ્દ બોલું જેથી સૈનિકના મનમાં વિશ્વાસ બેસે અને ડોકું હલાવીને પગ કાપવા સંમતિ આપે?

ત્યાંજ ડોક્ટરે સૈનિકના કાન પાસે ત્રણવાર મોટેથી શબ્દોચ્ચાર કર્યો, 'રવીન્દ્રનાથ ટાગોર, રવીન્દ્રનાથ ટાગોર, રવીન્દ્રનાથ ટાગોર.'

સૈનિકના મોં પર ચમક આવી. તેણે હકારમાં ડોકું હલાવી સંમતિ આપી.

મહેશ દવે ફૂટ 'કવિતાનો સૂર્ય'માંથી
પ્રેષક : શાંતિલાલ સંઘવી

તમે ઉત્સાહી હશો તો તમારા સાથીઓ જોશીલા બનશે અને એ ઉત્સાહને યોગ્ય દિશામાં વાળશે.

સૌરાષ્ટ્રમાં કચ્છી જૈન સેવા સમાજ સ્થાપના બાબતે

રવિવાર તા. ૧૮-૪-૨૦૧૦ના અમદાવાદ ખાતે ગુજરાત સ્થિત કચ્છી જૈન સંસ્થાઓના યોજાઈ ગયેલ સંમેલનનો હેતુ ગુજરાતના દરેક શહેરમાં વસવાટ કરતા કચ્છી જૈનો પોતાની કર્મભૂમિમાં મોટા જૂથમાં એકત્રિત થઈ પોતાની કર્મભૂમિ માટે અને માતૃભૂમિ કચ્છ માટે નોંધપાત્ર યોગ્ય કાર્યવાહી કરી દરેક શહેરમાં કચ્છની નામના વધારે.

સૌરાષ્ટ્રમાંથી પણ ઉપરોક્ત સંમેલનમાં જૈન સંસ્થાઓના પદાધિકારીઓએ હાજરી આપેલ. તે અનુસંધાને સમસ્ત સૌરાષ્ટ્રમાં વસતા કચ્છી જૈન સમાજના પ્રતિનિધિઓની એક મિટિંગ રવિવાર, તા. ૨૯-૭-૨૦૧૦ના રોજ નાગેશ્વર પાર્શ્વનાથ, જામનગર રોડ, રાજકોટ મુકામે સવારના ૧૦.૦૦ વાગે રાખવામાં આવેલ. તેમાં ભાવનગર તેમજ જામનગર અને રાજકોટના પ્રતિનિધિઓ હાજર રહેલ. તે વખતે નીચે મુજબનાં નિર્ણયો સર્વાનુમતે લેવાયા હતા.

- સંસ્થાનું નામ “શ્રી સૌરાષ્ટ્ર કચ્છી જૈન સેવા સમાજ” રાખવાનું નક્કી કરવામાં આવેલ.
- સૌરાષ્ટ્રને નીચે મુજબ વિભાગોમાં વહેંચવામાં આવેલ.
 - ★ રાજકોટ (રાજકોટ જિલ્લો, સુરેન્દ્રનગર જિલ્લો, જુનાગઢ જિલ્લો)
 - ★ ભાવનગર (ભાવનગર જિલ્લો, અમરેલી જિલ્લો)
 - ★ જામનગર (જામનગર જિલ્લો, પોરબંદર જિલ્લો)
- ઉપરોક્ત વિભાગોની જે તે હેડ ક્વાર્ટરમાં તા. ૨૯-૮-૨૦૧૦ પહેલા મિટિંગ ભરી પ્રતિનિધિઓની નિમણૂક કરવી.
- સૌરાષ્ટ્રમાં વસતા કચ્છી જૈન ભાઈઓ એટલે
 - ★ શ્રી કચ્છી દશા ઓસવાલ જૈન જ્ઞાતિ, શ્રી કચ્છી વીસા ઓસવાલ જૈન જ્ઞાતિ
 - ★ શ્રી કચ્છી ગૂર્જર જૈન જ્ઞાતિ (વીસા શ્રીમાળી અને દશા શ્રીમાળી)
 - ★ શ્રી વાગડ સાત ચોવીસી / બે ચોવીસી તથા અન્ય સમસ્ત કચ્છી જૈન.

શ્રી સૌરાષ્ટ્ર કચ્છી જૈન સેવા સમાજની વિસ્તૃત ચર્ચા કરવા માટે સૌરાષ્ટ્રના બધા વિભાગોની એક જનરલ સભા તા. ૨૯-૮-૨૦૧૦ના રોજ નીચે જણાવેલ સ્થળ તેમજ સમય મુજબ મળશે. તેમાં સમાજની વિધિસર સ્થાપના કરવામાં આવશે.

સભાનું સ્થળ તથા સમય :

સ્થળ : શ્રી વીસા શ્રીમાળી જૈન વાડી, કરણપરા ચોક, જગદીશ મંડપ સર્વિસવાળી શેરી, રાજકોટ.

સમય : સવારના ૧૦.૦૦થી બપોરના ૨.૦૦ સુધી.

તારીખ : તા. ૨૯-૮-૨૦૧૦, રવિવાર.

શ્રી સૌરાષ્ટ્ર કચ્છી જૈન સેવા સમાજ વતી
મહેન્દ્ર મોમાયા - કન્વીનર

શ્રી કુલપાકજી તીર્થ યાત્રી સંઘ

શ્રી કુલપાકજી તીર્થ યાત્રી સંઘ કાંચીગુડા હેદ્રાબાદના ઉપક્રમે દર મહિનાના પહેલા રવિવારે કાંચીગુડાથી શ્રી કુલપાકજી તીર્થ યાત્રા માટે એક બસની વ્યવસ્થા કરી છે અને વ્યક્તિ દીઠ રૂ. ૫૦/- નકરો લેવાય છે. જ્યારે દર મહિને સંઘપતિ માટે નકરો રૂ. ૫૧૦૦/- રાખેલ અને એના પરિણામે ડિસેમ્બર ૨૦૧૦ સુધીના સંઘપતિના નામો આવી ગયેલ છે. પરંતુ હવે જાન્યુઆરી-૨૦૧૧થી એક કાયમી સંઘપતિ માટે નકરો રૂ. ૧,૧૧,૧૧૧/-નો રાખેલ અને ટહેલ નાખતાં મુંબઈના એક જ પરિવારે બારેમાસના સંઘપતિની જવાબદારી લઈ લીધેલ છે. આ પરિવાર છે “માતુશ્રી દેવયાનીબહેન કલ્યાણજી રામજી રવજી સોજપાલ ગાલા પરિવાર (મોટા લાયજા, હાલ મુંબઈ)” છે.

શ્રી સાંગલી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ

શ્રી સાંગલી કચ્છી જૈન સેવા સમાજે તા. ૧૭-૭-૨૦૧૦ તથા તા. ૧૮-૭-૨૦૧૦ના બે દિવસ અષાઢી બીજ - કચ્છી નૂતન વર્ષ હર સાલ મુજબ ઉજવી હતી. સામાજિક સંવર્ધન થાય, પરસ્પર પ્રેમ વિકસે એવી ભાવનાથી આનંદનો મેળાવડો, વિદ્યાર્થીઓનું બહુમાન, સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમ અને સવિશેષ એટલે મુંબઈથી આવેલ શ્રી મુંબઈ કચ્છી વીસા ઓસવાળ જૈન સમાજના માજી અધ્યક્ષ શ્રી લેક્ષ જૈનનું ખાસ વિદ્યાર્થીઓના માર્ગદર્શનની શિબિર તેમજ મુંબઈ ક.વી.ઓ. સેવા સમાજના પદાધિકારી ડૉ. ચંદ્રકાંતભાઈ લાલનનું આરોગ્ય વિષયક બહુમૂલ્ય માર્ગદર્શન એવા અનેકવિધ કાર્યક્રમથી પ્રેમપૂર્વક, શાંતિપૂર્વક ઉજવણી થઈ હતી. આ ઉપરાંત પ્લે ગ્રૂપથી માંડીને ઉચ્ચતર અભ્યાસ કરતા સાંગલીના જૈન વિદ્યાર્થીઓનું બહુમાન અને બીજી અનેકવિધ પ્રવૃત્તિઓમાં પ્રોત્સાહનરૂપે બહુમાન અને પુરસ્કાર અપાયા હતા.

સતત બીજી વખત અધ્યક્ષપદે શ્રી ઉત્તમભાઈ ખોનાની વરણી થઈ હતી. ઉપરાંત અન્ય પદાધિકારીઓ ચૂંટાઈ આવ્યા હતા. આમ, બે દિવસના ભરચક કાર્યક્રમ બાદ સહુએ મીઠી વિદાય લીધી હતી. ■

ગુજરાત : ગિરિમથકો-વિહારધામો-પ્રવાસસંકુલો -સમુદ્રતટો

તીથલ	ગરમ પાણીના ઝરા
સાપુતારા	બાલારામ
ચોરવાડ	તુલસીશ્યામ
એહમદપુર માંડવી	ગલતેશ્વર
ડુમ્મસ	ચાંદોદ કરનાળી
ઉભરાટ	શુક્લતીર્થ
હજીરા	દાંતીવાડા બંધ
માંડવી (વિહારધામ)	ધરોઈ બંધ
દીવ (રમણીય ટાપુ)	લસુન્દ્રા-ઉનાઈ
નાગોવા બીચ	ટુવા
ઉકાઈ પ્રવાસધામ	ઉત્કંઠેશ્વર મહાદેવ

ગૂર્જરના સૌજન્યથી

કુતૂહલ એ જ્ઞાનનું બીજ છે.

મંગલ મંદિર - પ્રશ્નો અને પ્રત્યુત્તર વિભાગ

અહેવાલ

આપણા સમાજના મુખપત્ર 'મંગલ મંદિર'માં આવતો પ્રશ્ન અને પ્રત્યુત્તર વિભાગ વાચકોમાં ખૂબજ લોકપ્રિય બનતો જાય છે. વધુને વધુ વ્યક્તિઓ તેમાં રસ લેતી થઈ ગઈ છે. સૌથી વધુ આનંદની વાત તો એ છે કે આ વિભાગને પ્રોત્સાહન મળે તે માટે સમાજ છેલ્લા બે વર્ષથી વધુને વધુ સાચા જવાબો મોકલનારને તેના પ્રયત્નના ફળ સ્વરૂપે તેમની કદર કરે છે. જેથી સારી એવી સંખ્યામાં વાચકો રસ લેતા થાય.

વર્ષ ૨૦૦૮-૧૦ દરમ્યાન ૪૨ વ્યક્તિઓએ ભાગ લીધેલ. જેને મંગલ મંદિરનું તંત્રી મંડળ સર્વેને અભિનંદન પાઠવે છે.

વર્ષ ૨૦૦૮-૧૦ દરમ્યાન આવેલ ૧૨ અંકોમાંથી ૮ વ્યક્તિઓએ સંપૂર્ણ ૧૨ મહિનાના સાચા જવાબો મોકલાવેલ છે. જ્યારે ૧૧ મહિનાના અંકોના સાચા જવાબ ૪ વ્યક્તિઓએ; ૧૦ તથા ૯ અંકોના સાચા જવાબો ૧-૧ વ્યક્તિઓએ આપેલ છે. ૮ વખત સાચા જવાબો ૩ વ્યક્તિઓ તરફથી મળેલ છે. ૭ વખત સાચા જવાબો ૨ વ્યક્તિઓએ આપેલ છે. ૬ વખત સાચા જવાબો ૪ વ્યક્તિઓએ મોકલાવેલ છે. ૪ વખત સાચા જવાબો ૪ વ્યક્તિઓએ આપેલ છે. જ્યારે ૩ વખત સાચા જવાબો ૩ વ્યક્તિઓએ આપેલ છે. તેમજ ૧૧ વ્યક્તિઓએ એક જ વખત સાચા જવાબો મોકલાવેલ છે. આમ કુલ ૪૨ વ્યક્તિઓએ ભાગ લીધેલ. તેમને સર્વેને અભિનંદન.

વર્ષ ૨૦૧૦-૨૦૧૧ની સ્પર્ધામાં ભાગ લેવા માટે આપ સહુને અપીલ કરવામાં આવે છે. અવ્વલ નંબરે આવનારનું સમાજ તરફથી સન્માન કરવામાં આવશે.

ચંદ્રા શાહ

માસ જુલાઈ-૨૦૧૦ના પરા ઉત્તર અને તે લખી મોકલનારના નામ:

૧. મારી સંસ્થા દ્વારા મારી કર્મભૂમિના પ્રદેશમાં કે મારી જન્મભૂમિના પ્રદેશમાં એક બોર્ડિંગ સંકુલ ઊભું કરીશ. તેમાં ભણેલો વિદ્યાર્થી પ્રલોભનોથી ચલિત નહીં થાય અને નીતિમત્તાના ધોરણોની રખેવાળી કરશે. (પાના-૧૬)
૨. 'ખટ્યો ખેંગાર ને ભોગવે ભારો' (પાના-૮૩)
૩. સમાજ સેવિકા શ્રીમતી સુખ્યા આયંગરને. (પાના-૯૨)
૪. કાંઈ નથી ભય, તું થાય તે કરી લે. ઈશ્વર સમો ધણી છે, હિંમત અમારા દિલમાં છે. લેખનું નામ પડકારોને પડકારે તે યુવાન. લેખિકા : સલોની નવીન લાલકા (પાના-૧૪૮)
૫. ભીમશી માણેક. પ્રકરણ રત્નાકર. (પાના-૩૧)
૬. પાના નંબર-૧૩૯

જુલાઈ-૨૦૧૦ના અંકના બધા પ્રશ્નોના પરા જવાબ આપનારની યાદી.

૧. શ્રીમતી વર્ષાબહેન પારેખ - અમદાવાદ
૨. શ્રીમતી કલ્પનાબહેન ગાલા - અમદાવાદ
૩. શ્રીમતી મીનાક્ષીબહેન પારેખ - અમદાવાદ
૪. પ્રતાપ નારાણજી દંડ - અમદાવાદ
૫. શ્રીમતી અલ્કા સંઘવી - અમદાવાદ
૬. કુ. મૈત્રી જયેશ શાહ - અમદાવાદ

૭. શ્રીમતી ઝરણા એચ. લાલકા - અમદાવાદ
૮. શ્રી જિતેન્દ્ર ચંદુલાલ શાહ - અમદાવાદ
૯. શ્રીમતી નયના એ. ગાલા - અમદાવાદ
૧૦. ભારતીબહેન એસ. જૈની - અમદાવાદ
૧૧. જાગૃતિબહેન એ. જૈની - અમદાવાદ
૧૨. શ્રીમતી નેહા ભાવેશ પારેખ - અમદાવાદ
૧૩. શ્રીમતી યોગિની ચેતન શાહ - અમદાવાદ
૧૪. શ્રીમતી મધુરીબહેન ગોસર - અમદાવાદ
૧૫. શ્રીમતી જ્યોતિબહેન શાહ - અમદાવાદ
૧૬. શ્રી રમણિકભાઈ ગોસર - અમદાવાદ
૧૭. શ્રી વિનોદ કે. મોરબિયા - મુંદ્રા, કચ્છ
૧૮. નીકી પુનીત શાહ - માંડવી, કચ્છ

જવાબ મોકલનારા અન્યો (એક જવાબમાં ભૂલ)

૧. ગીરા રાહુલ નાગડા - અમદાવાદ
૨. શ્રીમતી દીપલ તુષાર શાહ - અમદાવાદ

★

માસ જૂન-૨૦૧૦ના પ્રશ્નોના બધા સાચા જવાબ આપનારની યાદીમાં નીચે મુજબનું નામ ઉમેરવામાં આવ્યું છે.

૧. શ્રીમતી વર્ષાબહેન રવિલાલ પારેખ - અમદાવાદ

★

★ નવા પ્રશ્નો માટે સંદર્ભ : મંગલ મંદિર-ઓગસ્ટ, ૨૦૧૦

★ ઉત્તર સંબંધી વિકલ્પ : પ્રશ્નો બધા ફરજિયાત છે.

★ પરા ઉત્તર અને નામની પ્રસિદ્ધિ :

મંગલ મંદિર સપ્ટેમ્બર-૨૦૧૦ના અંકમાં

★ સરનામું : રાબેતા મુજબ.

★ માસ ઓગસ્ટ-૨૦૧૦ના અંકના પ્રશ્નો :

૧. બાનાસિંધને એમની અસાધારણ સિદ્ધિની કદરરૂપે મળેલા મેડલનું નામ શું? વિશ્વભરની સૌથી ઊંચી ચોકી કયા નામથી જાણીતી છે?
૨. 'વિશ્વ વસતિ દિવસ' કઈ તારીખના રોજ ઉજવાય છે? ભારતના કયા બે રાજ્યમાં કુટુંબ નિયંત્રણનું લક્ષ હાંસલ થયું છે?
૩. શ્રીમતી મહાશ્વેતા દેવીને કયો પુરસ્કાર, કોના વરદ્ હસ્તે આપવામાં આવેલો? કોની કથા એમણે પુસ્તકમાં લખેલી?
૪. શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજે અમદાવાદમાં એક આર્ટ ગેલેરી સ્થાપવાનું નક્કી કરેલ છે. તે કઈ જગ્યાએ? એમાં કયા કયા વિષયો આવરી લેવા માંગે છે?
૫. કચ્છને લીલું અને હરિયાળું બનાવવા શાનું વાવેતર કરવામાં આવશે?
૬. રાષ્ટ્રપતિ સિવાય હયાત વ્યક્તિઓને ટિકિટ (સ્ટેમ્પ) પર સ્થાન મળ્યું હોય એવી જૂજ પ્રતિભાઓ પૈકી એક કોણ?
૭. 'પ્રાણીમાત્રની સેવા અને સહાય જ સાચી ભક્તિ છે.' કયા નંબરના પાના નીચે આ પંક્તિ છે?

નોંધ : જવાબો મોકલવાની છેલ્લી તા. ૨૦-૯-૨૦૧૦ છે. ઉપરના બધા પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

ચંદ્રા મહેન્દ્ર શાહ (ફોન : ૨૬૭૬૦૨૬૬)

આજે વિચારો અને આવતીકાલે બોલો.

“મંગલ મંદિર” – પ્રાપ્ત થયેલાં લવાજમ

જુલાઈ તથા ઓગસ્ટ-૨૦૧૦ દરમ્યાન નીચે મુજબના મહાનુભાવો તરફથી લવાજમની રકમ પ્રાપ્ત થયેલ છે.

રિન્યુ થયેલ લવાજમો

૧ વર્ષનું લવાજમ

- કેતન ઠાકરશી ગોસર ગદગ (કર્ણાટક)

૩ વર્ષનું લવાજમ

- નીતિન આણંદજી શેઠિયા વલસાડ (ગુજરાત)

નવાં પ્રાપ્ત થયેલ લવાજમો

૧ વર્ષનું લવાજમ

- કિરીટ ટોકરશી શાહ રાજકોટ
- ભરત મનસુખલાલ શાહ નાલાસોપારા (ઈસ્ટ), મુંબઈ
- કિર્તીચંદ્ર શાહ મલાડ (ઈસ્ટ), મુંબઈ
- શાંતિલાલ પોપટલાલ દોશી ભુજ, કચ્છ
- વાસંતીબહેન જી. શાહ અમદાવાદ
- જયેન્દ્ર સી. સંઘવી ભુજ, કચ્છ
- પ્રદીપકુમાર પાલીવાલ (એડવોકેટ) ઉદયપુર (રાજસ્થાન)
- શૈલેષ વી. બકાણિયા ભાવનગર
- હરીશ પ્રવીણભાઈ ધરમશી પાલિતાણા (ગુજરાત)

૩ વર્ષનું લવાજમ

- મણિલાલ ડી. ગલિયા બોરીવલી (ઈસ્ટ), મુંબઈ
- શેઠશ્રી કેશવજી નાયક ધર્મશાળા પાલિતાણા (ગુજરાત)
- દિનેશ પી. શાહ પૂણે (મહારાષ્ટ્ર)

આજીવન લવાજમ

- અમરસન્સ કલેક્શન ડ્રિયકેન્ડી, મુંબઈ
- રમેશ ભાઈલાલ મહેતા કલીકટ (કેરાલા)
- અશોક છગનલાલ શાહ રાજકોટ
- મહેન્દ્ર મેઘજી મોમાયા રાજકોટ

સફળ થવા માટે આપણને સારા મિત્રો જોઈએ, પરંતુ ખૂબજ ઉત્તમ રીતે સફળ થવા માટે આપણને દુશ્મનો અને હરીફો જોઈએ!

મારા દુશ્મનો અને હરીફો ઘણા જ છે.

★ ★ ★

સરચાઇ

જ્યારે તમે તમારી જિંદગીમાં પ્રગતિ સાધો છો, ત્યારે તમારા મિત્રો જાણે છે કે તમે કોણ છો, પણ જ્યારે તમે અધોગતિ તરફ ધકેલાઈ જાવ છો, ત્યારે તમે જાણી શકો છો કે તમારા મિત્રો કોણ છે!

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદની લાઈબ્રેરીને ભેટ મળેલ પુસ્તકો - સાભાર સ્વીકાર

ક્રમ	પુસ્તકનું નામ	લેખક
(૧) શ્રી નવીન વી. હરિયા તરફથી પ્રાપ્ત થયેલ પુસ્તકો		
૧.	આજે ખબર પડી કે	પંન્યાસ રત્નસુંદરવિજય
૨.	પવન તું તારી દિશા બદલી નાખ	આચાર્ય વિજય રત્નસુંદરસૂરિ
૩.	સામુહિક આપઘાત	આચાર્ય વિજય રત્નસુંદરસૂરિ
૪.	પર્દાફાશ	આચાર્ય વિજય રત્નસુંદરસૂરિ
૫.	અમો સહુ સાથે જ રહેશું	આચાર્ય વિજય રત્નસુંદરસૂરિ
૬.	સમજણના સથવારે વિવેકની પગથારે	આચાર્ય વિજય રત્નસુંદરસૂરિ
૭.	અમૃત જ્યારે આંખમાં પ્રવેશે છે	આચાર્ય વિજય રત્નસુંદરસૂરિ
૮.	આંસુના હસ્તાક્ષર	આચાર્ય વિજય રત્નસુંદરસૂરિ
૯.	જંગ ખરાખરીનો	આચાર્ય વિજય રત્નસુંદરસૂરિ
૧૦.	દીવાલ જ્યારે તૂટી પડે છે	આચાર્ય વિજય રત્નસુંદરસૂરિ
૧૧.	લખી રાખો આરસની તક્તી પર	આચાર્ય વિજય રત્નસુંદરસૂરિ
૧૨.	નાને દીવડે દિવાળી	આચાર્ય વિજય રત્નસુંદરસૂરિ
૧૩.	સાવધાન, એ રસ્તે ખતરો છે	આચાર્ય વિજય રત્નસુંદરસૂરિ
૧૪.	યાદ રહેશે ઈંદોર	આચાર્ય વિજય રત્નસુંદરસૂરિ
૧૫.	બસ, હવેતો મારે કંઈ જ માગવું નથી	આચાર્ય વિજય રત્નસુંદરસૂરિ
૧૬.	ઓક્સિજન	આચાર્ય વિજય રત્નસુંદરસૂરિ
૧૭.	ત્યારે અમારા સ્વજન બની આવજો	આચાર્ય વિજય રત્નસુંદરસૂરિ
૧૮.	રણકાર	આચાર્ય વિજય રત્નસુંદરસૂરિ
૧૯.	મોતી વેરાણા ચોકમાં	આચાર્ય વિજય રત્નસુંદરસૂરિ
૨૦.	પ્યારા નવપદ મારા નવપદ	આચાર્ય વિજય રત્નસુંદરસૂરિ
૨૧.	ભ્રમણા જ્યારે ખૂટે છે	આચાર્ય વિજય રત્નસુંદરસૂરિ
૨૨.	જ્યારે બારી ખૂલી જાય છે	આચાર્ય વિજય રત્નસુંદરસૂરિ
૨૩.	દિશા બધી જ ખુલ્લી છે	આચાર્ય વિજય રત્નસુંદરસૂરિ
૨૪.	મૃત્યુ ખુદ જ્યારે મરે છે	આચાર્ય વિજય રત્નસુંદરસૂરિ
૨૫.	સિંધુને પડકાર બિંદુનો	આચાર્ય વિજય રત્નસુંદરસૂરિ
૨૬.	બોધની શોધમાં	આચાર્ય વિજય રત્નસુંદરસૂરિ
૨૭.	તારી કરુણાનો કોઈ પાર નથી	આચાર્ય વિજય રત્નસુંદરસૂરિ
૨૮.	માર્ગ અનેક, મંઝીલ એક	આચાર્ય વિજય રત્નસુંદરસૂરિ
૨૯.	સમસ્યા અનેક, સમાધાન એક	આચાર્ય વિજય રત્નસુંદરસૂરિ
૩૦.	પુષ્પની પરબ સાધર્મિકની સંગત	આચાર્ય વિજય રત્નસુંદરસૂરિ
૩૧.	કમાલ	આચાર્ય વિજય રત્નસુંદરસૂરિ
૩૨.	વરસાદ જે ઠારે છે, વીજળી જે બાળે છે	આચાર્ય વિજય રત્નસુંદરસૂરિ
૩૩.	પૂર્ણ વિરામ	આચાર્ય વિજય રત્નસુંદરસૂરિ
૩૪.	આ સુરત છે	આચાર્ય વિજય રત્નસુંદરસૂરિ
૩૫.	ઓ મન, તુંજ નથી સમજતું	આચાર્ય વિજય રત્નસુંદરસૂરિ

ક્રમ	પુસ્તકનું નામ	લેખક
૩૬.	તહોમતનામુ	પંન્યાસ રત્નસુંદરવિજય
૩૭.	પ્રતિક્રમણ	દાદા ભગવાન
૩૮.	જીવનપથ	જીવન પથ કાર્યાલય
૩૯.	દિવ્ય ફાર્મસી	દિવ્ય યોગ મંદિર
(૨) શ્રી સંજય પી. ઠાકર તરફથી પ્રાપ્ત થયેલ પુસ્તકો		
૪૦.	કચ્છની શતાબ્દી પ્રતિભાઓ	સંજય પી. ઠાકર
૪૧.	બે દાયકાની દાસ્તાન	સંજય પી. ઠાકર
	(કચ્છનું ઘટનાચક્ર : ઈ.સ. ૧૯૯૦થી ૨૦૦૯)	
(૩) શ્રી પુષ્પદાન શંભુદાન ગઢવી તરફથી પ્રાપ્ત થયેલ પુસ્તકો		
૪૨.	મોર વિશે થોડીક વધુ જાણકારી	શ્રી પુષ્પદાન શંભુદાન ગઢવી શ્રી ડી.એમ. મહેતા
(૪) શ્રી પ્રવીણ વીરા (એડવોકેટ એન્ડ સોલિસીટર) - મુંબઈ તરફથી પ્રાપ્ત થયેલ પુસ્તકો		
૪૩.	આતમ વિઝે પાંખ	દિલીપ રાણપુરા
૪૪.	અજંપાના ઓરતા	પ્રા. હસમુખ શેઠ
૪૫.	ધન મધરાતે-૨	શિવકુમાર જોશી
૪૬.	પ્રકાશનો પડછાયો	દિનકર જોશી
૪૭.	સદા સર્વદા	સારંગ બારોડ
૪૮.	નગરી બોલે છે	સારંગ બારોડ
૪૯.	વિરાજ વહુ	શ્રીકાંત ત્રિવેદી
૫૦.	બડી દીદી	શ્રીકાંત ત્રિવેદી
૫૧.	આત્મબોધ (ભાગ-૪)	માવજી કે. સાવલા
૫૨.	સત્યના પ્રયોગો અથવા આત્મકથા	મોહનદાસ કરમચંદ ગાંધી
૫૩.	અમારી લાખેણી જાત્રા	ગંગાદાસ પ્રાગજી મહેતા
૫૪.	યાદગાર જીવન પ્રસંગો	ગોપાલ મેઘાણી, જયંત મેઘાણી નાનક મેઘાણી, મહેન્દ્ર મેઘાણી
૫૫.	આ તે ગરવી (કે વરવી) ગુજરાત	મહેન્દ્ર મેઘાણી, જગદીશ શાહ
૫૬.	મનનો માળો (મોતીયારો ભાગ-૨)	ડૉ. આઈ.કે. વીજળીવાલા
૫૭.	મરઘીનો આર્તનાદ	-
૫૮.	યાદોના મધુવનમાં	બકુલ રાવલ
૫૯.	અભિજાત	ઈશ્વર પેટલીકર
૬૦.	બોલે ઝીણા મોર	ભોળાભાઈ પટેલ
૬૧.	પ્રેમ પંથ	ઈશ્વર પેટલીકર
૬૨.	નરસિંહ મહેતાના ભજનો	ન્યાયમૂર્તિ શ્રી હરસિદ્ધભાઈ વજુભાઈ દિવેટિયા

જે કૂવો તમને પાણી દે છે તેમાં ગંદું ન નાંખો.

૬૩. જે.કૃષ્ણમૂર્તિ : જીવન અને દર્શન	બબાભાઈ પટેલ		રાજકોટ
૬૪. જે પીડ પરાઈ જાણે રે...	બકુલ રાવલ તથા દિનેશ હ. ભટ્ટ	૧૦૧. હસુમતી અને બીજાં ૧૦૨. વાછંઢ	મનહર મોદી મનહર મોદી
૬૫. ભક્તિયોગ અને ધર્મ ચિંતન	જયોતીન્દ્ર હ. દવે	૧૦૩. તણખા મંડળ - ૩	ધૂમકેતુ
૬૬. ચહેરા મહોરા	પ્રીતમલાલ કવિ	૧૦૪. ધર્મચક્ર પ્રવર્તન	રમેશ સંઘવી
૬૭. ઝંકાર	ગૌતમ શર્મા	૧૦૫. પશુ	મૂળરાજ રૂપારેલ
૬૮. ઘટનાચક્ર	પ્રહલાદ બ્રહ્મભટ્ટ	૧૦૬. ગુમરાહ	ધનશંકર હીરાશંકર ત્રિપાઠી
૬૯. શૂન્યાવકાશ	પ્રીતમલાલ કવિ	૧૦૭. કાયર	મોહમ્મદ માંકડ
૭૦. શૂળી ઉપર સેજ હમારી	વિહ્લ પંડ્યા	૧૦૮. મેઘ મલ્હાર	સારંગ બારોટ
૭૧. ધન મધરાતે - ૧	શિવકુમાર જોશી	૧૦૯. લીલાં સૂકાં સપના	વિહ્લ પંડ્યા
૭૨. નથી હું નારાયણી	શિવકુમાર જોશી	૧૧૦. ખારા પાણી મીઠી કૂંપળ	મૂળરાજ રૂપારેલ
૭૩. બે અનોખા દંપતીઓ	જયેન્દ્ર ત્રિવેદી	૧૧૧. મહેરામણ	ચંદ્રકાંત ટોપીવાલા
૭૪. કોઈ વરદાન આપો	દિલીપ રાણપુરા	૧૧૨. ક્યાં	રમેશ પારેખ
૭૫. અવાવરુ ઓરડા	મૂળરાજ રૂપારેલ	૧૧૩. એની કૃપા ગઝલ છે	હરકિશન જોશી
૭૬. શ્રી મોટાની સાથે સાથે	ટ્રસ્ટીઓ, હરિઝેં આશ્રમ - નડિયાદ	૧૧૪. યાદગાર કાવ્યો	મહેન્દ્ર મેઘાણી
૭૭. તમારી વસ્તુ	અબ્દુલ કરીમ શેખ	૧૧૫. ફૂલનું બીજું નામ	દિલીપ રાણપુરા
૭૮. અંકુર	પ્રીતમલાલ કવિ	૧૧૬. કલાધરી	વિનોદ મેઘાણી
૭૯. ધૂતારા	મોહમ્મદ માંકડ	૧૧૭. લીલા લાગણીના લીસોટા	જગદીશ ગોહેલ 'દોસ્ત'
૮૦. તાપ પરિતાપ	પ્રહલાદ બ્રહ્મભટ્ટ	૧૧૮. લખ્યા લેખ	ઈશ્વર પેટલીકર
૮૧. આંખોનું જતન અને દષ્ટિદોષ નિવારણ	ડૉ. ધ.રા. ગાલા અને ડૉ. ધીરેન ગાલા	૧૧૯. નવા નિશાન	સારંગ બારોટ
૮૨. શાંત તોમાર છંદ	રમેશ સંઘવી તથા રમણિકભાઈ સોમેશ્વર	૧૨૦. પીચૂ અખાઢી મેઘ	મૂળરાજ રૂપારેલ
૮૩. તેજોમયી	વિનોદ મેઘાણી	૧૨૧. વેચાતો લીધો અમે વાલમો	મૂળરાજ રૂપારેલ
૮૪. પીગળ્યો નહીં ધુમ્મસનો પહાડ	હસમુખ શેઠ	૧૨૨. રખોપું	મૂળરાજ રૂપારેલ તથા ઉમિયાશંકર અજાણી
૮૫. કૃષ્ણાં વંદે જગદ્ગુરુમ	દિનકર જોશી	૧૨૩. ક્રાંતિકાર ગાંધીજી	યશવંત શુક્લ
૮૬. તણખા મંડળ - ૧	ધૂમકેતુ	૧૨૪. આ તે શી માથાફોડ	સ્વ. ગિજુભાઈ
૮૭. તણખા મંડળ - ૪	ધૂમકેતુ	૧૨૫. વિપુલ ઝરણું	પ્રહલાદ બ્રહ્મભટ્ટ
૮૮. ધર્મધારા	ચંદુલાલ સેલારકા	૧૨૬. કાશીનાથ	શરદબાબુ
૮૯. શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર	તારાબહેન ર. શાહ	૧૨૭. શુભદા	શરદબાબુ
૯૦. વાર્તા વૈભવ	વેણીભાઈ પુરોહિત	૧૨૮. વૃંદાવન	શરદબાબુ
૯૧. ઘટા ઘનઘોર	સારંગ બારોટ	૧૨૯. સરદાર પટેલ	રાજમોહન ગાંધી
૯૨. સૂકી ધરતી સૂકા હોઠ	દિલીપ રાણપુરા	૧૩૦. હું આલું છું	દિલીપ રાણપુરા
૯૩. ચોટ	મોહમ્મદ માંકડ	૧૩૧. Our Parliament	Subhash C. Kashyap
૯૪. તપ	મોહમ્મદ માંકડ	૧૩૨. આંતરડાના દર્દો	વૈઘ પ્રાગજી મોહનજી રાઠોડ
૯૫. માયા અપરંપાર	સારંગ બારોટ	૧૩૩. અડાબીડ અંધારા	પ્રીતમલાલ કવિ
૯૬. પૂજાનું ફૂલ	પ્રહલાદ બ્રહ્મભટ્ટ	૧૩૪. ઊડી ઊડી જાય પારેવાં	શિવકુમાર જોશી
૯૭. ઈકબાલ	હરીન્દ્ર દવે	૧૩૫. ચંદરાજા રાણી ગુણાવલી ચરિત્ર	મેઘરાજ જૈન પુસ્તક ભંડાર - મુંબઈ
૯૮. ગોરસ	ગિરીશ ગણાત્રા	૧૩૬. સંસાર હેતુ	જયત્મિખમ્બુ
૯૯. તણખા મંડળ-૨	ધૂમકેતુ	૧૩૭. સકલ તીરથ	શિવકુમાર જોશી
૧૦૦. ડોક્ટરોની રમૂજો	આર. અંબાણી એન્ડ કું. -	૧૩૮. વાસંતી	ઈશ્વર પેટલીકર
		૧૩૯. પુરુષોત્તમ યોગ	પુરુષોત્તમ વર્મા

સારા વિચાર રાખવા એ આંતરિક સુંદરતાની નિશાની છે.

૧૪૦. બૃહદ્ આલોચનાદિ પદ્ય સંગ્રહ	શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર આધ્યાત્મિક કેન્દ્ર - કોબા (ગાંધીનગર)
૧૪૧. બે જીવન મર્મીઓનો સંવાદ	નાનાભાઈ ભટ્ટ, સ્વામી આનંદ
૧૪૨. આ ભવની ઓળખ	વિદ્વલ પંડ્યા

(૫) એક સદ્ગૃહસ્થ તરફથી પ્રાપ્ત થયેલ પુસ્તકો

૧૪૩. સામૂહિક આપઘાત	આચાર્ય વિજયરત્નસુંદરસૂરિ
૧૪૪. આંસુના હસ્તાક્ષર	આચાર્ય વિજયરત્નસુંદરસૂરિ
૧૪૫. દિશા બધી જ ખુલ્લી છે	આચાર્ય વિજયરત્નસુંદરસૂરિ
૧૪૬. મુનિ, તું પ્રશાંત રહેજે	આચાર્ય વિજયરત્નસુંદરસૂરિ
૧૪૭. સ્વાદ મધનો, આસ્વાદ જેરનો	આચાર્ય વિજયરત્નસુંદરસૂરિ
૧૪૮. આ સુરત છે	આચાર્ય વિજયરત્નસુંદરસૂરિ
૧૪૯. મુનિ તારી રુચિ ન્યારી	આચાર્ય વિજયરત્નસુંદરસૂરિ
૧૫૦. હૈયાની વાત	આચાર્ય વિજયરત્નસુંદરસૂરિ

(૬) ગૂર્જર સાહિત્ય ભવન તરફથી પ્રાપ્ત થયેલ પુસ્તકો

૧૫૧. માટીની મહેક	મનહર રવૈયા
૧૫૨. ભીતર પ્રગટ્યા દીવા	બકુલ દવે
૧૫૩. લપસતી સડકો	ગુણવંતરાય ભટ્ટ
૧૫૪. ઝરૂખો	વિકાસ નાયક

REVIEW OF BOOK

Rays of Light

- Hansraj Kansara

On 16th July, 2010 A book titled "Rays of Light" was released at village Tunda of Mundra Taluka in Kutch. The people of this village had an auspicious occasion of Greeting their revered Sages, Upadhyaya Shri Bhuvanchandraji and Sadhvi Indra Prabhashriji, Adithana. They were to spend their 'Chaturmas' in the village. Their welcome function organised by the Tunda - Parswachandra Gachha Jain Sangh. It was in this serene and sublime atmosphere of divine aura, the book was released by Shri Bachubhai Rambhia, the Chairman of Bidada Sarvodaya Trust.

"Rays of Light" contains English version of some poems, in Kutchi language, of the Kutchi poet, Shri Tejpal Dharsi "Tej". The translation of these poems has been rendered by Shri Bhuvanchandraji Maharaj, himself. He hails from Kutch. His mother - tongue is Kutchi. But his interest in Kutchi was inspired by the poems of Tej. These poems depict the Kutchi culture and have a human undertone and spiritual tint. Maharaj Shri feels that Tej's poetry should reach those thousands of Kutchi people, who know the poet and are proud of him, but they are unable to enjoy Tej's poems, as they are not conversant with the language. Maharaj Shri also desired that the readers and literary circles of the languages other than Kutchi are also apprised of the "Tej Poetry". With this aim in view, Maharaj Shri, himself, translated a few of Tej's poems into English language.

The former Vice Chancellor of Kutch University, Dr. Kanti Gor, in his preface to the book, congratulates Maharaj Shri for his initiative and the endeavour of introducing the poems of "Tej" to the poetry lovers, the World over. He observes that Maharaj Shri has rendered English translations of Kutchi poems without harming the might of the language and the deep meanings of the original poems. Every possible care, it seems, has also been taken to retain the rhyme and rhythm of the poems. Dr. Gor expressed hope that the path carved by the Saint will be followed by others. And, the Kutchi poetry will be Globally recognised.

Shri Prabhashanker Phadke, a well-known Critic has provided an introduction of the poet and his immense contribution in enriching the Kutchi

literature. "Kavi Tej", he says, "has penned some thousand odd poems, of which, a collection of selected poems, has also been published in 2008, under the title, 'Tej Vani.' He is a poet of light, none more the less, of delight and bliss."

It would be of interest, for the advocates of Kutchi language and for the 'poetry-lovers' to note that Shri Mavjibhai Savla, had perceived the changing scenario of the Kutchi Poetry in late seventies. He had also sensed the immense potential in some of the emerging Kutchi Talents. In effecting the change, Shri Tej is one of those promising talented poets. In his article "Kutchi Poetry : A promise in the offing", appeared in 'Indian Literature', Vol. XX No. 5, Sept.-Oct. 1977, Shri Savla's observations for 'Tej' are quoted below:

"Kavi Tej is perhaps, the most promising poet of Kutchi language. Two of his collections (Tej jo Awaj, Vol. I & II) have established this fact, beyond doubt. His poetry is free from the Bhakti - cult. His keen observation, sharp sense of humor, spontaneity and lucidity reveal his rare genius. Poets are born, so is Tej..."

Shri Savla concludes his article with a note of satisfaction, in these words. "Kutchi poetry is now assuming a new shape and manifesting the flashes of re-emergence of vitality, which has small but significant role in enriching the main stream of Indian culture in general and poetry in particular."

It is this mainstream of Indian culture, where our creative literature has to reach. This can only happen if our literature jumps out of the narrow shell it is still clinged. Maharaj Shri has shown us the way and has also provided us a proto-type to follow. We have to identify the potential product that can stand the test of time. And then, we have to carry it to the other languages, through proper translations.

માણેઓ ત મિંજ પિઈ માણે ગિનો 'તેજ';
ભાંકી સાયર વટ લેરીએજા લેખા ન વે.

**Plunge into the sea and enjoy if you dare;
To sit on bank and count ripples is not fair.**

STOP PRESS

For the first time ever, Shahitya Academy has announced National Bhasha Sanman Award to Kavi Tej and Madhav Joshi for their contribution to Kutchi Language.

Hearty Congratulations.

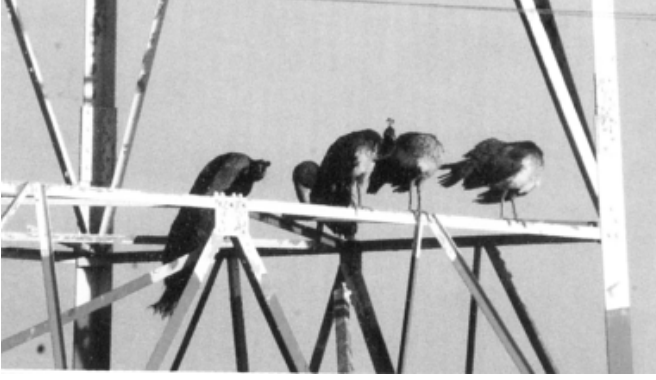
અન્યાયના ઉકરડા પર ન્યાયની ધજા ફરકે છે અને ગરીબીની કૂખેથી ગુનો જન્મ પામતો હોય છે.

પુસ્તક પરિચય

“SOMETHING MORE ABOUT મોર”

પુસ્તકનો આછેરો પરિચય

— હંસરાજ કંસારા.

કચ્છ પશુ-પક્ષી ગૌચર જમીન સંરક્ષણ સમિતિ, ભુજ દ્વારા તાજેતરમાં એક પુસ્તિકાનું પ્રકાશન થયું છે, જેનું શિર્ષક છે, “Something More About મોર.” આ પુસ્તિકામાં મોટી ખાખર (મુંદ્રા)ના શ્રી રણજીતસિંહજી જાડેજાએ ‘મોબાઈલ ટાવર મોર’ની તસવીરો આપી છે, જેને જોતાં, રમૂજમાં, કદાચ આપણને એમ થાય કે, અરેરે! માણસની જેમ હવે મોર પણ મોબાઈલ (ટાવર)નો મોહતાજ થયો! હવે એનો ટહુંકાર પણ શું SMSમાં જ હશે! જેમાં ‘મીં આવ’ને બદલે **Save My Soul or else I will be no more** હશે! જો કે આ પુસ્તિકાનું વિષયવસ્તુ પણ નિર્દેશ કરે છે કે, શહેરીકરણ અને પર્યાવરણ પ્રદુષણને લીધે, માનવ-વસતિના સદાના લાડકા સાથી મોરનું અસ્તિત્વ જોખમાયું છે. મોરને બચાવવા એની સુરક્ષા અને સંવર્ધન માટે નક્કર પગલાંની તાતી જરૂર છે.

આ પુસ્તિકાની પ્રસ્તાવનામાં સમિતિના સંયોજક, પૂર્વ સાંસદ શ્રી પુષ્પદાન ગઢવી લખે છે કે એમની સમિતિએ, મોરના સંરક્ષણ, સંવર્ધન અને જતન હેતુ રૂબેશ આદરી છે. માનનીય મુખ્યમંત્રી શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદી, આરોગ્ય અને પરિવાર કલ્યાણ મંત્રી શ્રી જયનારાયણ વ્યાસ, પછાત વર્ગ કલ્યાણ (રાજ્ય) મંત્રી શ્રી વાસણભાઈ આહીર, સરદાર પટેલ સહભાગી જળ યોજનાના ચેરમેન શ્રી અનંતભાઈ દવે અને કચ્છ જિલ્લાના મુખ્ય વન-સંરક્ષક શ્રી આર.એલ. મીનાએ સમિતિની આ પ્રવૃત્તિને બિરદાવતા શુભેચ્છા સંદેશ પાઠવ્યા છે.

મોર વિશે જન-ઋચિ કેળવવા અને એના સંરક્ષણ - સંવર્ધન પ્રવૃત્તિઓમાં જન-સહયોગ મેળવવા, આ પુસ્તિકામાં રસપ્રદ માહિતી આપી છે. સમિતિના સહસંયોજક શ્રી ડી.એચ. મહેતા, જિલ્લા વન સંરક્ષક શ્રી આર.એલ. મીના, ગુજરાત ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ડેઝર્ટ ઈકોલોજીના સિનિયર રિસર્ચ ફેલો શ્રી નિકુંજ ગજેરા તેમજ સર્વશ્રી ઋષિકેશ મહેતા, વી.આર. મહેતા, રણજીતસિંહ જાડેજા, ફકીર મામદ તુર્ક અને મુતવા મામદ હાજી ભચાયા વગેરે મહાનુભાવોએ, કચ્છમાં મોરની વસતિ, એની વસાહતો, જીવન પદ્ધતિ આદિ વિષયો પર અભ્યાસપૂર્ણ લેખો આપ્યા છે. પ્રા. કમલ મહેતા, શ્રી જયેશદાન ગઢવી, ડૉ. વી.સી. દવે અને સુશ્રી મીના બકુલેશ લીયાએ ‘કચ્છી

માડુ’નું મોર સાથેનું સાંસ્કૃતિક મનુસંધાન પ્રગટ કરતી, લોકવાણી અને સાહિત્ય સરવાણીનો આલ્હાદક પરિચય કરાવ્યો છે. શ્રી પુષ્પદાન ગઢવીનો એક લેખ અંગ્રેજી ભાષામાં છે, જેમાં મોરના physical features, જાતીય પ્રવૃત્તિ, પ્રજનનશીલતા, આહાર-વિહાર ટેવો આદિની વૈજ્ઞાનિક માહિતી અને માન્યતાઓનું સંકલન સંક્ષેપ આપ્યું છે. તદુપરાંત આ લેખમાં શ્રી ગઢવીએ, પ્રસ્તાવિત મોર-અભિયાનના ઉદ્દેશો જણાવ્યા છે. સમિતિ આ પ્રવૃત્તિના પ્રથમ તબક્કે, કચ્છમાં જ્યાં પચાસથી વધુ મોર હોય તેવા બધા સ્થળોનું સર્વેક્ષણ કરશે. એમના આહાર-વિહાર સંરક્ષણ સંવર્ધન આદિની વર્તમાન સ્થિતિનું અવલોકન - વિશ્લેષણ કરશે. જેના આધારે ભાવિ કાર્યક્રમનું આયોજન થશે. રાપર તાલુકાના રવેચી ગામ મધ્યે હાલે પણ સક્રિય એવી મોર જાળવણીની ઉમદા પરંપરાનો ઉલ્લેખ કરતાં તેઓશ્રી લખે છે કે, મોર તેમજ અન્ય પક્ષીઓની આવી પ્રકૃતિદત્ત વસાહતોના, વ્યવસ્થિત વિકાસ થકી, પક્ષી દર્શન-પ્રેમી પ્રવાસીઓનું આકર્ષણ વધશે, જેથી ‘ઈકો ફ્રેન્ડલી’ પ્રવાસન ઉદ્યોગ પુષ્ટ થશે. સમિતિએ આ પુસ્તક, પર્યાવરણ-પ્રેમી અને નિષ્ણાત પક્ષીવિદ્ સ્વ.મ.કુ. હિંમતસિંહજીને સાદર અર્પણ કર્યું છે.

પુસ્તક પ્રાપ્તિ અને અભિયાન સહયોગ અંગે વધુ માહિતી માટે સંપર્ક:

શ્રી ડી. એચ. મહેતા

૩૧/૨, સુરક્ષા સોસાયટી, જૂના વાસ,

માધાપર, કચ્છ-૩૭૦ ૦૦૧.

મો. ૮૮૨૫૬૨૨૬૫૦

જાણવા જેવું

સંકલન : સૂરજલાલ મહેતા

૧. રિસાયેલા મેઘરાજાને મનાવવાના જુદા જુદા દેશોમાં અજમાવાતા નુસખા :

- ફિજી ટાપુ પર સફેદ કબૂતરોને પર્વત ઉપરથી આકાશ તરફ એવું કહીને ઉડાડવામાં આવે છે કે “વરસાદને તમારી સાથે લઈને આવો” જ્યારે કબૂતર પાછા ફરે છે ત્યારે ખરેખર વરસાદ વરસે છે.
 - દક્ષિણ આફ્રિકાની તોઈનામા જાતિના લોકો ખેંચાયેલા વરસાદ પાછો બોલાવવા માટે પોતાના શરીર પર કોઈ અણિયારી ચીજથી ઘા પાડીને લોહી કાઢે છે. તેઓ બૂમબરાડા પાડે છે. એ સાથે વાદળોમાંથી પાણી વરસવા લાગે છે.
 - દક્ષિણ અમેરિકાના કેટલાક આદિવાસીઓ પોતાના માથા પર કાળી છત્રી ખોલીને ચિત્રવિચિત્ર નૃત્ય કરે છે. આમ કરવાથી વરસાદ પડવા લાગે છે.
 - બર્માના આદિવાસીઓ હાથી પર સળગતી મશાલ લઈને એક વિશાળ રેલી કાઢે છે. પછી હાથીને એક જગ્યાએ ભેગા કરે છે. હાથીનું ટોળું જોરથી ચિંધાડે છે. તેમની ચિંધાડ સાંભળીને પાણી ભરેલાં વાદળાં દોડતાં દોડતાં આવી પહોંચે છે અને ધરતીની તરસ છિપાવે છે.
 - પેરુ દેશના આદિવાસીઓ ખેંચાયેલો વરસાદ પાછો બોલાવવા માટે ફાટેલાં કપડાં પહેરીને કૂળદેવી સમક્ષ નૃત્ય કરે છે. એ દરમિયાન તેઓ ઘણીવાર એકબીજા સાથે પોતપોતાનું માથું જોરથી ભટકાડે છે. આમ કરવાથી કોઈકના માથામાંથી લોહી વહે ત્યારે એવું માનવામાં આવે છે કે દેવરાજ ઈન્દ્રએ તેમનો પોકાર સાંભળી લીધો છે અને થોડીવારમાં જ ઝરમર વરસાદ વરસવા લાગે છે.
 - ભારતમાં યજ્ઞો દ્વારા વરસાદને રિઝવવામાં આવે છે.
૨. ચોમાસા દરમિયાન મોટાભાગે તમે “બારે મેઘ ખાંગા” આ ઉક્તિ ચોક્કસ સાંભળી અને વાંચી હશે. આ ઉક્તિનો અર્થ થાય છે “અતિશય વરસાદ.” આ બાર મેઘ કયા છે?

- ફરફર : માત્ર હાથ પગના રૂંવાડા ભીના થાય એવો નજીવો વરસાદ પડે. વરસાદની ઝીણી છાંટ.
- છાંટા : ફરફરથી થોડોક વધુ વરસાદ પડે.
- ફોરાં : છાંટા કરતાં વધારે મોટા ટીપાં.
- કરા : ફોરાથી વધારે મોટા પણ બરફના નાના ટુકડાનો વરસાદ.
- નેવાઘાર : છાપરાના નેવા એટલે કે છાપરાના નળિયા ઉપરથી પાણી વહેતું હોય તેવો વરસાદ.
- પછેડીવા : પછેડીથી રક્ષણ થાય તેવો વરસાદ. પછેડી પલળે તેટલો વરસાદ.

- મોલમેઠ : મોલ એટલે કે પાકને જરૂરી હોય તેવો વરસાદ.
- અનરાધાર : એક છાંટો બીજા છાંટાને અડકે અને સતત ધાર પડે તેવો વરસાદ.
- મુશળઘાર : અનરાધાર કરતાં પણ તીવ્ર જાડી ધારે વરસાદ.
- ટેફાભાંગ : તીવ્ર વરસાદથી ખેતરમાં માટીના ઢેકાં પોચા થઈ તૂટી જાય તેવો વરસાદ.
- પાણીમેઠ : ખેતરો પાણીથી છલોછલ ભરાઈ જાય અને કૂવાના પાણી ઉપર આવી જાય તેવો વરસાદ.
- હેલી : ઉપરના અગિયાર પ્રકારના વરસાદમાંથી કોઈપણ પ્રકારનો વરસાદ સતત એક અઠવાડિયું ચાલે તેવો વરસાદ.

નેતાજી સુભાષબોઝની આઝાદ હિંદ ફોજની મહિલા પાંખ
'ઝાંસી કી રાની રેજીમેન્ટ' માં બે ગુજરાતી મહિલા
શ્રી શકુંતલા ગાંધી (શાહ) અને રમા મહેતા હતા.

શબ્દ રમત-પ૧નો ઉકેલ

સા	લા	ર	જં	ગ	ગો	લ	ખ	મ	ણી	હિ	ના
ર	ગ	ગ	શ	ર	ભ	ત	ચં	સો	ર		
વા	વા	મ	ન	રો	નો	ક	ર	ભે	દ		
ર	ગ	ડો	શો	ધ	ખો	ળ	ળી	સા	લ	સ	
	ભા	ગો	મા	પ	નો	લ	ખ	ત	ર		
મા	ણ	સ	જ	લ	ધા	ર	મ	ચા	દા		મ
દ	ર	જ	ત	ખ	મ	ર	મ	મા	ણ		
રે	ણુ	કા	ન	ક	લ	ગ	દા	ર	રા	સ	ભ
વ	ર	ભ	ટ	કો	સા	ત	મ	મ			
ત	ગ	મ	ન	પ	ર	સા	ળ	ત	રુ	ણ	
ન	સ	ભ	ગ્ન	ચિ	રા	મં	ભો	વાં			
	ચિ	રા	ગ	કે	પ	ટં	ત	રો	કુ	ટી	ર
વા	વ	ત	ર	ત	ડ	મ	જ	લ	મ		
ન	રૂ	ભ	મં	દો	દ	રી	શ	ક	ખ		
ર	તિ	સ	ર	હ	દ	વા	ત	ન	ભ	દ	ન

ઓગસ્ટ-૨૦૧૦ના અંકમાં છપાયેલ શબ્દ રમત-પ૧ના ઉકેલમાં નીચે મુજબના સભ્યોએ પોતાના ઉકેલ લખીને મોકલાવ્યા છે.

૧. પ્રતાપ નારાયણ દંડ - અમદાવાદ બધા સાચા
૨. લીલાધર લખમશી વિસરિયા - બાડા બધા સાચા
૩. હેમાબહેન દેઢિયા - મુંબઈ બધા સાચા
૪. ચંદ્રાબહેન મહેન્દ્ર શાહ - અમદાવાદ ૧ ભૂલ
૫. રશ્મિકાંત સાવલા - ભુજ ૧ ભૂલ
૬. નવીનચંદ્ર શામજી લાલકા - ગદગ ૧ ભૂલ
૭. જયચંદ માણેકજી લોડાયા - ગદગ ૧ ભૂલ
૮. પ્રભા મહેન્દ્ર શેઠિયા - વલસાડ ૨ ભૂલ

ખરીદનારને સો આંખો જોઈશે, વેચનારને એકે નહીં.

શબ્દ રમત-૫૨

સંકલન : સૂરજલાલ મહેતા

૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮	૧૯	૨૦	૨૧	૨૨	૨૩	૨૪	૨૫	૨૬	૨૭	૨૮	૨૯	૩૦	૩૧	૩૨	૩૩	૩૪	૩૫	૩૬	૩૭	૩૮	૩૯	૪૦	૪૧	૪૨	૪૩	૪૪	૪૫	૪૬	૪૭	૪૮	૪૯	૫૦	૫૧	૫૨	૫૩	૫૪	૫૫	૫૬	૫૭	૫૮	૫૯	૬૦	૬૧	૬૨	૬૩	૬૪	૬૫	૬૬	૬૭	૬૮	૬૯	૭૦	૭૧	૭૨	૭૩	૭૪	૭૫	૭૬	૭૭	૭૮	૭૯	૮૦	૮૧	૮૨	૮૩	૮૪	૮૫	૮૬	૮૭	૮૮	૮૯	૯૦	૯૧	૯૨	૯૩	૯૪	૯૫	૯૬	૯૭	૯૮	૯૯	૧૦૦
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----

શબ્દ રમત ભરનારનું નામ : _____

સરનામું : _____

આપશ્રીના જવાબો શ્રી કચ્છી જૈન ભવન - પાલડીના સરનામે મોકલવા વિનંતી. (શબ્દ રમતનો જવાબ મોકલવાની અંતિમ તારીખ : ૨૦-૯-૨૦૧૦)

આડી ચાવીઓ

- અનુસાર, પ્રમાણે (૪)
- તદન થાકી ગયેલું (૪)
- ખાંધે બોજો ઉપાડવાને બનાવેલી તુલા (૩)
- પ્રતાપ, પરતો, ચમત્કાર (૩)
- ખૂબ લાલ (૪)
- ઠાકોરજી આગળ નૈવેદ્ય તરીકે ગોઠવાતો અનેક વાનગીનો ઢગલો (૪)
- શંકાશીલ, શંકાવાળો સ્વભાવ (૩)
- હસ્ત, કર (૨)
- કડકડ અવાજ સાથે તૂટવું (૫)
- મૂંગું, બેભાન (૪)
- ઉષ્ણતા, તાપ (૩)
- ચંચળ, ફરતું (૨)
- ભ્રમર, વમળ (૩)
- રોગનો ફેલાવો, એપિડેમિક (૪)
- શ્રાવણ, વર્ષાઋતુ (૩)
- લાંબું કે વિસ્તૃત નહિ એવું (૨)
- નસ, ધાબળો (૨)

- બે હાથ પહોળા કરી દીધેલી પકડ (૨)
- અગ્નિ, બળતરા (૩)
- અંતરનો સ્વભાવ ખુલ્લો કરવો (૬)
- આકાર, પ્રમાણ (૨)
- રોગ, વાવડ (૩)
- મચકોડ, લચકાતી ચાલ (૩)
- વિવાહ, સગપણ (૪)
- પગની ચાલનો અણસારો (૩)
- વાદવિવાદની ખેંચાખેંચી (૪)
- મેરા મહાન (૩)
- ક્રિયા, કાર્ય (૨)
- જીર્ણ થઈ ગયેલું, ખખડી ગયેલું (૩)
- બાજુ, પડખું, માર્ગ (૨)
- જવાળામુખીમાંથી નીકળતો ગરમ રસ (૨)
- કોપરાના ખમણની બનાવેલી મીઠાઈ (૫)
- એણે સરસ ગીત..... (૨)
- ભલાઈ દાખવવી (૬)
- મગરમચ્છ, દશમી રાશિ (૩)
- બંધબેસતું હોવાપણું (૨)

- વસિયતનામું (૨)
- વસંતઋતુનો પાક (૨)
- ઊણપ, ઓછું (૨)
- ... કરે સો આજ કર (૨)
- રીત, રિવાજ (૩)
- બળતરા, ઈર્ષ્યા (૩)
- પેટમાં પાણી ભરાવાનો રોગ (૪)

ઊભી ચાવીઓ

- ઉદ્ધારક, ઉદ્ધાર કરનારું (૫)
- છળ, પ્રપંચ (૩)
- લચકો, ડૂચો, ગોટાળો (૨)
- ... પંડિત, પુસ્તકિયા જ્ઞાનવાળો (૨)
- પરાધીનતા, ઘણી હલકી તાબેદારી (૩)
- કાચી વયનું અને અવિવાહિત (૫)
- આમળો, આંટો (૨)
- ધાણાની ભાજી (૪)
- ડુક્કર, સુવર (૨)
- મુશકેલ, કપરું (૩)
- કંડિકા, પેરા (૩)
- નકામું ફેંકી દેવા જેવું (૩)
- આજીજી કરવી, કાલાવાલા કરવા (૫)
- શાંતિ, સુખચેન (૩)
- ગળું દબાવી મારી નાખવું (૪)
- સંસાર, જન્મારો (૨)
- લાડ, પ્યાર (૨)
- સોબત, સહકાર (૨)
- પ્રીતમ, પતિ (૨)
- હળ, માથાના વાળ, લટ (૩)
- સુખદુઃખથી પર (૩)
- રાજાધિરાજ સમ્રાટ (૪)
- ... કરે સો અબ (૨)
- શૂળ, શરીરની પીડા (૨)
- ચાલતું આવેલું, ચાલુ (૪)
- જ્યાં ન પહોંચે રવિ ત્યાં પહોંચે ... (૨)
- રઘવાટ કરનારું (૪)
- વજન, એક કર (૨)
- સ્વાદિષ્ટ ચીજો ખાવાના ચટકાવાળું (૪)
- નફો અને નુકસાન (૪)
- શેઠ, માલિક (૨)
- હરેક, ગમે તે કોઈ (૪)
- હાલત, સ્થિતિ (૨)
- ઘોડા-બળદની એક ચાલ (૫)
- વિશ્રાંતિ, નિવૃત્તિ (૩)
- ઠેસ (૩)
- દાન કરવામાં શૂરો, દાનેશ્વરી (૪)
- પવિત્ર મનનું (૪)
- અમુક સમય (૨)
- નરમ સ્વભાવનું, ભલું (૩)
- માદળિયું (૩)
- પવન, વાયુ (૩)
- દિવસ (૧)
- શરીરની ઊંચાઈ - પ્રમાણ (૨)

આપણું જીવન ખુલ્લી કિતાબ જેવું હોવું જોઈએ.

સરકારનો હુકમ છે

ગુજરાત-મહારાષ્ટ્ર-રાજસ્થાનની સરહદ જ્યાં એકબીજાને મળે છે ત્યાં માલ તથા સામોટ નામના ગામ છે. ત્યાં જિલ્લા પંચાયતની આશ્રમશાળા છે. આ સંસ્થાના મકાનની બાજુમાં એક નાનકડું તૂટ્યું ફૂટ્યું જૂનું છાપરાં જેવું મકાન છે, ત્યાં સરકારી આંગણવાડી ચાલે છે.

અન્ય બે મિત્રો સાથે મેં આ આંગણવાડીની મુલાકાત લીધી. એક નાનકડા ચોખંડા ઓરડામાં ત્રણથી માંડીને પાંચ-છ વર્ષના ચીથરેહાલ છોકરા-છોકરી બેઠા હતા. એક પાંચ-છ વર્ષના બાળકના ખોળામાં એની દોઢ-બે વર્ષની બહેન બેઠેલી હતી. એ બધા બાળકો પાસે એલ્યુમિનિયમની થાળીઓ હતી. દરેક બાળકે પોતાની થાળી હાથમાં પકડી રાખી હતી. એક પણ થાળીમાં અન્નનો એક પણ દાણો ન હતો, માત્ર ખાલી થાળી હતી. આ શૂન્યતામાં ભાવભરી આંખો સાથે મેલાધેલાં બાળકો એકબીજા સાથે એકપણ અક્ષર બોલ્યા વગર બેઠાં હતાં. એક ખૂણામાં એક સુકલકડી મહિલા કર્મચારી પણ હતી.

પૂછતાં ખબર પડી કે બાળકોને એમના મા બાપ અગિયાર વાગે મૂકી જાય છે કારણ કે બપોરે અઢી વાગે મળનારા મધ્યાહ્ન ભોજનની લાલચ હોય છે. અગિયારથી અઢી વાગ્યા સુધી બાળકો એમને એમ શૂન્યમનસ્ક બેસી રહે છે. ના કશી ઊંછળકૂદ, ના કશી મસ્તી કે રમત. એમને એમ પૂતળાની જેમ બેઠા રહે છે. અઢી વાગે સરકારી વાહન આવે છે અને ચણા કે એવું જ કાંઈક પીરસીને જતા રહે છે. આ સાડા ત્રણ કલાકમાં કશી જ પ્રવૃત્તિ કરવામાં આવતી નથી. ત્યાં માત્ર ચાર દિવાલ છે અને જીવતી શિક્ષિકા છે, જે માત્ર અઢી વાગવાની રાહ જુએ છે અને કદી બાળકો સાથે વાત પણ કરતી નથી.

અમે ત્રણે જણે ગજવામાંથી સો-સવા સો રૂા. કાઢ્યા. બીજું કંઈ નહીં તો આ બાળકો માટે બિસ્કીટ કે ટોસ્ટ જે નજીકમાં મળી શકે તે લાવીને એમની ખાલી થાળીમાં મૂકવા કહ્યું. પૈસા આપીને અમે થોડું કામ પતાવીને પાછા આવ્યા. ખરી કરુણતા હવે આવે છે. બાળકો નાસ્તો કરે છે કે કેમ તે જોવા ગયા. પણ આશ્ચર્ય! દૃશ્ય જેમનું તેમજ હતું. અમે આપેલા પૈસાથી વસ્તુઓ તો આવી ગયેલી પણ એના પડીકાં બારી પાસે બાંધેલા પડ્યા હતા, થાળીઓ હજુ ખાલી જ હતી. પૂછ્યું કે થાળીઓ હજુ ખાલી કેમ છે? બાળકોને આપતા કેમ નથી? તો બહેને ક્ષીણ અવાજે જવાબમાં કહ્યું કે ‘એ તો અઢી વાગે જ પીરસાય ને! સરકારનો હુકમ છે!’

રજનીકુમાર પંડ્યા

‘નવા માર્ગ’, તા. ૧-૧-૧૦ના અંકમાંથી

No, all is not well.

શાંતિલાલ સંઘવી - અમદાવાદ

ગામડું, નગર અને મહાનગર

★ વૃક્ષોની ભરચક વસતિમાં થોડાંક મનુષ્યો જોવા મળે તેવી જગ્યાને ગામડું કહેવાય. મનુષ્યોની ભરચક વસતિમાં થોડાં વૃક્ષો જોવા મળે તેવી જગ્યાને નગર કહેવાય અને જે સ્થળે વૃક્ષોનાં થડની સંખ્યા કરતાં બત્તીના થાંભલાની સંખ્યા વધી જાય તેને મહાનગર કહેવાય.

સુડોકુ

- હરખંદ સાવલા

સુડોકુ ક્રમાંક-૧૦૦૮ અત્રે રજૂ કરવામાં આવેલ છે. તેના ચારે ભાગ ભરીને મંગલ મંદિર કાર્યાલય પર તા. ૨૧-૯-૨૦૧૦ સુધીમાં મોકલી આપવા વિનંતી કરવામાં આવે છે.

સાચા જવાબો મોકલનારના નામ ઓક્ટોબર-૨૦૧૦ના અંકમાં પ્રસારિત કરવામાં આવશે.

ક્રમાંક - ૧૦૦૮

A

૮			૯	૬				૪
	૯		૭					૫
		૨	૫					૮
૧	૫			૯				૬
	૮		૪			૧		
	૩				૧	૭		
	૨		૮					
૭					૯	૨	૬	
		૩		૨		૪	૯	

B

			૧	૪	૩	૬	૯	૫
	૧	૪				૮		
૫	૬		૨					
૨	૮			૩		૯		૭
૭	૫		૬		૯			૮
		૬		૧	૭		૨	
	૭	૫		૯		૧	૮	
	૩	૮	૭	૬				૯
૯					૧		૩	૬

C

	૬		૭	૮			૪	૩
૭		૪			૫		૬	
૨				૩		૧		
	૨		૫	૯				૧
૩				૭		૬		
૪		૭			૧		૨	૮
૫	૧			૪	૭			
	૪		૯				૮	૫
		૨			૩		૧	૬

D

૩		૪					૮	૫
				૧	૩	૨		
	૬		૮		૨			
૮				૪	૭	૬		૨
			૩					૪
	૪	૫					૭	
	૭	૮	૬		૪		૩	
૧						૮		૬
		૬		૩				

શરતો :

- ૧થી ૯ના આંકડા ઊભી-આડી લાઈનમાં ફક્ત એક જ વખત હોવા જોઈએ.
- ૧થી ૯ના આંકડા ૩ X ૩ના ચોકઠામાં પણ એક જ વખત હોવા જોઈએ.

ઉકેલ : ક્રમાંક - ૧૦૦૮

A

૬	૧	૪	૨	૯	૮	૫	૩	૭
૩	૮	૭	૬	૧	૫	૨	૯	૪
૫	૨	૯	૪	૩	૭	૧	૮	૬
૭	૩	૬	૧	૫	૪	૯	૨	૮
૪	૫	૨	૮	૭	૯	૩	૬	૧
૮	૯	૧	૩	૬	૨	૪	૭	૫
૯	૬	૮	૫	૨	૧	૭	૪	૩
૨	૪	૫	૭	૮	૩	૬	૧	૯
૧	૭	૩	૯	૪	૬	૮	૫	૨

B

૮	૬	૯	૩	૧	૪	૫	૭	૨
૫	૩	૭	૮	૯	૨	૪	૧	૬
૨	૧	૪	૫	૭	૬	૯	૩	૮
૬	૫	૨	૪	૩	૭	૮	૯	૧
૭	૪	૩	૧	૮	૯	૬	૨	૫
૧	૯	૮	૬	૨	૫	૭	૪	૩
૯	૮	૫	૨	૪	૧	૩	૬	૭
૩	૭	૧	૯	૬	૮	૨	૫	૪
૪	૨	૬	૭	૫	૩	૧	૮	૯

C

૫	૩	૨	૮	૪	૯	૭	૧	૬
૯	૭	૧	૫	૬	૨	૩	૮	૪
૬	૮	૪	૧	૩	૭	૯	૨	૫
૮	૯	૫	૪	૭	૬	૧	૩	૨
૭	૨	૩	૯	૧	૫	૪	૬	૮
૪	૧	૬	૨	૮	૩	૫	૯	૭
૩	૫	૭	૬	૯	૮	૨	૪	૧
૧	૬	૯	૭	૨	૪	૮	૫	૩
૨	૪	૮	૩	૫	૧	૬	૭	૯

D

૬	૧	૩	૯	૫	૮	૨	૪	૭
૯	૭	૮	૨	૪	૩	૧	૬	૫
૨	૫	૪	૧	૬	૭	૯	૩	૮
૪	૯	૫	૮	૨	૧	૬	૭	૩
૮	૩	૨	૬	૭	૫	૪	૯	૧
૭	૬	૧	૩	૯	૪	૮	૫	૨
૧	૨	૬	૫	૩	૯	૭	૮	૪
૫	૮	૭	૪	૧	૬	૩	૨	૯
૩	૪	૯	૭	૮	૨	૫	૧	૬

સુડોકુ-૧૦૦૮ના જવાબ મોકલનારની નામાવલી માટે જુઓ પાના નં.-૮૦

વાંચવામાં સરળ, આકર્ષક અને આનંદદાયક એવી કોઈ ચીજ હોય તો તે કેટલોગ છે.

સુડોકુ-૧૦૦૮

ઓગસ્ટ-૨૦૧૦ના અંકમાં છપાયેલ સુડોકુ-૧૦૦૮નો ઉકેલ

મોકલનારની નામાવલિ

૧. પાર્શ્વ તરુણ દંડ	- અમદાવાદ	બધા સાચા
૨. પ્રતાપ નારાણજી દંડ	- અમદાવાદ	બધા સાચા
૩. સ્નેહા પ્રકુલ છેડા	- અમદાવાદ	બધા સાચા
૪. એ. જે. ભટ્ટ	- અમદાવાદ	બધા સાચા
૫. નિરાલી દિનેશ શાહ	- અમદાવાદ	બધા સાચા
૬. નીના અશોક ગોરજી	- અમદાવાદ	બધા સાચા
૭. યોગિની ચેતન શાહ	- અમદાવાદ	બધા સાચા
૮. સ્મિતા વિશાલ શાહ	- અમદાવાદ	બધા સાચા
૯. ઉષ્મા વિશાલ શાહ	- અમદાવાદ	બધા સાચા
૧૦. મૈત્રી જયેશ શાહ	- અમદાવાદ	બધા સાચા
૧૧. મમતા જિતેન્દ્ર શાહ	- અમદાવાદ	બધા સાચા
૧૨. લીના મણિલાલ શાહ	- વડોદરા	બધા સાચા
૧૩. રૂપલ કેયૂર લોડાયા	- વડોદરા	બધા સાચા
૧૪. હર્ષા વિનોદ મોરબિયા	- મુંદ્રા	બધા સાચા
૧૫. મમતા જિતેન્દ્ર શાહ	- અમદાવાદ	બધા સાચા
૧૬. કિરણ ઉમરશી રાંભિયા	- નડિયાદ	બધા સાચા
૧૭. ભક્તિ કિરણ ત્રેવાડિયા	- અમદાવાદ	બધા સાચા
૧૮. બકુલ એચ. શાહ	- અમદાવાદ	બધા સાચા
૧૯. કૃષિત નીલેશ રાજગોર	- ભુજપુર	બધા સાચા

આંક શીખવાની કચ્છી રીત

- (૧) એકડે એક, પાપડ શેક
પાપડ કચ્છો, મુંજો દાખલો સચો
- (૨) એક ઢૂ ઢૂએ, તું તો રૂએ
તોકે પઈ માર
બે ઢું ચાર
- (૩) પંદર એકાં પંદર
લાડી કરે ઓનર
લાડે કે ચડઈ રીસ
પંદર ઢૂ ત્રીસ.
- (૪) સોળ એકાં સોળ,
ઘરમાં આવ્યા ચોર
ચોરે લીધી છત્રી
સોળ ઢૂ બત્રી.
- (૫) વી એકાં વી ઘરમાં આવ્યું ઘી
ઘીના ડબા ખાલી, વી ઢૂ ચાલી.

કુંજવતા રમણિકલાલ શાહ

લગ્નોત્સુક ઉમેદવારોની માહિતી

ઉમેદવારનું નામ	: સંજય
પિતાશ્રીનું નામ	: ધીરજલાલ
માતાશ્રીનું નામ	: મંજુલાબહેન
અટક	: સંગોઈ
જન્મ તારીખ	: ૨૧-૭-૧૯૮૨
ઉંમર	: ૨૮ વર્ષ
ભાઈ	: ૫'૮"
વજન	: ૮૦ કિ.ગ્રા.
વર્ણ	: ગોરો
ભેડ ગૂપ	: O+
કુંડળીમાં માનો છો?	: હા
મંગળ કે શનિ છે?	: હળવો મંગળ છે.
ચશમાં છે કે નહીં?	: ના
કોઈ ખોડ હોય તો તેની વિગત	: —
શોખ	: ક્રિકેટ
ખાસ પસંદગી	:
અભ્યાસ	:
વ્યવસાય/નોકરી કરતા હો તો વિગત	: નોકરી

વાર્ષિક આવક : રૂ. ૧,૦૦,૦૦૦/-
પિતાશ્રીના વ્યવસાય/નોકરીની વિગત : નિવૃત્ત

પિતાશ્રીના ફોન નંબર : ૯૯૨૫૪ ૭૩૫૩૩

મોસાળ પક્ષનું (નાના કે મામા)નું નામ : મેઘજી થોભણ ગડા

કચ્છમાં ઉમેદવારના પોતાના ગામનું નામ : નાંગલપુર (ઢોંઢ)

તાલુકો : માંડવી

હાલનું પૂરું સરનામું : ૬, નવનીત ભવન, બહેરામપુરા પોલીસ થોકી સામે, શેઠ આણંદજી કલ્યાણજી જૈન નગર, બહેરામપુરા, અમદાવાદ-૨૨.

ફોન નંબર :

મોબાઈલ નંબર :

ઉમેદવાર સાથે રહેતી વ્યક્તિઓના નામ : માતા, પિતા. (૩ બહેનો પરીણિત છે.)

કર્મ ક્યારેય કોઈનો પીછો છોડતું નથી.

સંકલન : પોપટલાલ નેણશી ઘરોડ

- ★ કચ્છમાં ત્રીજા રાઉન્ડ પેટે વધુ ૧થી ૪ ઈંચ મેઘ મહેર થતાં ખેડૂતો ખુશખુશાલ થઈ ગયેલ અને હવે આ વર્ષ પાક સોળ આની થશે તેવી આશા રાખતા થઈ ગયેલ છે.
- ★ રાજ્યમંત્રી વાસણભાઈ આહીરે ભયાઉ ખાતે ગરીબ કલ્યાણ મેળામાં હાજરી આપી હતી અને અંજારમાં સચ્ચિદાનંદ મંદિરમાં ગુરુ પૂર્ણિમા નિમિત્તે યોજનારા કાર્યક્રમમાં ઉપસ્થિત રહ્યા હતા.
- ★ ભયાઉ ખાતે યોજાયેલા ગરીબ કલ્યાણ મેળામાં રાજ્યના શિક્ષણ પ્રધાન રમણભાઈ વોરાએ ગુજરાત સરકાર ૫૦ ગરીબ કલ્યાણ મેળામાં ૨૨૫ તાલુકા આવરી લઈ લાભાર્થીઓ સુધી રૂ. ૩૫૦૦ કરોડની માતબર સહાય પહોંચાડશે તેવી જાહેરાત કરી હતી.
- ★ ભયાઉ તાલુકાના માય ગામ પાસે એક વોકળાએ આહીર પરિવારની બે સગીબહેન અને તેમના ચાર બાળકો સહિત છ જણાનો ભોગ લેતાં સમગ્ર પંથકમાં અરેરાટી પ્રસરી હતી.
- ★ અંજાર અને રતનાલની બસો એલ.સી. નં.-૧૨ કિ.મી. પાસે વરસાદમાં માટી અને કાંકરી ધોવાઈ જતાં ૫૦૦ મીટરના ટ્રેક પર દોઢથી બે ફૂટ જેટલો ખાડો પડી જતાં ભુજથી મુંબઈ જવા માટે રવાના થનારી કચ્છ એક્સપ્રેસને ભુજ ખાતે જ અટકાવી દેવામાં આવી હતી.
- ★ કચ્છમાં સચરાચર વરસાદ વચ્ચે નાની સિંચાઈ યોજનાના કુલ ૧૬૮ માંથી ૧૭ ડેમ ઓવર ફ્લો થઈ ગયા હોવાનું સિંચાઈ વિભાગ તરફથી જાણવા મળ્યું છે.
- ★ ભુજ મર્કન્ટાઈલ બેંકના ખાતેદારોનું અકસ્માતે અવસાન થતા બેંક તરફથી વારસદારોને બેંકના નિયમોને અધીન ૫૦ હજારથી પાંચ લાખ સુધીનો અકસ્માત વીમો મફત આપવામાં આવે છે. બેંકના ગ્રાહક રાહુલ ગઢવીના વારસદારને બે લાખ અને રીધમ ઠક્કરને ૫૦ હજારનો ચેક આપવામાં આવેલ.
- ★ ભયાઉ નજીકના ભવાનીપુર રેલવે નાળામાં મહેશગર ગુંસાઈ તણાઈ જતાં તેનું મોત નીપજ્યું હતું. જ્યારે મેઘરપર બોરીચી ગામ નજીક નદીમાં લક્ઝરી બસ પલટી ખાતાં આશાબહેન ચોક્સીનું મૃત્યુ થયું હતું.
- ★ ભુજના આરાધના ભવન જૈન સંઘમાં ભુજ ચાતુર્માસ પ્રસંગે

અષાઢી બીજના આચાર્ય વિજયકલ્પપ્રભા સૂરિજી મ.સા. સાથે ૧૩ સાધુ તથા સાધ્વીજી અનુપમાશ્રીજી સાથે ૪૨ની સંખ્યામાં પ્રવેશ કર્યો હતો.

- ★ ગાંધીધામ શહેરના સ્ટીલ અને લાકડાંના ઉદ્યોગપતિને તેના ઘરના સભ્યોનું અપહરણ કરવાની ધમકી આપી અતુલ અગ્રવાલ પાસે ૧ કરોડની ખંડણીની માંગણી કરી હતી. આ ખંડણીખોર દીપક સુરેન્દ્ર ગોયલ તથા અર્જુન પ્રજાપતિને પકડી પડાયો હતો.
- ★ કંડલા પોર્ટ પ્રશાસન દ્વારા ગેરકાયદે રીતે વસૂલાતી ટ્રાન્સફર ફી અને ફીમાં કરાયેલા અસહ્ય વધારાના વિરોધમાં ગાંધીધામ પ્રોપર્ટી ડીલર્સ તરફથી જલદ આંદોલન કરવાની ચીમકી આપવામાં આવી હતી.
- ★ માંડવીમાં ૨૪ કલાક અનરાધાર ૨૧ ઈંચ પડેલા વરસાદે છ દાયકાનો વિક્રમ તોડ્યો હતો. આ પડેલા વરસાદ સાથે મોસમનો કુલ વરસાદ ૩૮ ઈંચ થઈ ગયેલ હતો. વરસાદના કારણે ૫૦૦ ઘરોમાં પાણી ભરાઈ ગયેલ હતું.
- ★ કચ્છ જિલ્લામાં છેલ્લા કેટલાય દિવસથી પડી રહેલા ભારે વરસાદને કારણે નમક ઉદ્યોગને ભારે નુકસાન થયું છે તેમ પ્રમુખ શ્રી હીરાલાલ પારેખે જણાવ્યું હતું.
- ★ કચ્છમાં પડેલા સંતોષકારક વરસાદના કારણે ગાંધીધામ સંકુલને પાણી પૂરું પાડતા ટમ્પર ડેમમાં પાણીની આવક વધીને ૨૬ ફૂટ થઈ છે. આ પાણી ૧૫ મહિના ચાલે તેટલું છે.
- ★ ભુજની ધી મુસ્લિમ એજ્યુકેશન એન્ડ વેલફેર સોસાયટી સંચાલિત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળામાં નિવૃત્ત થયેલા શિક્ષકોનાં વિદાયમાનનો કાર્યક્રમ યોજાયો હતો.
- ★ કનેયા બે ગામ નજીક કાર્યરત એશિયા મોટર વર્ક્સ કંપની ઉપર શુક્રવારે મોડી રાત્રે અજાણ્યા લોકોના ટોળાએ પથ્થરમારા સહિતનો હુમલો કરતાં કંપનીના સલામતી રક્ષકે હવામાં ગોળીબાર કરેલ હતો.
- ★ કાળા ડુંગરના દર્શનાર્થે આવેલા યાત્રિકોની ખાનગી ટ્રાવેલ્સની બસ કાળા ડુંગર પરથી નીચે ઉતરી રહી હતી ત્યારે ગાય આડી આવી જતાં ડ્રાઈવરે કાબૂ ગુમાવ્યો હતો અને ૫૦ યાત્રાળુ સાથે બસ પલટી ખાઈ ગઈ હતી. ૧૬ યાત્રાળુઓને નાની મોટી ઈજાઓ થઈ હતી.
- ★ વી ટ્રાન્સ ઈન્ડિયા (અગાઉની વિજય ટ્રાન્સપોર્ટ કંપની) જે આઈ.એસ.ઓ. ૮૦૦૧ : ૨૦૦૦ છે તેના અધ્યક્ષ અશોક કુંવરજી શાહને ટ્રાન્સપોર્ટ પર્સનાલિટી ઓફ ધ યર એવોર્ડ મળ્યો છે જે ટ્રાન્સપોર્ટ ઉદ્યોગના ઇતિહાસમાં પ્રથમવાર જ મળેલ છે. કંપનીને બીજો એવોર્ડ પર્સનલ મેનેજમેન્ટ માટે નેશનલ એવોર્ડ મળેલ છે.
- ★ કચ્છ યુનિવર્સિટીના પ્રથમ પદવીદાન પ્રસંગે પૂર્વ રાષ્ટ્રપતિ અને અણ્ણવૈજ્ઞાનિક ડૉ. અબ્દુલ કલામ આઝાદે દીક્ષાંત સમારોહમાં

જિંદગી ટૂંકી છે અને જંજળ લાંબી છે, માટે જંજળ ટૂંકી કર, તો જિંદગી સુખરૂપ લાગશે લાંબી.

- દેશના સર્વાંગી વિકાસ માટે શહેરી સુવિધાઓ ગ્રામ્ય વિસ્તારો સુધી લઈ જવાની હિમાયત કરી હતી.
- ★ ચાર દાયકા ચોથી પેઢી અને ૪૦ હજાર કચ્છીઓ કે જેમાં કચ્છ, કચ્છી અને કચ્છીયત સદાકાળ ધબકે છે તેવા બ્રિટન સ્થિત ત્રીસ હજાર હમ વતનીઓએ નોર્થ હોલ્ટ કચ્છી લેવા પટેલ સમાજ ખાતે સામૂહિક રીતે નવા વરસના ભીના માહોલને કચ્છીયતથી વધુ સ્નિગ્ધ બનાવ્યો હતો. બ્રિટિશ પાર્લામેન્ટરીયન સહિતના અંગ્રેજો, આફ્રિકાના આમંત્રિતો વગેરે કચ્છી નવા વરસ અષાઢી બીજની ઉજવણીમાં જોડાયા હતા.
 - ★ ભાવનગર કચ્છ સમાજ દ્વારા અષાઢી બીજની ઉજવણી પરિવારજનો દ્વારા જગશી જેઠાભાઈ છેડા લાયજાવાળા સભાગૃહ ખાતે યોજાયેલા કાર્યક્રમમાં કરાઈ હતી. સમાજના પ્રમુખ મહેન્દ્રભાઈએ સૌને નવા વર્ષના અભિનંદન પાઠવી ૨૫મા રજત જયંતી વર્ષની ઉજવણીની માહિતી આપી હતી.
 - ★ રાજ્યની સ્વર્ણમ જયંતી વર્ષની ઉજવણીના ભાગરૂપે કચ્છ સૌરાષ્ટ્ર પ્રોડક્ટિવિટી કાઉન્સિલ અને ડાયરેક્ટોરેટ ઓફ ઈન્ડસ્ટ્રીયલ સેફ્ટી એન્ડ હેલ્થના સંયુક્ત ઉપક્રમે ઉદ્યોગોમાં સુરક્ષા સંસ્કૃતિનું નિર્માણ વિષય પર સેમિનારનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું.
 - ★ ભચાઉ તાલુકાના માધાપર પાસે આવેલા યક્ષ મંદિરમાં ડૂબી જવાથી ૩ ભાઈ-બહેનોએ અને આધોઈ પાસે આવેલા ૧૦ ફૂટ ઊંડા ખાડામાં ૪ ભાઈ-બહેનોના ડૂબી જવાથી ૭ જણાના કરુણ મૃત્યુને લીધે મેઘોત્સવમાં માતમ છવાઈ ગયો હતો.
 - ★ રાજ્ય સરકાર સાથે ચર્ચા વિચારણા બાદ ૧૫ દિવસ જૂના ભુજના જથ્થાબંધ વેપારીના આંદોલનનો અંત આવ્યો હતો. ભાજપ અગ્રણીઓ તરફથી તેમના પ્રશ્નોનો ઉકેલ આવી જશે તેવી હેયાધારણા આપવામાં આવી હતી.
 - ★ સર્વ સેવા સંઘ સંચાલિત એન્કરવાલા જનરલ હોસ્પિટલ - મસ્કાને અદાણી ફાઉન્ડેશન તરફથી ૧૧ લાખનું માતબર દાન આપવામાં આવ્યું હતું.
 - ★ કચ્છમાં ચાલતી નારેગા યોજના સંબંધી ઉઠતી અનેક ફરિયાદોની તપાસ માટે રજી ઓગસ્ટના ગ્રામીણ વિકાસ મંત્રાલયના અધિકારી મેજર આર.વી. સિંઘે મુલાકાત લીધી હતી.
 - ★ ચેક ડેમ બનાવવાની મહાકાય યોજનામાં ૩૫૦ જેટલા ચેક ડેમ નખત્રાણા અને અબડાસા તાલુકામાં મંજૂરી વગર નિર્માણ કરવામાં આવતાં તેના માટેના ૧૮ કરોડના ચૂકવણા અટકાવી દેવામાં આવેલ છે અને આ કારણોસર એક કાર્યપાલક ઈજનેરની રાતોરાત બદલી કરી દેવામાં આવી છે.
 - ★ કોલકતા કચ્છી સમાજના ઉપક્રમે કચ્છી નવું વર્ષ અષાઢી બીજની ઉજવણી કરવામાં આવી હતી. કચ્છીઓની ઉપસ્થિતિમાં કવિ સંમેલન અને સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમ ઉપરાંત તેજસ્વી ૧૫ વિદ્યાર્થી ભાઈ-બહેનોનું સન્માન કરવામાં આવ્યું હતું.

- ★ ગાંધીધામ ખાતે કચ્છ દેશીય સાશ્વત બ્રાહ્મણ મહાસ્થાન દ્વારા જ્ઞાતિના વિદ્યાર્થીઓ માટે સરસ્વતી સન્માન સમારંભનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું.
- ★ કચ્છના અખાતમાં જખૌ પાસે ભારતીય જળ સીમામાં ઘૂસી આવેલા ત્રણ પાકિસ્તાની બોટોને પરચીસ શખ્સો સાથે ઝડપી લેવાઈ હતી.
- ★ ટુંડા ગામે કવિ 'તેજ'ની કવિતાઓના અંગ્રેજી અનુવાદનું પુસ્તક 'ના વિમોચનનો કાર્યક્રમ યોજાયો હતો. આ પ્રસંગે પ્રભાશંકર ફડકે તેમજ કવિ તેજનું સન્માન કરવામાં આવ્યું હતું.
- ★ કચ્છના મુંદ્રા બંદરોએથી પ્રતિબંધિત એવા નોન બાસમતી ચોખાના જથ્થાને મિસ ડેકલેરેશન દ્વારા નિકાસ કરવાનું ષડયંત્ર પકડી પાડી ૩૦૦ ટન જથ્થાને સત્તાવાર સીલ કરીને આગળની કાર્યવાહી કરવામાં આવી હતી.
- ★ મુંબઈમાં શ્રી વાંકી જૈન મિત્ર મંડળ (મુંબઈ)ના ઉપક્રમે સ્વાતંત્ર્ય સેનાની રવજી રાયમલ છેડાનું અને તેજસ્વી વિદ્યાર્થીઓનું બહુમાનનો એક કાર્યક્રમ યોજાયો હતો. તેમાં મહારાષ્ટ્રના ઉચ્ચ શિક્ષણ અને આરોગ્ય રાજ્યપ્રધાન વર્ષાતાઈ અને સાંસદ એકનાથ ગાયકવાડ ઉપસ્થિત રહ્યા હતા.
- ★ માધાપર લોહાણા સમાજ દ્વારા સરસ્વતી સન્માન કાર્યક્રમ યોજાઈ ગયેલ હતો. આ સમારંભમાં શ્રી શશીકાંત ઠક્કરે અઘતન વૃદ્ધાશ્રમ ઊભું કરવાનું આયોજન કરાયું હોવાની જાહેરાત કરી હતી.
- ★ ભારત સરકારના સાયન્સ એન્ડ ટેકનોલોજી વિભાગે માધ્યમિક શાળાના શ્રેષ્ઠ વિદ્યાર્થીની પસંદગી કરી આવા તેજસ્વી તારલાને ઈન્સ્પાયર એવોર્ડની રૂા. ૫,૦૦૦/-ની રકમ પુરસ્કાર સ્વરૂપે જાહેર કરી હતી. કુલ ૧૧૬૦ વિદ્યાર્થીઓને ૫૮ લાખ જેટલી રકમ ઈનામમાં આપવામાં આવેલ છે.

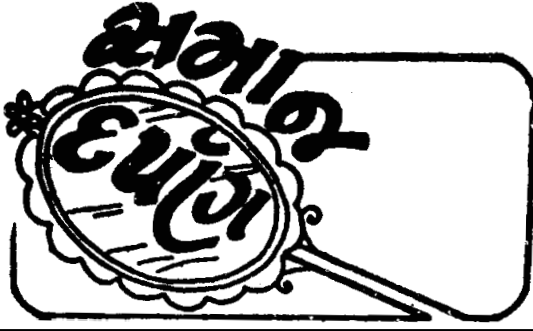
સી/૮૧, કર્મચારી નગર, વિભાગ-૧, રજા પાર્કની સામે, ઘાટલોડિયા,
અમદાવાદ-૬૧. ફોન : (૦૭૯) ૨૭૪૮૫૮૧૨

ગુજરાતની મહત્વની નદીઓ

નદીનું નામ	લંબાઈ-કિ.મી.	નદીનું નામ	લંબાઈ કિ.મી.
નર્મદા	૧૩૧૨	મચ્છુ	૧૧૩
તાપી	૭૫૨	સુખભાદર	૧૧૨
મહી	૫૭૬	આજી	૮૬
સાબરમતી	૪૧૦	ઓઝત	૮૦
વણસા	૨૮૦	ધેલો	૮૦
સરસ્વતી	૧૭૬	કાળુભાર	૮૦
ભાદર	૧૭૬	ચંદ્રભાગા	૮૦
શત્રુંજી	૧૬૦	પાર	૮૦
વાત્રક	૧૨૫	અંબિકા	૬૪
કિમ	૧૧૨	કંકાવટી	૫૧
ઢાઢર	૧૧૨	ખારી	૪૮

ગુર્જરના સૌજન્યથી

જેની વાતથી તમારું મન અશાંત થઈ જાય તેવી વ્યક્તિ પાસે ન બેસો કે તેવી વ્યક્તિને તમારી પાસે ન બેસાડો.

સરનામા ફેરફાર

● લક્ષ્મીચંદ યનાભાઈ ખીંચશી શાહ (માલદે)

બી-૨૦૧, ચંદનબાળા ફ્લેટ, સુવિધા શોપીંગ સેન્ટર સામે,
કલા ભવનની બાજુમાં, પાલડી, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૦૭.
ફોન : ૩૨૫૨ ૬૨૮૩, મો. ૯૦૯૯૧ ૪૩૭૧૯

● નિહાર ધીરજલાલ મહેતા

બી-૧૩, પહેલો માળ, વેસ્ટર્ન પાર્ક, ગુરુદ્વારા પાસે,
એસ.જી. હાઈવે, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૧૫.

● પરેશ રવિલાલ પારેખ

ઈ-૩૦૨, ધનવિહાર રેસિડેન્સી, સહજાનંદ સિટી,
ન્યુ સી.જી. રોડ, ચાંદખેડા, અમદાવાદ-૩૮૨ ૪૨૪.

● નિપેશ જયકુમાર શાહ

બી-૨, ભૂમિકા એપાર્ટમેન્ટ, બોડીલાઈન હોસ્પિટલ પાસે,
વિકાસગૃહ રોડ, પાલડી, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૦૬.

● વલ્લભજી પ્રેમજી નીસર

૨૦૧, નીલદીપ ટાવર, નવરંગ સ્કૂલની બાજુમાં,
નવરંગ છ રસ્તા, નારણપુરા, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૧૩.

● નવીનચંદ્ર ભવાનજી મૈશેરી

૦૩, નવનીત ભવન, બ્લોક-સી, આણંદજી કલ્યાણજી જૈન નગર,
બહેરામપુરા, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૨૨.

● ધીરજલાલ ભાઈચંદ શાહ

૦૪, નવનીત ભવન, બ્લોક-સી, આણંદજી કલ્યાણજી જૈન નગર,
બહેરામપુરા, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૨૨.

● રમેશચંદ્ર ભવાનજી મૈશેરી

૦૫, નવનીત ભવન, બ્લોક-સી, આણંદજી કલ્યાણજી જૈન નગર,
બહેરામપુરા, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૨૨.

● ધીરજલાલ ખીમજી સંગોઈ

૦૬, નવનીત ભવન, બ્લોક-સી, આણંદજી કલ્યાણજી જૈન નગર,
બહેરામપુરા, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૨૨.

● રમેશચંદ્ર ભીમશી દેદિયા

૦૮, નવનીત ભવન, બ્લોક-સી, આણંદજી કલ્યાણજી જૈન નગર,
બહેરામપુરા, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૨૨.

● અરવિંદ ખોડીલાલ કુબડિયા

૧૦૧, નવનીત ભવન, બ્લોક-સી, આણંદજી કલ્યાણજી જૈન નગર,
બહેરામપુરા, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૨૨.

● રતિલાલ અમુલખ મહેતા

૧૦૨, નવનીત ભવન, બ્લોક-સી, આણંદજી કલ્યાણજી જૈન નગર,
બહેરામપુરા, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૨૨.

● હસમુખ કાંતિલાલ મહેતા

૧૦૩, નવનીત ભવન, બ્લોક-સી, આણંદજી કલ્યાણજી જૈન નગર,
બહેરામપુરા, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૨૨.

● રમણિકલાલ દામજી સાવલા

૧૦૪, નવનીત ભવન, બ્લોક-સી, આણંદજી કલ્યાણજી જૈન નગર,
બહેરામપુરા, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૨૨.

● ખુશાલ પદમશી ગોસર

૧૦૬, નવનીત ભવન, બ્લોક-સી, આણંદજી કલ્યાણજી જૈન નગર,
બહેરામપુરા, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૨૨.

● પ્રભુલાલ મણિલાલ વોરા

૧૦૭, નવનીત ભવન, બ્લોક-સી, આણંદજી કલ્યાણજી જૈન નગર,
બહેરામપુરા, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૨૨.

● નરેશ મણિલાલ શાહ

૧૦૮, નવનીત ભવન, બ્લોક-સી, આણંદજી કલ્યાણજી જૈન નગર,
બહેરામપુરા, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૨૨.

● શૈલેષ શામજી નાગડા

૨૦૨, નવનીત ભવન, બ્લોક-સી, આણંદજી કલ્યાણજી જૈન નગર,
બહેરામપુરા, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૨૨.

● અલ્કેશ કાંતિલાલ શાહ

૨૦૩, નવનીત ભવન, બ્લોક-સી, આણંદજી કલ્યાણજી જૈન નગર,
બહેરામપુરા, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૨૨.

● બાણજી લીલાધર દેનિયા

૨૦૪, નવનીત ભવન, બ્લોક-સી, આણંદજી કલ્યાણજી જૈન નગર,
બહેરામપુરા, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૨૨.

● રજનીકાંત બાબુભાઈ શાહ

૨૦૬, નવનીત ભવન, બ્લોક-સી, આણંદજી કલ્યાણજી જૈન નગર,
બહેરામપુરા, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૨૨.

● મનીષ કરમશી દેદિયા

૨૦૭, નવનીત ભવન, બ્લોક-સી, આણંદજી કલ્યાણજી જૈન નગર,
બહેરામપુરા, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૨૨.

● મોનીશ ભૂપેન્દ્રભાઈ વોરા

૨૦૮, નવનીત ભવન, બ્લોક-સી, આણંદજી કલ્યાણજી જૈન નગર,
બહેરામપુરા, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૨૨.

● નીતિન કાંતિલાલ લોડાયા

૩૦૧, નવનીત ભવન, બ્લોક-સી, આણંદજી કલ્યાણજી જૈન નગર,
બહેરામપુરા, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૨૨.

● મિલન પદમશી ગોસર

૩૦૨, નવનીત ભવન, બ્લોક-સી, આણંદજી કલ્યાણજી જૈન નગર,
બહેરામપુરા, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૨૨.

● કુલીન ખેતશી ઘરમશી

૩૦૪, નવનીત ભવન, બ્લોક-સી, આણંદજી કલ્યાણજી જૈન નગર,
બહેરામપુરા, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૨૨.

દુર્જન ભણેલો હોય તો પણ તેનો ત્યાગ કરવો જોઈએ.

- **દિનેશ લખમશી મૈશેરી**
૩૦૬, નવનીત ભવન, બ્લોક-સી, આણંદજી કલ્યાણજી જૈન નગર, બહેરામપુરા, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૨૨.
- **શાંતિલાલ દેવરાજ દંડ**
૩૦૭, નવનીત ભવન, બ્લોક-સી, આણંદજી કલ્યાણજી જૈન નગર, બહેરામપુરા, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૨૨.
- **ધર્મેન્દ્ર બાબુલાલ ગાંધી**
૩૦૮, નવનીત ભવન, બ્લોક-સી, આણંદજી કલ્યાણજી જૈન નગર, બહેરામપુરા, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૨૨.
- **જિતેન કાંતિલાલ શાહ**
૪૦૧, નવનીત ભવન, બ્લોક-સી, આણંદજી કલ્યાણજી જૈન નગર, બહેરામપુરા, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૨૨.
- **પરેશ હસમુખલાલ દોશી**
૪૦૨, નવનીત ભવન, બ્લોક-સી, આણંદજી કલ્યાણજી જૈન નગર, બહેરામપુરા, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૨૨.
- **કિરણ પ્રકાશભાઈ શાહ**
૪૦૩, નવનીત ભવન, બ્લોક-સી, આણંદજી કલ્યાણજી જૈન નગર, બહેરામપુરા, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૨૨.
- **ચંદ્રકાંત ભવાનજી મૈશેરી**
૪૦૪, નવનીત ભવન, બ્લોક-સી, આણંદજી કલ્યાણજી જૈન નગર, બહેરામપુરા, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૨૨.
- **ભાવેશ હીરજી ગડા**
૪૦૬, નવનીત ભવન, બ્લોક-સી, આણંદજી કલ્યાણજી જૈન નગર, બહેરામપુરા, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૨૨.
- **નવીનચંદ્ર રામજી સતરા**
૪૦૮, નવનીત ભવન, બ્લોક-સી, આણંદજી કલ્યાણજી જૈન નગર, બહેરામપુરા, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૨૨.

સગપણ

- **ગુરુવાર, તા. ૧૨-૮-૨૦૧૦**
ચિ. આનલ કમલેશ બાબુભાઈ ગોગરી (શાહ) (કપાયા - અમદાવાદ)
ચિ. જિનેશ નીતિનભાઈ આણંદજી શેઠિયા (લખાપર - વલસાડ)
- **રવિવાર, તા. ૨૨-૮-૨૦૧૦**
વિશાલ ચંદ્રકાંત રવિલાલ મહેતા (લલિયાણા - અમદાવાદ)
છાયા સંપતરાજજી મહેતા (સુમેરપુર (રાજસ્થાન) - અમદાવાદ)
- **રવિવાર, તા. ૨૨-૮-૨૦૧૦**
કુશાલ ચંદ્રકાંત રવિલાલ મહેતા (લલિયાણા - અમદાવાદ)
ઈશિતા હસમુખલાલ સંઘવી (ખાખરેચી (મચ્છુકાંઠા) - મુલુંડ (મુંબઈ))

સાભાર સ્વીકાર

- ચિ. વિશાલ તથા ચિ. કુશાલની સગાઈ પ્રસંગે શ્રી ચંદ્રકાંત રવિલાલ મહેતા તરફથી શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદને રૂ. ૨,૧૦૦/-ની સપ્રેમ ભેટ મળેલ છે.
- ચિ. ઘરતીની માસક્ષમણની ઉગ્ર તપશ્ચર્યાના પારણા પ્રસંગે શ્રી ભોગીલાલ પ્રેમચંદ કોરડિયા તરફથી શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદને રૂ. ૧૧૦૦/- સપ્રેમ ભેટ મળેલ છે.
- શ્રી ચંદ્રકાંત લખમશી શાહ (મુંદ્રા - અમદાવાદ) તરફથી તેમના સુપુત્ર ચિ. મનીષના લગ્ન નિમિત્તે મંગલ મંદિરને રૂ. ૫૦૧/- સપ્રેમ ભેટ મળેલ છે.
- શ્રીમતી કલ્પના હરખચંદ નાનજી શાહ (પોલડિયા) તરફથી તેમની સુપુત્રી ચિ. ફોરમ ના સગપણ નિમિત્તે રૂ. ૨૫૧/- 'મંગલ મંદિર'ને સપ્રેમ ભેટ મળેલ છે. ઉપરોક્ત સર્વે ભેટોનો સાભાર સ્વીકાર કરવામાં આવેલ છે.

તપશ્ચર્યા - માસક્ષમણ

ચિ. ઘરતી હેમેન્દ્ર ભોગીલાલ પ્રેમચંદ કોરડિયા (ફતેહગઢ - અમદાવાદ) માસ ક્ષમણની ઉગ્ર તપશ્ચર્યા કરી, મંગળવાર, તા. ૨૪-૮-૨૦૧૦ના પારણા કરેલ છે.

ભણતર સાથે ગણતર

૧૯૪૮માં સૌરાષ્ટ્ર સરકારની સ્થાપના થઈ ત્યાં સુધી અમારા અભ્યાસક્રમને કોઈએ સ્વીકૃતિ આપી ન હતી. અમને સમય, પિરિયડો તથા પરીક્ષા વગેરેના જડબંધનો ન હતા. વરસાદ શરૂ થાય એટલે બીડ-ડુંગરમાં નાહવા, ધોધમાં કૂદવા નીકળી પડીએ. વર્ષ નબળું હોય ત્યારે અનાજ સમિતિમાં પણ વિદ્યાર્થીઓને જોતરીએ. રસોયો ભાગી જાય તો તરત રોટલાવર્ગ શરૂ થાય. રસોડામાં સૌ નાનાં મોટા કામે લાગી જાય. રસોયાની સાડીબારી નહીં.

અમે જોયું કે બધાની ભણવાની ભૂખ શિક્ષણ શાસ્ત્રે નક્કી કરેલી ઉંમરે અને સમયે ઊઘડે જ એ માન્યતા સારી નથી. અમે કોઈની બૌદ્ધિક પ્રગતિ જોઈને એને આગલો નંબર આપતા નહીં. જેની જે બાબતમાં આવડત તેને અમે સૌ પાસે ધરી દેતા. શિક્ષણમાં હોશિયારીનો આજનો ગજ એ નરી ફિશિયારી જ છે એમ અનુભવે કહી શકું છું.

એ કાળના આ રીતે ભણેલા સૌ વિદ્યાર્થીઓમાં મોટાભાગના પોતાનો રસ્તો સ્વમાનભેર જાતે કાઢનારા નીકળ્યા, તે પણ અમે જોયું.

ખરી રીતે સવાલ માહિતી આપવાનો નથી પણ આત્મવિશ્વાસ અને સમજણ આપવાનો છે.

- મનુભાઈ પંચોળી 'દર્શક'
રેષક : શાંતિલાલ સંઘવી

જ્ઞાન તો સતત મેળવતા જ રહેવું જોઈએ.

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદ વર્ષ ૨૦૧૦-૨૦૧૧ની ચૂંટણીઓ માટે નિમાયેલ ચૂંટણી પંચની જાહેરાત

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદના ટ્રસ્ટમંડળ અને કારોબારીમાં ખાલી થતી જગ્યાઓની ચૂંટણી વર્ષ ૨૦૧૦-૨૦૧૧ અંગેનો અહેવાલ.

સંસ્થાના બંધારણ અનુસાર આ વર્ષે ૬ ટ્રસ્ટીઓ પૈકી દાતા ગ્રૂપના ૩ ટ્રસ્ટી, માનદ્ ગ્રૂપના ૨ ટ્રસ્ટી અને સ્વજન ગ્રૂપના ૧ ટ્રસ્ટી તથા કારોબારીનાં ૬ સભ્યોની જગ્યા ખાલી પડતા નીચે પ્રમાણે ઉમેદવારી આવેલ.

● દાતા ટ્રસ્ટી (જગ્યા-૩)

જેમાં નીચે પ્રમાણે ઉમેદવારી પત્રકો આવેલ હતા :

૧. શ્રી નરેન્દ્ર છગનલાલ શાહ
૨. શ્રી હસમુખ ઉગરચંદ ગઢેયા
૩. શ્રી હીરજી પાસુભાઈ શાહ.

જેમાં કોઈ બીજી ઉમેદવારી ન હોતા ઉપરોક્ત ત્રણેને બિનહરીફ ચૂંટાયેલા જાહેર કરવામાં આવ્યા હતા.

● સામાન્ય ટ્રસ્ટી (માનદ ગ્રૂપ) (જગ્યા : ૨)

૧. શ્રી કાંતિલાલ રામજી શાહ
૨. શ્રી મગનલાલ મોતીચંદ સંઘવી
૩. શ્રી મૂરજી નરશી લોડાયા
૪. શ્રી વીરેન્દ્ર રાઘવજી લોડાયા

જેમાં શ્રી મૂરજી નરશી લોડાયા અને શ્રી વીરેન્દ્ર રાઘવજી લોડાયાએ પોતાનું ઉમેદવારી પત્રક પાછું ખેંચતા (૧) શ્રી કાંતિલાલ રામજી શાહ અને (૨) શ્રી મગનલાલ મોતીચંદ સંઘવીને બિનહરીફ ચૂંટાયેલા જાહેર કરવામાં આવ્યા હતા.

● સામાન્ય ટ્રસ્ટી (સ્વજન ગ્રૂપ) (જગ્યા : ૧)

જેમાં (૧) શ્રી રમણિકલાલ કુંવરજી ગોસરનું એક જ ઉમેદવારી

પત્રક આવેલ. જેમાં કોઈ હરીફ ઉમેદવાર ન હોતાં (૧) શ્રી રમણિકલાલ કુંવરજી ગોસરને બિનહરીફ ચૂંટાયેલા જાહેર કરવામાં આવ્યા હતા.

● કારોબારી સભા (જગ્યા : ૬)

ઉપરોક્ત જગ્યા માટે નીચે પ્રમાણે સાત ઉમેદવારી પત્રક આવ્યા હતા.

૧. શ્રી કિશોર મૂળજી લાલકા
૨. શ્રી પદમશી ચત્રભુજ ડાઘા
૩. શ્રી પંકજ મેઘજી ગોગરી
૪. શ્રી પ્રદીપ સૂરજલાલ મહેતા
૫. શ્રી બાબુભાઈ ખેતશી મહેતા
૬. શ્રી લક્ષ્મીચંદ શામજી વીરા
૭. શ્રી હીરેન કુંવરજી શાહ.

એમાંથી શ્રી બાબુભાઈ ખેતશી મહેતાએ ઉમેદવારી પત્રક પાછું ખેંચી લેતા બાકીના છ (૬) ઉમેદવારો

૧. શ્રી કિશોર મૂળજી લાલકા
૨. શ્રી પદમશી ચત્રભુજ ડાઘા
૩. શ્રી પંકજ મેઘજી ગોગરી
૪. શ્રી પ્રદીપ સૂરજલાલ મહેતા
૫. શ્રી લક્ષ્મીચંદ શામજી વીરા
૬. શ્રી હીરેન કુંવરજી શાહ.

ને બિનહરીફ ચૂંટાયેલા જાહેર કરવામાં આવ્યા હતા.

ચૂંટણી પંચ-૨૦૧૦

શ્રી પોપટલાલ નેણશી ઘરોડ

શ્રી આણંદજી વેલજી વીરા / શાહ

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદ

વાર્ષિક સામાન્ય સભા

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદની વાર્ષિક સામાન્ય સભા રવિવાર તા. ૨૨-૮-૨૦૧૦ના સવારમાં ૯.૩૦ વાગે શ્રી કચ્છી જૈન ભવન પર મળેલ હતી કે જ્યારે ૬૦થી વધુ સભ્યો ઉપસ્થિત રહેલ હતા.

સભાનું પ્રમુખસ્થાન સંસ્થાના મેનેજિંગ ટ્રસ્ટી શ્રી અશોક મહેતાએ સંભાળ્યું હતું.

સહુ પ્રથમ શ્રી અશોક મહેતાએ ઉપસ્થિત સહુને આવકારેલ હતા અને ગત વર્ષ દરમ્યાન સમાજ દ્વારા શરૂ કરવામાં આવેલ નીચે

મુજબની નવી પ્રવૃત્તિઓની વિગતો રજૂ કરેલ હતી.

૧. સામૂહિક પ્રાર્થના.
૨. કચ્છ સિવાયના ગુજરાતભરની કચ્છી જૈન સંસ્થાઓનું સંમેલન.
૩. ધોરણ-૮થી ઉપરના ધોરણના ઉત્તીર્ણ થયેલ વિદ્યાર્થીઓનું 'સરસ્વતી સન્માન' - એક અલગ કાર્યક્રમ દ્વારા.
૪. સાલભર વિવિધ ઉર પારિતોષિક યોજના / હરીફાઈ યોજનાઓનું વિવિધ સમિતિઓ દ્વારા આયોજન.

દરેક કોધી માણસે જીવનમાં એક દિવસ તો પોતાના કોધનું પરિણામ ભોગવવું જ પડે છે.

૫. આવાસ યોજનાની પૂર્ણાહૂતિ - ઉદ્ઘાટન સમારંભ - ફ્લેટોની ફાળવણી - રહેઠાણની શરૂઆત.
૬. કચ્છ આર્ટ ગેલેરીની, શ્રી કચ્છી વિશ્રામ ગૃહ પરની કાર્યવાહી.
૭. સંસ્થાના મુખપત્ર 'મંગલ મંદિર'ની પ્રગતિના વિવિધ સોપાનો.

ત્યારબાદ સંસ્થાના સહમંત્રી શ્રી હસમુખભાઈ ખાંડવાલા દ્વારા ગત મિટિંગની મિનિટ્સનું વાંચન કરવામાં આવેલ અને તેને સર્વાનુમતે બહાલ રાખવામાં આવેલ.

વર્ષ ૨૦૧૦-૨૦૧૧ માટેની ચૂંટણીની કાર્યવાહી અંગે ચૂંટણી પંચને આગળનું સંચાલન સોંપવામાં આવેલ હતું.

ચૂંટણી પંચના શ્રી આણંદજી વેલજી વીરાએ જણાવેલ કે ટ્રસ્ટ મંડળમાં નીચે મુજબના ૬ ટ્રસ્ટી અને કારોબારી સમિતિના પણ નીચે મુજબના ૬ સભ્યો બિનહરીફ ચુંટાયેલા જાહેર કરવામાં આવે છે.

● ટ્રસ્ટ મંડળ :

દાતા ટ્રસ્ટીના ગ્રૂપમાંથી

૧. શ્રી હીરજી પાસુ શાહ
૨. શ્રી નરેન્દ્ર ઇગનલાલ શાહ
૩. શ્રી હસમુખ ઉગરચંદ ગઢેચા

માનદ્ ટ્રસ્ટીશ્રીના ગ્રૂપમાંથી

૪. શ્રી મગનલાલ મોતીચંદ સંઘવી
૫. શ્રી કાંતિલાલ રામજી શાહ

સ્વજન ટ્રસ્ટીશ્રીના ગ્રૂપમાંથી

૬. શ્રી રમણિકલાલ કુંવરજી ગોસર.

● કારોબારી સમિતિ :

૧. શ્રી કિશોર મૂળજી લાલકા
૨. શ્રી હીરેન કુંવરજી શાહ
૩. શ્રી પંકજ મેઘજી ગોગરી
૪. શ્રી લક્ષ્મીચંદ શામજી વીરા
૫. શ્રી પદમશી ચત્રભુજ ડાઘા
૬. શ્રી પ્રદીપ સૂરજલાલ મહેતા

ઉપરોક્ત સહુને તાળીઓના ગડગડાટથી વધાવી લેવામાં આવેલ હતા.

સાથે સાથે ચૂંટણી ટાળવાના ઈરાદાથી ટ્રસ્ટીપદેથી (૧) શ્રી મૂળજી નરશી લોડાયા તથા (૨) શ્રી વીરેન્દ્ર રાઘવજી લોડાયા તથા કારોબારી સમિતિના સભ્યપદેથી (૧) શ્રી બાબુભાઈ ખેતશી મહેતાએ પોતાના ઉમેદવારી પત્રો પાછા ખેંચી લીધા તેની ભાવનાને પણ બિરદાવવામાં આવેલ હતી.

માનદ્ મંત્રીશ્રીએ ગત વર્ષ દરમ્યાન સંસ્થાની પ્રવૃત્તિઓ અને વિવિધ સમિતિઓ દ્વારા કરવામાં આવેલ વિવિધ પ્રવૃત્તિઓનો અહેવાલ ઉપસ્થિત સહુને વિગતવાર આપેલ હતો કે જેનો સહુએ સ્વીકાર કરેલ હતો.

ત્યારબાદ સહુ ખજાનચી શ્રી રમણિકલાલ કુંવરજી ગોસરે વર્ષ ૨૦૦૯-૨૦૧૦ના હિસાબો રજૂ કરેલ હતા અને શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ (સંસ્થા), શ્રી કચ્છી જૈન ભવન, શ્રી કચ્છી વિશ્રામ ગૃહ, ગીતા મંદિર પરનું સેવા ભવન તથા મેડિકલ સેન્ટરની આવક-જાવકની વિગતવાર માહિતી આપેલ હતી અને દરેક વિભાગની આર્થિક જમા-ઉધારનો ચિતાર રજૂ કરેલ હતો. ઉપસ્થિત સહુએ આ વિગતોને ગ્રાહ્ય રાખી વર્ષ ૨૦૦૯-૨૦૧૦ના હિસાબોને સર્વાનુમતે બહાલ રાખેલ હતા.

વર્ષ ૨૦૧૦-૨૦૧૧ માટે શ્રી નૌતમભાઈ વકીલની ઓડિટર તરીકે સર્વાનુમતે નિમણૂક કરવામાં આવેલ હતી.

ત્યારબાદ નીચે મુજબના બંધારણીય સુધારાની રજૂઆત કરવામાં આવેલ હતી.

જૂની કલમ : કલમ-૪(ગ)(૧૪)

દાન આપનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાને આ સંસ્થાની જાહેર થયેલ કોઈ નકરાની યોજના સામે સભ્યપદનો લાભ લેવાનો હોય તો તે યોજના અનુસાર જે તે દાનની રકમ સામે એક જ સભ્યપદનો લાભ મળી શકશે. અને તે લાભ દાન આપ્યાની તારીખથી એક વર્ષની અંદર મેળવી લેવાનો રહેશે.

(સામાન્ય સભા : ૨૧-૧૦-૨૦૦૧)

સૂચિત નવી કલમ-૪(ગ)(૧૪)

દાન આપનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાને આ સંસ્થાની જાહેર થયેલ કોઈ નકરાની યોજના સામે સભ્યપદનો લાભ લેવાનો હોય તો તે યોજના અનુસાર જે તે દાનની રકમ સામે એક જ સભ્યપદનો લાભ, અરજી કર્યાના સમયે બંધારણીય જોગવાઈ મુજબ મળી શકશે.

ચર્ચા વિચારણાને અંતે ઉપરોક્ત બંધારણીય સુધારાને સર્વાનુમતે બહાલ રાખવામાં આવેલ હતો.

આ બાદ અન્ય કોઈ કાર્યવાહી ના રહેતા સભાને બરખાસ્ત થયેલ જાહેર કરવામાં આવેલ હતી.

સમૂહ ભોજન લઈ સહુ વિખરાયા હતા.

પ્રતાપ નારાયણ દંડ

માનદ્ મંત્રી

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદ

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદ વર્ષ ૨૦૧૦-૨૦૧૧ના ટ્રસ્ટ મંડળની પ્રથમ મિટિંગનો અહેવાલ

રવિવાર, તા. ૨૨-૮-૨૦૧૦ના રોજ બપોરના ૨.૩૦ વાગે શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદની વર્ષ ૨૦૧૦-૨૦૧૧ના ટ્રસ્ટ મંડળની પ્રથમ મિટિંગ શ્રી કચ્છી જૈન ભવન પર મળેલ હતી કે જ્યારે અંદાજિત ૧૫ ટ્રસ્ટીશ્રીઓ ઉપસ્થિત રહેલ હતા.

સહુ પ્રથમ નવ નિયુક્તિ પામેલ ૬ ટ્રસ્ટીશ્રીઓ શ્રી હીરજી પાસુ શાહ, શ્રી નરેન્દ્ર છગનલાલ શાહ, શ્રી હસમુખ ઉગરચંદ ગઢેયા, શ્રી મગનલાલ મોતીચંદ સંઘવી, શ્રી કાંતિલાલ રામજી શાહ તથા શ્રી રમણિકલાલ કુંવરજી ગોસરને પ્રમુખ શ્રી અશોક મહેતાએ આવકારેલ હતા.

ત્યારબાદ ગત મિટિંગના વાંચન અને તેની બહાલી બાદ શ્રી અશ્વિન હીરજી સાવલા તથા શ્રી મૂળજી નરશી શાહને કો-ઓપ્ટ ટ્રસ્ટી તથા શ્રી વીરેન્દ્ર રાઘવજી લોડાયાને આમંત્રિત ટ્રસ્ટી તરીકે લેવાનું નક્કી કરવામાં આવેલ હતું.

પાછળથી મિટિંગમાં ઉપસ્થિત રહી શ્રી મૂળજી નરશી શાહે જણાવેલ કે શ્રી વીરેન્દ્ર રાઘવજી લોડાયા સ્થાનિક હોઈ અને મારો વસવાટ મુંબઈમાં હોઈ શ્રી વીરેન્દ્ર રાઘવજી લોડાયાને કો-ઓપ્ટ ટ્રસ્ટી તરીકે અને શ્રી મૂળજી નરશી શાહને આમંત્રિત ટ્રસ્ટી તરીકે લેવાય

એ વધુ યોગ્ય રહેશે. શ્રી મૂળજીભાઈની વાત સર્વાનુમતે માન્ય રાખવામાં આવેલ હતી.

ત્યારબાદ મેનેજિંગ ટ્રસ્ટી તરીકે શ્રી અશોક મહેતાની સર્વાનુમતે વરણી કરવામાં આવેલ હતી.

યાલુ વર્ષ દરમ્યાન શ્રી કાંતિલાલ વેલજી સાવલા, શ્રી નવીન વેરશી હરિયા, શ્રી પ્રતાપ નારાણજી દંડ, શ્રી હસમુખ બાબુભાઈ ખાંડવાલા (શાહ), શ્રી ચંદ્રકાંત દામજી શાહ (શ્રી કે.ડી. શાહ) તથા ડૉ. ચંદ્રકાંત કાનજી દેઢિયા એમ બંધારણ મુજબ ૬ ટ્રસ્ટીશ્રીઓને કારોબારી સમિતિમાં મોકલવાનો સર્વાનુમતે નિર્ણય લેવામાં આવેલ હતો.

ત્યારબાદ પ્રમુખશ્રીની સહમતિથી અન્ય કેટલાક કાર્યો બાબત જરૂરી નિર્ણયો લેવામાં આવેલ હતા.

ત્યારબાદ સભાને બરખાસ્ત થયેલ જાહેર કરવામાં આવેલ હતી.

પ્રતાપ નારાણજી દંડ

માનદ્ મંત્રી

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદ

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદ વર્ષ ૨૦૧૦-૨૦૧૧ની કારોબારી સમિતિની પ્રથમ મિટિંગનો અહેવાલ

રવિવાર, તા. ૨૨-૮-૨૦૧૦ના રોજ બપોરના ૪.૦૦ વાગે શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદની વર્ષ ૨૦૧૦-૨૦૧૧ની કારોબારી સમિતિની પ્રથમ મિટિંગ શ્રી કચ્છી જૈન ભવન પર મળેલ હતી કે જ્યારે ૧૫ જેટલા સભ્યો ઉપસ્થિત રહેલ હતા.

સહુ પ્રથમ નવ નિયુક્ત પામેલ ૬ કારોબારી સભ્યો શ્રી કિશોર મૂળજી લાલકા, શ્રી હીરેન કુંવરજી શાહ, શ્રી લક્ષ્મીચંદ શામજી વીરા, શ્રી પ્રદીપ સૂરજલાલ મહેતા, શ્રી પદમશી ચત્રભુજ ડાઘા તથા શ્રી પંકજ મેઘજી ગોગરીને પ્રમુખ શ્રી અશોક મહેતાએ આવકારેલ હતા.

ગત મિટિંગની મિનિટ્સના વાંચન બાદ શ્રી નવીન જેઠાભાઈ લાલકા તથા શ્રી વિમેશ ગુલાબચંદ શાહને “કો-ઓપ્ટ સભ્ય” તરીકે તથા શ્રી બાબુભાઈ ખેતશી મહેતાને “આમંત્રિત સભ્ય” તરીકે નિયુક્ત કરવામાં આવેલ હતા.

ત્યારબાદ શ્રી રજનીકાંત ધરમશી પારેખની દરખાસ્તથી તથા શ્રી મુકેશભાઈ સાવલા તથા શ્રી દિનેશચંદ્ર જગજીવન શાહના ટેકાથી નીચે મુજબના હોદ્દાઓની સર્વાનુમતે વરણી કરવામાં આવેલ હતી.

પ્રથમ ઉપપ્રમુખ : શ્રી કાંતિલાલ વેલજી સાવલા

દ્વિતીય ઉપપ્રમુખ : શ્રી નવીનચંદ્ર વેરશી હરિયા

માનદ્ મંત્રી : શ્રી પ્રતાપ નારાણજી દંડ

સહમંત્રી : શ્રી હસમુખ બાબુભાઈ શાહ

પજાનચી : શ્રી ચંદ્રકાંત દામજી શાહ (શ્રી કે.ડી. શાહ)

સહ પજાનચી : શ્રી રમણિકલાલ કુંવરજી ગોસર

વર્ષ ૨૦૧૦-૨૦૧૧ના વર્ષના સહુ હોદ્દાઓને અભિનંદન આપવામાં આવેલ હતા.

ત્યારબાદ પ્રમુખશ્રીએ જણાવેલ કે વર્ષ ૨૦૦૮-૨૦૧૦ના અનુભવ પરથી આ વર્ષે આપણે હાલે વિવિધ સમિતિઓના કન્વીનરશ્રીઓની નિમણૂક કરીએ અને ત્યારબાદ તેમના સૂચનો આવેથી હવે પછીની કારોબારી સમિતિમાં જે તે સભ્યોની વરણી કરીએ.

ઉપરોક્ત સૂચનને ઉપસ્થિત સહુ સભ્યોએ સ્વીકારતા વિવિધ સમિતિઓના નીચે મુજબના કન્વીનરશ્રીઓની વરણી કરવામાં આવેલ હતી.

જ્ઞાન પ્રાપ્તિમાં સૌથી મોટો કોઈ અવરોધ હોય તો તે અહંકાર છે.

સમિતિનું નામ	કન્વીનરશ્રીનું નામ
૧. શિક્ષણ તથા ઈતર ડેવલપમેન્ટ સમિતિ	હીરેન કુંવરજી શાહ
૨. વિદ્યાર્થી પુરસ્કાર સમિતિ	પંકજ મેઘજી ગોગરી
૩. કોમ્પ્યુટર અને વેબસાઈટ સમિતિ	પ્રતાપ નારાણજી દંડ
૪. લાઈબ્રેરી સમિતિ	મનુભાઈ ગોવિંદલાલ શાહ
૫. યુવા વિકાસ સમિતિ	નવીન જેઠાભાઈ લાલકા
૬. મહિલા ઉત્કર્ષ સમિતિ	વસુમતીબહેન પ્રવીણ હરિયા
૭. બાલકલ્યાણ સમિતિ	મગનભાઈ મોતીચંદ સંઘવી
૮. દેહદાન-અવયવદાન-બ્લડ ડોનેશન	કમલેશ બાબુભાઈ શાહ
૯. ગર્લ્સ હોસ્ટેલ સમિતિ	હસમુખ બાબુભાઈ શાહ
૧૦. પરિચય મિલન સમિતિ	હીરજી પાસુભાઈ શાહ
૧૧. તબીબી સેવા સમિતિ	ડૉ. ચંદ્રકાંત કાનજી દેઢિયા
૧૨. તબીબી સહાય સમિતિ	કાંતિલાલ વેલજી સાવલા
૧૩. વયસ્ક સમિતિ	રજનીકાંત ધરમશી પારેખ
૧૪. સામાજિક સુરક્ષા સમિતિ	મગનલાલ મોતીચંદ સંઘવી
૧૫. શૈક્ષણિક સહાય સમિતિ	પોપટલાલ નેણશી ધરોડ
૧૬. સાધાર્મિક સહાય સમિતિ	આણંદજી વેલજી વીરા
૧૭. વૈયાવચ્ચ સમિતિ	પદમશી ચત્રભુજ ડાઘા
૧૮. મંગલ મંદિર - તંત્રી મંડળ	અશોકકુમાર સાકરચંદ મહેતા
૧૯. મંગલ મંદિર વ્યવસ્થા, લવાજમ તથા જાહેરાત સમિતિ	દિનેશચંદ્ર જગજીવન શાહ
૨૦. લીગલ સમિતિ	ડૉ. ચંદ્રકાંત કાનજી દેઢિયા
૨૧. હિસાબી સમિતિ	મગનલાલ મોતીચંદ સંઘવી
૨૨. સભ્યપદ સમિતિ તથા મેડિકલ કાર્ડ સમિતિ	પોપટલાલ નેણશી ધરોડ
૨૩. ફંડ રેઈઝીંગ સમિતિ	નરેન્દ્ર છગનલાલ શાહ
૨૪. ભવન તથા કેન્ટીન સમિતિ	મણિલાલ કુંવરજી ગોસર
૨૫. જનરલ ખરીદ સમિતિ	ચંદ્રકાંત દામજી શાહ
૨૬. જમણવાર સમિતિ	સંદીપ અશોકકુમાર મહેતા
૨૭. મુંબઈ અતિથિ ભવન સમિતિ	નવીન વેરશી હરિયા
૨૮. ભદ્રેશ્વર પ્રોજેક્ટ સમિતિ	નરેન્દ્ર છગનલાલ શાહ
૨૯. બંધારણ સમિતિ	મગનલાલ મોતીચંદ સંઘવી
૩૦. ગૃહ ઉદ્યોગ સમિતિ	રજનીકાંત ધરમશી પારેખ
૩૧. કચ્છ આર્ટ ગેલેરી	કાંતિલાલ રામજી શાહ

ત્યારબાદ પ્રમુખશ્રીની સહમતિથી નીચે મુજબની દરખાસ્તોને મંજૂર કરવામાં આવેલ હતી.

૧. કચ્છથી આવતા દર્દીઓના કાર્યોમાં મદદ કરવા શ્રી કચ્છી વિશ્રામ ગૃહ - શાહીબાગ ખાતે મૂકવામાં આવેલ શ્રી રશ્મિ સંગોઈ શ્રી બચુભાઈ રાંભિયાના માર્ગદર્શન હેઠળ પોતાની કાર્યવાહી ચાલુ રાખશે. તેઓ શ્રી બચુભાઈ રાંભિયાને પણ જવાબદાર રહેશે.

૨. ગીતા મંદિર ભવન પર શ્રી પરેશ શાહ, શ્રી કચ્છી જૈન ભવન - પાલડી પર શ્રી હિતેન્દ્ર પરીખ તથા શ્રી કચ્છી વિશ્રામ ગૃહ પર કાર્ય કરતા શ્રી અમૃતલાલ પરમારની કામગીરી સંતોષજનક જણાતા તેઓને અનુકૂળ સમયે બિરદાવવાનું નક્કી કરવામાં આવેલ હતું.

૩. સંસ્થાના મેડિકલ સેન્ટરમાં જે ડોક્ટરો કાર્યરત છે તેમાંના નિયમિતપણે અને સમયસર આવી જતા ડોક્ટરશ્રીઓને બિરદાવવાનું સૂચન આવેલ હોતા તેમની વિગતો એકત્રિત કરવાની જવાબદારી તબીબી સેવા સમિતિને સુપરત કરવાનું નક્કી કરવામાં આવેલ હતું.

૪. સંસ્થાના પાલડી ખાતેના મેડિકલ વિભાગમાં રૂા. ૧૫૦૦/-ની અપર લિમિટ સાથે ૭૫ ટકા કન્સેશનનું ધોરણ કેટલાક કિસ્સામાં ઓછું જણાતા, તે અંગેના સૂચનો તબીબી સહાય સમિતિ પાસેથી મેળવવાનું નક્કી કરવામાં આવેલ હતું.

ત્યારબાદ આ સભાને બરખાસ્ત થયેલ જાહેર કરવામાં આવેલ હતી.

પ્રતાપ નારાણજી દંડ

માનદ્ મંત્રી

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદ

પ્રેમ.....

પ્રેમમાં ભાગાભાગી ન કરો, મારામારી કે બતાવી દેવાની વૃત્તિ કાયમ પ્રેમને ઠેસ જ પહોંચાડે છે. પ્રેમમાં આપણે ક્યારેક એટલા બધા સ્વાર્થી થઈ જઈએ છીએ કે આપણા લોકોને જ આઘાત આપીએ છીએ. પ્રેમ ઉપર શ્રદ્ધા રાખો અને બધાને પ્રેમથી જીતવાનો પ્રયાસ કરો. દૂર ભાગીને અંતે આપણે આપણાં લોકો પાસે જ પરત ફરવાનું હોય છે તો પછી પહેલેથી જ નજીક રહેવાનો પ્રયાસ શા માટે ન કરવો?

પ્રેમને છુપાવો નહીં પ્રગટ કરો. પ્રેમમાં એ તાકાત છે કે પ્રેમને વિસ્તારે. પ્રેમનું વર્તુળ મોટું થવા દો. બધા જ લોકો એમાં સમાઈ જશે પણ હા... વારંવાર પ્રેમી બદલો નહીં. નહીં તો ક્યાંયના નહીં રહો... એક વાક્ય પથ્થર પર કોતરી લો, હૈયામાં કોતરી લો - 'તું જ મારી જિંદગી ને તુંજ મારું સુખ' - યાદ રાખો કે સુખ એટલે તારા માટે હું ને મારા માટે તું. પ્રેમ હારવા ચાહે છે. પ્રેમ હારીને વિજેતા થઈ જાય છે. પ્રેમમાં અહંકારે તો બળી મરવાનું હોય છે.

સંકલન : ગુલાબચંદ ધારશી રાંભિયા

દુઃખમાં ગૌરવથી અને સુખમાં ધર્મથી રહેતા શીખવું જોઈએ.

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ — અમદાવાદ

વર્ષ ૨૦૧૦-૨૦૧૧ માટે ટ્રસ્ટ મંડળના સભ્યોની યાદી

ક્રમ	નામ	કચ્છમાં ગામ	હોદ્દો	ઘર	ઓફિસ	મોબાઈલ
૧.	શ્રી અશોકકુમાર સાકરચંદ મહેતા	ભુજપુર	મેનેજિંગ ટ્રસ્ટી	૨૬૮૭૨૩૨૮	—	૯૮૨૫૩ ૨૨૬૮૯ ૯૪૨૮૦ ૪૦૨૬૧
૨.	શ્રી કાંતિલાલ વેલજી સાવલા	તુંબડી	કાયમી ટ્રસ્ટી	૨૬૫૬ ૩૩૩૩ ૨૬૪૪ ૯૯૪૪	૨૭૫૦ ૨૪૬૧/ ૬૨/૬૩/૬૪	૯૮૨૫૦ ૩૬૬૫૧
૩.	શ્રી જગશી જેઠાભાઈ છેડા	લાયજા - મુંબઈ	કાયમી ટ્રસ્ટી	૦૨૨-૨૪૧૮૭૨૭૧ ૦૨૨-૨૪૧૪૧૮૭૯	૦૨૨-૨૪૧૮૧૦૯૬ ૨૪૧૪ ૨૦૩૧	૦૯૮૨૦૮ ૦૦૪૫૬
૪.	શ્રી બિપિનચંદ્ર કાનજી જૈન	નાની ખાખર-મુંબઈ	કાયમી ટ્રસ્ટી	૨૩૬૨ ૪૭૨૧ ૨૩૬૧ ૧૦૬૬	૨૨૦૧ ૭૫૭૬	—
૫.	ડૉ. ચંદ્રકાંત કાનજી દેઢિયા	નાની ખાખર	ટ્રસ્ટી	૨૬૩૦ ૫૮૬૦ ૩૨૯૨ ૧૨૦૪	—	૯૭૨૬૮ ૨૦૧૮૪
૬.	શ્રી પ્રતાપ નારાણજી દંડ	તેરા	ટ્રસ્ટી	૨૬૪૦ ૫૦૪૭	૨૬૪૦ ૧૭૩૫ /૪૨	૯૪૨૬૭ ૨૫૬૧૯
૭.	શ્રી નવીનચંદ્ર વેરશી હરિયા	બાડા	ટ્રસ્ટી	૨૬૭૫ ૧૪૧૫	૨૭૫૭ ૩૩૬૬	૯૮૨૫૦ ૦૭૨૫૪
૮.	શ્રી ચંદ્રકાંત દામજી શાહ (કે.ડી. શાહ)	ડુમરા	ટ્રસ્ટી	૨૬૬૦ ૫૨૨૫	—	—
૯.	શ્રી હસમુખ બાબુભાઈ ખાંડવાલા	અંજાર	ટ્રસ્ટી	૨૬૬૦ ૩૪૫૮	૨૬૬૦ ૫૪૫૩	૯૮૨૫૦ ૪૦૬૬૬
૧૦.	શ્રી રમણિકલાલ કુંવરજી ગોસર	ગોધરા	ટ્રસ્ટી	૨૬૬૫ ૦૨૯૯	—	૯૪૨૮૩ ૫૧૩૭૦
૧૧.	શ્રી હીરજી પાસુ શાહ	શેરડી	ટ્રસ્ટી	૨૬૬૦ ૧૦૭૦	—	૯૮૨૫૩ ૮૦૮૬૬
૧૨.	શ્રી મગનલાલ મોતીચંદ સંઘવી	મુંદ્રા	ટ્રસ્ટી	૨૬૮૭ ૧૯૨૫	૨૫૬૨ ૦૦૫૧ ૨૫૫૦ ૧૯૫૫	—
૧૩.	શ્રી હસમુખ ઉગરચંદ ગઢેયા	ફતેહગઢ	ટ્રસ્ટી	૨૬૪૬ ૨૫૩૬	૨૬૪૨ ૭૦૦૧	૯૮૨૫૦ ૧૫૩૭૨
૧૪.	શ્રી મણિલાલ કુંવરજી ગોસર	ગોધરા	ટ્રસ્ટી	૨૬૭૫ ૨૧૨૨	—	૯૪૨૭૫ ૫૧૮૭૭
૧૫.	શ્રી નરેન્દ્ર છગનલાલ શાહ	તુંબડી	ટ્રસ્ટી	૨૭૪૮ ૪૯૦૬	૨૬૮૫ ૩૨૭૯	૯૮૨૫૦ ૬૧૫૯૮
૧૬.	શ્રી શાંતિલાલ મૂળજી સાવલા	તુંબડી	ટ્રસ્ટી	૦૨૭૧૭-૨૩૧૦૧૧ ૦૨૭૧૭-૨૩૪૪૫૫	૨૬૮૬ ૨૦૭૬/૭૮	૯૮૨૫૦ ૪૮૬૪૫
૧૭.	શ્રી નવીન નાનજી શાહ (પોલડિયા)	તલવાણા	ટ્રસ્ટી	૦૨૭૧૭-૨૩૪૮૦૦	૬૬૩૦ ૫૦૦૦ ૨૭૪૫ ૧૦૦૦	૯૮૨૫૦ ૦૯૨૦૦
૧૮.	શ્રી મનુભાઈ ગોવિંદલાલ શાહ	ફતેહગઢ	ટ્રસ્ટી	૨૬૪૪ ૬૪૧૩ ૨૬૪૩ ૦૩૭૪	૨૨૧૪ ૪૬૬૩ ૨૬૪૦ ૧૧૫૦	૯૮૨૫૦ ૩૧૫૨૮
૧૯.	શ્રી આણંદજી વેલજી વીરા	મેરાઉ	ટ્રસ્ટી	૨૬૫૭ ૫૩૪૨	૨૬૫૭ ૫૩૮૪	—
૨૦.	શ્રી કાંતિલાલ રામજી શાહ	રામાણિયા	ટ્રસ્ટી	૨૬૪૨ ૩૮૯૫	૨૫૮૩ ૩૯૮૯ ૨૫૮૯ ૪૫૫૬	૯૩૨૮૦ ૦૧૧૪૦
૨૧.	શ્રી કલ્યાણજી રવજી રાંભિયા	રામાણિયા	ટ્રસ્ટી	૨૭૫૦ ૬૧૬૧	૨૭૫૬ ૦૪૮૦	૯૮૨૫૦ ૨૨૨૬૧
૨૨.	શ્રી અચિન હીરજી સાવલા	દેશલપુર	કો-ઓપ્ટ ટ્રસ્ટી	૨૭૯૧ ૧૭૯૧	૨૬૫૬ ૪૪૩૨ ૨૬૫૬ ૧૧૬૮	૯૮૨૫૯ ૩૮૭૭૧
૨૩.	શ્રી વીરેન્દ્ર રાઘવજી લોડાયા	બાંઢિયા	કો-ઓપ્ટ ટ્રસ્ટી	૨૬૬૩૪૦૯૦ ૨૬૬૩૬૦૧૯	૨૫૪૫ ૦૩૮૦	૯૮૨૫૦ ૦૯૮૦૩
૨૪.	શ્રી મૂળજી નરશી લોડાયા	કોઠારા	આમંત્રિત ટ્રસ્ટી	૦૨૨-૬૫૦૫૩૮૭૬ ૦૨૨-૨૮૦૭૩૮૭૬	—	૦૯૮૬૯૬ ૭૫૬૪૭

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ — અમદાવાદ

વર્ષ ૨૦૧૦-૨૦૧૧ માટે કારોબારી સમિતિના સભ્યોની યાદી

ક્રમ	નામ	કચ્છમાં ગામ	હોદ્દો	ઘર	ઓફિસ	મોબાઈલ
૧.	શ્રી અશોકકુમાર સાકરચંદ મહેતા	ભુજપુર	મેનેજિંગ ટ્રસ્ટી તથા પ્રમુખ	૨૬૮૭૨૩૨૮	—	૯૮૨૫૩ ૨૨૬૮૯ ૯૪૨૮૦ ૪૦૨૬૧
૨.	શ્રી કાંતિલાલ વેલજી સાવલા	તુંબડી	પ્રથમ ઉપપ્રમુખ	૨૬૫૬ ૩૩૩૩ ૨૬૪૪ ૯૯૪૪	૨૭૫૦ ૨૪૬૧/ ૬૨/૬૩/૬૪	૯૮૨૫૦ ૩૬૬૫૧
૩.	શ્રી નવીનચંદ્ર વેરશી હરિયા	બાડા	દ્વિતીય ઉપપ્રમુખ	૨૬૭૫ ૧૪૧૫	૨૭૫૭ ૩૩૬૬	૯૮૨૫૦ ૦૭૨૫૪
૪.	શ્રી પ્રતાપ નારાણજી દંડ	તેરા	માનદ્ મંત્રી	૨૬૪૦ ૫૦૪૭	૨૬૪૦ ૧૭૩૫ / ૪૨	૯૪૨૬૭ ૨૫૬૧૯
૫.	શ્રી હસમુખ બાબુભાઈ શાહ (ખાંડવાલા)	અંજાર	સહમંત્રી	૨૬૬૦ ૩૪૫૮	૨૬૬૦ ૮૯૮૮ ૨૬૬૦ ૫૪૫૩	૯૮૨૫૦ ૪૦૬૬૬
૬.	શ્રી ચંદ્રકાંત દામજી શાહ (કે.ડી. શાહ)	ડુમરા	ખજાનચી	૨૬૬૦ ૫૨૨૫	—	—
૭.	શ્રી રમણિકલાલ કુંવરજી ગોસર	ગોધરા	સહ ખજાનચી કો-ઓપ્ટ સભ્ય	૨૬૬૫ ૦૨૯૯	—	૯૪૨૮૩ ૫૧૩૭૦
૮.	ડૉ. ચંદ્રકાંત કાનજી દેઢિયા	નાની ખાખર	ટ્રસ્ટી	૨૬૩૦ ૫૮૬૦ ૩૨૯૨ ૧૨૦૪	—	૯૭૨૬૮ ૨૦૧૮૪
૯.	શ્રી પોપટલાલ નેણશી ધરોડ	પત્રી	સભ્ય	૨૭૪૮ ૫૮૧૨	—	—
૧૦.	શ્રી કિશોર મૂળજી લાલકા	લાલા	સભ્ય	૨૫૪૩ ૦૪૩૪	૨૫૩૮ ૩૬૩૬	૯૮૨૫૦ ૬૫૮૪૪
૧૧.	શ્રી નીતિન ધનજી ગાલા	કોટડા રોહા	સભ્ય	૨૨૮૬ ૫૪૩૧ ૨૨૮૬ ૭૦૬૪	૨૨૧૨ ૩૨૧૦ ૨૨૧૨ ૪૪૭૪	૯૩૭૬૧ ૧૪૦૨૪ ૯૩૭૭૨ ૦૯૫૩૦
૧૨.	શ્રી હીરેન કુંવરજી શાહ	નલિયા	સભ્ય	૨૬૭૪ ૭૯૨૫	૨૬૪૨ ૨૪૫૫	૯૮૨૫૦ ૧૩૭૧૫
૧૩.	શ્રી પદમશી ચત્રભુજ ડાઘા	વરાડિયા	સભ્ય	૨૬૬૦ ૮૩૨૨	—	૯૪૨૭૪ ૧૭૬૮૩ ૯૮૨૫૮ ૮૫૮૨૨
૧૪.	શ્રી પંકજ મેઘજી ગોગરી	ડોણ	સભ્ય	૨૬૬૪ ૧૬૯૦	—	૯૪૨૮૮ ૦૬૮૮૨
૧૫.	શ્રી દામજી (બચુભાઈ) હીરજી રાંભિયા	રામાણિયા	સભ્ય	૨૨૧૪ ૧૧૯૭ ૨૨૧૪ ૯૫૫૦	૩૨૯૩ ૫૭૭૨	૯૨૨૭૨ ૧૩૩૫૧ ૯૪૨૮૧ ૧૩૧૯૧
૧૬.	શ્રી ગુલાબચંદ ધનજી દંડ	પરજાઉ	સભ્ય	૨૫૬૨ ૧૯૦૯	૨૨૧૨ ૨૨૪૨ ૩૦૯૦ ૨૨૪૨	૯૮૨૪૦ ૯૭૦૭૮
૧૭.	શ્રીમતી સુલભહેન જલદીપ શાહ	નલિયા	સભ્ય	૬૫૨૧ ૮૫૩૫ ૨૬૬૦ ૭૯૯૦	—	—
૧૮.	શ્રીમતી શીલ્પિબહેન પ્રકાશ શાહ	ફતેહગઢ	સભ્ય	૨૬૬૨ ૦૧૯૯	—	૯૩૨૭૦ ૧૪૬૨૫
૧૯.	શ્રી લક્ષ્મીચંદ શામજી વીરા	ફરાદી	સભ્ય	૨૬૭૬ ૬૨૯૦	૨૫૫૦ ૭૪૮૦ ૨૫૫૦ ૦૫૪૪	૯૯૬૯૩ ૬૮૧૧૫
૨૦.	શ્રી મુકેશ મૂળજી સાવલા	તુંબડી	સભ્ય	૩૨૯૨ ૪૯૨૫	૦૨૬૯૪-૨૨૪૫૪૩	૯૮૨૫૦ ૩૪૫૬૯
૨૧.	શ્રી દિનેશ જગજીવન શાહ	ભુજ	સભ્ય	૨૬૫૬ ૫૭૩૦	—	૯૪૨૬૫ ૭૭૬૭૮
૨૨.	ડૉ. હિતેન્દ્ર મોહનલાલ શાહ	અંજાર	સભ્ય	૦૨૭૧૭-૨૯૫૧૫૮	૨૬૬૦ ૯૧૪૬	૯૮૯૮૧ ૯૮૬૧૬
૨૩.	શ્રી પ્રદીપ સૂરજલાલ મહેતા	માંડવી	સભ્ય	૨૬૬૧ ૨૦૮૯	૨૬૫૭ ૪૫૪૬ ૨૬૫૮ ૧૯૮૦ ૪૦૦૯ ૧૯૮૦	૯૮૨૫૦ ૬૧૧૬૦
૨૪.	શ્રી રજનીકાંત ધરમશી પારેખ	અંજાર	સભ્ય	૨૬૬૩ ૪૩૮૮	—	૯૮૯૮૦ ૫૩૫૨૧
૨૫.	શ્રી દિનેશ રતિલાલ મહેતા	ભુજ	સભ્ય	૨૬૮૫ ૪૬૪૪	—	૯૮૨૪૩ ૪૨૬૨૮
૨૬.	શ્રી ભોગીલાલ પ્રેમચંદ કોરડિયા	ફતેહગઢ	સભ્ય	૨૬૫૭ ૫૮૪૯	૨૬૪૪ ૧૮૨૬ ૨૬૫૬ ૩૭૦૭	૯૮૨૪૪ ૪૯૨૯૬
૨૭.	શ્રી નવીન જેઠાભાઈ લાલકા	બાંઢિયા	કો-ઓપ્ટ	૯૪૨૭૮ ૦૫૨૪૪	૨૨૧૨ ૦૪૦૪	૯૩૭૭૭ ૪૨૪૨૧
૨૮.	શ્રી વિમેશ ગુલાબચંદ શાહ	નાની ખાવડી	કો-ઓપ્ટ	૯૦૧૬૩ ૨૬૩૩૭	૨૭૫૪ ૪૬૪૬	૯૮૭૯૧ ૧૦૪૬૭
૨૯.	શ્રી બાબુભાઈ ખેતશી મહેતા	ભુજપુર	આમંત્રિત	૨૭૫૬ ૦૩૩૧	૨૭૬૮ ૩૨૨૮	૯૩૭૭૧ ૯૮૩૬૯

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદ

૬૪મો રાષ્ટ્રીય પર્વ સ્વાતંત્ર્ય દિન ઉજવણી તેમજ સરસ્વતી સન્માન કાર્યક્રમનો અહેવાલ

૧૫ ઓગસ્ટ, ૧૯૪૭ના રોજે મહાત્મા ગાંધીના વડપણ હેઠળ ક્રાંતિકારીઓના કેસરિયા થકી હિંદુસ્તાનને ખંધા અંગ્રેજોની ચુંગાલમાંથી મળેલી આઝાદીને ૬૩ વર્ષ વીતી ગયા. છ દાયકાની આઝાદીની સફર ચોક્કસ પ્રગતિશીલ રહી છે. આ સમય દરમ્યાન ભારતે આર્થિક, સંરક્ષણ જેવા ક્ષેત્રોમાં પગભર થઈ પ્રગતિ હાંસલ કરેલ છે.

આ પ્રસંગે ગુજરાતની આર્થિક રાજધાનીમાં વસેલ કચ્છી જૈન લોકોની સંસ્થા શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદ દર વર્ષની જેમ સમાજના પાલડી ભવનના પટાંગણમાં આઝાદી પ્રેમી સમાજના વડીલો, મોભીઓ, યુવાનો, બાળકો, માતાઓ, યુવતીઓની હાજરીમાં સમાજના મુરબ્બી શ્રી મગનલાલ મોતીચંદ સંઘવીના વરદ્ હસ્તે ૧૫મી ઓગસ્ટ, ૨૦૧૦ રવિવારના રોજે સવારના બરાબર ૯.૦૦ કલાકે ભારતમાતાનો રાષ્ટ્રધ્વજ ત્રિરંગો લહેરાવી ૬૪મા રાષ્ટ્રીય પર્વ સ્વાતંત્ર્ય દિનની ઉજવણી ઉમંગભેર કરેલ હતી.

આ પ્રસંગે શ્રી મગનભાઈ સંઘવીએ પોતાના વક્તવ્યમાં લોકોને રાષ્ટ્ર પ્રત્યેની ફરજનું ભાન કરાવતાં જણાવેલ કે રાષ્ટ્રીય ચૂંટણી વખતે મતદાન કરવું એ આપણી પવિત્ર અને નૈતિક ફરજ છે અને તે મતદાન દ્વારા રાષ્ટ્રની સેવા અર્થે યોગ્ય વ્યક્તિ ચૂંટાય તેવી સભાનતાપૂર્વક મતદાન કરવું જેથી રાષ્ટ્રની પ્રગતિમાં યોગ્ય પ્રતિભા મળી રહે.

ત્યારબાદ સવારના ૯.૩૦ કલાકે સમાજની પુરસ્કાર સમિતિ દ્વારા આયોજિત સરસ્વતી સન્માન કાર્યક્રમમાં સરસ્વતીની સ્તુતિ નાની બાળકી નવ્યા દ્વારા કરી શરૂઆત કરેલ. આ કાર્યક્રમમાં શોભાયમાન થવા પધારેલ અતિથિ વિશેષ નવનીત પ્રકાશનના શ્રી રાજુભાઈ ગાલા, નવભારત સાહિત્ય મંદિરના શ્રી જયેશભાઈ શાહ તથા ગૂર્જર ગ્રંથરત્ન કાર્યાલયના શ્રી પંકજભાઈ શાહ તેમજ સરસ્વતી સન્માનના પુરસ્કાર દાતા માતૃશ્રી વિમળાબહેન કેશવજી શાહ તથા સુશ્રી ચૌલાબહેન ઉમરશી જેઠાભાઈ કુરુવા તેમજ પુરસ્કાર સમિતિ, યુવા વિકાસ સમિતિ તેમજ ઈતર ડેવલપમેન્ટ સમિતિના કન્વીનરોએ દીપ પ્રાગટ્ય કર્યા બાદ દાતાશ્રીઓનું પુષ્પગુચ્છ દ્વારા સન્માન કરવામાં આવેલ હતું.

આ સરસ્વતી સન્માનમાં ધોરણ-૮થી ૧૨માં સમાજના પ્રથમ, દ્વિતીય તથા તૃતીય સ્થાને પાસ થયેલ બાળકોને પારિતોષિકોથી સન્માનિત કરવામાં આવેલ. તદ્દુપરાંત ધોરણ-૮થી ૧૨માં ૮૦ ટકાથી વધુ માર્ક્સ લાવનાર વિદ્યાર્થીઓનું તેમજ અનુસ્નાતક થનાર સમાજના દરેક વિદ્યાર્થીઓને મંચ ઉપર બોલાવી તેમનું અતિથિ વિશેષશ્રીઓ દ્વારા તથા વિદ્યાર્થી પુરસ્કાર સમિતિ, ઈતર ડેવલપમેન્ટ સમિતિ અને યુવા વિકાસ સમિતિના કન્વીનરશ્રીઓના વરદ્ હસ્તે સન્માન કરવામાં આવેલ હતું.

સરસ્વતી સન્માનની વિવિધ યોજનાની વિગત અને તેના

વિજેતાઓના નામો આ લેખ સાથે અલગથી પ્રસારિત કરવામાં આવેલ છે.

આ પ્રસંગે ઈતર ડેવલપમેન્ટ સમિતિના આમંત્રણને માન આપીને શ્રી સોમલલિત ઈન્સ્ટિટ્યૂટના પ્રો. શ્રી જયરાજ પંડ્યાએ પધારી વિદ્યાર્થી મિત્રોને પોતાના અભ્યાસમાં આગળ શું કરવું અને તેને પડતી મુશ્કેલીઓનો કેમ નિવેડો લાવવો તે વિશે જ્ઞાનસભર માહિતી આપી, સખત મહેનત તેનો વિકલ્પ છે અને ખૂબ વાંચન તેનો ઉકેલ છે તેવી શીખ તેમણે આપેલ. જેથી બાળકો તથા તેમના વડીલો આ સમજણથી સંતુષ્ટ થયેલ હતા.

જ્યારે કાર્યક્રમ પ્રસંગે વડીલો અને બાળકોને પોતામાં આત્મવિશ્વાસ કેવી રીતે જગાવવો તેની સમજણ ઓડિયો-વિડ્યુઅલ શો દ્વારા પ્રખ્યાત માનસશાસ્ત્રી શ્રીમતી નિમૃત સિંઘે પોતાના વક્તવ્ય દ્વારા માર્ગદર્શન આપેલ. તેમણે જણાવેલ કે બાળકોને પોતાના મનગમતા વિષયમાં આગળ વધવા યોગ્ય પ્લેટફોર્મ આપો. જેથી બાળકની પ્રતિભા ખીલી ઊઠે. આમ, તેમણે બાળકની આગવી આવડત અને વ્યક્તિત્વ ઉપર ભાર મૂકેલ.

કાર્યક્રમ દરમ્યાન અતિથિ વિશેષ શ્રી રાજુભાઈ ગાલાએ ચાલુ વર્ષ દરમ્યાન ધોરણ-૧૦ એસ.એસ.સી.માં સરકાર દ્વારા કરવામાં આવેલ નિયમોના ફેરફારની વિગત ખૂબ જ સરળ શૈલીમાં સમજાવેલ હતી. જ્યારે અતિથિ વિશેષ શ્રી પંકજભાઈ શાહે ચિ. સલોની લાલકાએ જે તે સમયે કરેલ એન્કરિંગની ભૂમિકાને બિરદાવેલ હતી.

આ પ્રથમ પ્રસંગ એવો હતો કે જ્યારે શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદના પદાધિકારીઓ મંચ ઉપર ઉપસ્થિત રહેવાને બદલે શ્રોતાગણમાં ઉપસ્થિત રહેલ હતા. જ્યારે મંચની સંપૂર્ણ કામગીરીની જવાબદારી પુરસ્કાર સમિતિ, શિક્ષણ અને ઈતર ડેવલપમેન્ટ સમિતિ તેમજ યુવા વિકાસ સમિતિને સુપરત કરવામાં આવેલ કે જેમણે ખૂબ સારી રીતે સંભાળેલ હતી.

આ સમારંભનું આયોજન, સંચાલન તથા શ્રોતાગણની ભરચક હાજરીથી પ્રભાવિત થઈને શ્રી નિમેષ ગુલાબચંદ છેડા (શેરડી - અમદાવાદ)એ રૂા. ૧૫,૦૦૦/- તથા ગૂર્જર ગ્રંથરત્ન કાર્યાલયના શ્રી પંકજભાઈ શાહે રૂા. ૫,૦૦૦/-નું અનુદાન કાર્યક્રમ દરમ્યાન જાહેર કરેલ હતું. શ્રી હીરેન કે. શાહે આ પ્રોગ્રામની સફળતા માટે સમાજના ટ્રસ્ટી ગણ તથા સભ્યોનો આભાર માનેલ. ત્યારબાદ યુવા વિકાસ સમિતિના મંત્રી શ્રી નવીન લાલકાની આભારવિધિ બાદ આ કાર્યક્રમ સમાપ્ત થયેલ ઘોષિત કરવામાં આવ્યો હતો. આ પ્રસંગે પધારેલ સર્વજનોએ પ્રીતિ ભોજનનો આસ્વાદ માણી, જ્ઞાનગોષ્ઠીના ભાથા સાથે છૂટા પડેલ. આમ એકંદરે આ સમારોહ જ્ઞાનવર્ધક રહેલ હતો.

અહેવાલ : દિનેશચંદ્ર જગજીવન શાહ (ભુજ - અમદાવાદ)

‘તમે અને તમારું’ એનું નામ જ્ઞાન તથા ‘હું અને મારું’ એનું નામ અજ્ઞાન.

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદ

વિદ્યાર્થી પુરસ્કાર સમિતિ આયોજિત સરસ્વતી સન્માન (રવિવાર, તા. ૧૫-૮-૨૦૧૦)ની નામાવલી

૧. માતૃશ્રી વિમળાબહેન શાંતિલાલ કેશવજી શાહ ઉચ્ચ શિક્ષણ પ્રતિભા પારિતોષિક યોજના (અનુસ્નાતક વિદ્યાર્થીઓ)		
૧. અમી મહેન્દ્ર હીરજી ગડા	પી.જી.ડી.બી.એમ.	૮૮.૦૦%
૨. આનલ કમલેશ બાબુભાઈ ગોગરી	એમ.બી.એ.	૭૬.૨૬%
૩. પ્રિયંકા જયંતીલાલ લાલજી	એમ.બી.એ.	૬૪.૬૭%
૪. સુજલ જલદીપ કુંવરજી શાહ	એમ.બી.એ.	૫૬.૫૦%
૫. ભાવિક દીપકકુમાર હરખચંદ શાહ	એમ.સી.એ.	૬૦.૦૦%
૬. કાજલ મણિલાલ દામજી ગાલા	એમ.એસ.સી.	૬૧.૩૦%
૭. પૂજન અશોક ગજેન્દ્ર ગોરજી	એમ.એસ.સી.	૬૦.૦૦%
૮. સ્નેહા પ્રફુલ્લ કલ્યાણજી છોડા	એમ.એસ. (માઈકો ઇલેક્ટ્રોનિક્સ)	૬૨.૮૦%
૯. ઉર્વશી મનીષ રમેશ સાવલા	બી.એડ.	૭૭.૦૦%
૨. માતૃશ્રી વિમળાબહેન શાંતિલાલ કેશવજી શાહ શૈક્ષણિક પારિતોષિક યોજના (ઘોરણ-૧૦)		
પ્રથમ : પ્રતીક્ષા રાજેશ બાબુભાઈ ગોગરી		૮૩.૨૦%
દ્વિતીય : દ્રવ્યા ખુશાલ મગનલાલ શાહ		૮૨.૬૦%
તૃતીય : ખુશ્બૂ ભરત લક્ષ્મીચંદ શાહ		૮૮.૫૦%
૩. માતૃશ્રી વિમળાબહેન શાંતિલાલ કેશવજી શાહ શૈક્ષણિક પારિતોષિક યોજના (ઘોરણ-૧૨ વિજ્ઞાન પ્રવાહ)		
પ્રથમ : રચના દીપક ચુનીલાલ મહેતા		૮૩.૮૦%
દ્વિતીય : વિવેક રસિકલાલ ખીમજી મહેતા		૮૨.૬૦%
તૃતીય : દિશાંત ભરત ભાણજી ગાલા		૮૨.૦૦%
૩. શ્રી ઉમરશી જેઠાભાઈ કુરુવા શૈક્ષણિક પારિતોષિક યોજના (ઘોરણ-૧૨ સામાન્ય પ્રવાહ)		
પ્રથમ : જોલી રતિલાલ અમુલખ મહેતા		૮૨.૦૦%
૫. શ્રીમતી પ્રમીલાબહેન ઉમરશીભાઈ કુરુવા શૈક્ષણિક મહિલા પારિતોષિક યોજના (ઘોરણ-૧૦ તથા ૧૨)		
ઘોરણ-૧૦ પ્રતીક્ષા રાજેશ બાબુભાઈ ગોગરી		૮૩.૨૦%
ઘોરણ-૧૨ (વિજ્ઞાન પ્રવાહ) રચના દીપક ચુનીલાલ મહેતા		૮૩.૮૦%
ઘોરણ-૧૨ (સામાન્ય પ્રવાહ) જોલી રતિલાલ અમુલખ મહેતા		૮૨.૦૦%

૬૦ ટકા અથવા તો તેનાથી વધુ ગુણ મેળવી ઉત્તીર્ણ થનાર વિદ્યાર્થીઓ (વર્ષ ૨૦૧૦)

ઘોરણ-૮

૧. આયુશી અજય શાંતિલાલ સંઘવી
૨. ચાર્મિ ધીરેન નાનજી દેઢિયા
૩. દિશાંત જિત રમણિકલાલ શાહ
૪. ગૌરાંગ ગુલાબચંદ ભવાનજી શાહ
૫. હિમાની હરેશ હીરાલાલ કુબરિયા
૬. હીરલ અશોક ભોગીલાલ દલાલ

૭. કિષ્ના ચેતન દામજી ધરોડ
૮. મિત પંકજ વેલજી ગાલા
૯. મિલન રતિલાલ અમુલખ મહેતા
૧૦. મોનીલ રાકેશ દામજી નીસર
૧૧. નીકિતા કમલેશ શામજી લાલન
૧૨. પારસ સંજય શાંતિલાલ મહેતા
૧૩. પ્રિયંકા સુકેતુ ચિત્રસેન શાહ
૧૪. રાજ હેમંત હીરાલાલ કુબરિયા

મહેનતથી કરેલું કર્મ લાભદાયક હોય છે.

૧૫. રાજુલ જગદીશ શાંતિલાલ ત્રેવાડિયા
૧૬. રોનક મણિલાલ ભાણજી મૈશેરી
૧૭. શૈલી ખુશાલ ખેરાજ ગાલા
૧૮. સિદ્ધાંત વિજય સ્વરુપચંદ કોરડિયા
૧૯. સુપન સેવંતીલાલ રવજી વોરા
૨૦. વિધિ અજય હરસુખલાલ ગાંધી
૨૧. યશ્વી વિજય ઉમરશી ભારાણી

ઘોરણ-૯

૧. ભૂમિ જયેશ ઠાકરશી શાહ
૨. ફેનીલ મનીષ આણંદજી વીરા
૩. હાર્દિક સનત તલકશી મહેતા
૪. હર્ષિલ રસિકલાલ ખીમજી મહેતા
૫. હિત વીરેન શાંતિલાલ શેઠ
૬. કરણ ભરત ભાણજી ગાલા
૭. મોક્ષા નવીન જેઠાભાઈ લાલકા
૮. મોક્ષા સુનીલ દેવજી ગોગરી
૯. નિધિ પંકજ શાંતિલાલ મહેતા
૧૦. નિસર્ગ કમલેશ મનુભાઈ શેઠ
૧૧. રચિત રાજેશ લક્ષ્મીચંદ મોતા
૧૨. સલોની વસંત ખીમજી શેઠિયા
૧૩. સ્વેની રોહિત યુનીલાલ સંઘવી
૧૪. વિધિ ભરત ઉગરચંદ ગઢેયા

ઘોરણ-૧૦

૧. અક્ષય રાજેશ હીરાલાલ શાહ
૨. અર્ચિત રાજુભાઈ હરખચંદ ગાલા
૩. બીજલ હસમુખલાલ અમૃતલાલ કોરડિયા
૪. દીપ જગદીશ અજિતકુમાર મહેતા
૫. દેશના રાજેશ કાનજી વોરા
૬. ધ્રુવીશ ઈલેશ નગીન શાહ
૭. દ્રવ્યા ખુશાલ મગનલાલ શાહ (દ્વિતીય)
૮. એકતા નિખિલ નવીનચંદ્ર શાહ
૯. ફેનલ મણિલાલ ભાણજી મૈશેરી
૧૦. હેમ વિજય ભવાનજી દેઢિયા
૧૧. જિગર કમલેશ શામજી લોડાયા
૧૨. જિગર સુધીર ચમનલાલ શાહ
૧૩. જીકલ ભરત કાંતિલાલ શાહ
૧૪. કરણ મનીષ રવિલાલ વોરા
૧૫. ખુશ્બૂ ભરત લક્ષ્મીચંદ શાહ (તૃતીય)
૧૬. કિંજલ ધીરજલાલ ભાઈચંદ શાહ

૧૭. કૃપા મનીષ વિજય છેડા
૧૮. કૃપેશ હર્ષદ રવજી વોરા
૧૯. મૈત્રી દીપક ધીરજલાલ ગડા
૨૦. મૈત્રી અનિસ અરવિંદ દોશી
૨૧. મિહિર સોમચંદ ભાણજી મૈશેરી
૨૨. નીરલ નીતેન નવીનચંદ્ર વસા
૨૩. નિરાલી રતિલાલ અમુલખ મહેતા
૨૪. નિશિ નિમિષ ચમનલાલ વોરા
૨૫. પ્રજ્ઞેશ ખુશાલ પદમશી ગોસર
૨૬. પ્રતીક્ષા રાજેશ બાબુભાઈ ગોગરી (પ્રથમ)
૨૭. પ્રિયંક સુરેશ જગજીવન મહેતા
૨૮. સાગર કિશોર ગોરધનદાસ મહેતા
૨૯. શાલીન કમલેશ બાબુભાઈ ગોગરી
૩૦. સિદ્ધાર્થ અજય કાંતિલાલ છેડા
૩૧. સ્મિત રાજેન્દ્ર ભાઈલાલ દોશી (સી.બી.એસ.ઈ.-ઓમાન)
૩૨. સ્નેહા રાજેશ ગોવિંદજી છેડા
૩૩. સ્વર વસંત શાહ
૩૪. ત્રિશલા જયંતીલાલ લાલજી દેઢિયા
૩૫. ઉર્વશ ચેતન મેઘજી છેડા
૩૬. વૈશાખી જગદીશ શાંતિલાલ ત્રેવાડિયા
૩૭. વિમિત પ્રવીણચંદ્ર દોશી

ઘોરણ-૧૧ (વિજ્ઞાન પ્રવાહ)

૧. આરીક કુમારપાલ કાંતિલાલ લોડાયા
૨. હર્ષ સંદીપ શાંતિલાલ સંઘવી
૩. જૈશીલ અનિસ અરવિંદ દોશી
૪. જિનલ અશોક વાડીલાલ શાહ
૫. પાર્થ ચેતન ગોવિંદજી શાહ
૬. પ્રાચી શાંતિલાલ વેલજી ગાલા
૭. શૈલી જિતેન કલ્યાણજી ગાલા

ઘોરણ-૧૧ (સામાન્ય પ્રવાહ)

૧. અજિતા હર્ષદ રવજી વોરા
૨. આરતી લક્ષ્મીચંદ ભાણજી મૈશેરી
૩. ભાગ્યેશ રાજુ રમણિક દોશી
૪. ભક્તિ કિરણ ઈન્દ્રજિત ત્રેવાડિયા
૫. ચાંદની પંકજ રસિકલાલ શાહ
૬. કેવલ તિલકચંદ ભાણજી મૈશેરી
૭. કિંજલ વિજય શાંતિલાલ મહેતા
૮. નીરવ નવીન રાયશી પોલડિયા
૯. પૂજા રમેશ કેશવજી મોતા

આત્મવિશ્વાસ વધારવાની એક અચૂક રીત એ પણ છે, તે, તે જ કરો જેનાથી ડરો છો.

૧૦. શ્રેયા ધર્મેન્દ્ર બાબુલાલ ગાંધી
૧૧. શ્રુતિ ચંદ્રેશ ગુલાબચંદ લોડાયા
૧૨. વત્સલ સુનીલ ગોવિંદજી શાહ
૧૩. વિરાગ હરેશ હીરાલાલ કુબડિયા
૧૪. વિશાલ હિતેશ મણિલાલ દેઢિયા
૧૫. વિવેક ભાણજી લીલાધર હેનિયા
૧૬. જંકૃતિ આસુતોષ ધારશી સંઘવી

દ્યોરણ-૧૨ (વિજ્ઞાન પ્રવાહ)

૧. આર્શ કિરણ મનસુખલાલ શાહ
૨. દિશાંત ભરત ભાણજી ગાલા (તૃતીય)
૩. લીશીતા સુનીલ ગોવિંદજી શાહ
૪. રચના દીપક યુનીલાલ મહેતા (પ્રથમ)
૫. રોનક ચમનલાલ મોહનલાલ વોરા
૬. વિધિ રાજેન્દ્ર ભવાનજી ગાલા
૭. વિવેક રસિકલાલ ખીમજી મહેતા (દ્વિતીય)

દ્યોરણ-૧૨ (સામાન્ય પ્રવાહ)

૧. અનોખી પંકજ કાંતિલાલ શાહ
૨. બંસરી સંદીપ અશોક મહેતા
૩. ભૂમિકા હસમુખ ભાઈચંદ શાહ
૪. દેવલ ચંદ્રકાંત ભવાનજી મૈશેરી
૫. હેમાંગી પરેશ મગનલાલ સંઘવી
૬. જલ્પા દિલીપ મેઘજી મોમાયા
૭. જોલી રતિલાલ અમુલખ મહેતા (પ્રથમ)
૮. કાર્તિક કિશોર રતનશી સાયા
૯. નીલમ જિતેન્દ્ર બાબુભાઈ રાંભિયા
૧૦. પાયલ ધીરેન નાનજી દેઢિયા
૧૧. પાયલ કૌશિક ભાઈચંદ શાહ
૧૨. પૂજા રાજેશ હીરાલાલ શાહ
૧૩. પ્રિયલ મુકેશ મૂળજી લાલકા
૧૪. રીંકલ મહેન્દ્ર ભાણજી મહેતા
૧૫. શ્વેતા સનત તલકશી મહેતા
૧૬. ટૂર્વીકલ કિશોર કુંવરજી છેડા
૧૭. વિશ્વરાજ ભરત રાયચંદ ખોના
૧૮. ઝીલ સંજય મનુભાઈ શાહ

F.Y.B.Com. (૬૦ ટકાથી વધુ)

૧. ફોરમ અમૃતલાલ મોણશી ગાલા
૨. હાર્દિક નીતિન હરિલાલ સંઘવી
૩. નિરાલી જગદીશ શાંતિલાલ ત્રેવાડિયા

૪. નિવિતા ભરત ખેતશી ગાંધી
૫. પ્રતીક હસમુખ ખીમજી મહેતા
૬. સલોની નવીન જેઠાભાઈ લાલકા
૭. શશી પ્રવીણ કાંતિલાલ શાહ

S.Y.B.Com. (૬૦ ટકાથી વધુ)

૧. હાર્દિક મહેન્દ્ર રવજી શાહ
૨. કૃતિકા મણિલાલ ભાણજી મૈશેરી
૩. નેહા અનિસ અરવિંદ દોશી
૪. પૂજા મહેન્દ્ર હીરજી લાલકા
૫. પુનીત ભરત ખેતશી ગાંધી
૬. વૃષભ રમેશ કેશવજી મોતા
૭. અંશ રાજેન્દ્ર દેવજી

T.Y.B.Com. (૫૦ ટકાથી વધુ)

૧. અમિત પ્રકાશ શાંતિલાલ મહેતા
૨. કરણ લક્ષ્મીચંદ શામજી મૈશેરી
૩. મનીષ દિલીપ શાંતિલાલ સંઘવી
૪. મનીષ સુધીર ચમનલાલ શાહ
૫. મિરજ તિલક ઉમરશી ભારાણી
૬. સંદીપ નવીન કેશવજી મોતા
૭. સાહીલ બિપિન રમણલાલ ગાંધી
૮. વિદિતા કમલેશ બંકીમ શાહ
૯. વિશાલ હરખચંદ કુંવરજી ગોસર

F.Y.M.Com. (૫૦ ટકાથી વધુ)

૧. અમિત કિશોર ગોરધનદાસ મહેતા
૨. ઈશા મહેન્દ્ર રવજી શાહ
૩. રીંકલ સોમચંદ ભાણજી મૈશેરી

F.Y.B.B.A. (૬૦ ટકાથી વધુ)

૧. મયૂરી પ્રકાશ શાંતિલાલ મહેતા

S.Y.B.B.A. (૬૦ ટકાથી વધુ)

૧. ભાવેશ દિલીપ રતિલાલ શાહ
૨. કલ્પેશ હસમુખલાલ ભાઈચંદ શાહ
૩. નમ્રતા કિશોર રતનશી શાહ

T.Y.B.B.A. (૫૦ ટકાથી વધુ)

૧. મૈત્રી ભૂપેન્દ્ર ત્ર્યંબકલાલ શાહ
૨. સોનલ પ્રબોધ પ્રેમજી ગોગરી

શ્રદ્ધાનો બીજો અર્થ થાય છે સુખી રહેવું.

F.Y.M.B.A. (૫૦ ટકાથી વધુ)

૧. અંકિતા હર્ષદ તલકશી મહેતા
૨. જય સતીષચંદ્ર હેમચંદ વોરા
૩. નિમેષ નીતિન હરિલાલ સંઘવી

M.B.A. - Final (૫૦ ટકાથી વધુ)

૧. આનલ કમલેશ બાબુભાઈ ગોગરી
૨. અમી મહેન્દ્ર હીરજી છેડા
૩. પ્રિયંકા જયંતીલાલ લાલજી દેઢિયા
૪. સુજલ જલદીપ કુંવરજી શાહ

F.Y.B.C.A. (૬૦ ટકાથી વધુ)

૧. સન્ની શિરીષ નાનાલાલ કોરડિયા

S.Y.B.C.A. (૬૦ ટકાથી વધુ)

૧. ભાવિક સુરેશ લહેરચંદ કોઠારી

T.Y.B.C.A. (૫૦ ટકાથી વધુ)

૧. ધ્વનિ ખુશાલ ખેરાજ ગાલા
૨. મૌલી સેવંતીલાલ રવજી વોરા
૩. રૂપભ લલિત સોમચંદ છેડા

F.Y.M.C.A. (૫૦ ટકાથી વધુ)

૧. દર્શન નરેન્દ્ર જયંતીલાલ કોઠારી
૨. ગુજલ ગુલાબચંદ ભવાનજી શાહ
૩. મયૂરી મહેશ ચત્રભુજ લોડાયા

S.Y.M.C.A. (૫૦ ટકાથી વધુ)

૧. ભાવિક દીપક હરખચંદ શાહ

S.Y.B.Pharm. (૬૦ ટકાથી વધુ)

૧. જય ચેતન દામજી ધરોડ

S.Y.B.Sc. (૬૦ ટકાથી વધુ)

૧. જાનકી અશોક ગજેન્દ્ર ગોરજી
૨. સંજના જલદીપ કુંવરજી શાહ

T.Y.B.Sc. (૫૦ ટકાથી વધુ)

૧. જૈનમ ઉમરશી શાંતિલાલ મુનવર
૨. ખ્યાતિ શાંતિલાલ વેલજી ગાલા

F.Y.M.Sc. (૫૦ ટકાથી વધુ)

૧. દ્રશ્યા જિતેન્દ્ર ઉમરશી કુરુવા
૨. ખુશાલી શૈલેષ ધારશી સંઘવી

૩. પાયલ શશીકાંત નેમજી ગાલા
૪. ઋજુતા ઈલેશ નગીનચંદ્ર શાહ

S.Y.M.Sc. (૫૦ ટકાથી વધુ)

૧. કાજલ મણિલાલ નાનજી ગાલા
૨. પૂજન અશોક ગજેન્દ્ર ગોરજી

Engineering (1st Year) (૬૦ ટકાથી વધુ)

૧. દર્શિ ચેતન અજિત મહેતા
૨. ધીરલ અશોક વાડીલાલ મહેતા
૩. કાર્તિક કમલેશ શામજી લાલન
૪. કિંજલ સુરેશ ધનજી કોરડિયા
૫. મલય અતુલ પોપટલાલ ધરોડ
૬. મિલન યતીન ધારશી સંઘવી
૭. પ્રતીક ધીરજલાલ મણિલાલ શાહ
૮. રીશી સતીષચંદ્ર હેમચંદ વોરા
૯. સૌમિલ પંકજ મેઘજી ગોગરી
૧૦. દીપલ વિજય કલ્યાણજી છેડા (ડિપ્લોમા)
૧૧. શ્લેષા સંદીપ શાંતિલાલ સંઘવી (ડિપ્લોમા)

Engineering (2nd Year) (૬૦ ટકાથી વધુ)

૧. અવની મુકેશ મૂલજી લાલકા
૨. જિજ્ઞેશ કાંતિલાલ દલીચંદ લોદરિયા
૩. કુમારપાલ ભરત લક્ષ્મીચંદ શાહ
૪. મીત જગદીશ અજિત મહેતા
૫. ધ્રુતિ જયંતીલાલ રતનશી વીરા (ડિપ્લોમા)
૬. વત્સલ ઉમેશ શાંતિલાલ મુનવર (ડિપ્લોમા)

Engineering (3rd Yr.) (Final) (૫૦ ટકાથી વધુ)

૧. મૌલીન પંકજ મેઘજી ગોગરી
૨. રાહુલ અજય કાંતિલાલ છેડા

Engineering (અનુસ્નાતક) (1st Yr.) (૫૦ ટકાથી વધુ)

૧. જયકુમાર ખુશાલ મગનલાલ શાહ
૨. સ્નેહા પ્રફુલ કલ્યાણજી છેડા

અન્ય (૫૦ ટકાથી વધુ)

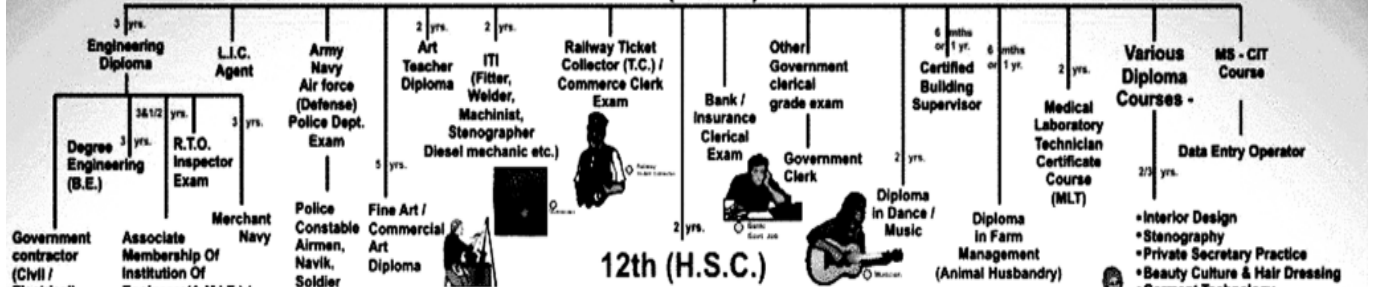
૧. માધવી ધીરજ લાલજી મારુ (B.A. Final)
૨. મૈત્રી ભૂપેન્દ્ર ત્ર્યંબકલાલ શાહ (MBBS-3rd Year)
૩. નિશા સંદીપ શાંતિલાલ સંઘવી (BDS - 3rd Year)
૪. સોનમ જિતેન્દ્ર બાબુભાઈ રાંઘિયા (BDS - 3rd Year)
૫. ઉર્વશી મનીષ રમેશ સાવલા (B.Ed. - Final Yr.)
૬. ખુશ્બૂ નવીન સંઘવી (C.F.A. -Group-II)
૭. પીનાક કિશોર કુંવરજી છેડા (P.C.C. - 2nd Year)

તમામ પ્રકારની સમજદારીની માતા સ્મૃતિશક્તિ છે.

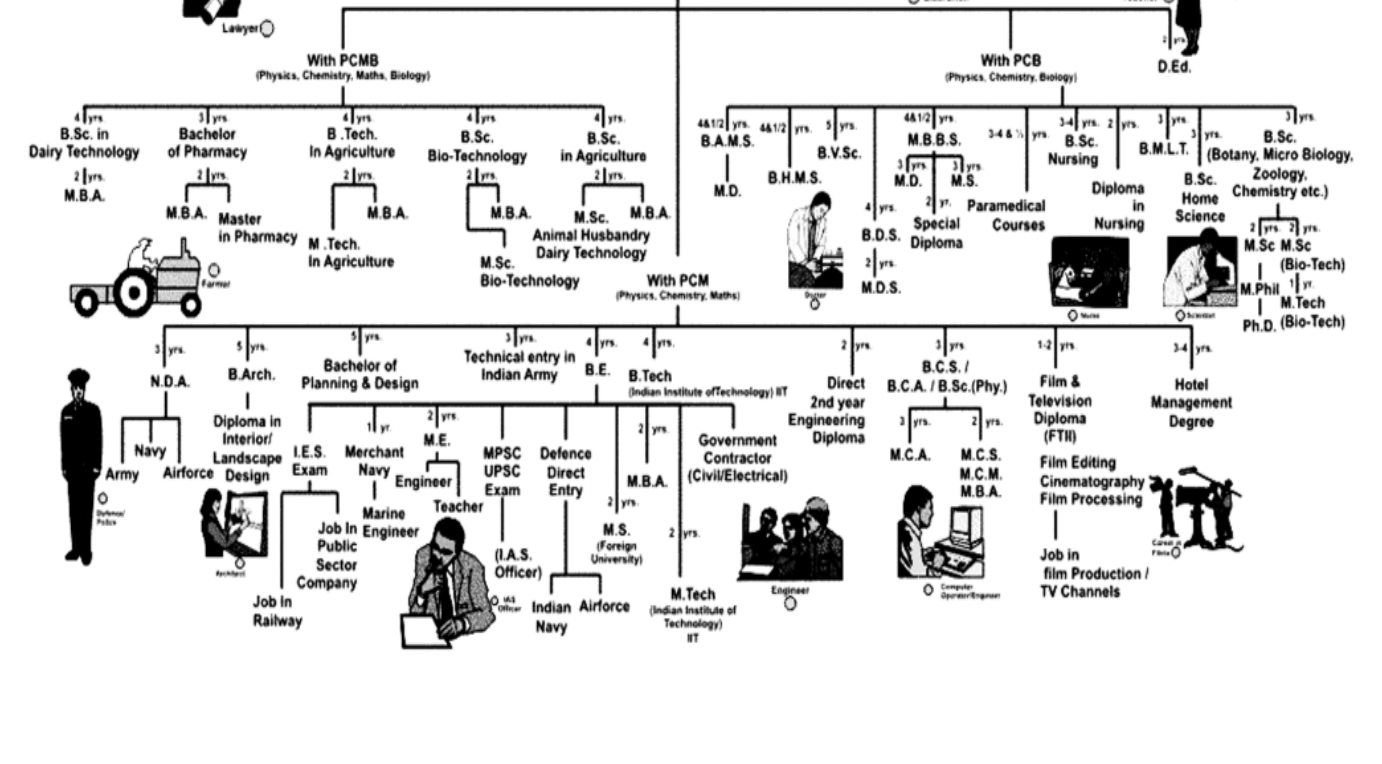
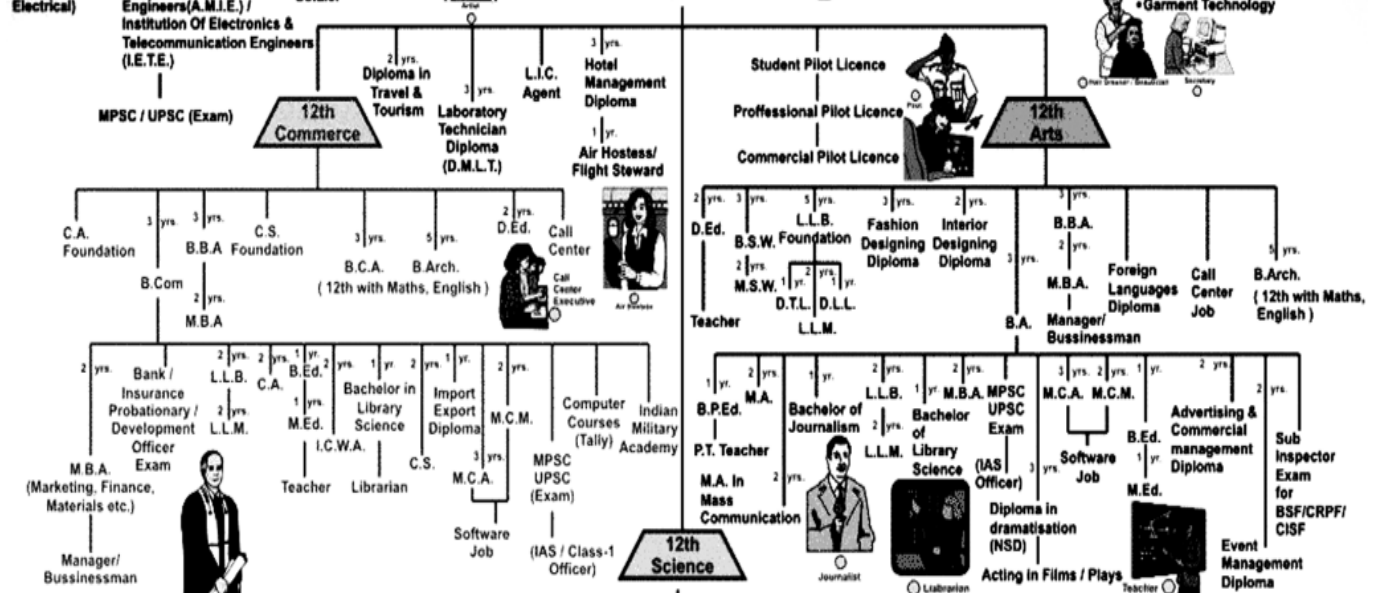
M-Power's Career Path Finder

Author / Editor - Prof. Vijay Navale / Mahesh Narke

10th (S.S.C.)

12th (H.S.C.)

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદ પારિતોષિક યોજના તેમજ વિવિધ હરીફાઈઓના વિજેતાશ્રીઓનું સન્માન

વર્ષ ૨૦૦૯-૨૦૧૦ દરમિયાન સમાજની વિવિધ સમિતિઓ દ્વારા અનેક પારિતોષિક યોજનાઓ તેમજ વિદ્યાર્થી હરીફાઈ યોજનાઓ યોજવામાં આવેલ હતી. દરેક યોજનામાં અનેક સભ્યશ્રીઓએ તથા તેમના બાળકોએ ઉમંગભર ભાગ લીધેલ હતો. સ્પર્ધાને અંતે જે-તે સમયે વિજેતાઓના નામો ઘોષિત કરવામાં આવેલ હતા અને તેને તે સમયના 'મંગલ મંદિર'ના અંકમાં પ્રસારિત પણ કરવામાં આવેલ હતા.

રવિવાર તા. ૨૬-૯-૨૦૧૦ના સમાજના વાર્ષિક સ્નેહ મિલન સમારંભના સમયે દરેક વિજેતાશ્રીઓનું સન્માન ઉપસ્થિત સમૂહગણ સમક્ષ કરવામાં આવનાર છે.

પારિતોષિક યોજના તેમજ હરીફાઈ યોજનાઓના વિજેતાશ્રીઓની નામાવલી અત્રે પ્રસારિત કરવામાં આવેલ છે. દરેક વિજેતાશ્રીઓને વિનંતી કે તેઓ વાર્ષિક સ્નેહમિલન સમારંભના સમયે શ્રી કચ્છી જૈન ભવન પર ઉપસ્થિત રહે કે જેથી સમાજ તેઓનું સન્માન કરી શકે.

જે-તે પારિતોષિક યોજના અથવા જે-તે હરીફાઈઓના દાતાશ્રીઓના વરદ્ હસ્તે વિજેતાશ્રીઓનું સન્માન કરવાનું હોવાથી જે-તે યોજનાના દાતાશ્રીઓને પણ એ સમયે ઉપસ્થિત રહેવા વિનંતી કરવામાં આવે છે.

જે-તે યોજનાઓના વિજેતાશ્રીઓની નામાવલી નીચે મુજબ ફાઈનલ કરવામાં આવેલ છે.

૧. શિક્ષણ તથા ઇતર ડેવલપમેન્ટ સમિતિ આયોજિત શ્રીમતી પ્રબાબહેન શાંતિલાલ મૂળજી સાવલા 'ઇતર પ્રવૃત્તિ પ્રતિભા પારિતોષિક યોજના'
(વિજેતાઓના નામો સપ્ટેમ્બર-૨૦૧૦) દરમિયાન ફાઈનલ થશે.

(ડી) ગૂર્જર પરિવાર સંગીત હરીફાઈ (વાદ્ય)

પ્રથમ : જય અનિસ છાડવા

દ્વિતીય : તેજસ પંકજ શાહ

(ઈ) શ્રીમતી તરુબહેન નરેન્દ્ર ઇગનલાલ શાહ સંગીત હરીફાઈ (કંઠ્ય)

પ્રથમ : કુશ હીરેન શાહ

દ્વિતીય : સંજય કીર્તિભાઈ સંઘવી

તૃતીય : મૌલી એચ. વોરા

૨. યુવા વિકાસ સમિતિ આયોજિત

(એ) શ્રીમતી છાયા વિનોદ દેદિયા ચિત્રકલા હરીફાઈ

● ઝૂપ-એ (૫ થી ૧૦ વર્ષ)

પ્રથમ : કાવ્યા રાહુલ શાહ

દ્વિતીય : જય અનિસ છાડવા

તૃતીય : આસ્થા કેતન શાહ

● ઝૂપ-બી (૧૧ થી ૧૫ વર્ષ)

પ્રથમ : કેશવી કિરીટ નંદુ

દ્વિતીય : ભક્તિ તિલક મારુ

તૃતીય : દેવાંગ ગિરીશ છેડા

● ઝૂપ-સી (૧૬ વર્ષથી ઉપર)

પ્રથમ : યોગિની ચેતન શાહ

(એફ) શ્રી કાંતિલાલ રામજી શાહ વક્તૃત્વ હરીફાઈ

● ઝૂપ-એ (૧૨ થી ૧૮ વર્ષ)

પ્રથમ : આર્શ કિરણ શાહ

દ્વિતીય : યશસ્વી વિજય ખોના

● ઝૂપ-બી (૧૯ થી ૪૦ વર્ષ)

પ્રથમ : મીના મનીષ મોતા

દ્વિતીય : ઉર્વશી મનીષ સાવલા

● ઝૂપ-સી (૪૦ વર્ષથી ઉપર)

પ્રથમ : નીતિન એચ. સંઘવી

દ્વિતીય : જયશ્રી પૂનમચંદ વોરા

આશ્વાસન : સરલા ચંદ્રકાંત શાહ

(બી) બુકસેલ્ડ બ્લડ ડોનેશન પારિતોષિક યોજના

પ્રથમ : શૈલેન વિજયસેન શાહ

દ્વિતીય : મનીષ આણંદજી વીરા

(સી) સુખકો સંગીત હરીફાઈ (નૃત્ય)

પ્રથમ : ધ્રુવા નીતિન શાહ

દ્વિતીય : આનલ કમલેશ શાહ

દ્વિતીય : પીયૂષ હીરજી સાવલા

તૃતીય : દેવાંશી મૂલચંદ મારુ

(જી) શ્રી હરખચંદ કુંવરજી સાવલા નિબંધ હરીફાઈ

● ઝૂપ-એ (૧૨ થી ૧૮ વર્ષ)

પ્રથમ : યશસ્વી વિજય ખોના

દ્વિતીય : પુશ્બૂ પીયૂષ પારેખ

તૃતીય : મિત રાહુલ દંડ

ઘર મોટું હોય તો સાથે નથી રહેવાતું પણ મન મોટું હોય તો સાથે રહેવાય છે.

- ગ્રૂપ-બી (૧૯ થી ૪૦ વર્ષ)
પ્રથમ : આનલ કમલેશ શાહ
દ્વિતીય : સલોની નવીન લાલકા
તૃતીય : પાયલ તિલક મારુ

- ગ્રૂપ-સી (૪૦ વર્ષથી ઉપર)
પ્રથમ : જયશ્રી પૂનમચંદ વોરા
દ્વિતીય : વર્ષાબહેન રવિલાલ પારેખ
તૃતીય : ચંદ્રાબહેન મહેન્દ્ર શાહ

(એચ) શ્રીમતી મંજુલાબહેન હરખચંદ સાવલા વાર્તા હરીફાઈ

- પ્રથમ : ચિરાગ લહેરચંદ મૈશેરી
દ્વિતીય : અલ્પા મૂલચંદ મારુ
તૃતીય : પીયૂષ હીરજી સાવલા
તૃતીય : નેહા ભાવેશ પારેખ.

(આઈ) શ્રીમતી મંજુલાબહેન હરખચંદ સાવલા કાવ્ય હરીફાઈ

- ગ્રૂપ-એ (૧૫ વર્ષ સુધી)
પ્રથમ : મોક્ષા નવીન લાલકા
આશ્વાસન : રાજ એ. ગાલા
- ગ્રૂપ-બી (૧૫ વર્ષથી ઉપર)
પ્રથમ : નીતિન એચ. સંઘવી
દ્વિતીય : સલોની નવીન લાલકા
તૃતીય : આનલ કમલેશ શાહ
તૃતીય : અશોક વાડીલાલ શાહ

(જે) શ્રીમતી પ્રભાબહેન શાંતિલાલ મૂળજી સાવલા જનરલ નોલેજ હરીફાઈ

- જોડી-એ પ્રથમ : મહેન્દ્ર વિશનજી શાહ
પ્રથમ : જય ભરતભાઈ ભેદા
- જોડી-બી દ્વિતીય : વિરલ પ્રકાશચંદ્ર શાહ
દ્વિતીય : ચંદ્રાબહેન મહેન્દ્રભાઈ શાહ
- જોડી-સી તૃતીય : રચના ભરતભાઈ ભેદા
તૃતીય : આર્શ કિરણ શાહ

૩. મહિલા ઉત્કર્ષ સમિતિ આયોજિત

(એ) શ્રીમતી પ્રભાબહેન કાંતિલાલ વેલજી સાવલા વાનગી હરીફાઈ (ફરસાણ)

- પ્રથમ : શ્રીમતી જ્યોત્સનાબહેન પ્રબોધ ગોગરી
દ્વિતીય : શ્રીમતી લક્ષ્મીબહેન પ્રીતેશ શાહ
તૃતીય : શ્રીમતી જયશ્રી વિજય ખોના

(બી) શ્રી રામજી વેલજી સાવલા વાનગી હરીફાઈ (મિષ્ટાન્ન)

- પ્રથમ : શ્રીમતી ચેલણા કલ્પેશ ગઢેચા
દ્વિતીય : શ્રીમતી પાયલ તિલક મારુ
તૃતીય : શ્રીમતી મીના મનીષ મોતા

(સી) શ્રીમતી વિમળાબહેન શિરીષભાઈ કોરડિયા મહેંદી હરીફાઈ

- પ્રથમ : ધારિણી હિમાંશુ ખોના
દ્વિતીય : યોગિની ચેતન શાહ
તૃતીય : પાયલ તિલક મારુ

૪. મંગલ મંદિર વ્યવસ્થાપક સમિતિ આયોજિત

(એ) શ્રી રવિલાલ પ્રાગજી મહેતા 'પ્રશ્નો અને પ્રત્યુત્તર વિભાગ' હરીફાઈ

પ્રથમ : ૧૨ મહિનાના અંકોના સાચા જવાબ.

૧. જ્યોત્સના અરવિંદ શાહ - અમદાવાદ
૨. કામિની સ્નેહલ શાહ - અમદાવાદ
૩. મૈત્રી જયેશ શાહ - અમદાવાદ
૪. દીપલ તુષાર શાહ - અમદાવાદ
૫. અમરશી ઉમરશી રાંભિયા - નડિયાદ
૬. વિનોદ કે. મોરબિયા - મુંદ્રા

દ્વિતીય : ૧૧ મહિનાના અંકોના સાચા જવાબ.

૧. કલ્પના શશીકાંત ગાલા - અમદાવાદ
૨. કૃપાલી ભરત શાહ - અમદાવાદ
૩. જયશ્રી ભરત શાહ - અમદાવાદ
૪. નયનાબહેન અલ્પેશ ગાલા - અમદાવાદ

તૃતીય : ૧૦ મહિનાના અંકોના સાચા જવાબ.

૧. વર્ષાબહેન રવિલાલ પારેખ - અમદાવાદ

(બી) શ્રી પીયૂષ રવિલાલ પારેખ શબ્દ રમત હરીફાઈ

પ્રથમ : ૧૨ મહિનામાંથી ૬ મહિનાના સાચા જવાબ
પ્રતાપ નારાણજી દંડ - અમદાવાદ

દ્વિતીય : ૧૨ મહિનામાંથી ૪ મહિનાના સાચા જવાબ
હેમાબહેન દેદિયા - મુંબઈ

તૃતીય : ૧૨ મહિનામાંથી ૩ મહિનાના સાચા જવાબ

૧. શાંતિલાલ શાહ - અમદાવાદ
૨. કિશોર જે. શાહ - ભુજ.

પર્યાવરણ પ્રેમીઓના આગ્રહને પરિણામે ન્યુઝીલેન્ડની સરકારે નિર્ણય કર્યો છે કે હવે પછી સંરક્ષિત વિસ્તારમાં, હાલમાં પણ નહીં ને ભવિષ્યમાં પણ ક્યારેય ખાણ-ખોદકામ માટે પરવાનગી અપાશે નહીં.

વિકાસ માટેના પાંચ પગથિયા એટલે વિદ્યા, વિનય, કુશળતા, સદ્ગુણ અને ચારિત્ર્ય.

૫. મંગલ મંદિર તંત્રી મંડળ આયોજિત (૧) સુશ્રી ચૌલાબહેન કુરુવા આંજો કાગર વિભાગ - ઉત્તમ પત્ર પારિતોષિક યોજના તેમજ (૨) ઉત્તમ લેખ પારિતોષિક યોજના.

આ યોજના અન્વયે એક નિર્ણાયક સમિતિ નક્કી કરવામાં આવેલ હતી. કે જેઓએ 'ઉત્તમ પત્ર' તથા 'ઉત્તમ લેખ' બાબતે નિર્ણય આપતા અગાઉ તેના વિવિધ પાસાંઓ અંગે ચર્ચાઓ કરેલ હતી અને એપ્રિલ-૦૮થી માર્ચ-૧૦ સુધીના ૧૨ અંકોના 'આંજો કાગર' વિભાગના પત્રો અને લેખો ચકાસી તેમના નિર્ણયો સમાજને મોકલી આપેલ હતા. તેઓએ નિષ્પક્ષ રહી સમાજની સેવા કરવા બદલ પારિતોષિક યોજનાઓના વિજેતાઓના સન્માન કરતાં પહેલાં આ નિર્ણાયક સમિતિના ત્રણે નિર્ણાયકોના આ પ્રસંગે સન્માન કરવામાં આવનાર છે. જેઓના નામો નીચે મુજબ છે.

નિર્ણાયક સમિતિ :

૧. શ્રી મહેન્દ્ર સાકરચંદ દોશી
૨. શ્રી હંસરાજ ઠાકરશી કંસારા
૩. શ્રી ભોલાભાઈ એન. ગોલીબાર

(એ) સુશ્રી ચૌલાબહેન કુરુવા 'આંજો કાગર' વિભાગ ઉત્તમ પત્ર પારિતોષિક યોજના

- પ્રથમ : શ્રી કાંતિસેન શ્રોફ
(કચ્છનું પોતાનું પાણી... ડિસેમ્બર-૨૦૦૮)
- દ્વિતીય : શ્રી ગોવિંદભાઈ ખોખાણી
(વિશ્વ કચ્છી સમાજ... સપ્ટેમ્બર-૨૦૦૮)
- તૃતીય : શ્રી મયૂર ચંદ્રકાંત દેઢિયા
(ભારતીય સંગીત પરંપરા... જાન્યુઆરી-૨૦૧૦)

(બી) મંગલ મંદિર ઉત્તમ લેખ પારિતોષિક યોજના

- પ્રથમ : શ્રી શાંતિલાલ મોતીચંદ સંઘવી
(ભણતર અને ગણતર.... માર્ચ-૨૦૧૦)
- પ્રથમ : શ્રી પૃથ્વી નરેન્દ્રભાઈ શાહ
(વિદ્યાર્થીઓના આપઘાતના બનાવની ભીતરમાં.... માર્ચ-૨૦૧૦)

● **નોંધ :**

૧. મહિલા ઉત્કર્ષ સમિતિ આયોજિત (૧) ગૂર્જર પરિવાર બ્યુટી હરીફાઈ, (૨) શ્રીમતી પુષ્પાબહેન કાંતિલાલ રામજી શાહ ગૃહ ઉદ્યોગ હરીફાઈ તથા (૩) માતુશ્રી દમયંતીબહેન ખીમચંદ વેલજી ધરમશી લગ્નગીત હરીફાઈ તા. ૨૬-૮-૨૦૧૦ના યોજવામાં આવેલ હોવાથી તેના વિજેતાઓના નામો આ અંકમાં પ્રસારિત થઈ શકેલ નથી. એ હરીફાઈઓના વિજેતાઓના નામોની વિગત શ્રી કચ્છી જૈન ભવન પરના નોટિસ બોર્ડ પર પ્રસારિત કરવામાં આવનાર છે.

૨. યુવા વિકાસ સમિતિ આયોજિત (૧) શ્રીમતી પ્રભાબહેન કાંતિલાલ વેલજી સાવલા ગરબા હરીફાઈ તથા (૨) ગૂર્જર પરિવાર દાંડિયા રાસ હરીફાઈ નવરાત્રિ દરમ્યાન યોજવામાં આવનાર હોવાથી એ હરીફાઈઓના વિજેતાઓના નામ એ સમયે જાહેર કરવામાં આવશે અને તેઓના સન્માન પણ એ સમયે જ કરવામાં આવશે.
૩. યુવા વિકાસ સમિતિ આયોજિત 'શ્રી નવીનચંદ્ર લહેરચંદ સંઘવી રંગોળી હરીફાઈ' નૂતન વર્ષ સ્નેહ મિલન સમારંભ સમયે યોજવામાં આવનાર હોવાથી એ હરીફાઈના વિજેતાઓના નામ એ સમયે જાહેર કરવામાં આવશે અને તેઓના સન્માન પણ એ સમયે કરવામાં આવશે.
૪. ચાલુ વર્ષ દરમ્યાન લાઈબ્રેરી સમિતિ આયોજિત (૧) શ્રી મહેન્દ્ર મોતીલાલ વસા ઉત્કૃષ્ટ વયસ્ક વાચક (પુરુષ) પારિતોષિક યોજના, (૨) શ્રીમતી દિપાલી દર્શિત મહેતા ઉત્કૃષ્ટ વયસ્ક વાચક (મહિલા) પારિતોષિક યોજના, (૩) શ્રીમતી મીરા પ્રતાપ દંડ ઉત્કૃષ્ટ વાચક (વયસ્ક સિવાયના - પુરુષ) પારિતોષિક યોજના અને (૪) શ્રીમતી નલિની કિશોર મૂળજીભાઈ લાલકા ઉત્કૃષ્ટ વાચક (વયસ્ક સિવાયના - મહિલા) પારિતોષિક યોજના અનિવાર્ય કારણોસર યોજી શકાયેલ નથી. જેની સહુએ નોંધ લેવા વિનંતી. ■

બેગા જાતિના ગરીબ લોકો

પરિક્રમા દરમ્યાન અમે એક ગામમાં પ્રવેશ્યા જ્યાં બેગા જાતિના લોકો વસતા હતા. કાંતા (શ્રી અમૃતલાલ વેગડના પત્ની) એક ઘરની ઓસરીમાં ગઈ. ફાટેલા અને ગંદા ગુણિયા સિવાય ઘરમાં બેસવા લાયક કોઈ ચીજ ન હતી. કાંતા ગુણિયા પર બેઠી. ત્યાં અંદરથી એક બાળકના રડવાનો અવાજ સાંભળી કાંતાએ કહ્યું "બાળકને છાનું કાં નથી રાખતા, ક્યારનું રડે છે."

"એ છાનું નહીં થાય"

"કેમ?"

"એ ભૂખ્યું છે"

"તો ખાવાનું આપો"

"ખાવાનું નથી"

"મારી પાસે છે એમાંથી હું આપું છું"

"ના તમે આજે આપશો, કાલે કોણ આપશે? એણે ભૂખ્યા રહેતાં શીખવું પડશે"

આ વાતે મને સ્તબ્ધ કરી દીધો. આવા અભાવની તો કલ્પનાય નહોતી કરી. કેવડો મોટો પથ્થર છાતી પર મૂકીને જિગરના ટુકડા માટે આ કહ્યું હશે. ગરીબીનો અમને અંદાજ તો હતો પણ આવી ગરીબી કલ્પના બહારની હતી.

તે દિવસે બેગાઓના ગામમાં મેં આપણા દેશની લોકશાહીને રડતી સાંભળી.

અમૃતલાલ વેગડ (નર્મદા પરિક્રમાવાળા)'નવનીત સમર્પણ' મે ૨૦૦૯ના અંકમાંથી પ્રેષક : શાંતિલાલ સંઘવી

સાપ, અગ્નિ, દુર્જન, શાસક, જમાઈ, ભાણેજ, રોગ અને શત્રુ — આટલાને સામાન્ય ગણી કોઈ દિવસ તેમની ઉપેક્ષા ન કરવી.

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદ

સ્વામિવાત્સલ્ય જમણવાર

રવિવાર, તા. ૨૬-૯-૨૦૧૦

સમાજની વર્ષો જૂની પ્રણાલી અનુસાર પર્યુષણ પછીના બીજા રવિવારે એટલે કે આ વર્ષે રવિવાર, તા. ૨૬-૯-૨૦૧૦ના સ્વામિવાત્સલ્ય જમણવારનો કાર્યક્રમ 'શ્રી કચ્છી જૈન ભવન' પર યોજવામાં આવેલ છે. સમાજના સહુ સભ્ય પરિવારોને આ કાર્યક્રમમાં પધારી ઉમંગભર ભાગ લેવા નિમંત્રિત કરવામાં આવે છે.

વ્યવસ્થા જાળવવાના હેતુસર આ વર્ષે જમણવાર પાસની પદ્ધતિ રાખવામાં આવેલ છે. જમણવાર માટે ૬ બેચ રાખવામાં આવેલ છે કે જે નીચે મુજબ રહેવા પામશે :

(૧) ૧૧.૦૦ થી ૧૧.૩૦	(૩) ૧૨.૦૦ થી ૧૨.૩૦	(૫) ૧.૦૦ થી ૧.૩૦
(૨) ૧૧.૩૦ થી ૧૨.૦૦	(૪) ૧૨.૩૦ થી ૧.૦૦	(૬) ૧.૩૦ થી ૨.૦૦

જેઓએ જે બેચના પાસ મેળવવાના હશે તેઓ સમાજના ત્રણે ભવન પરથી એટલે કે (૧) શ્રી કચ્છી જૈન ભવન, (૨) શ્રી કચ્છી વિશ્રામ ગૃહ તથા (૩) ગીતા મંદિર પરના શ્રી કચ્છી જૈન સેવા ભવન પરથી તા. ૫-૯-૨૦૧૦થી તા. ૨૦-૯-૨૦૧૦ દરમ્યાન સવારમાં ૧૦.૦૦ વાગ્યાથી સાંજના ૭.૦૦ વાગ્યા સુધી મેળવી શકશે.

પરિવારના કોઈ એક સભ્યે રૂબરૂમાં ઉપસ્થિત રહી પોતાના પરિવારના સભ્યોના જરૂરિયાત મુજબના પાસ મેળવી લેવાના રહેશે.

જમણવાર પાસનો કોઈ જ પ્રકારનો ચાર્જ રાખવામાં આવેલ નથી પરંતુ એક વખત પાસ લીધા બાદ તેનો બે ઉપયોગ કરવામાં નહીં આવે તો એક પાસ દીઠ રૂ. ૧૦૦/-નો ચાર્જ વસુલ કરવામાં આવશે.

વ્યવસ્થા જાળવવાના હેતુથી ઉપરોક્ત પદ્ધતિ અનુસાર સહુ પરિવારોને સહકાર આપવા વિનંતી કરવામાં આવે છે.

પ્રતાપ નારાયણ દંડ

માનદ્ મંત્રી, શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદ

કચ્છ પ્રવાસ

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદે દિવાળીની રજાઓમાં કચ્છના પ્રવાસનું એક આયોજન ગોઠવેલ છે.

કચ્છની બોર્ડર, કુરણ, ખડીર, નારાયણ સરોવર - કોટેશ્વર, અદાણી પોર્ટ - મુંદ્રા જેવા પૌરાણિક, ઐતિહાસિક તથા આધુનિક સ્થળો જોવા અંગેનો આ પ્રવાસ કાર્યક્રમ યોજવામાં આવેલ છે.

નૂતન વર્ષ પછી એટલે કે સોમવાર, તા. ૮-૧૧-૨૦૧૦ના સવારમાં ૬ વાગે શ્રી કચ્છી જૈન ભવન, પાલડીથી બસ દ્વારા કચ્છ તરફ જવાનું વિચારાયેલ છે. ગુરુવાર, તા. ૧૧-૧૧-૨૦૧૦ના રાત્રે કચ્છથી અમદાવાદ પરત આવવાનું થશે. શુક્રવાર, તા. ૧૨-૧૧-૨૦૧૦ના વહેલી સવારે અમદાવાદ આવી શકાશે.

આ રીતે કુલ ૪ દિવસનું આયોજન ગોઠવવામાં આવેલ છે.

વિગતવાર કાર્યક્રમ હવે પછી જણાવવામાં આવશે.

વધુમાં વધુ ૪૦ વ્યક્તિઓનો આ પ્રવાસ કાર્યક્રમમાં સમાવેશ થઈ શકશે. વહેલા તે પહેલાના ધોરણે નામ નોંધવામાં આવશે. જેઓએ પોતાના નામ નોંધાવવાના હોય તેઓએ શ્રી કચ્છી જૈન ભવન - પાલડી પર મેનેજરશ્રી શ્રી પરાશર વ્યાસનો સંપર્ક સાધી નામ નોંધાવવાના રહેશે. વ્યક્તિ દીઠ હાલે ૪ દિવસનો ચાર્જ રૂ. ૨,૦૦૦/- નક્કી કરવામાં આવેલ છે.

૪૦ ઉપરાંત અન્ય ૪૦ વ્યક્તિ નક્કી થશે તો બીજી બસ નક્કી કરવામાં આવશે.

પ્રતાપ નારાયણ દંડ

માનદ્ મંત્રી

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદ

મન જાગૃત હશે તો ક્ષીણ શરીર પણ બળવાન બનશે.

શિક્ષણ તથા ઇતર ડેવલપમેન્ટ સમિતિ

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદે હંમેશાં શિક્ષણ ઉપરાંત ઇતર પ્રવૃત્તિઓનું મહત્વ જીવનમાં સમજી તેને પ્રોત્સાહિત કરવાનું વલણ અપનાવેલ છે.

સમાજના અમદાવાદ - ગાંધીનગર સ્થિત કોઈપણ સભ્ય અથવા તેના પરિવારજનોમાંથી કોઈએ પાછલા વર્ષ દરમ્યાન કોઈપણ જાતની વિશિષ્ટ સિદ્ધિ, મેડલ, સર્ટિફિકેટ, માન - મરતબો, સન્માન, શિલ્ડ અથવા બીજી કોઈપણ રીતે અનુમોદના પ્રાપ્ત કરેલ હોય તો તેની જાણ સમાજના પાલડી ભવનના સરનામે રૂબરૂ અથવા પત્ર દ્વારા તા. ૧૫-૦૮-૨૦૧૦ સુધીમાં કરવી. સાથે જરૂરી વિગત અને પોતાના ફોન નંબર પણ ખાસ જણાવવા વિનંતી. તેમજ આપના દ્વારા મોકલાવેલ કવર ઉપર 'કન્વીનરશ્રી, શિક્ષણ તથા ઇતર ડેવલપમેન્ટ સમિતિ' લખવું જરૂરી છે.

વિશિષ્ટ વ્યક્તિઓની સરાહના અને સમાજને તેનો પરિચય કરાવવાના શુભ આશયથી આ વિગત મંગાવવામાં આવે છે.

કન્વીનર, શિક્ષણ તથા ઇતર ડેવલપમેન્ટ સમિતિ

સમાજ સુરક્ષા સમિતિ

ઓક્ટોબર-૨૦૦૮ બાદ નીચેના પરિવારો સમાજના સભ્ય થયા છે.

સમાજ તરફથી સ્થાનિકે વસતા દરેક સભ્ય પરિવારની વ્યક્તિ અને ૮ અથવા વધારે સભ્યોના એક સાથે રહેતા પરિવારના કોઈ બે વ્યક્તિના આકસ્મિક મૃત્યુના વીમા રૂા. ૨,૫૦,૦૦૦/-ના લેવામાં આવે છે.

નીચે મુજબના નવા સભ્ય પરિવારો આ લાભ મેળવવાને પાત્ર છે. જે સભ્યને પોતાના જ નામનો વીમો લેવો હોય તેઓએ કોઈ કાર્યવાહી કરવાની જરૂર નથી પણ સભ્યને બદલે પોતાના પરિવારની અન્ય વ્યક્તિનો વીમો લેવો હોય તો નીચેના સરનામે લેખિત જાણ કરવા વિનંતી.

સમાજ સુરક્ષા સમિતિ

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ

નવચેતન હાઈસ્કૂલ સામે, પાલડી,

એલિસબ્રિજ, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૦૬.

ઉપરાંત જે પરિવારમાં ૮ અથવા વધારે સભ્યો હોય એવા પરિવારે પણ લેખિત જાણ કરવા વિનંતી. જેથી એ મુજબ ૨ વ્યક્તિના વીમા લઈ શકાય.

સભ્ય પરિવારોના નામ

૧. અરુણકુમાર સુરેન્દ્ર જૈની (શાહ)
૨. કુમારપાળ રમણિકલાલ મસાલિયા
૩. ખુશાલ પદમશી ગોસર
૪. તારાબહેન રમણલાલ લોડાયા
૫. ભદ્રિક લક્ષ્મીચંદ ધરોડ
૬. રજનીકાંત બાબુલાલ શાહ (ત્રેવાડિયા)
૭. હાર્દિક રમેશ લીલાધર ગાલા

૮. હીરાચંદ નાગશી લાપસિયા

૯. ધર્મેન્દ્ર બાબુલાલ ગાંધી

૧૦. નયન નવીનચંદ્ર ગાલા

૧૧. નિકુંજ ધીરજલાલ મહેતા

૧૨. નરેશ મણિલાલ ગરમાણિયા

૧૩. નિરંજન હરખચંદ સંઘવી

૧૪. ભાવેશ હીરજી ગડા

૧૫. રમેશચંદ્ર ભીમશી દેઢિયા

૧૬. રેખાબહેન દેવજી ગાલા

૧૭. સોમચંદ લક્ષ્મીચંદ લોડાયા

૧૮. હરેશ લાલજી ગંગર

૧૯. હિમાંશુ ઝવેરચંદ ખોના

૨૦. અરવિંદ ખોડીદાસ કુબડિયા

૨૧. કિરણકુમાર પ્રકાશ સૈયા

૨૨. ચમનલાલ મોહનલાલ વોરા

૨૩. ચિરાગ નેમજી ગડા

૨૪. નાગજી પાલણ સાવલા

૨૫. નિમેષ મણિકાંત સિયાર

૨૬. શાંતિલાલ સોમચંદ શેઠ

૨૭. અજય કીર્તિલાલ સંઘવી

૨૮. હિંમતભાઈ મણિલાલ ગરમાણિયા

જે સભ્ય પરિવારને કોઈ ફેરફારની જાણ કરવાની હોય તેઓએ તરત જાણ કરવા વિનંતી.

મગનલાલ સંઘવી

કન્વીનર, સમાજ સુરક્ષા સમિતિ

તબીબી સેવા સમિતિ

શરીરમાં થતા દુઃખાવા અંગેનું નિદાન સારવાર માર્ગદર્શક પરિસંવાદ કેમ્પ

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદ દ્વારા તા. ૧૯-૯-૨૦૧૦ને રવિવારના સવારના ૯.૩૦થી બપોરે ૧.૩૦ સુધીમાં શરીરમાં થતા જાતજાતના અસહ્ય દુઃખાવાની તપાસ, નિદાન, માર્ગદર્શન તથા તેને લગતા પરિસંવાદનો કેમ્પ સંસ્થાની મેડિકલ સમિતિ દ્વારા આયોજિત કરવામાં આવેલ છે. જેમાં નિષ્ણાત ડોક્ટરો દ્વારા વિનામૂલ્યે તેની જાણકારી, તપાસ અને નિદાન તથા સારવાર અંગે માર્ગદર્શન આપવામાં આવશે. જરૂરિયાતવાળી વ્યક્તિઓને તેનો લાભ લેવા વિનંતી કરવામાં આવે છે. કાર્યક્રમની વિગત નીચે મુજબ નક્કી કરવામાં આવેલ છે.

કેમ્પની વિગત

દિવસ : રવિવાર, તા. ૧૯-૯-૨૦૧૦

સમય : સવારે ૯.૩૦થી બપોરના ૧.૩૦

સ્થળ : શ્રી કચ્છી જૈન ભવન, પાલડી, અમદાવાદ.

વિષય: કોઈપણ પ્રકારના દુઃખાવા અંગે નિષ્ણાત ડોક્ટરો દ્વારા પરિસંવાદ, દર્દીઓની તપાસ, નિદાન અને માર્ગદર્શન.

ક્રમ	સમય	ડોક્ટર	વિષય
૧.	સવારે ૯.૩૦ થી ૧૦.૩૦	ડૉ. હેમાક્ષીબહેન અંબાણી, એમ.ડી. એનેસ્થેટિસ્ટ	દુઃખાવાના જુદા જુદા પ્રકાર અને અદ્યતન સારવાર તથા માર્ગદર્શન
૨.	સવારે ૧૦.૦૦થી ૧૦.૩૦	ડૉ. રૂપેશભાઈ મોદી, એમ.એસ. (કેન્સર નિષ્ણાત)	કેન્સરથી થતા દુઃખાવા અને તેની સારવાર અંગે માર્ગદર્શન
૩.	સવારે ૧૦.૩૦થી ૧૧.૦૦	ડૉ. હસમુખ નગવાડિયા, એમ.એસ. (ઓર્થો.)	ઓસ્ટિઓપોરોસીસ અંગે જાણકારી
૪.	સવારે ૧૧.૦૦થી ૧૧.૧૫	ડૉ. રાજેસભાઈ પરીખ, એમ.એસ. (ઓર્થો.)	સાંધાના પ્રકાર, દુઃખાવો અને તેને કેવી રીતે અટકાવી શકાય તેનું માર્ગદર્શન.
૫.	સવારે ૧૧.૧૫થી ૧૧.૩૦	ડૉ. મિલનભાઈ શેઠ, એમ.એસ. (ઓર્થો.)	હાડકાંના રોગોથી થતા દુઃખાવા માટે વિવિધ સારવાર, ઓપરેશન, કસરત, ઈન્જેક્શન વિશેની માહિતી
૬.	સવારે ૧૧.૩૦થી ૧૧.૪૫	ડૉ. દિલીપભાઈ પેથાણી, એમ.એસ. (ઓર્થો.)	હાડકાંના રોગોમાં થતી જુદી જુદી ખાસ તપાસ, ડિજીટલ એક્સ-રે વગેરેની માહિતી.

વયસ્ક સમિતિ

આગામી કાર્યક્રમ

તા. ૨૫-૯-૨૦૧૦ને શનિવારના રોજ વયસ્કો માટે એક કાર્યક્રમ શ્રી કચ્છી જૈન ભવન - પાલડી મધ્યે બપોરના ૩.૩૦ વાગે યોજવામાં આવેલ છે. વયસ્કોને સમયસર પધારી કાર્યક્રમનો આનંદ લેવા આમંત્રણ છે.

કન્વીનરશ્રી, વયસ્ક સમિતિ

આફ્રિકાના ૫૩ દેશો એક થઈ શક્યા કારણકે ત્યાં ધર્મના કે સીમાના નામે વિવાદ નથી.

સુરેશ તેંદુલકર સમિતિના રિપોર્ટ અનુસાર ભારતની ૩૭.૨ ટકા વસતી, ગરીબીની રેખા નીચે જીવે છે. ૨૦૦૮ના અંદાજ મુજબ દુનિયામાં દર પાંચ સેકન્ડે એક, દર કલાકે સાતસો, રોજના સોળ હજાર અને વર્ષે સાંઈઠ લાખ બાળકો ભૂખમરાથી મૃત્યુ પામે છે. વિકાસશીલ દેશોની ૧૭ ટકા પ્રજા ભૂખમરો વેઠે છે. દુનિયામાં કુપોષણથી મરતા બાળકોમાં ભારતનો હિસ્સો ૪૦ ટકા છે. એટલે કે ભારતમાં દર વર્ષે ૨૫ લાખ બાળકો કુપોષણથી મરે છે અને છતાં, દુનિયા સૈન્ય અને શસ્ત્રો પાછળ દર સેકન્ડે - રીપીટ દર સેકન્ડે ૩૭ મિલિયન યુરો ખર્ચે છે.

‘નવા માર્ગ’, તા. ૧-૫-૧૦માંથી
પ્રેષક : શાંતિલાલ સંઘવી

યુવા વિકાસ સમિતિ

યુવા વિકાસ સમિતિ દ્વારા આયોજિત સંગીત હરીફાઈ તા. ૧-૮-૨૦૧૦ રવિવારના રોજ શ્રી કચ્છી જૈન ભવન - પાલડી ખાતે યોજવામાં આવેલ. જેમાં સમાજના નાના-મોટા ૩૫ જેટલા સભ્ય સ્પર્ધકોએ ઉમળકાભેર ભાગ લીધેલ. આ સ્પર્ધામાં કંઠ્ય સંગીત, વાદ્ય સંગીત તથા નૃત્ય સંગીત રજૂ કરવામાં આવેલ. જેમાં નીચે જણાવેલ સ્પર્ધકો અલગ અલગ વિભાગમાં પુરસ્કૃત થયેલ હતા.

૧. શ્રીમતી તરુબહેન નરેન્દ્ર છગનલાલ શાહ સંગીત હરીફાઈ (કંઠ્ય) ૨૦૧૦

પ્રથમ : શ્રી કુશ હીરેન શાહ
દ્વિતીય : શ્રી સંજય સંઘવી
તૃતીય : કુ. મૌલી એસ. વોરા

૨. ગૂર્જર પરિવાર સંગીત હરીફાઈ (વાદ્ય) ૨૦૧૦

પ્રથમ : શ્રી જય છાડવા
દ્વિતીય : શ્રી તેજસ પી. શાહ

૩. સુબકો સંગીત હરીફાઈ (નૃત્ય) - ૨૦૧૦

પ્રથમ : કુ. ધ્રુવા નીતિન શાહ
દ્વિતીય : શ્રી અનિલ કમલેશ શાહ તથા પીયૂષ એચ. સાવલા
તૃતીય : દેવાંશી મૂલચંદ મારુ

આ સ્પર્ધામાં સમાજના ટ્રસ્ટી, કારોબારી તેમજ અન્ય સભ્યશ્રીઓ બહોળી સંખ્યામાં હાજર રહી સ્પર્ધકોનો ઉત્સાહ વધારેલ. શ્રી યુવા વિકાસ સમિતિ તે બદલ સર્વેનો આભાર માને છે.

આ હરીફાઈમાં વાદ્ય તથા કંઠ્ય સંગીત માટે શ્રી અતુલભાઈ બ્રહ્મભટ્ટ તથા નૃત્ય માટે કુ. ધ્વનિબહેન ઠક્કરે નિર્ણાયકની સેવાઓ આપેલ. જેના માટે યુવા વિકાસ સમિતિ, શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ તેમનો ખૂબ ખૂબ આભાર માને છે.

ચિંતાનું કેલેન્ડર

મનુષ્ય આજના પ્રશ્નોનો વિચાર કરવાને બદલે આખી જિંદગીના પ્રશ્નોનો એક સાથે વિચાર કરતો હોય છે. એની દૃષ્ટિ એની સામે પડેલી આજની સમસ્યાઓ પર રહેવાને બદલે આખી જિંદગીની તમામ સમસ્યાઓ પર ઠરેલી હોય છે. આનું વિચિત્ર પરિણામ એ આવે છે કે તે આજની ચિંતા ઉકેલી શકતો નથી અને ભવિષ્યની ચિંતાથી સતત ઘેરાયેલો રહે છે. ચિંતાઓનું પણ એક કેલેન્ડર હોવું જોઈએ અને એમાં એના નિવારણની નિશ્ચિત તારીખો લખાયેલી હોવી જોઈએ.

આજનો દિવસ ઊગે ત્યારે પહેલો વિચાર આજની સમસ્યાનો થવો જોઈએ, કારણ એટલું કે મનુષ્ય એક સાથે બધી સમસ્યાઓનો અંત લાવી શકતો નથી. એની પાસે એક પછી એક સમસ્યાઓનો અંત લાવવાનો સમય હોય છે.

સાભાર : 'પરિગ્રાહ'

પ્રેષક : ચંદ્રકાંત દામજી શાહ (કે.ડી. શાહ)

આપતાં શીખો

કોઈ આપણને પ્રેમ કરે એ પ્રેમને પાછો ન વાળીએ ત્યાં સુધી આપણે દેવાંદાર રહીએ છીએ. આપણો કોઈ મિત્ર બને એટલે તેને કડવાં વેણ કહેવાનો હક્ક મળી જતો નથી. જેમ વધુ આત્મીયતા થાય તેમ વધુ મીઠાશ કેળવવી જોઈએ. તમે પ્રેમને જેમ વધુ સંઘરો તેમ પ્રેમ વધુ સારો આકાર લે છે. કોઈની પાસેથી લઈ લેવાથી મિલકત વધતી નથી. જીવનમાં એક તબક્કે તમને એ સત્ય સમજાય છે કે માત્ર તમે કોઈને આપી દીધી હોય તે ચીજ જ તમારી બની રહે છે. જેટલો પ્રેમ આપ્યો તેના કરતાં અનેકગણો પ્રેમ તમને વ્યાજ સાથે પાછો મળે છે.

સાભાર : 'પરિગ્રાહ'

પ્રેષક : ચંદ્રકાંત દામજી શાહ (કે.ડી. શાહ)

શ્રી કચ્છી મહિલા સમાજ - અમદાવાદ

સૂર્ય દર્શન ચિકિત્સા અને તેના ફાયદા

તા. ૨૦-૮-૨૦૧૦ શુક્રવારના રોજ 'આદર્શ અમદાવાદ'ના શ્રી બુધાભાઈ ચૌહાણનું વક્તવ્ય રાખવામાં આવેલ. શ્રી બુધાભાઈનું બુકેથી સ્વાગત શ્રીમતી મીનાક્ષીબહેન માંકડે અને શ્રી બુધાભાઈનો પરિચય શ્રીમતી સુલુબહેન શાહે આપેલ. સૂર્યદર્શનની શરૂઆત સૂર્યોદયથી શરૂ કરી ૧ કલાક સુધી તેમજ સૂર્યાસ્ત અગાઉ ૧ કલાકથી સૂર્યાસ્ત સુધીનો સમય સૂર્ય દર્શન માટે સુરક્ષિત સમય છે અને તેનાથી થતા ફાયદા વિશે સમજણ આપી, ખુલ્લા પગે માટીમાં ૧ કલાક ચાલવાથી થતા ફાયદા, કાયની પારદર્શક બરણીમાં પાણી ભરીને તેને પારદર્શક કાયની કટોરી કે કાયના ટુકડાથી ઢાંકી ૬ થી ૮ કલાક તડકામાં મૂકી સૂર્ય શક્તિ આપી તે પાણી પીવાથી થતા ફાયદા વગેરે સંસ્કૃત શ્લોકો અને દૃષ્ટાંતો આપી ત્રણે પદ્ધતિ વિશે સંપૂર્ણ માહિતી આપી, બહેનોના પ્રશ્નોના સંતોષકારક જવાબો આપ્યા અને આ માહિતીસભર વક્તવ્ય બહેનોએ શાંતિથી સાંભળ્યું.

આગામી કાર્યક્રમ

શારીરિક તંદુરસ્તીની ખબરવણી + સ્કીન કેર તથા વાળની માવજત

તા. ૨૧-૮-૨૦૧૦ને મંગળવારના રોજ ઉપરોક્ત કાર્યક્રમનું આયોજન કરેલ છે. બહેનોને થતા કમરના દુઃખાવા તથા સાંધાના દુઃખાવા માટે એક્યુપ્રેશર તથા વાઈબ્રેશન જેવી થેરાપીઓનું માર્ગદર્શન આપશે - તેરાપંથ હોલીસ્ટિક હિલિંગ્સના સંચાલક શ્રી અરુણભાઈ વ્યાસ. સાથે સાથે બહેનોની બ્યુટી અંગેની સમસ્યા જેવી કે સ્કીન કેર + હેરકેર વિશેની હોમ રેમિડીઝ (ઘરગથ્થુ ઈલાજ)ની સમજ આપશે - એકમે બ્યુટી પાર્લરના સંચાલિકા શ્રીમતી માયાબહેન વ્યાસ (મણિનગર)

ઉપરોક્ત કાર્યક્રમનું સ્થળ : પ્રીતમનગરના અખાડાનો હોલ.

સમય : બપોરે ૩.૦૦ વાગ્યાથી.

શ્રીમતી ચંદ્રિકાબહેન દેદિયા - પ્રમુખ (૨૬૩૦૫૮૬૦)

શ્રીમતી મીનાક્ષીબહેન માંકડ - મંત્રી (૨૬૬૨૦૩૯૭)

હંમેશાં સત્યના પાયા પર જ સફળતાની ઈમારત યજ્ઞો.

“હું માનવી - I am Human”

• સલોની નવીનભાઈ લાલકા •

સદીઓ પૂર્વે બ્રહ્માંડમાં એક ધડાકો થયો અને પૃથ્વીનું નિર્માણ થયું. આ પૃથ્વી પર કુદરતે અનેક જીવોનું સર્જન કર્યું. આ દરેક જીવોમાં સૌથી બુદ્ધિશાળી જીવ એટલે હું. હું માનવી. હું કુદરત દ્વારા સર્જાયેલ એક માત્ર એવો જીવ છે કે જે હરવું-ફરવું, લખવું-વાંચવું-બોલવું, ખાવું-પીવું બધી જ ક્રિયાઓ કરી શકે છે. જે સુખ-દુઃખની લાગણીઓથી ભરપૂર છે. સૃષ્ટિ પરનો સૌથી બુદ્ધિશાળી જીવ એટલે હું. સમયની સાથે-સાથે હું વિકસતો ગયો ને અવનવી શોધો કરતો ગયો. હું મારા સંશોધનોથી આજે ચંદ્ર સુધી પહોંચી ગયો છું અને મંગળ ગ્રહના રહસ્યો પણ ખોલવા લાગ્યો છું. પ્રગતિના માર્ગ પર ચાલતા-ચાલતા મેં સંસ્કૃતિનું નિર્માણ કર્યું. સમાજ બનાવ્યો. રીત-રિવાજ બનાવ્યા.

સમયના સથવારે હું આકાશને આંબતો ગયો અને સમયના કાળચક્રમાં ફસાઈ ગયો અને પછી તો...

**“સમય અને હું, હું અને સમય,
કાળચક્રમાં ફસાયેલો હું અને મને ફેરવતો કાળચક્ર...”**

આ કાળચક્રએ મને એવો ફસાવ્યો કે હું મારું અસ્તિત્વ જ ભૂલી ગયો. એક તરફ હું સંસ્કૃતિ વિકસાવતો ગયો ને બીજી તરફ વિકૃતિ સર્જવા લાગ્યો. મારું સંસ્કૃત મન વિકૃત બનવા લાગ્યું. મારી બનાવેલી ટેકનોલોજીથી હું ચંદ્ર સુધી પહોંચ્યો ને મારી બનાવેલી સમાજ વ્યવસ્થાથી હું બીજા માનવીના દિલ સુધી પણ પહોંચ્યો. પરંતુ કાળચક્રને લીધે મારામાં આવેલી વિકૃત વિચાર સરણીઓએ અમને એકબીજાના દિલમાંથી ક્યારે દૂર કરી નાખ્યા તે ખબર જ ન પડી.

**“નથી એક માનવી બીજા માનવી સુધી પહોંચ્યો,
સદીઓથી બંધાય છે માત્ર રસ્તો...”**

પોતાના સંરક્ષણના બહાના હેઠળ તીર, તલવારને ભાલા મને લાગવા લાગ્યા વહાલા. અને મારી વિકૃત બુદ્ધિ પવન વેગે ચાલવા માંડી. પછી તો AK-47 અને અણુબોમ્બ જેવા વિવિધ ઘાતક શસ્ત્રો શોધીને હું પોતાનાનો જ સંહાર કરવા લાગ્યો. જે કુદરતે મને બનાવ્યો તેને જ હું છોતરવા લાગ્યો. કુદરતે સર્જેલી બીજી જીવસૃષ્ટિ, વનસ્પતિ અને ખનીજ સૃષ્ટિનો પણ હું આડેધડ નિકંદન કાઢવા લાગ્યો. જેને લીધે કુદરત દ્વારા સર્જાયેલ સમતોલ પર્યાવરણ ક્યારે અસમતોલ બની ગયું તેનો મને ખ્યાલ જ ન રહ્યો. (હજી પણ ક્યાં આવ્યું છે.)

અને એક દિવસ મારો અંતરઆત્મા મને ઠંઠોળવા લાગ્યો. તેણે કહ્યું કે આકાશ તો સમરંગી છે પણ તું તો ‘નવરંગી’ છે. અને એટલે

જ તો તું ‘મા + નવ’ કહેવાય છે. કુદરતે તારામાં કંઈક આવા નવ રંગ ભર્યા છે.

**“દયા, કરુણા, વાત્સલ્યનો સાગર છું,
આશા, વિશ્વાસ ને શ્રદ્ધાનો ધોધ છું,
પ્રેમ, માનવતા ને સ્નેહનું ઝરણું છું,
કેમકે હું ‘માનવ’ છું....”**

મને પણ એ વાતનો અહેસાસ થયો કે ઈશ્વરે મને લાગણીઓથી ભરપૂર બનાવ્યો છે. અત્યાર સુધી હું માત્ર મારી બુદ્ધિનો ઉપયોગ કરતો આવ્યો છું. શું મારી લાગણીઓ શુષ્ક થઈ ગઈ છે? પછી વિચાર આવ્યો કે....

**“ખૂબ વ્યાપી લીધો મેં બુદ્ધિથી સર્જેલ પ્રકાશ,
હવે લાગણીના દીપ જલાવીને પણ જોઈ લઉં....”**

અને મેં પણ નિર્ણય કર્યો કે કુદરતે આપેલા આ નવરંગોને હું સાર્થક કરીશ. સમયના કાળચક્રમાંથી હું અવશ્ય બહાર નીકળીશ. પશુ હોવા છતાં કૂતરું માનવીને વફાદાર હોઈ શકે, તો હું સ્વયં માનવી થઈને બીજા માનવીને વફાદાર ન બની શકું? જ્યારે હું અંદરો-અંદરની લડાઈ અને નિંદા કરવામાં મારી બુદ્ધિ શક્તિનો વ્યય કરું છું ત્યારે આજે મને જ વિચાર આવે છે કે....

**“આપસમેં લડ-ઝઘડકર જિંદા કોમ મીટ જાયેગી,
મંદિર-મસ્જિદ મેં દર્શન-ઈબાદત કે લીયે ક્યા લાશે જાયેગી??”**

મારે મારી જાતને બદલવી છે. હું કુદરત દ્વારા નિર્માણ થયેલી સર્વશ્રેષ્ઠ કૃતિ છું. સમયના કાળચક્રને મારે વીંધી નાખવો છે. સમયને મારો ગુલામ બનાવવો છે.

**“બની આઝાદ માનવી જ્યારે નીજ ખ્યાલ બદલે છે
સમય જેવો સમય પણ ગુલામ થઈ નીજ ચાલ બદલે છે.”
ખુદ ને બદલીને હું ગર્વથી કહીશ....**

**“માટી માંથી સર્જાયેલું ઈશ્વરનું અજોડ સર્જન છું.
મારી ઓળખ પૂછો તો કહીશ ‘હું માનવી’ છું.”**

I AM HUMAN.

૧૪/બી, દિલખુશ સોસાયટી, ચૈતન્ય ચાર રસ્તા,
સરદાર પટેલ સ્ટેડિયમ પાસે, પોસ્ટ નવજીવન,
અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૧૪. મો. ૯૩૭૫૯૨૭૨૫૨

આપણું મન એક બારી જ છે, તેને ચપોચપ રીતે બંધ કરી દો જેથી તે ફરી ન ખૂલે.

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદનો માસિક અહેવાલ

જુલાઈ / ઓગસ્ટ - ૨૦૧૦

● શનિવાર, તા. ૨૪-૭-૨૦૧૦

☆ આજરોજ બપોરના શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદ દ્વારા ગર્લ્સ હોસ્ટેલના પ્રોજેક્ટ અંગે શ્રી હીરજી પાસુભાઈ શાહ તથા શ્રી રજનીકાંત પારેખ એલિસબ્રિજ સુદામા રિસોર્ટ પાસે આવેલ જમીન જોવા ગયા હતા.

● સોમવાર, તા. ૨૬-૭-૨૦૧૦

☆ આજરોજ બપોરના સમાજના વાર્ષિક પુરસ્કાર યોજના નિમિત્તે પુરસ્કાર તરીકે આપવા તથા મેડલ ખરીદવા માટે તેની ડિઝાઈન નક્કી કરવા તથા સેમ્પલ જોવા શ્રી અશોકભાઈ મહેતા, શ્રી દિનેશચંદ્ર શાહ તથા શ્રી રજની પારેખ રીલીફ રોડ ઉપર આવેલ 'રીવેરા' દુકાનની મુલાકાત લીધેલ હતી.

☆ આજરોજ શ્રી કચ્છી જૈન ભવન પર સાંજના ૮ વાગે એક મિટિંગ મળેલ હતી કે જેમાં શ્રી અશોક મહેતા, શ્રી કાંતિભાઈ સાવલા, શ્રી પંકજ ગોગરી, શ્રી નવીન લાલકા, શ્રી વિશાલ શાહ, શ્રી વિમેશ શાહ, શ્રી મનીષ વીરા તથા કુ. સુજલ શાહ ઉપસ્થિત રહેલ હતા. સરસ્વતી સન્માનના એવોર્ડ વિતરણ અંગે વિગતવાર ચર્ચા કરવામાં આવેલ હતી. એ જ રીતે વિવિધ સમિતિ આયોજિત વિવિધ હરીફાઈઓના એવોર્ડ અંગે પણ વિગતવાર ચર્ચા કરવામાં આવેલ હતી.

● મંગળવાર, તા. ૨૭-૭-૨૦૧૦

☆ આજરોજ સવારના એસ.ટી. ભવન ખાતે રહેલ ટી.વી. પ્રોગ્રામો માટે ચેનલ કનેક્શન બાબત તેમજ ત્યાં મુકેલ સી.સી.ટી.વી. કેમેરાની કાર્યવાહીનું નિરીક્ષણ કરવા તેમજ તે બાબતે જરૂરી ચર્ચા વિચારણા કરવા શ્રી કે.ડી. શાહ તથા શ્રી રજની પારેખ એસ.ટી. ભવન

ગયેલ હતા.

● બુધવાર, તા. ૨૮-૭-૨૦૧૦

☆ આજરોજ વટવા ખાતે આવેલ એક્સલ ઈનકોર્પોરેશનના માલિક શ્રી સંદીપભાઈ મોતા સાથે મુલાકાત કરી, ચર્ચા વિચારણા બાદ તેમણે આપેલ સેમ્પલ પ્રમાણે પુરસ્કારનાં મેડલ નક્કી કરી ઓર્ડર આપેલ. જે બાબતે શ્રી અશોકભાઈ મહેતા, શ્રી પ્રતાપભાઈ દંડ, શ્રી હસમુખભાઈ ખાંડવાલા, શ્રી કાંતિભાઈ સાવલા, શ્રી મણિભાઈ ગોસર, શ્રી રજની પારેખ તથા શ્રી દિનેશચંદ્ર શાહ હાજર રહેલ હતા.

☆ આજરોજ શ્રી અશોક મહેતા તથા શ્રી કે.આર. શાહે ગર્લ્સ હોસ્ટેલ માટે મ્યુનિ.ના બે પ્લોટ જોયેલ હતા કે જેના ભવિષ્યમાં ટેન્ડર બહાર પડનાર છે. (૧) આયોજન નગર વિસ્તારમાં ૪૦૦૦ ચો.વાર, (૨) નારાયણપુરા ગામમાં ૪૦૦૦ ચો.વાર. આ બંને પ્લોટ શૈક્ષણિક પ્રવૃત્તિઓ માટે રીઝર્વ મૂકવામાં આવેલ છે.

● ગુરુવાર, તા. ૨૯-૭-૨૦૧૦

☆ આજરોજ બપોરના સામાજિક સુરક્ષા સમિતિની મિટિંગ પાલડી ભવન ખાતે મળેલ. જેમાં મેડિકલેઈમ માટે આવેલ અરજીઓમાંથી આઠ ફાઈલ મેડિકલેઈમ માટે મંજૂર કરી બહાલી આપેલ.

આ મિટિંગમાં શ્રી મગનભાઈ સંઘવી, શ્રી ચંદ્રકાંત ડી. શાહ, શ્રી હસમુખભાઈ ખાંડવાલા, શ્રી રજનીભાઈ પારેખ તથા આમંત્રિત તરીકે શ્રી દિનેશ જે. શાહ, શ્રી આણંદજીભાઈ વીરા તથા શ્રી સૂરજલાલ મહેતા હાજર રહેલ.

● રવિવાર, તા. ૧-૮-૨૦૧૦

☆ યુવા વિકાસ સમિતિ આયોજિત કંઠ્ય,

વાદ અને નૃત્યની એમ ત્રણ સંગીત હરીફાઈ આજે શ્રી કચ્છી જૈન ભવન પર યોજવામાં આવેલ હતી. અંદાજિત ૧૨૫ વ્યક્તિ ઉપસ્થિત રહેવા પામેલ હતી. ત્રણે હરીફાઈમાં સારા એવા સ્પર્ધકોએ ભાગ લીધેલ હતો.

☆ આજરોજ આશ્રમ રોડ પર ઉસ્માનપુરા વિસ્તારમાં ગર્લ્સ હોસ્ટેલ માટે ૧૨૦૦ ચો.વારનો એક પ્લોટ જોવા શ્રી અશોક મહેતા, શ્રી કાંતિભાઈ સાવલા તથા શ્રી પ્રતાપભાઈ દંડ કોઈ દલાલ સાથે ગયેલ હતા.

● સોમવાર, તા. ૨-૮-૨૦૧૦

☆ આજરોજ શ્રી કચ્છી જૈન ભવન પર શ્રી અશોક મહેતા, શ્રી રજનીભાઈ પારેખ, શ્રી નવીન લાલકા તથા શ્રી પંકજ ગોગરી વિવિધ હરીફાઈઓના તેમજ પારિતોષિક યોજનાઓના વિજેતાઓને આપવામાં આવનાર શિલ્ડ, ગિફ્ટ, મોમેન્ટો વગેરેની વિગતવાર ચર્ચા કરવા એકત્રિત થયેલ હતા.

● બુધવાર, તા. ૪-૮-૨૦૧૦

☆ આજરોજ શ્રી કચ્છી જૈન ભવન પર શ્રી અશોક મહેતા તથા શ્રી કે.કે. ગજજર એકત્રિત થયેલ હતા અને શ્રી કચ્છી જૈન ભવન પર એફ.એસ.આઈ. વધારવા અંગે વિવિધ પાસાઓની ચર્ચા કરેલ હતી.

● રવિવાર, તા. ૮-૮-૨૦૧૦

☆ આજરોજ યુવા વિકાસ તથા પુરસ્કાર સમિતિની એક બેઠક પાલડી ભવન પર સવારના ૧૦.૩૦ કલાકે મળેલ. જેમાં તા. ૧૫મી ઓગસ્ટ, રવિવારના રોજ સરસ્વતી સન્માન કાર્યક્રમ બાબત પૂર્વતૈયારી કરવા શ્રી હીરેન કે. શાહ, શ્રી પંકજ ગોગરી, શ્રી પ્રદીપ મહેતા,

માત્ર પ્રકાશનો અભાવ નહિ પણ વધુ પડતો પ્રકાશ પણ મનુષ્યની આંખો માટે અંધકારરૂપ સાબિત થાય છે.

શ્રી વિમેશ શાહ, શ્રી દેવેન છેડા, શ્રી મનીષ શાહે ચર્ચા વિચારણા કરેલ હતી.

● **સોમવાર, તા. ૯-૮-૨૦૧૦**

☆ આજરોજ બપોર બાદ ૪.૩૦ કલાકે શ્રી એસ.ટી. ભવનની શ્રી દિનેશભાઈ શાહ તથા મેનેજર શ્રી પરાશર વ્યાસે મુલાકાત લીધેલ. જેમાં ભવન ખાતે રાખેલ ડિશ એન્ટેના બાબત નિરીક્ષણ કરી તે માટે યોગ્ય વ્યવસ્થા કરવાનું નક્કી કરેલ હતું. તેમજ ગ્રાઉન્ડ ફ્લોરમાં આવેલ રૂમ નં. ૧૦૧માં પાણીનું લીકેજ બંધ કરવા માટે કામકાજ કરવાનું નક્કી કરવામાં આવેલ હતું.

☆ આજરોજ સવારના ૧૧.૦૦ કલાકે ભવન સમિતિની મિટિંગ પાલડી ભવન ખાતે યોજાયેલ હતી. જેમાં પાલડી ભવનના રૂમ બુકિંગ અંગેની ચર્ચા, વિશ્રામ ગૃહ - શાહીબાગમાં થતી પાણીની લીકેજની ચર્ચા વગેરેની કાર્યવાહી કરવાની ચર્ચા વિચારણા કરવામાં આવી હતી. જેમાં શ્રી મણિલાલભાઈ ગોસર, શ્રી કે.ડી. શાહ, શ્રી પ્રતાપભાઈ દંડ, શ્રી રજનીભાઈ પારેખ, શ્રી દિનેશભાઈ શાહ તથા શ્રી અશ્વિનભાઈ સોની હાજર રહેલ હતા.

● **મંગળવાર, તા. ૧૦-૮-૨૦૧૦**

☆ આજરોજ શ્રી કચ્છી જૈન ભવન પર પ્રિન્ટ વિઝનવાળા શ્રી યજ્ઞેશભાઈ તથા મુદ્રા કોમ્પ્યુટર્સવાળા જયેશ શાહ સાથે શ્રી અશોક મહેતાએ મંગલ મંદિર, ઓગસ્ટ-૨૦૧૦ના ફોટો પ્રિન્ટિંગના ખરાબ રીઝલ્ટ વિશે ચર્ચા કરેલ હતી. સપ્ટેમ્બર-૨૦૧૦ના અંક માટે ફોટો સ્કેનીંગ વગેરે માટે તેઓ અગાઉથી સાથે બેસી યોગ્ય ફેરફારો કરશે તેવું નક્કી કરવામાં આવેલ હતું.

● **ગુરુવાર, તા. ૧૨-૮-૨૦૧૦**

☆ આવાસ યોજનામાં બે ફ્લેટની જગ્યા ખાલી પડેલ હોવાથી શ્રી કુમારપાળ મસાલિયા તથા શ્રી ગૌતમ દોલતને રૂબરૂ બોલાવવામાં આવેલ હતા. શ્રી

કુમારપાળ મસાલિયા ઉપસ્થિત રહેલ હતા. તેમની સાથે જરૂરી ચર્ચા કરવામાં આવેલ હતી. શ્રી અશોક મહેતા, શ્રી પ્રતાપભાઈ દંડ, શ્રી મણિભાઈ ગોસર, શ્રી કાંતિભાઈ સાવલા વગેરે ઉપસ્થિત રહેલ હતા.

☆ નવરંગપુરા બસ સ્ટેન્ડની સામેના ૧૨૮૦ ચો.વારના પ્લોટના એક માલીક શ્રી અરુણભાઈ, તેમના દલાલ શ્રી મહેશભાઈ તથા સમાજ પાસે વાત લાવનાર દલાલ શ્રી નટુભાઈ, શ્રી કચ્છી જૈન ભવન પર આવેલ હતા. શ્રી અશોક મહેતા, શ્રી પ્રતાપ દંડ, શ્રી કાંતિભાઈ સાવલા વગેરે ઉપસ્થિત રહેલ હતા.

☆ શ્રી કે.આર. શાહ તથા શ્રી અશોક મહેતા વાસણા બસ સ્ટેન્ડ પાસેનો ૧૦૦૦ ચો.વારનો પ્લોટ જોવા ગયેલ હતા.

● **શુક્રવાર, તા. ૧૩-૮-૨૦૧૦**

☆ આજરોજ સાંજે ૭.૦૦ કલાકે પાલડી ભવન પર પુરસ્કાર સમિતિની એક બેઠક ૧૫ ઓગસ્ટના રોજ યોજવામાં આવેલ. સરસ્વતી સન્માન કાર્યક્રમ અંગેની ચર્ચા વિચારણા કરવા મળેલ હતી. જેમાં શ્રી પંકજ ગોગરી, શ્રી વિશાલ શાહ, શ્રીમતી સ્મિતાબહેન શાહ, શ્રી વિમેશ શાહ, શ્રી મનીષ વીરા, કુ. સુજલ શાહ, શ્રી નવીન લાલકા હાજર રહેલ હતા.

● **શનિવાર, તા. ૧૪-૮-૨૦૧૦**

☆ આજરોજ સાંજે ૮.૦૦ કલાકે પાલડી ભવન પર પુરસ્કાર સમિતિની એક બેઠક આવતીકાલ એટલે કે ૧૫મી ઓગસ્ટના રોજે યોજવામાં આવેલ સરસ્વતી સન્માન કાર્યક્રમની પૂર્વ તૈયારી અંગે મળેલ હતી. જેમાં સર્વશ્રી પંકજ ગોગરી, શ્રી મનીષ વીરા, શ્રી નવીન લાલકા, શ્રી નિમેષ ગોગરી હાજર રહેલ હતા.

● **રવિવાર, તા. ૧૫-૮-૨૦૧૦**

☆ આજરોજ સવારના ૯.૦૦ કલાકે પાલડી ભવનના પટાંગણમાં રાષ્ટ્રીય પર્વ સ્વાતંત્ર્ય દિન નિમિત્તે સમાજના મુરબ્બી

શ્રી મગનલાલ મોતીચંદ સંઘવીના વરદ્ હસ્તે રાષ્ટ્રધ્વજ ત્રિરંગો લહેરાવવામાં આવેલ હતો. આ પ્રસંગે સમાજના ટ્રસ્ટીગણ, કારોબારી સભ્યો તથા સમાજના ભાઈઓ, બહેનો તથા બાળકો બહોળી સંખ્યામાં હાજર રહેલ હતા.

☆ આજરોજ સવારના ૯.૩૦ કલાકે પુરસ્કાર સમિતિ દ્વારા આયોજિત સરસ્વતી સન્માન કાર્યક્રમ યોજાયેલ હતું. જેમાં ધોરણ-૮થી ૧૨ના સમાજના પ્રથમ, દ્વિતીય તથા તૃતીય ક્રમાંકે આવેલ તેમજ ૮૦ ટકા અને તેનાથી ઉપર મેળવેલ વિદ્યાર્થી / વિદ્યાર્થિનીઓને પુરસ્કારોથી નવાજેલ હતા. આ પારિતોષિક દાતાઓ માતુશ્રી વિમળાબહેન કેશવજી શાહ તથા શ્રીમતી પ્રમીલાબહેન ઉમરશી જેઠાભાઈ કુરુવા પરિવાર તરફથી શૈક્ષણિક પારિતોષિક તેમજ શૈક્ષણિક મહિલા પારિતોષિક આપવામાં આવેલ હતા. આ પ્રસંગે નવનીત પ્રકાશનના શ્રી રાજુભાઈ ગાલા, નવભારત સાહિત્ય મંદિરના શ્રી જયેશભાઈ શાહ તથા ગૂર્જર પ્રકાશનના શ્રી પંકજભાઈ શાહ અતિથિ વિશેષ તરીકે ઉપસ્થિત રહેલ હતા. આ કાર્યક્રમમાં સોમ લલિત ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ મેનેજમેન્ટના પ્રોફેસર શ્રી જયરામ પંડ્યાએ વિદ્યાર્થીઓને કારકિર્દી અંગેનું માર્ગદર્શન આપેલ તથા પ્રખ્યાત માનસશાસ્ત્રી શ્રીમતી નિમ્રતા સિંઘે બાળકોના માનસ પ્રમાણે તેમની પ્રતિભા વિકસાવવાની વડીલોને શીખ આપેલ હતી. લગભગ ૫૦૦ જેટલી સંખ્યામાં સમાજના ટ્રસ્ટીગણ, કારોબારી સભ્યશ્રીઓ તથા જનસંખ્યા હાજર રહેલ હતી. ત્યારબાદ મધુર ભોજનનો આસ્વાદ માણી સૌ વિખરાયેલ હતા.

● **મંગળવાર, તા. ૧૭-૮-૨૦૧૦**

☆ આવાસ યોજનાના ફ્લેટ માટે શ્રી ગૌતમ દોલતનો ઈન્ટરવ્યૂ આજરોજ લેવામાં આવેલ હતો. શ્રી અશોક મહેતા તથા શ્રી પ્રતાપ દંડ ઉપસ્થિત રહેલ હતા.

બીજાને ખુશ કરવામાં સાચું સ્વર્ગ છે.

● બુધવાર, તા. ૧૮-૮-૨૦૧૦

☆ શ્રી ગરમાણિયા તથા શ્રી ગૌતમ દોલતની ફ્લેટ માટે આવેલ અરજીઓ અને તેઓએ ઈન્ટરવ્યૂના સમયે જણાવેલ હકીકતોના અનુસંધાને, તેઓ બંનેને ફ્લેટ ફાળવવાનું નક્કી કરવામાં આવેલ હતું.

● ગુરુવાર, તા. ૧૯-૮-૨૦૧૦

☆ આજરોજ શ્રી અશોક મહેતા તથા શ્રી કે.કે. ગજજરે ભવનના ચારે ચાર માળ પર ફરી, ત્યાં કરવામાં આવેલ ફેરફારોની નોંધ લઈ ભવિષ્યમાં ૧.૮ એફ.એસ.આઈ.માં જવાની તૈયારી સ્વરૂપે વિવિધ ચર્ચાઓ કરેલ હતી.

☆ આજરોજ સવારના શ્રી દિનેશચંદ્ર શાહ તથા મેનેજર શ્રી પરાશર વ્યાસ મંગલ મંદિરના પોસ્ટ કરવા બાબત રજિસ્ટ્રેશન નંબરમાં થયેલ ફેરફાર અંગે મંજૂરી મેળવવા રેલવેપુરા પોસ્ટ ઓફિસ ગયેલ હતા. જ્યાં તેઓએ પોસ્ટ ઓફિસના અધિકારી શ્રી પી.એસ. પરમાર સાથે મળી યોગ્ય મંજૂરીની માહિતી મેળવેલ.

મંગલ મંદિરનું રજિસ્ટ્રેશન નંબર ઓ.કે. કરાવેલ હતું. ત્યારબાદ તેઓ એસ.ટી. પરના જૈન સેવા ભવન ગયેલ જ્યાં કોમ્પ્યુટરના ડેટામાં થયેલ તારીખ - વર્ષ બાબતની ભૂલ સુધારેલ હતી.

● શનિવાર, તા. ૨૦-૮-૨૦૧૦

☆ આજે સભ્યપદ સમિતિની એક મિટિંગ મળેલ હતી. શ્રી કે.ડી. શાહ તથા શ્રી સુરજલાલ મહેતા ઉપસ્થિત રહેલ હતા. સભ્યપદ માટે આવેલ નવી ૧૭ અરજીઓને ચકાસી, ટ્રસ્ટ મંડળ પર મોકલી આપવાનું નક્કી કરવામાં આવેલ હતું.

● શનિવાર, તા. ૨૧-૮-૨૦૧૦

☆ આજરોજ બપોરના ૧૨.૦૦ કલાકે શ્રી દિનેશભાઈ શાહ તથા મેનેજર શ્રી પરાશર વ્યાસે શ્રી કચ્છી વિશ્રામ ગૃહ - શાહીબાગની મુલાકાત લીધેલ. ટી.વી., ઈલેક્ટ્રિકલ તથા પ્લમ્બિંગ કામના પ્રશ્નો અંગેની ચર્ચા કરી તે માટેની કાર્યવાહી કરવાનું સૂચન શ્રી ભદ્રેશભાઈને કરેલ હતું.

● રવિવાર, તા. ૨૨-૮-૨૦૧૦

☆ આજે સવારમાં ૮.૩૦ વાગે શ્રી કચ્છી જૈન ભવન પર વાર્ષિક સામાન્ય સભા મળેલ હતી. અંદાજિત ૬૦થી વધુ સભ્યો ઉપસ્થિત રહેલ હતા. ટ્રસ્ટ મંડળના ૬ સભ્યો તથા કારોબારી સમિતિના ૬ સભ્યો બિનહરીફ ચૂંટાયા. ઓડિટેડ હિસાબો પાસ થયા.

☆ આજે બપોરના ૨.૩૦ વાગે વર્ષ ૨૦૧૦-૨૦૧૧ના ટ્રસ્ટ મંડળની પ્રથમ મિટિંગ મળેલ હતી. કો-ઓપ્ટ ટ્રસ્ટીઓને લેવામાં આવ્યા. છ ટ્રસ્ટીશ્રીઓને કારોબારી સમિતિમાં મોકલવાનો નિર્ણય લેવામાં આવ્યો.

☆ આજે બપોરના ૪ વાગે વર્ષ ૨૦૧૦-૧૧ની કારોબારી સમિતિની પ્રથમ મિટિંગ શ્રી કચ્છી જૈન ભવન પર મળેલ હતી. કો-ઓપ્ટ સભ્યોની વરણી કરવામાં આવી. ઉપપ્રમુખ, મંત્રીશ્રી, ખજાનચીશ્રીની નિમણૂક કરવામાં આવી. વિવિધ ૩૧ સમિતિઓના કન્વીનરશ્રીઓની પણ વરણી કરવામાં આવી. ■

પ્રેરણાદાયી ભૂલ

મોટાભાગે લગભગ બધાનો સૂર એવો હોય છે કે માણસ માત્ર ભૂલને પાત્ર. વાત આમ જોતાં બરાબર લાગે પણ ભૂલ કરવાની આઝાદી કોઈને આપવામાં આવે છે ખરી? ભૂલ કરનાર તરફ ઉદારતા દાખવવામાં આવે છે ખરી? ભૂલને નજરઅંદાજ કરવામાં આવે છે ખરી? હકીકતમાં તો વ્યક્તિત્વના વિકાસ માટે ભૂલ કરવાની મોકળાશ હોવી પણ જરૂરી છે.

જાણીતા વિજ્ઞાની થોમસ આલ્વા એડિસન વિશેની આ વાત છે. એમની એક જૂની પ્રયોગશાળા હતી. દિવસ રાત એમાં એ વિવિધ પ્રકારના પ્રયોગો કરવામાં ઓતપ્રોત રહેતા. પ્રયોગ દરમિયાન પ્રયોગશાળાનો આખો ઓરડો વિવિધ વસ્તુઓના અસંખ્ય નકામા ટૂકડા અને કચરાથી ભરાઈ જતો. આ બધો ભંગાર એ પ્રયોગશાળાના મકાનની પાછળ

આવેલા વાડામાં નાખી દેતા.

શ્રી એડિસને જ્યારે નવી લેબોરેટરીમાં સ્થળાંતર કર્યું ત્યારે પેલી જૂની લેબોરેટરીનું મકાન હેત્રી ફોર્ડને વેચી દીધું. ફોર્ડે એ મકાન ખરીદ્યા પછી પણ વાડામાં જે ભંગારનો મોટો ઢગ થઈ ગયો હતો તે અમને એમ રહેવા દીધો.

કોઈએ પૂછ્યું તમે આ ભંગારનું શું કરશો? ફોર્ડે કહ્યું હું એ સાચવી રાખીશ. લોકોને બતાવીશ કે પ્રયોગો કરવા પાછળ એડિસને કેટલી જહેમત લીધી હતી. અવનવા પ્રયોગો કરવા દરમિયાન એમને કેટકેટલી વાર નિષ્ફળતા મળતી, એનો આ ભંગારનો ઢગલો સાક્ષી છે. મારા મિત્રો અને સ્નેહીઓને બતાવવા માંગું છું કે કોઈ પણ સિદ્ધિ હાંસલ કરવી હોય તો અનેકવાર નિષ્ફળ જવાની તૈયારી રાખવી પડે. સિદ્ધિ મળે એ પહેલાં

ભૂલો પણ થાય. અધીરા થઈ જવાથી કાંઈ ફળ મળતું નથી.

ભૂલ કરવાની સ્વતંત્રતા હોય ત્યાં વહેલા મોડા સફળતા મળે જ. ભૂલ થવાનો ડર હોય ત્યાં માણસ રક્ષાત્મક બની જાય અને કહેવાતા સલામત કોચલામાં પૂરાઈ જાય છે. જેનાથી ભૂલ થઈ ગઈ હોય તેને નિશાન બનાવવાને બદલે ભૂલ વિશે નિષ્પાલસ ચર્ચા થાય તો એ પ્રગતિના પંથનું એક પગથિયું બની રહે.

સામાજિક સેવા ક્ષેત્રે પણ આ ઉદાહરણ આટલું જ મહત્ત્વ ધરાવી શકે. કાર્યકરોની નાની નાની ભૂલો નજરઅંદાજ કરી યોગ્ય દોરવણીથી કાર્યકરોનો ઉત્સાહ વધારી શકાય એ એનો ઘણો લાભ થાય.

સંકલન : ગુલાબચંદ દારશી રાંભિયા

પુદના અંતઃકરણ સાથે જોડાઈને શ્રેષ્ઠ બનો.

ભિક્તી નજરે....

જુલાઈ-૨૦૧૦ દરમ્યાન શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદની વિવિધ સેવાઓનો લાભ લેનાર વ્યક્તિઓ

ક્રમ	પ્રવૃત્તિ	લાભ લેનાર વ્યક્તિઓ
૧.	શ્રી નવનીત મેડિકલ સેન્ટર તથા શ્રીમતી પ્રભાવતીબહેન કાંતિલાલ વેલજી સાવલા મેડિકલ ચેક-અપ સેન્ટર, પાલડી, અમદાવાદ. (અ) કુલ લાભ લેનાર વ્યક્તિઓ કે જેમાંથી (બ) શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદની વ્યક્તિઓ..... ૪૭૧ (ક) સાધુ-સાધ્વીજી મહારાજ સાહેબો ૭૧ (ખ) મોતિયા - આંખના ઓપરેશન ૨૮ (ગ) સોનોગ્રાફી ૬૨૧ (ઘ) ટી.એમ.ટી..... — (ચ) બોડી ચેક-અપ ૨૮૮ (છ) અન્ય ૭,૪૮૦	૮,૯૫૯
૨.	જી.એમ.ડી.સી. પ્રાયોજિત શ્રી કચ્છી વિશ્રામ ગૃહ - શાહીબાગ, અમદાવાદ કુલ લાભ લેનાર વ્યક્તિઓ રૂમોનો ઓક્યુપન્સી રેશિયો ૭૪.૪૬%	૧,૯૧૪
૩.	માતૃશ્રી કંકુબહેન કાનજીભાઈ રવજી (નાની ખાખરવાલા) અતિથિ ભવન, પાલડી, અમદાવાદ (અ) કુલ લાભ લેનાર વ્યક્તિઓ (બ) રૂમોનો ઓક્યુપન્સી રેશિયો ૬૬.૯૦%	૭૬૮
૪.	માતૃશ્રી કંકુબહેન કાનજીભાઈ રવજી (નાની ખાખરવાલા) સેવા ભવન, ગીતા મંદિર, અમદાવાદ (અ) કુલ લાભ લેનાર વ્યક્તિઓ (બ) રૂમોનો ઓક્યુપન્સી રેશિયો ૪૬.૨૫%	૫૩૩
૫.	જુલાઈ-૨૦૧૦ દરમ્યાન વિવિધ પ્રકારની સેવાઓનો લાભ લેનાર કુલ વ્યક્તિ	૧૨,૧૭૪

ગંદકીની ચિંતા ના કરો

એક ખેડૂતનો વૃદ્ધ ગધેડો કૂવામાં પડી ગયો. કૂવામાં પડ્યા બાદ આ ગધેડો કલાકો સુધી દયાજનક રીતે બરાડા પાડવા લાગ્યો તો બીજી બાજુ તેનો માલિક ખેડૂતે તેને બહાર કાઢવા ઘણા પ્રયત્નો કર્યા પરંતુ તેને સફળતા ન મળી. થાકીને તેણે નક્કી કર્યું કે આમેય ગધેડો હતો. એટલે તેને બચાવવાનો પ્રયત્ન ટાળ્યો અને આડોશીપાડોશીને બોલાવીને કૂવાને પૂરી દેવાનું નક્કી કર્યું. ખેડૂતે પાડોશીઓને મદદ માટે બોલાવ્યા અને કૂવામાં કાદવ-કીચડ, કચરો નાખવા માંડ્યા. કાદવ કીચડ ગધેડા પર પડતા પહેલા તો ગધેડાને આશ્ચર્ય થયું કે આ શું થઈ રહ્યું છે? તેને કાંઈ સમજાયું નહીં. અને તે વધુ ભયનો માર્યો રડવા માંડ્યો અને બરાડા પાડવા લાગ્યો. ત્યાર પછી બધા આશ્ચર્યથી નીચે જોવા માંડ્યા. થોડા પાવડા કાદવ-કીચડ કૂવામાં

ગયા પછી ખેડૂતે કૂવામાં જોયું અને ગધેડાને જોઈને આશ્ચર્ય થયું કે ગધેડો આ શું કરી રહ્યો છે? ખેડૂતને કંઈ સમજાયું નહીં. થોડા વધુ કાદવ-કીચડના પાવડા ગધેડા પર ઠલવાયા. ગધેડો કાંઈક અજુગતું અનુભવવા માંડ્યો. તે ઊંચે જોવા માંડ્યો અને ખેડૂત તથા તેના પાડોશીઓએ ગધેડા પર કચરો ઠાલવવાનું ચાલુ રાખ્યું. તે સાથે ગધેડો તે કાદવ કીચડ અને કચરા પર પગ મૂકીને તળિયેથી ઉપર આવવા લાગ્યો અને બધાના આશ્ચર્ય વચ્ચે ગધેડો કૂવાના કાંઠા સુધી પહોંચીને બહાર કૂદી પડ્યો!

કથાનો બોધ એ છે કે જીવન દરમ્યાન તમારા પર અનેક ગંદકીઓ પડશે. તેમાંથી બહાર નીકળવાની યુક્તિ જ તમને મુશ્કેલીમાંથી છૂટકારો અપાવશે.

પ્રેષક : પીયૂષ સાવલા (મો. ૯૨૭૬૮ ૭૫૩૫૦)

લાગણીભર્યો વ્યવહાર સફળતા અપાવે.